[illegible]

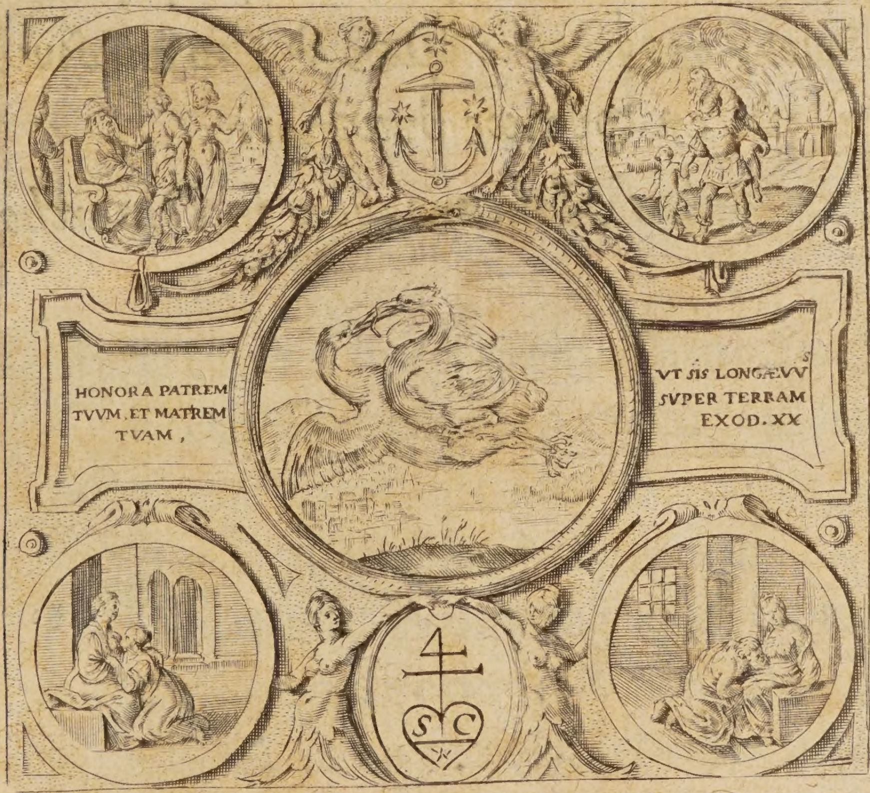
[illegible]

onis Allatij Epist. [illegible]

SOCRATIS,
ANTISTHENIS,
ET ALIORVM
SOCRATICORVM
EPISTOLÆ.

LEO ALLATIVS

HACTENVS NON EDITAS PRIMVS
Græcè vulgauit; Latinè vertit; Notas adiecit;
Dialogum, De Scriptis Socratis, præfixit.

PARISIIS,
Sumptibus SEBASTIANI CRAMOISY, Typographi
Regij, via Iacobæa, ſub Ciconiis.

M. DC. XXXVII.
CVM PRIVILEGIO REGIS.

Πᾶσι μὲν τοῖς ἀρχετύποις, αὐτοφυής τις ἐπιπρέπει χάρις, καὶ ὥρα. Τοῖς δ᾽ ἀπὸ τούτων κατεσκευασμένοις, κἂν ἐπ᾽ ἄκρον μιμήσεως ἔλθωσι, πρόσεστί τι ὅμως τὸ ἐπιτετηδευμένον, καὶ οὐκ ἐκ φύσεως ὑπάρχον.

Dionysius Halicarnasseus in Dinarcho.

AMPLISSIMIS, ET INTEGERRIMIS VIRIS PETRO, ET IACOBO PVTEANIS FRATRIBVS CLAVDII FILIIS LEO ALLATIVS S. P. D.

VIRORVM ſapientiſſimi Socratis renaſcentes meo cultu, ac ſtudio Epiſtolas, quibus offerrem potiùs, quàm Vobis, nobiliſſimi, doctiſſimique Puteani? qui ſapientiæ nomine cluitis non modò in Vrbe, aut Orbe Gallico, ſed vbicumque meliores Artes, humanioréſque vigent; quarum tamquam Antiſtites myſteria colitis, diſpenſatíſque ex arbitrio, ac nutu; vt ſi quis in Muſarum ſacrarium

Vobis inconſultis penetrare aueat, aut illarum tholis quicquam ſuſpendere, is æquè imprudenter, ac ille faciat, qui velit, neglecto Virtutis aditu, templum Honoris conſcendere. Vos nempè Agonothetæ ludorum omnium, qui in Parnaſſo, & Helicone celebrantur; Vos arbitri eſtis, qui legitimos ingeniorum fœtus oppidò meliùs dignoſcitis, quàm Germanorum Rhenus. Nec minùs conatus omnium vrgetis,

Horat. epiſt. 1. lib. 2.

Vt ſtudio maiore petant Helicona virentem:

adeò vt Athenas ipſas Lutetiam commigraſſe, ſedémque poſuiſſe in Puteanorum candidiſſimo pectore, in inſtructiſſima illa non editorum modò, ſed & MS. Codicum ſupellectile, in Porticu tot eruditiſſimorum hominum, qui in ipſam quotidie conueniunt, vocibus perſonante; eruditi omnes haud dubiè fateri cogantur. Hîc enim tantùm, odij, & amoris expers, auditur prolata ſententia: hîc ſine fuco, & mendaciis conſpicitur veritas: hîc exarmata aculeo regnat ſeueritas, & purum ab adulatione, integrúmque de omnium Operibus iudicium prodit. Quamobrem, cùm optimum quemque iuuare, mutuis officiis proſequi, in tutelam recipere, pro more, inſtitutóque domeſtico habeatis: quidni tales Vos erga Socra-

tem , bonorum omnium Parentem , futuros pollicear ? cuius nunc Epiſtolæ, mirum quo fato , in hanc vſque ætatem ſeruatæ, nec à me vindicatæ tantùm à blattis , ſed Auctori ſuo aſſertæ, variiſque Notis , & Animaduerſionibus auctæ, veſtram ſe in clientelam addicunt. Hanc illæ opem ab humanitate veſtrâ & impensè ſperant , & depoſcunt enixè : quo per obtrectatorum, atque imprudentium Criticorum iniuſtos, atque inſulſos, penéque dixerim fanaticos conatus euadant illæſæ, victricéſque temporis, & inuidiæ : animóſque mihi in poſterum addant, plurima partim meo marte elaborandi , partim etiam è latebris antiquitatis cum ſedulitate, ac ſtudio eruendi. Id, ſi mihi ita fauentes annueritis, Clariſſimi Puteani, facturum me veſtris auſpiciis in dies voueo , ſpondeóque. Valete.

SVMMA PRIVILEGII.

LVDOVICI XIII. *Galliæ & Nauarræ Regis auctoritate sancitum est, & patentibus eius Litteris cautum, ne quis in Regno ipsius, aliisue locis eius ditioni subiectis, intra nouem proximos annos à die impreßionis primæ inchoandos & numerandos, excudat, vendat, excudendum, vendendúmque quouis modo & ratione curet Librum, qui inscribitur*, Socratis, Antisthenis, *&c.* & aliorum Socraticorum Epistolæ, LEONE ALLATIO Interprete, *&c. præter Sebastianum Cramoisy Typographum Regium ordinarium, atque Bibliopolam Iuratum, Ciuémque Parisiensem, aut illos quibus ipsemet concesserit. Prohibitum insuper eadem auctoritate Regia omnibus eius subditis, eumdem Librum extra Regni sui limites imprimendum curare, vel quempiam, vbicumque fuerit, ad id agendum impellere ac instigare, sine consensu dicti Sebastiani Cramoisy, sub pœna confiscationis librorum, aliisue pœnis originali diplomate contra delinquentes expreßis. Datum Lutetiæ 17. Decembris 1636.*

Sic signatum, De mandato Regis, VICTON.

Imprimantur, si videbitur Reuerendissimo P.M.S.P.A.

A. Torniellus Vicesp.

QVas nunc primùm in lucem suscipimus, auspice Leone Allatio, Socratis, & Socraticorum Epistolas, Notis item, ac Dialogo ab eodem illustratas; arbitratu Reuerendissimi P. Magistri sacri Palatij Apostolici, perlegi; nec in iis quicquam offendi, quod vel offensa morum sanctitas horreat, vel improbet Fides. Quamobrem egregia hæc monumenta, cum erudita Viri doctissimi, atque optimè de antiquitate meriti, pietate, qua scribentem Socratem à Scriptorum, ac temporis iniuria vindicauit; ad posteritatem æquè demerendam, publico rei litterariæ bono, typis consignanda censeo. Romæ die 13. Septembris 1635.

Gaspar de Simeonibus.

Imprimantur.

F. Nicolavs Riccardivs, sacri Palatij Apostolici Magister.

INDEX.

SOCRA-

ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ,

ΚΑΙ ΕΤΕΡΩΝ ΣΩΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

SOCRATIS,

ET ALIORVM SOCRATICORVM EPISTOLÆ,

LEONE ALLATIO *Interprete.*

Socratis. 1.

PROPOSITVM meum, & institutum, vt videris, minimè cõsequeris. Neque enim iteratis literis, & vberioribus donis oblatis, solicitares. Verùm tu, vti So-

Σωκράτους. α'.

ΔΟΚΕΙΣ μοι τὴν ἐμὴν μὴ συνιέναι γνώμην. οὐ γὰρ ἂν τὸ δεύτερον ἐπέστελλες, καὶ πλέονα δώσειν ὑπισχνοῦ. ἀλλ' ὥσπερ τοὺς σο-

φιστάς, καὶ Σωκράτην φαίνῃ ὑπονοεῖν παλιμπράτην τινὰ εἶναι παιδείας, καὶ τὰ πρότερον γράψαι οὐχ ἁπλῶς αἱρούμενον· ἀλλ' ἐπὶ πλείοσι τοῖς τότε διδομένοις ὑπὸ σοῦ. νῦν δὴ ἐπὶ ὑπερβολὰς ὑπίσχῃ, καὶ τῷ πλήθει τῶν διδομένων οἴει με παραστήσεσθαι, καταλιπόντα τε τὴν Ἀθήνησι διατριβὴν παρὰ σὲ ἥξειν· τὸν οὐδ' ὅλως καλὸν νομίζοντα τοὺς ἐν φιλοσοφίᾳ πιπράσκειν λόγους, ἐμοί τε καὶ σφόδρα ἀήθες. ἀφ' οὗ γὰρ προσῆλθον αὐτῇ, τοῦ Θεοῦ κελεύσαντος φιλοσοφεῖν, παρ' οὐδενὸς οὐδὲν εἰληφὼς εὑρεθήσομαι, ἀλλὰ τὰς διατριβὰς ἐν κοινῷ ποιοῦμαι, ἐπίσης ὁμοίως ἀκούειν τῷ ἀεὶ ὄντι τε, καὶ μή. καὶ οὔτε ἐγκλεισάμενος φιλοσοφῶ, καθάπερ Πυθαγόρας ἱστορεῖται· οὔτε εἰς τὰ πλήθη παριὼν τοὺς βουλομένους ἀκούειν ἀργύριον εἰσπράττω· ὥσπερ ἄλλοι τέ τινες πρότερον ἐποίησαν, καὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ἔνιοι ποιοῦσιν.

phiſtas reliquos, ita & Socratem vænalem doctrinarum mercaturam facere ducis, ſi mea me ſententia non fallit; ideóque ad ea, quæ priùs ſcripſeras animum non applicaſſe, applicaturum, ſi largioribus muneribus cumulaſſes. Nunc porrò montes auri polliceris, & congeſtorum donorum copia tantùm te perficere putas, vt ad te, commerciis, quæ mihi cum Athenienſibus ſunt, neglectis, aduolem. Sanè ſermones, rationéſque Philoſophicas vænales exponere omninò indecorum eſt, & à mea conſuetudine mirum quantùm recedit. Ex quo namque me familiariter in Philoſophiam, hæc ſiquidem mandata à Deo habebam, inſinuaui, ac dedi, quippiam ab aliquo accepiſſe, nuſquam redarguat, qui in publicum congredior, æquè omnibus audiendi, etiamſi nolint, poteſtate facta. Neque enim clàm aliis, ac foribus obſeratis, quod de Pythagora tradunt, Philoſophiæ operam do: neque in publicum egreſſus, ab iis, qui ad audiendum ſe conferunt, pecuniam extorqueo: quod nonnulli ſuperiori æuo factitarunt, & hac tempeſtate plerique faciunt.

Nam ad vſus vitæ neceſſaria mihi ego ex me ſuggero, nec fallor: dapſilem rerum copiam, vbi nactus fuero, non habeo apud quem deponam. Iis ſiquidem, qui daturi ſunt, neminem mihi fore fideliorem puto. quorum ſi fidem ſuſpectam habeo, etiam depoſitum confidens, neque catus, neque prudens iudicabor. ſi probis moribus fuerint homines, licèt nihil dederim, accipere tamen ab eis nihilominùs fas erit. Neque enim pecuniarum fidi, gratiarum infidi cuſtodes erunt. Et depoſito nos priuare nunquam illi in animum inducent: pro iis verò, quibus & pecunias tradidiſſent, priùs gratis à nobis acceptis, nos eorum indigentes negligent. ſed enim, vt verbo expediam, par eſt, ſi amici fuerint, multa etiam ex propriis in nos profundere, ſi non fuerint, multa etiam ex noſtris hianti deſiderio ſurrepta ſibi conquirere. Mihi deinde ad conſeruandas opes tempus non ſuppetit. admirationéque eorum ducor, qui ſe eorum gratia ita comparare fatentur, ſed vt videntur, eos quoque lucri cauſa admittunt: & cùm diſciplinam negligant, aucu-

ὁρῶ γὰρ ὅτι τὰ μὲν ἀρκοῦντα, καὶ παρ' ἐμαυτοῦ ἔχω· τὰ δ' εἰς περιουσίαν, πρῶτον μὲν οἷς ἂν λαβὼν παρακαταθῶμαι οὐχ εὑρίσκω, οὐδένα γὰρ τῶν δωσόντων μοι πιστότερον. οὓς εἰ μὲν φαύλους ὑπολήψομαι, οὐδὲ παρακαταθέμενος αὖθις ὀρθῶς δόξω φρονεῖν. παρὰ χρηστῶν δέ μοι ἔξεστι καὶ μηδὲν δόντι λαμβάνειν. οὐ γὰρ ἀργυρίου μὲν φύλακες πιστοὶ ὑπάρξουσι, χάριτος δὲ ἄπιστοι. οὐδὲ ὃ μὴ δοθὲν οὐκ ἂν ἀξιώσειαν ἀποστερεῖν, ἐφ' οἷς δὲ καὶ τὸ ἀργύριον ἐδίδοσαν πρότερον προῖκα εἰληφότες παρ' ἡμῶν, περιόψονται ἡμᾶς ἀπορουμένους. ἑνὶ δὲ κεφαλαίῳ εἰκὸς, φίλους μὲν ὄντας πολλὰ, καὶ τῶν ἰδίων, ὡς ὑμῖν προέσθαι, φίλους δὲ μὴ ὑπάρχοντας ἔνια καὶ τῶν ἡμετέρων προσαποστερεῖν ζητήσειν. αὐτὸς δὲ ὥστε τηρεῖν ἀργύριον οὐκ ἄγω σχολήν. Θαυμάζω δὲ καὶ τῶν λοιπῶν, οἳ παρασκευάζεσθαι μὲν φασὶν αὐτῶν χάριν, φαίνονται δὲ καὶ αὐτοὺς διὰ τὰ κέρδη ἀποδεχόμενοι· καὶ παιδείας ὀλιγωροῦντες χρη-

ματισμοῦ ἐπιμελοῦνται. τοιγαροῦν τῆς μὲν κτήσεως θαυμάζονται, τῆς δὲ ἀπαιδευσίας καταγελῶνται, καὶ τῶν ἄλλων πάντων μακαρίζονται, πλὴν ἑαυτῶν. καίτοι πῶς οὐ δεινὸν, ἐπὶ μὲν φίλῳ δοκεῖν εἶναι αἰσχρὸν ἡγεῖσθαι, καὶ μηδ' ἀποβιῶναι βούλεσθαι ἑτέροις ὄντα πρόσθεμα, καὶ ἀλλοτρίων παρασιτοῦντα ἀγαθῶν· ταὐτὸ δὲ τοῦτο πρὸς τὰ χρήματα πεπονθότα μὴ αἰδεῖσθαι; ἢ οὐκ ἴσμεν ὅτι καὶ τιμῶνται οὗτοι διὰ τὸν πλοῦτον, καὶ μεταπεσούσης τῆς τύχης ἐν ἀτιμίᾳ διάγουσι τῇ πάσῃ; ὥστε μηδὲ τιμωμένοις αὐτοὺς χαίρειν, οὐ γὰρ ἐφ' ἑαυτοῖς τιμῶνται, ἀτιμαζομένοις δὲ πολὺ μᾶλλον ἄχθεσθαι· τὸ γὰρ ἀτιμαζόμενον, καὶ δι' ὃ περιορῶνται, αὐτοί εἰσιν. πρῶτον μὲν οὖν οὐκ ὀρθῶς ὑπέλαβες, εἰ Σωκράτην οἴει τι ἀργυρίου ποιήσειν, ὃ μηδὲ καὶ προῖκα αὐτῷ καλῶς εἶχε πρᾶξαι. καὶ πρὸς τούτῳ ἐκεῖνο οὐκ ἐλογίσω, ὅτι ἐνταῦθά με πολλὰ κατέχει, καὶ τὸ μέγιστον αἱ τῆς πατρίδος χρεῖαι. καὶ μὴ θαυμάσῃς, εἰ καὶ τῇ πατρίδι χρείας τινὰς

pandis opibus operam dant. Itaque rerum supellectile admirationi, inscitia deridiculo sunt: & aliis omnibus rebus præterquam semetipsis felices ac beati iudicantur. At quomodo non durum erit, cùm in amico turpe adeò esse ducimus, vt vel priuari vita aueat, si aliis se applicans oneri fuerit, aliorúmque bona venando absumat: cùm idem pariter erga pecunias afficiatur, nullo illum rubore suffundi? An non nouimus hosce tantùm propter opes in pretio haberi, & fortuna illa pereunte, dedecoris, ac ignominiæ maculis omnibus notari? adeovt in honoribus ipsis gaudia mœrore, neque enim sui gratia honorantur, contaminent, & in ignominia magis impensè indoleant: inhonoratum enim, & cuius causa negliguntur, ipsi sunt. Primùm ergo minùs benè existimas, si animum induxisti tuum, vt opinareris Socratem, quod ipsi gratis agere indecorum visum est, id pecuniarum causa facturum. Ad hæc neque id attendisti, me hîc multa, sed potissimùm Patriæ vsus, necessitatésque detinere. Neque mireris, si Patriæ vsus nonnullos

præbere, quamuis neq; rebus militaribus obeũdis, neque orationibus dicendis exerceor, asseueraui. Nam primùm, vt opinor, pro suo quisque modulo, quæ in rem sint, ea faciet. At maiora, vel minora conferre, non in illius sunt facultate, sed horum quidem apud alios causam esse, illorum verò apud ipsum. Deinceps in simili Ciuitate non iis, qui vel in Consiliis adsint, vel terra, marique copias ducant, sed iis etiam opus est, qui ad vtilia vrbis se promouentes moderentur. Etenim haud mirum est ex illis nonnullos pondere, ac magnitudine rerum oppressos, veluti somno confectos obtorpescere, quibus excitandis stimulis opus est. His me Deus præfecit. Hincque non immeritò odiosus, iisdem iniquioribus vtor. Verùm ille, vt hinc abeam, non permittit, cui obediendum potissimùm duco. Ille enim, quod & conuenit, meliùs me vtiliora, ac potiora cognoscit, quando, cùm primò compararem me ad iter, ipse inhibuit; & cùm secundò scriberes, interdixit, cui libens morigeror, dictísque asseruio: & Pindarum sanè

φαμὲν ἐκπληρεῖν, ὅτι οὔτε ἐν στρατηγίαις, οὔτε ἐπὶ τοῦ βήματος ἐξετάζομαι. πρῶτον μὲν γὰρ οἶμαι, καθ' ὃ δύναται ἕκαστος ὠφελεῖν, ἐξετάζεσθαι. τὸ δὲ μείζονα, ἢ ἐλάττω πράττειν, οὐκ ἐπ' αὐτῷ ἐστιν· ἀλλὰ τῶν μὲν ἑτέρων ἔχειν τὴν αἰτίαν, τοῦ δὲ καθάπαξ αὐτός. ἔπειτα οὐ τῇ τοσαύτῃ πόλει συμβουλευσάντων δεῖ μόνον, οὐδὲ τῶν ἡγησαμένων κατὰ γῆν, ἢ καὶ κατὰ θάλατταν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπιστησόντων τοὺς ἐπὶ τὰ τῇ πόλει συμφέροντα ἰόντας. οὐδὲ γὰρ θαυμαστὸν ὑπὸ μεγέθους τῶν ἐπικειμένων, οἶμαι ἀποκοιμίζεσθαι ἐνίους αὐτῶν, οἷς τοῦ ἐπεγείροντος ὥσπερ μύωπος δεήσει. πρὸς ἃ δὴ καὶ ἐμὲ ἔταξεν ὁ Θεός. ἐπιεικῶς μὲν οὖν ἀπεχθάνεσθαί μοι συμβαίνει ἀπ' αὐτοῦ. ἀλλ' ἐκεῖνος ἀφίστασθαι οὐκ ἐᾷ, ᾧ πειστέον μᾶλλον. εἰκὸς γὰρ τό γε ὑγιὲς ἐμοῦ κρεῖττον αὐτὸν εἰδέναι· ἐπεὶ καὶ πρὸς σὲ βουλομένῳ ἀπεῖπε μὴ ἰέναι· καὶ τὸ δεύτερον πέμψαντος σου ἀπηγόρευσεν. ἀπειθεῖν δὲ αὐτῷ ὀκνῶ, καὶ τὸν Πίνδαρον

ἡγούμενος εἰς τοῦτο εἶναι σο-
φόν, ὅς φησι· Θεοῦ δὲ δεί-
ξαντος ἀρχήν, ἕκαστον ἐν πρά-
γος, εὐθεῖα δὴ κέλευθος ἀρε-
τὴν ἑλεῖν, τελευταί τε καλλίο-
νες. σχεδὸν γὰρ οὕτω που αὐτῷ
ἔχει τὸ Ὑπόρχημα. πολλοῖς
δὲ πολλὰ καὶ τῶν ἄλλων εἴ-
ρηται ποιητῶν περὶ Θεῶν. καὶ
ὅτι τὰ μὲν κατὰ τὴν τούτων βού-
λησιν πραττόμενα ἐπὶ τὸ λῷον
ἐκβαίνει, τὰ δὲ παρὰ Θεὸν ἀ-
λυσιτελῆ ὑπάρχει τοῖς πρά-
ξασιν. ὁρῶ δὲ καὶ τῶν πόλεων τῶν
Ἑλληνίδων τὰς φρονιμωτάτας
συμβούλῳ χρωμένας τῷ ἐν
Δελφοῖς Θεῷ. καὶ ὅσαι μὲν ἂν
τούτῳ πειθόμεναι πράττωσιν,
πρὸς ὠφέλειαν αὐταῖς γινομέ-
νας, ὅσαι δ᾽ ἂν ἀπειθήσωσιν, ὡς
τὸ πολὺ βλαπτομένας. οὐ θαυ-
μάσαιμι δ᾽ ἄν, εἴ μοι περὶ τοῦ
δαιμονίου ἀπιστήσειας λέγοντι. ἤ-
δη γὰρ πρὸς μὲ καὶ ἄλλοι οὕτως
διετέθησαν οὐκ ὀλίγοι, πλεῖστοι δέ
μοι ἠπίστησαν ἐν τῇ ἐπὶ Δηλίῳ
μάχῃ. παρῆν γὰρ τότε τῇ στρατείᾳ,
καὶ συνεμαχόμην πανδημεὶ τῆς
πόλεως ἐξεληλυθυίας. ἐν δὲ τῇ
φυγῇ ἅμα πολλοὶ ὑπαπήειμεν,

in hoc ſapientia pectus mu-
niſſe mihi autumo, qui di-
cit, Deo monſtrante ad opus
quodlibet principium, recta
erit ſemita ad aucupandam
virtutem, & fines illuſtrio-
res: ferè enim in hunc mo-
dum Hyporchema illi effu-
ſum eſt. Pleraque item alia
pluribus Poëtis de Diis edi-
ta referuntur. quæ ſcilicet
eorum conſilio fiunt, felicio-
ri exitu terminari: quæ præ-
ter Dei nutum, inutilia o-
perantibus accidiſſe. Græca-
rum præterea Vrbium, quæ
cæteras prudentia antecel-
lunt, Deum apud Delphos,
vt mihi conſpicuum eſt, con-
ſulunt, & quæ imperio au-
dientes rem peregerint, tem-
peſtiuos fructus ex eo cœpê-
re, quæ non obtemperarunt,
vtplurimùm maximis noxis
confectæ ſunt. Porrò neuti-
quam mihi admirationi erit,
ſi de Dæmonio dicenti non
credes. iam enim & alios,
eóſque non paucos erga me
comperi ita animo affectos.
At plerique in Delienſi con-
flictu non credidêre. Aderam
ſiquidem tunc in exercitu, &
cum vniuerſo populo vrbe
egreſſo cum hoſtibus con-
greſſus ſum. in fuga ſimul plu-
res animum deſpondimus,

vtque in traiectionem nescio quam peruenimus, consuetum mihi signum successit. Institi itaque, dixíque. Hac via eundum non est, viri, sed alia, vt mihi videtur; Dæmonis quippe vox oborta est. eorum itaque potior pars, quasi præter tempus in non ludendis luderem, ira succensi rectà iter contendebant. Pauci suasi vnà mecum aduerso itinere, ac si domum properaremus, incolumes Patriæ redditi sumus. Alios, vnus ex illis cùm aduenisset, omnes, dixit, interiisse. Nam in equitum hostilium à persequendo redeuntium turmas incidisse, contra quos primùm quidem armis decertare, deinceps ab illis, qui in maiori copia erant, circumclusos, pedem referre, oppressósque tandem ad internecionem cæsos fuisse. Horum nuncius etiam ipse vulnere grauis, cum scuto solo sospes aduenerat. Multa item aliquibus priuatim, præceptore Deo, de futuris euentibus prædixi. Tu verò & Regni partem offers, exorásque vt iter capessam, non tanquam imperium nouum, ac dominatum subiturus, sed ex aduer-

καὶ ὡς ἐπὶ διαβάσεώς τινος ἐγινόμεθα, συνέβη μοι τὸ εἰωθὸς σημεῖον. ἐνέστην οὖν καὶ εἶπον. ἄνδρες, οὔ μοι δοκεῖ ταύτην πορεύεσθαι, τὸ γὰρ δαιμόνιόν μοι ἡ φωνὴ γέγονεν. οἱ μὲν τῶν πλείους πρὸς ὀργήν, καὶ ὥσπερεὶ παίζοντος ἐμοῦ οὐκ ἐν ἐπιτηδείῳ καιρῷ, ὁρμήσαντες εὐθεῖαν ἐβάδιζον. ὀλίγοι δέ τινες ἐπείσθησαν, καὶ τὴν ἐναντίαν ἐμοὶ συναπετράποντο, οἴκαδέ τε πορευόμενοι διεσώθημεν· τοὺς δὲ ἄλλους, ἥκων τις ἐξ αὐτῶν πάντας ἔφη ἀπολωλέναι. εἰς γὰρ τοὺς ἱππεῖς ἐμπεσεῖν τῶν πολεμίων ἐπανιόντας ἀπὸ τῆς διώξεως. πρὸς οὓς τὸ μὲν πρῶτον μάχεσθαι, ὕστερον δὲ περικλειομένους ὑπ' αὐτῶν πλειόνων ὄντων ἐκκλίναντας, καὶ περικαταλήπτους γινομένους πάντας ἀπολέσθαι. αὐτὸς δὲ ὁ ταῦτα ἀπαγγέλλων τραυματίας ἀφῖκτο, μόνην τὴν ἀσπίδα σώζων. πολλὰ δὲ καὶ ἰδίᾳ προηγόρευσα ἐνίοις τῶν ἀποβησομένων, διδάσκοντος τοῦ Θεοῦ. σὺ δὲ καὶ τῆς βασιλείας ἔφησας μέρος διδόναι, καὶ παρακαλεῖς μὴ ὡς ἀρξόμενον βαδίζειν, ἀλλ' ὡς τοιαυ-

πιον ἄρξοντα, καὶ τῶν ἄλλων, καὶ σοῦ αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ μεμαθηκέναι τε ἄρχειν οὔ φημι, μὴ εἰδώς τε οὐκ ἂν δεξαίμην μᾶλλον βασιλεύειν, ἢ κυβεύειν μὴ ἐπιστάμενος. οἶδα δὲ, ὅτι εἰ καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι ὁμοίως διέκειντο, ἧττον ἂν ἦν κακὰ ἐν τῷ βίῳ. νῦν δ' ἡ τῶν μὴ ἐπισταμένων τόλμα ἐπιχειροῦσα οἷς μὴ ἴσασιν, εἰς τοῦτο ταραχῆς αὐτὰ περιάγει. ὅθεν καὶ τὴν τύχην ἔτι μείζω πεποίηκεν, τῇ ἐκείνων ἀνοίᾳ τὴν ταύτης ἐξουσίαν αὐξάνουσα. καὶ μέντοι οὐδὲ ἐκεῖνο ἀγνοῶ, ὅτι ἐνδοξότερον ἐστὶ, καὶ περιβλέπεσθαι μᾶλλον εἰκὸς ἰδιώτου βασιλέα ὄντα. ἀλλ' ὥσπερ οὐδὲ ἐφ' ἵππου ἂν εἱλόμην καθέζεσθαι ἄπειρος ὢν ἱππικῆς, ἀλλ' ἐλυσιτέλει μοι πεζῷ εἶναι, κἂν εἰ ταπεινότερος πολὺ τοῦ ἱππέως ἦν. οὕτω καὶ περὶ βασιλείας, καὶ ἰδιωτείας φρονῶ· καὶ οὐκ ἂν ὑπ' ἐπιθυμίας τῆς μειζόνων ἐξαρθεὶς ἐπιφανεστέρων ὀρεχθείην συμφορῶν. ἐοίκασι δὲ καὶ οἱ πρῶτοι μυθολογήσαντες τὰ περὶ τὸν Βελλεροφόντην, τούτῳ τι παραπλήσιον αἰνίξα-

ſo aliis, & tibi imperaturus. Aſt ego aliis imperare non didici, & fateor; idque cùm neſciam, nunquam in alios imperium exercendum ſuſciperem, nihil minus, ſicuti nec talis ludere, vbi talorum vſum non norim. Et ſanè minora, aut nulla eſſent vitæ humanæ incommoda, ſi & reliqui homines vna mecum ſentirent. Nunc imprudentium audacia, ea, quæ ipſi ignorant, agreſſa in maximas turbas res ipſas compellit. Hinc etiam Fortunæ vires, eorum ſtoliditate illius imperio adaucto, maiores, quàm par ſit, effectæ ſunt. Præterea neque illud ignoro rationabilius eſſe Regem priuato ipſo magis, omnium laude, atque admiratione decorandum eſſe. Et quemadmodum equo inſidere nollem, equeſtris ſcientiæ ignarus, ſed vtilius mihi foret, equite licèt multò inferiorem peditem eſſe, ita & de Rege, & de priuato iudicium fero: neque maiora poſſidendi cupiditate inflatus, illuſtriores etiam, ac magis notas calamitates expoſcerem. Videntur autem qui res Bellerophontis in fabulas primi detulere, ſimile quid innuiſſe.

nuiſſe. Neque enim quòd editiorem locum concupierit, ſed quòd res grandiores, & ſupra vires difficiliores appetierit, incommodis, ac infortuniis poſthac diuexatum fuiſſe. Nam à ſpe, quam ſibi finxerat, turpiter, fœdiſſiméque deiectus, reliquorum omnium naufragium fecit, propter exprobrantes, neglectis vrbibus, in ſolitudinem digreſſus, rectiſque tramitibus deperditis, non quos nos ita vocare conſueuimus, ſed libera agendi ratione è magnitudine animi profecta, qua vniuſcuiuſque vita perfectè dirigitur. Sed hæc modo, quo Poëtis placet, percipiantur. Quod ad me attinet, iam altera vice habeto. Nunquam hiſce noſtris, quæ tuis potiora duco, renunciabo. Non placet item Deo, cui ad hunc diem veluti conſiliario, & procuratori, me meámque operam deuoui.

Socrates Xenophonti. II.

SATIS ſcis, quibus ſtudiis in Chærephontem incumbimus. Vrbis decreto ad Peloponneſios legationem obiens fortè & ad vos

σθαι. οὐ γὰρ ὅτι, οἶμαι, τόπου ὑψηλοτέρου ἐπεθύμησεν, ἀλλ᾽ ὅτι πραγμάτων μειζόνων ἢ καθ᾽ ἑαυτὸν ὠρέχθη, μετὰ ταῦτα αὐτῷ συμφοραὶ ἐγίνοντο. καταπεσὼν γὰρ ἀπὸ τῆς ἐλπίδος, αἰσχρῶς καὶ ἐπονειδίστως τὸν λοιπὸν ἔζη βίον, διὰ τοὺς ἐφυβρίζοντας ἐν τοῖς ἄστεσιν ἐπὶ τὴν ἐρημίαν ἐπεξεληλυθώς, καὶ τὰς βάσεις ἀπολωλεκώς, οὐχ ἅπερ ἡμεῖς οἰόμεθα λέγειν, ἀλλὰ τὴν παρρησίαν ἐφ᾽ ἧς ὀρθοῦται ὁ ἑκάστου βίος. ταῦτα μὲν οὖν ὅπῃ τοῖς ποιηταῖς φίλα, ταύτῃ ὑπονοείσθω. τὸ δ᾽ ἐμὸν δεύτερον ἤδη ἀκούεις, ὅτι οὐκ ἀλλάττομαι τῶν ἐκεῖ τὰ ἐνθάδε, ἀμείνω δοκῶν. ἀλλ᾽ οὐδὲ τῷ Θεῷ συναρέσκει, ᾧ μέχρι νῦν συμβούλῳ τε καὶ ἐπιτρόπῳ ἐμαυτοῦ χρῶμαι.

Σωκράτης Ξενοφῶντι. β'.

ΧΑιρεφῶν ὃν τρόπον ὑφ᾽ ἡμῶν σπουδάζεται, οὐκ ἀγνοεῖς. ᾑρημένος δὲ ὑπὸ τῆς πόλεως πρεσβευτὴς εἰς Πελοπόννησον, τάχ᾽ ἂν καὶ πρὸς ὑμᾶς

ἀφίκοιτο. τὰ μὲν οὖν τῶν ξενίων εὐπόριστα ἀνδρὶ φιλοσόφῳ. τὰ δὲ τῆς πορείας ἐπισφαλῆ, καὶ μάλιστα διὰ τὰς αὐτόθι νῦν ταραχὰς ὑπαρχούσας. ὧν ἐπιμεληθεὶς ἐκεῖνόν τε σώσεις ἄνδρα φίλον, καὶ ἡμῖν τὰ μάλιστα χαριῇ.

peruenieт. Hoſpitalitatis munera, ac commoda viro philoſopho facilè parantur: itinera verò, & potiſſimùm ob tumultus, quibus ibidem miſcentur omnia, nimis periculoſa ſunt. His ſi prouideris, virum amicum incolumem reddes, nobiſque gratiſſimum feceris.

γʹ.

Ἀνήσων ὁ Ἀμφιπολίτης ἐν Ποτιδαίᾳ μοι συνεστάθη. οὗτος νῦν Ἀθήναζε ἔρχεται πρὸς τὸν δῆμον ἐκπεσὼν ὑπὸ τῶν οἴκοι. τὰ γὰρ ἐκεῖ κεκίνηται μὲν ἤδη, οὔπω δὲ ἐστὶ φανερά. οἶμαι μέντοι οὐ πολλοῦ αὐτὰ δηλώσειν χρόνου. τούτῳ συλλαβόμενος αὐτόν τε ἄξιον ὄντα ποιήσεις εὖ, καὶ τὰς πόλεις ἀμφοτέρας ὠφελήσεις. τὴν μὲν τῶν Ἀμφιπολιτῶν, ἵνα μὴ ἀποστᾶσα ἀνήκεστόν τι κινδυνεύσῃ παθεῖν. τὴν δὲ ἡμετέραν, ὅπως μὴ καὶ περὶ ἐκείνης πράγματα ἔχοι, ὡς νῦν καὶ περὶ Ποτιδαίας μικροῦ δέομεν ἀπειρηκέναι.

III.

ANESO Amphipolites, Potidææ mihi commendatus, nunc Athenas venit, per populum ex familia ſua exciſus. Res enim ibi turbatæ adhuc in obſcuro latent: puto nihilominùs poſt tempus non multum in apertum venturas. Illi ſi opem tuleris, in haud indignum conferes, & ambabus vrbibus vtilitatem præbebis; Amphipolitanæ, ne rebellans in diſcrimen lethale veniat; noſtræ, ne pro ea moleſtiam ſuſcipiat, veluti nunc pro Potidæa conflictatur, adeò vt tantum non deſponderit animum.

δʹ.

Κριτοβούλῳ μὲν ἐντυχὼν παρεκάλουν πρὸς φιλοσοφίαν αὐτήν, ὁ δέ μοι δοκεῖ

IV.

CRITOBVLVM mihi obuium ad Philoſophiam ipſam monui, & hortatus ſum, ille videtur à meis con-

filiis discrepare, & ad res ciuiles potiùs anhelare. Doctrinam itaque rebus illis peropportunam ipse seliget, & ductorem ad illam, omnium qui optimus sit, sibi comparabit. Nunc enim delectissimi quique Athenas conueniunt, & peregrinantur: quorum plerique nobis necessitudine, ac beneuolentia coniunguntur. Et hæc de Critobulo. De me, rebúsque meis quid? Xanthippe, & pueruli valent. Ipse quemadmodum, cùm præsens esses, ago.

Xenophonti. v.

TE Thebas perueniſſe, nobis nunciatum est. Proxenum in Asiam ad Cyrum iter direxisse. Igitur si rerum fortunatarum cupido te tenet, Deus scit, cùm iam apud nonnullos ex nostris hæc facta varias reprehensiones incurrant: indignum quippe iudicatur, ad opem, auxiliúmque Cyri Athenienses concurrere, cuius causa ipsi à Lacedæmoniis imperio spoliati sunt, ipsósque pro eo per quem debellati sunt, bellum suscipere. Non igitur mirum erit, si rerum statu immutato, quidam te gratis

διαγενέσθαι, μᾶλλον δὲ ὡρμῆσθαι πρὸς τὰ πολιτικά. αἱρήσεται οὖν τὴν πρὸς ἐκεῖνα ἁρμόττουσαν παιδείαν, καὶ τὸν ὑφηγησόμενον ἐκλέξεται τῶν ὄντων τὸν κράτιστον. σχεδὸν δὲ νῦν ἐπιδημοῦσιν οἱ δοκιμώτατοι Ἀθήνησι. καὶ πολλοὶ αὐτῶν καὶ πρὸς ἡμᾶς ἔχουσιν οἰκείως· τὰ μὲν οὖν ἐκείνου ταῦτα· τὰ δ' ἐμά, Ξανθίππη μὲν, καὶ τὰ παιδάρια ἔρρωται· αὐτὸς δὲ ὥσπερ καὶ παρόντος σου πράττω.

Ξενοφῶντι. έ.

ΣΕ μὲν ἐν Θήβαις ἡμῖν γενέσθαι ἀπηγγέλλετο. Πρόξενον δὲ καταλαβεῖν εἰς τὴν Ἀσίαν ὡς Κῦρον ὡρμηκότα. εἰ μὲν οὖν εὐτυχῶν ἐφίεσαι πραγμάτων, Θεὸς οἶδεν, ὡς ἤδη γέ τινες τῶν ἐνταῦθα καταμέμφεσθαι αὐτὰ ἐπιχειροῦσιν. οὐ γὰρ ἄξιον φανῆναι Κύρῳ βοηθεῖν Ἀθηναίους, δι' ὃν τὴν ἀρχὴν ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἀφηρέθησαν, οὐδ' αὖθις ὑπὲρ ἐκείνου πολεμεῖν, καταπολεμηθέντας δι' ἐκεῖνον. οὐκ ἂν οὖν θαυμάσαιμι, εἰ μεταπεσούσης τῆς πολιτείας, συκοφαντεῖν σέ τι-

νες ἀφ' ἑαυτῶν ἐπιχειρήσουσιν, ἀλλ' ὅσῳ λαμπρότερον τάχει χωρήσειν ὑπολαμβάνω, τοσούτῳ σφοδρότερον ἐπικεῖσθαι τούτους ἡγοῦμαι. τὰς γὰρ ἐνίων φύσεις οὐκ ἀγνοῶ. ἡμεῖς δ' ἐπειδὴ ἅπαξ εἰς τοῦτο ἑαυτοὺς ἔδομεν, ἄνδρες ἀγαθοὶ γινώμεθα, τῶν τε ἄλλων, ἃ περὶ ἀρετῆς εἰώθειμεν λέγειν, ἀναμιμνησκόμενοι, καὶ τὸ μηδὲ γένος πατέρων αἰσχυνέμεν, ἐν τοῖς ἄριστα τῷ ποιητῇ εἰρῆσθαι τιθέντες. ἴσθι δὲ ὡς δυοῖν τούτοιν μάλιστα προσδεῖται πόλεμος, καρτερίας τε καὶ ἀφιλοχρηματίας, δι' ἐκείνην μὲν γὰρ τοῖς οἰκείοις φίλοι, διὰ καρτερίαν δὲ φοβεροὶ τοῖς ἀντιπάλοις γινόμεθα. ὧν ἀμφοτέρων οἰκεῖα ἔχεις παραδείγματα.

calumniari non desinunt. Verùm quò splendidiores, illustrioréſque res tibi succedent, eò, nec fallor, iniquiùs, contumeliosiúsque lædent. Nonnullorum enim ingenia sat nota habeo. Nos verò, qui prouinciam hanc suscepimus, munus nostrum, vt viros probos decet, & quæ præsertim de virtute disserere multa illa quidem consueueramus memoria recolentes, necnon id rectissimè à Poëta decantatum, paternum scilicet genus infamandum non esse, pro certo credentes, fungamur. Sed scias velim, duo hæc potissima inter alia militiæ opus esse, tolerantiam, & pecuniarum contemptum; hoc namque familiaribus cari, illa hostibus terribiles sumus. Vtrumque exempla tibi propria, non externa in promptu sunt.

ϛ'.

Τοῖν μὲν ξένοιν ἐπεμελήθην ὡς παρεκάλεις, καὶ τὸν ἐν τῷ δήμῳ συναγορεύσοντα αὐτοῖν ἐσκεψάμην, τῶν ἡμετέρων τινὰ ἑταίρων. ὃς ὑπηρετήσειν ἔφη προθυμότερον διὰ τὸ

VI.

QVÆ mihi de amicis commendaueras, summa cura, ac diligentia peracta sunt; & ex amicis nostris vnum, qui apud populum eorum causam defenderet, non fortuitò conquisiui. Ipse rem ardētiùs excepturum se,

quod & tibi gratum facere
vellet, promiserat. De quæ-
ſtu & lucro, & de his quæ
iocosè ludens ſcripſeras, mul-
tos eſſe ſollicitos abſurdum
fortè, atque ineptum non eſt.
Primùm quidem ſi dum alij
ad opes, & diuitias anhelant,
ipſe inopem, ac pauperem vi-
tam volens duco: Deinde,
cùm multa à multis, quæ mi-
hi, dum in hac vita ſunt, lar-
giuntur, & morti proximi
profuſiſſimè legant, accipien-
di in poteſtate ſit, libens re-
nuncio. Virum autem ita af-
fectum mente captum eſſe
iudicari ab aliis nil mirum.
Verùm non hoc ſolùm, ſed
& reliquum vitæ noſtræ in-
ſtitutum examinandum eſt: &
dum circa corporis cultum
ab aliis differimus, ſi & de
lucro etiam diſcordamus,
permirum videri non debet.
Mihi itaque cibus, iſque fru-
galiſſimus abundat, eodem
veſtitu æſtiuis, hyberniſque
temporibus amicior: calceis
nequaquam vtor, gloriam,
quæ rebus publicis agendis
comparatur, abhorreo, illa
quæ ex temperantia, & iu-
ſtitia eſt, incendor. Qui ve-
rò lautiſſimè viuendo nihil ſi-
bi temperant, varióque in-
dumentorum genere, non

καί σοι χαρίζεσθαι ἐθέλειν. περὶ
δὲ τοῦ χρηματισμοῦ, καὶ περὶ ὧν
προσπαίζων ἔγραφες, τὸ μὲν ἐ-
πιζητεῖν ἐνίους οὐδὲν ἴσως ἄτο-
πον. εἰ πρῶτον μὲν ἐσπουδακό-
των τῶν ἄλλων περὶ πλοῦτον, ἐ-
γὼ πένης αἱροῦμαι βιοῦν· ἔπει-
τα ἐξόν μοι παρὰ πολλῶν πολ-
λὰ λαμβάνειν, οὐ τὰς παρὰ
ζώντων μόνον δωρεὰς τῶν φίλων,
ἀλλὰ καὶ ὅσα ἂν τελευτῶντές μοι
ἀφῶσιν, ἑκὼν παραιτοῦμαι. τὸν
δὴ οὕτω διακείμενον οὐδὲν θαυ-
μαστὸν μαινόμενον παρὰ τοῖς ἄλ-
λοις νομίζεσθαι. χρὴ δὲ μὴ τοῦτο
μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸν ἄλλον ἡμῶν
προσεπιθεωρεῖν βίον· καὶ εἰ περὶ τὴν
χρῆσιν τῶν σωμάτων διαφέρον-
τες φαινοίμεθα, μὴ θαυμάζειν
ὅτι καὶ περὶ τὸν πορισμὸν διεστήκα-
μεν. ἐμοὶ μὲν τοίνυν ἀπαρκεῖ τρο-
φῇ τε χρῆσθαι τῇ λιτοτάτῃ, καὶ
ἐσθῆτι θέρους τε καὶ χειμῶνος τῇ
αὐτῇ· ὑποδήμασι δὲ πάμπολυ
οὐ χρῶμαι, οὐδὲ πολιτικῆς ἐ-
φίεμαι δόξης, πλὴν ὅσον ἐκ
τοῦ σώφρων εἶναι καὶ δίκαιος. ὅσοι
δὲ πολυτελείας μὲν τῆς περὶ
τὴν δίαιταν οὐδὲν ἀπολείπου-
σιν, ἐσθῆτας δὲ διαφόρους οὐχ

ὅτι γε ἔτους τοῦ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἡμέρας τῆς αὐτῆς ἀμφιέννυσθαι ζητοῦσι, πολλὰ δὲ χαρίζονται καὶ ταῖς ἀπορρήτοις ἡδοναῖς· καὶ ὃν τρόπον οἱ τὴν κατὰ φύσιν χρόαν διεφθορότες ἐπακτοῖς χρώμασι κοσμοῦνται· κἀκείνην τὴν ἐξ ἀρετῆς ἀληθινὴν δόξαν ἀπολωλεκότες, ἣν εἰκὸς περιγίνεσθαι ἑκάστῳ, καὶ εἰς τὴν ἐκ τῆς ἀρεσκίας καταφεύγουσι, διανομαῖς καὶ ἑστιάσεσι πανδήμοις τὴν παρὰ τῶν πληθῶν εὐφημίαν προσκαλούμενοι. ὅθεν εἰκότως οἶμαι πολλῶν αὐτοῖς δεῖσθαι συμβαίνειν. οὔτε γὰρ αὐτοὶ ζῆν δύνανται ἀπ' ὀλίγων, οἵ τε πλησίον ἀποδέχεσθαι αὐτοὺς οὐκ ἐθέλουσι, μὴ μισθὸν τῆς εὐλογίας φερόμενοι. ἐμοὶ μὲν πρὸς ἄμφω ταῦτα καλῶς ἔχει ὁ βίος. καὶ εἰ μέν τί με τῶν ἀληθῶν ἐκφεύγει, οὐκ ἂν ἰσχυρισαίμην. ὅτι μέντοι ταῦτα μὲν οἱ κρείττους φασὶν εἶναι βελτίω, ἐκεῖνα δὲ οἱ πολλοί, σαφῶς οἶδα. πολλάκις δὲ καὶ περὶ τοῦ Θεοῦ κατ' ἐμαυτὸν ἐννοούμενος, καθ' ὅτι εὐδαίμων εἴη καὶ μακάριος, ὁρῶ τῷ μηδενὸς δεῖσθαι αὐτὸν ὑπερβάλλοντα ἡμᾶς. φύσεως γὰρ λαμπροτάτης ἐκεῖνο ἦν, οὐ

intra eumdem annum, sed eumdem quoque diem ornari gestiunt, infandisque voluptatibus, suóque genio multa indulgent: qua ratione qui naturalem colorem amiserunt, accitis sese exornant: sic illi vera ex virtute gloria, quæ vnumquemque addecet, deperdita, ad ea, quæ ex indulgentia aliorum pendent, confugiunt, distributionibúsque, ac publicis conuiuiis plausum forensem captant. Hinc multa illis opus esse, non incongruè coniector. Nam neque ipsi, vt viuant, paucis contenti sunt, neque qui illis abblandiuntur, eos admittere volunt, ni priùs plausus, clamorisque perhonorifici mercedem accipiant. Mihi verò viuendi ratio ad ambo hæc optimè se habet. & me verum aliquid non fugere non vltrà contendam. At ista à viris melioribus vti potiora probari, illa à pluribus sat noui. Sæpenumerò etiam de Deo in memetipso edisserens, quanam ille ratione felix, ac beatus esset, non aliam habui, nisi quòd nullius indigus nos præcellat. Naturæ siquidem splendidissimæ proprium id erat, non

cùm multis indigeret, vnde illa accipere posset, in promptu habere. sic item par est eum cæteros sapientia antecellere, & sapientissimo, ac beatissimo similem esse, qui ad beatum illum quamproximè accedit. Hoc si diuitiæ parere possent, diuitiæ vtique appetendæ essent. sed cùm id virtus tantùm videatur apportare, rude, ineptúmque est, vero bono renunciato, commentitium aucupari. Res meas igitur non esse meliùs constitutas hoc modo non facilè suadebor. De filiis item, & quòd, vt dixeras, me oportet eorum prouidum esse, quæ animo impressa sunt meo, atque menti cunctis hominibus edico. Vnum beatè viuendi principium ego existimo, benè sapere. Atqui mentis inops, auro, argentóque res suas credit, primùm quidem bonum, quod sibi videtur possidere, non habet. Deinceps tantò aliis miserior est, quantò qui pauperie premitur, licèt nunc desipiat, aliquando pòst in mentem reuocabitur: ille falsa opinione deceptus, ac se beatum ducens, vera vtilitate neglecta, & in aliis etiam re-

τὸ πολλῶν δεόμενον ἑτοίμως ἔχειν ἀπολαύειν. καίτοι σοφώτερόν τε εἶναι εἰκὸς, ὅστις ἑαυτὸν ἀπεικάζει τῷ σοφωτάτῳ, καὶ μακαριωτάτῳ ὑπάρχειν, ὃς ἂν ὅτι μάλιστα ἐξομοιωθῇ τῷ μακαρίῳ. τοῦτο δὲ εἰ μὲν πλοῦτος ποιεῖν ἐδύνατο, πλοῦτόν γ' ἂν ἐχρῆν αἱρεῖσθαι. ἐπεὶ δὲ ἀρετὴ μόνη φαίνεται παρασκευάζειν, εὐήθης ἀφέντας τὸ ὂν ἀγαθὸν, τὸ δοκοῦν μεταδιώκειν. ὡς μὲν οὖν τἀμὰ οὐχ οὕτως βέλτιον ἔχει, οὐκ ἄν με τις ῥᾳδίως μεταπείσῃ. περὶ δὲ τῶν παίδων, τὸ ὅπερ ἔφησθα δεῖν προνοεῖσθαι ἢ διανοοῦμαι περὶ αὐτῶν, μαθεῖν ἔξεστι πᾶσιν ἀνθρώποις. μίαν ἀρχὴν εὐδαιμονίας ἐγὼ νομίζω, φρονεῖν εὖ· τὸν δὲ νοῦ μὲν μὴ μετειληφότα, χρυσίῳ δὲ πιστεύοντα, καὶ ἀργυρίῳ, πρῶτον μὲν ὅπερ οἴεται κεκτῆσθαι ἀγαθὸν, οὐκ ἔχειν. ἔπειτα τοσοῦτον ὑπάρχειν ἀθλιώτερον τῶν ἄλλων, ὅσον ὁ μὲν ἀναγκασθεὶς ὑπὸ πενίας, εἰ καὶ μὴ νῦν, αὖθις ποτε φρονήσει· ὁ δὲ τῇ μὲν ὑπ' οἰήσεως τοῦ εἶναι μακάριος τῆς ἀληθινῆς ὠφελείας ἀμελῶν, τὰ δὲ

ὑπὸ χορηγίας διεφθαρμένος, πρὸς οἷς ἠτύχει ἤδη καὶ τῶν ὄντως ἀνθρωπίνων ἀγαθῶν προσαπεστέρηται, τὴν ὑπὲρ τῶν μελλόντων χρηστὴν ἐλπίδα. οὐδὲ γὰρ σωθῆναι οἷόν τε ἐστὶ τοὺς τοιούτους πρὸς ἀρετὴν, κατεχομένους μὲν ὑπὸ κολακείας ἀνθρώπων ὁμιλῆσαι δεινῶν· κατεχομένους δ' ὑπὸ γοητείας ἡδονῶν, αἳ κατὰ πᾶν αἰσθητήριον προσβάλλουσαι τῇ ψυχῇ πᾶν εἴ τι καλὸν, ἢ σωφρονικὸν ἐν αὐτῇ χρῆμα ἐξελαύνουσι. τίς οὖν ἀνάγκη παισὶν αἰτίαν καταλιπεῖν ἀφροσύνης μᾶλλον ἢ παιδεύσεως, καὶ οὐ λόγοις μόνον, ἀλλὰ καὶ ἔργοις δηλώσαντες, ὅτι ἐν σφίσιν αὐτοῖς τὰς ἐπ' αὐτῶν ἔχουσιν ἐλπίδας, καὶ μὴ γινομένοις ἀγαθοῖς οὐδὲ ζῆν καταλείπεται, ἀλλὰ λιμῷ φθαρέντες οἰκτρῶς τελευτήσουσι πρέπουσαν ἀργίας δίκην ἐκτίοντες. καίτοιγε ὁ νόμος μέχρι ἥβης κελεύει παῖδα ἐκτρέφεσθαι ὑπὸ γονέων. ὑμεῖς δ' ἴσως εἴποι τις ἂν ἀνὴρ πολιτικὸς ἀγανακτῶν πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ υἱοὺς κληρονομεῖν ἐπιθυμοῦντας, οὐδὲ τελευτῶντος ἀφέξεσθαί μου δια-

rum vberi copia corruptus, præ miseria illa, in qua ad illud vsque tempus versabatur, veris, humanisque bonis priuatus, spem etiam de illis in posterum recuperandis amittit. Nec enim fieri potest, vt hi hominum in familiaribus colloquiis astutissimorum, callidissimorúmque adulatione mancipati, & voluptatum illecebris, quæ per omnes sensus in animum illabuntur, indéque quicquid bonum, ac prudens est, iudicium exterminant, irretiti, ad virtutem incolumes deferantur. Quæ ergo necessitas est, filiis stultitiæ magis, quàm doctrinæ occasiones relinquendi, si ipsi non verbis tantùm, sed operibus etiam suas in rebus illis spes collocasse demonstrabunt, qui si praui fuerint, & viuendi causam perdent, & fame pereuntes miserè vitam finient, condignis inertiæ pœnis persolutis. Ad hæc legibus sancitum est, filium à parentibus ad pubertatem ali. Vos autem, dicet fortasse nescio quis ciuilis homo filiis suis, qui hæreditati inhiant fronte contracta, indignantéque, neque à demortuo manus abstinere cogita-

tis,

tis, sed alimenta viui à defuncto deposceretis; nec vitam morte ipsa segniorem, ac inutiliorem traducentes veremini? Vos res meas etiam post mortem aliis superesse vultis, vestræ ne vobis quidem ad vitam sustinendam sufficient. sic ille rusticè fortasse hæc proferet ad filios audaci dicendi libertate, parenti, ac viro ciuili peropportuna, vsus. Res porrò meæ sermonibus moderatiores sunt, & opere opulentibus similes videntur. Quare ego filiis meis aurum neutiquam relinquam, sed auro amplius, ac pretiosius patrimonium, amicos moderatos, quos si coluerint, nullis rebus necessariis destituentur: quòd si erga amicos malè se gesserint, vel hinc manifestum est eos multò peiùs pecuniam ad commodum suum conuersuros. Verùmenimverò, si tibi nonnullorum despicientiam animaduertenti, consilia isthæc mea inconsulta visa fuerint, priùs illud enunciabo, non omnes homines erga amicos æquè affectos esse. Sunt enim, qui eorum etiam postquam de vita decesserint, curam habent. Secun-

νοῦσθε, ἀλλὰ καὶ τεθνεῶτα τροφὰς οἱ ζῶντες αἰτήσετε, καὶ οὐκ αἰσχύνεσθε θανάτου ζωὴν ἀπρακτοτέραν βιοῦντες; ἀλλὰ τὰ μὲν ἐμὰ περιττεύειν καὶ μετὰ θάνατον ἀξιοῦτε ἑτέροις, τὰ δὴ ὑμέτερα ὑμῖν οὐδ' εἰς τὸ ζῆν ἐξαρκέσει. ἐκεῖνος μὲν οὕτω σκαιῶς ἴσως πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας χρήσεται τοῖς λόγοις, πατρικὴν ἅμα πολιτικὴν παρρησίαν ἄγων· τὰ δὴ ἐμὰ λόγων μὲν εἵνεκα ἐπιεικέστερα ὄντα τυγχάνει, ἔργῳ δὲ οὐ πόρρω φαίνεται πλουτούντων ἀποστατεῖν. ὅθεν ἐγὼ χρυσίον μὲν οὐκ ἀπολείψω τοῖς ἐμαυτοῦ παισί, τοῦ δὲ χρυσοῦ κτῆμα τιμιώτερον, φίλους ἐπιεικεῖς· οὓς φυλάττοντες μὲν, οὐδενὸς ἐλλειφθήσονται τῶν ἀναγκαίων. κακῶς δὲ τὰ περὶ τοὺς φίλους μεταχειρίσαντες, εὔδηλον ὡς τά γε χρήματα πολὺ κάκιον διοικήσουσιν. εἰ δέ σοι τὰς ἐνίων ὀλιγωρίας ὁρῶντι φαύλως δόξω βεβουλεῦσθαι, πρότερον μὲν ἐκεῖνο ἐρῶ, ὅτι οὐ πάντες ἄνθρωποι ὁμοίως ἔχουσι πρὸς τοὺς φίλους. εἰσὶ δὲ οἳ καὶ τετελευτηκότων αὐτῶν προνοοῦσιν. ἐπειδ'

ὅτι τοὺς ἡμετέρους τούτων εἰκὸς εἶναι, οὐ φορτικῶς ἡμῖν συνεληλυθότας, οὐδὲ νῦν μόνον, ἀλλὰ καὶ τότε τοῦ παρ᾽ ἡμῶν οὐχ ἧττον ὠφελείας ἀπολαύοντας. τῆς μὲν οὖν ὀλιγοχρονίου χάριτος εἰκὸς καὶ τὰς ἀμοιβὰς εἶναι βραχείας. αἱ πολυχρόνιοι δὲ τῶν εὐεργεσιῶν ἴσην τῇ ὠφελείᾳ τίκτουσι τὴν ἀμοιβήν. τὰ δή ἐμὰ μαντεύομαι προκόπτουσι τοῖς ἑταίροις καλλίω φανεῖσθαι. διόπερ οὐδὲ μισθοὺς αὐτοὺς εἰσπράττομαι, ὅτι οὐδὲν ἔχω πρέπον ἀντάλλαγμα φιλοσοφίας ἄλλο πλὴν φιλίας. καὶ ὅτι οὐχ ὥσπερ οἱ σοφισταὶ κἀγὼ δέδοικα περὶ τῶν ἰδίων. παλαιούμενα γὰρ νέα γίνεται, καὶ πρὸς γῆρας μᾶλλον ἀναθεωρεῖσθαι φιλεῖ. ὅθεν αὐτά τε μάλιστα ὑπὸ τῶν μαθόντων στέργεται τότε, καὶ ὁ γεννήσας αὐτὰ πατὴρ ἐπιποθεῖται. περὶ ὧν μὲν οὖν τιμῆς τυγχάνει, τελευτήσας δὲ μνήμης ἀξιοῦται. κἂν τῶν οἰκείων τινὰ ἀπολελοιπὼς ᾖ, τοῦ δὲ ὡς υἱεῖς, ἢ ἀδελφοὶ κήδονται, πᾶσαν εὔνοιαν εἰς αὐτὸν ἐνδεικνύμενοι, ἢ τρόπον τινὰ ἕτερον συγγενείας τῆς κατὰ φύσιν συνηρτη-

dò nostros amicos ex isto-rum numero esse, qui nostra minimè molestè consuetudine vsi sunt, & qui præterita vtilitate non minùs hisce temporibus à nobis afficiuntur. Breuis itaque beneficij, breuia item esse præmia decet. At diuturna æquale vtilitati beneficium benefacientibus præparant. Res autem meæ, vt animus præsagit, tempore ipso amicis videbuntur illustriores. Quare nec mercedem illis constituo, nec exigo. Nullum enim præter amicitiam Philosophiæ par pretium facio. Neque veluti cæteri Sophistæ de propriis malè timeo, quæ vetustate ipsa virescunt, & senecta grauia repullulare amant. Quare ipsa tunc potissimùm à discipulis amplectuntur, & fœcundus parens eorum concupiscitur. Viuens itaque solidam, & veram laudem habet, & vita defunctus posteritatis memoria viuit. Et si quemquam ex necessariis reliquerit, veluti filij, vel fratres omnibus illum beneuolentiæ officiis complectentes, & alio quopiam necessitudinis modo, non quem natura sequimur, illi adhæren-

tes, curam gerunt. Non ergo possunt, etiamsi vellent, in mala coniectum negligere, sicuti & eos, qui genere nobis coniunguntur, paruipendere nequimus. Cognatum enim in animo quasi ex eodem patre ortum ad demortui filio opem ferendam compellit, dum patris memoriam refricat, & illius despectum propriam infamiam ducit. Perpende itaque, si tibi posthac vel res meas miserè tractare, vel filios negligere, vt me defuncto omnibus necessariis affluant, videor, qui non pecunias ipsis, sed eos, qui & pecuniarum, & eorum curam gerent, relinquo. Præterea ad hunc diem à pecuniis neminem saniorem factum historiæ produnt. At probatus amicus, etiam probato auro, magis eligendus est, quòd non omnibus appetentibus, sed probioribus amicis, nec vitæ vsus tantùm necessarios subministrat, sed & possessoris ipsius animum curat: & virtutis nomine, sine qua nihil in humanis vtilitatem affert, plurimùm condu-

μένοι αὐτῶν. οὐκ οὖν δύνανται, οὐδ' εἰ βούλοιντο, κακῶς πράττοντα αὐτὸν περιεξιέναι, ὥσπερ οὐδὲ τοὺς κατὰ γένος προσήκοντας ὑπερορᾶν οἷοί τέ ἐσμεν. τὸ γὰρ ἐν τῇ ψυχῇ συγγενές, ἅτε ἐκ τοῦ αὐτοῦ πατρὸς ἀδελφὸν γεγενημένον, ἀναγκάζει σφᾶς βοηθεῖν τῷ τοῦ τετελευτηκότος υἱεῖ, ὑπομιμνῆσκον τοῦ πατρὸς, καὶ τὴν ἐκείνου ὀλιγωρίαν σφετέραν ἀτιμίαν τιθέμενον. ὅρα οὖν, εἴ σοι δόξω ἔτι, ἢ τὰ ἐμαυτοῦ κακῶς οἰκονομεῖν, ἢ τῶν παιδίων ὅπως μηδὲν ὑστερήσωσι τῶν ἀναγκαίων ἐμοῦ τελευτήσαντος ὀλιγωρεῖν, ὃς οὐδὲ χρήματα αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ τοὺς τῶν χρημάτων, καὶ αὐτῶν ἐκείνων ἐπιμελησομένους καταστησόμενος καταλείπω. καίτοι ὑπὸ μὲν ἀργυρίου οὐδεὶς βελτίων εἰς τὴν ἡμέραν ταύτην ἱστορεῖται γενόμενος. ὁ δὲ δόκιμος φίλος καὶ ταύτῃ αἱρετώτερος τυγχάνει τοῦ δοκίμου χρυσίου, ὅτι οὐ πᾶσι τοῖς ὀρεγομένοις, ἀλλὰ τοῖς βελτίοσι τῶν φίλων ὑπηρετεῖ· οὐδὲ τὰς τοῦ βίου χρείας μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν αὐτοῦ τοῦ κεκτημένου ψυχὴν θεραπεύει· καὶ εἰς ἀρετῆς λόγον, ἧς χωρὶς οὐδὲν τῶν ἀνθρωπίνων ὀνίνησιν, πλεῖστα

συμβάλλεται. τὸ δὲ μὴ οὕτω ἀκριβὲς τούτων πέρι, καὶ κατ' ὄψιν ἐντυχόντες ἀλλήλοις ἐπισκεψόμεθα. πρὸς ἃ δὲ ἐπιζητεῖς νῦν, ἀρκεῖ καὶ διὰ τῶν εἰρημένων ἀποκεκρίσθαι μετρίως.

ζ.

ΣΕ μὲν οὐ θαυμαστὸν ἐπιστέλλειν ὑπὲρ ὧν γράφεις. τὴν γὰρ αὐτὴν ὑπολαμβάνεις γνώμην, ἣν παρόντος σου πρὸς ἡμᾶς εἶχον, καὶ νῦν ἀπόντος σου φυλάττειν ἔτι τοὺς τριάκοντα. ἐμοὶ δὲ συνέβη μετὰ τὴν σὴν ἀποχώρησιν εὐθέως ὑποπτευθῆναι, καί τις λόγος ἐν αὐτοῖς διῆλθεν, ὡς οὐ χωρὶς Σωκράτους ταῦτ' εἴη πεπραγμένα, ἡμέραις δ' οὐ πολλαῖς ὕστερον ἀνακαλεσάμενοί με εἰς τὴν θόλον ἦγον, καὶ περὶ τούτων ἐμέμφοντο. καὶ ἐμοῦ ἀπολογουμένου, ἰέναι με ἐκέλευον εἰς Πειραιᾶ, καὶ Λέοντα συλλαμβάνειν. ἦν δὲ γνώμη αὐτῶν, ἐκεῖνον μὲν ἀποκτιννύναι, καὶ τὰ χρήματα αὐτοὺς ἔχειν, ἐμὲ δὲ κοινωνὸν ποιεῖσθαι τοῦ ἀδικήματος. παραιτουμένου δέ μου, καί τι τοιοῦτον εἰπόντος, ὡς οὐκ ἂν ἑκών ποτε ἔργῳ ἐπι-

cit. Sed horum accuratam considerationem, cùm vnà erimus, expendemus. Ad quæ verò scripseras, satis sit per hæc moderatè respondisse.

VII.

NIL mirum te de similibus litteras dare. eiusdem siquidem sententiæ erga nos esse, cuius cùm adesses, erant, & nunc in ea, postquam discesseris, perstare triginta nec immeritò suspicaris. Ego verò statim atque te ciuitate mouisti, in suspicionem veni, & nescio quis rumor inter illos increbuit, nusquam scilicet illa sine Socratis consilio patrata fuisse. Quare non multos post dies aduocatum me duxêre ad tholum, & multa pro iis querebantur. Vbi me excusassem, vt in Piræeum venirem, Leonémque comprehenderem, mandabant. Induxerant autem animum, vt eo iugulato, ipsi pecunias corraderent, me verò nefario, iniustóque parricidio, veluti sceleris comitem, obstringerent. Cùm recusarem, & tale quid in eos proferrem, nunquam me volentem operi iniusto subscri-

pturum, præſens Charicles animo perturbato, & præ ægritudine afflicto. Anne, Socrates, ait, ita malis ſuperiorem te exiſtimas, vt quandoque etiam non poſſis ſuccumbere: ita petulans in hos ſermones prorumpis? At ego infinitis, inquam, malis per Iouem, ô Charicles, obnoxius ſum, at nullum erit tam atrox, atque infortunatum, quàm ſi iniuſtus fuero. Obmutuere poſthac omnes, nec ſimiliter ex eo tempore erga me animis affecti eſſe videntur. Res autem veſtræ, vt præſentes nunciabant, vſque dum ex ſententia procedunt. Aſſerebant quippe Thebanos vos profugas ad illos excepiſſe humaniſſimè, vobíſque, vt domum redeatis, opem ferre, & velle, & poſſe. Hiſce allatis nonnulli ex ciuibus miſerè conturbari, eóque potiſſimùm, quòd multò incertiora Lacedæmoniorum auxilia futura dicebantur. Nam qui cum legatis eò redierant, affirmabant, Lacedæmonios magnis, inopinatiſque bellorum tumultibus fatigari, Ephoróſque poſt internuncium de turbis ciuitatis acceptum, ægrè ferre,

γραφείων ἀδίκων, παρὼν ὁ Χαρικλῆς, καὶ ἰδίᾳ ἀγανακτήσας. ἦπου οὐδὲν, ὦ Σώκρατες, ἔφη, ἡγῇ κακὸν δύνασθαι παθεῖν, οὕτως αὐθαδῶς διαλεγόμενος; κἀγώ, μυρία μὲν οὖν νὴ Δία, εἶπον, ὦ Χαρίκλεις, οὐ μέντοι τοσοῦτό γε οὐδὲν ὁπηλίκον εἰ ἀδικήσω. ἀπεκρίνατο μὲν οὖν οὐδὲν οὐκέτι οὐδὲ εἷς αὐτῶν· δοκοῦσι δέ μοι οὐχ ὁμοίως ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου διακεῖσθαι. περὶ δὲ ὑμῶν οἱ παρόντες διήγγελον, κατὰ γνώμην ἄχρι νῦν χωρεῖν τὰ πράγματα. ἔλεγον γὰρ ὅτι οἱ Θηβαῖοι καταφυγόντας ὑμᾶς ἀσμένως ἀπεδέξαντο, καὶ καπιοῦσι πάσῃ προθυμίᾳ συλλαμβάνειν οἷοί τέ εἰσιν. ἐταράττοντο δὲ καὶ τῶν ἐνταῦθά τινες τοῖς λόγοις τούτοις, καὶ ὅτι καὶ τὰ ἐκ τῆς Λακεδαίμονος δυσελπιστότερα ἠγγέλλετο. ἔλεγον γὰρ οἱ μετὰ τῶν πρέσβεων ἐκεῖθεν ἥκοντες, πολέμους τε καταλαβεῖν τοὺς Λακεδαιμονίους συνεστηκότας μεγάλους, καὶ τοὺς Ἐφόρους περὶ τῆς ἐνταῦθα ταραχῆς ἀκούοντας ἀγανακτεῖν,

οὐκ ἐπ' ὀλέθρῳ, λέγοντας αὐτοῖς παραδεδωκέναι τὴν πόλιν τοὺς Λακεδαιμονίους. τοῦτο μὲν γὰρ ἐξεῖναι ἔφη εἰ καὶ κρατήσασι πεποιηκέναι ἐβούλοντο τῶν συμμάχων Κορινθίων, καὶ Θηβαίων τότε ἐναγόντων. ἀλλ' ὅπως αὐτοί τε πολιτεύσωνται ἐπιτηδείως ὀλιγαρχούμενοι, καὶ τὰ κοινὰ διοικοῦντες βέλτιον, ἢ ἐπὶ τῆς δημοκρατίας. εἰ οὖν οὗτοι ἀληθῆ ταῦτα ἐπαγγέλλουσι, καὶ τὰ ὑμέτερα οὕτως, ὥς φασιν, ἔχει, πολλὴ ἐλπὶς ὑμῶν μετὰ Θηβαίων ἀφικομένων, ἐκείνοις δὲ μὴ βοηθησάντων Λακεδαιμονίων, ῥᾳδίως καταστήσασθαι τὰ ἐνθάδε. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἐπιχωρίων πολλοί, οἳ νῦν μὲν διὰ τὸ δεδοικέναι ἄγουσιν ἡσυχίαν, εἰ δὲ τῶν ὑμετέρων τι ἀλλαχόθεν παραφαίνηται βέβαιον, ἄσμενοι καταλείψουσι τὰ ἐνταῦθα. ὅλως γὰρ οὐδὲν ὑγιὲς τῆς πολιτείας αὐτοῖς καταλείπεται, ἀλλ' ὑπὸ πολλῶν, καὶ συνεχῶν ἀδικημάτων πάντα διέφθαρται. καὶ τὸ μὲν ἤδη παράπαν, ὡς τὸ καθ' ὑμᾶς μέρος ἀπέρρηκται· τὸ δ' εἰ μικρᾶς ἔξωθεν ἀφορμῆς ἐπιλάβοιτο, ταὐτὸ πείσεται τῷ ὑμε-

tamquam qui non ad excidium vrbem, vt ipsi asserebant, illis commiserint. Ipsi enim, si voluissent perdere, cùm Corinthij, Thebaníque socij instarent, vrgeréntque & imperium vrbis ad eos delatum esset, in eorum manu fuisse: sed vt concinnè, aptéque sub paucorum imperio res publicæ administrarentur, meliúsque quàm sub plebis ductu temperarentur. Itaque si vera hæc sunt, quæ referuntur, & res vestræ ita se habent, vt tradunt, sanè expectandum est, si vnà cum Thebanis accesseritis, neque illis in hac re Lacedæmonij adiutores affuerint, facili negotio omnia in meliorem statum collocanda. Ad hæc ex ciuibus plurimi, qui nunc præ timore placidè conquiescunt, si vel vestigium rerum vestrarum, quod certum sit, conspexerint, lubentes ista deserent. Nihil enim rerum publicarum sanum, ac tutum reliquum est, sed omnia crebris, continuisque facinoribus incassum abière. Hinc potissima vrbis pars æquè atque vos ab illis scissa est, altera, vel minima aliunde occasione oblata, vobis similia

ſubibit. Ita vt ſi nuſquam aliàs, nunc quoque manifeſtum ſit, rem omnium peſſimam vrbibus aduenire, Principum prauitatem. Hi ergo adeò commodo proprio, vt videntur, obcæcantur, vt cùm videant res publicas iam conſumptas, ipſi tamen nullum ſcelerum finem faciant, ſed quibus primùm perturbatæ ſunt, iiſdem regere, ac ſuſtinere putant, exiliis, proſcriptionibus bonorum, & cædibus contra ius, fáſque patratis. Nec animaduertunt prauum ægritudinum medicum eſſe, qui idem cum morbo graſſante remedium vſurpat. Sed horum res deprauatiſſimæ ſunt. Tu rebus tuis incumbens optimè egeris. His enim, qui hîc degunt, vna ſpes reliqua eſt, ſi res ex ſententia proceſserit, ſe graui, atrocique imperio, ac duro dominatu liberandos.

Antiſthenes Ariſtipppo. VIII.

NON eſt Philoſophi munus, apud tyrannos vitam traducere, & Siculis conſidendo menſis tempus conterere: ſed illud paucis contentum in patria eſse. At tu ſtudioſi excellentiam illam

τέρων. ὥστε εἴπερ τί ποτε ἄλλοτε καὶ νῦν γέγονε δῆλον, ὅτι πάντων μέγιστον κακὸν ταῖς πόλεσίν ἐστιν ἡ τῶν ἀρχόντων πονηρία. οὗτοι γοῦν οὕτως ἐοίκασιν ἐξηπατῆσθαι περὶ τοῦ συμφέροντος, ὥστε οὐδὲ διεφθαρμένα ὁρῶντες τὰ πράγματα, παύσασθαι ἐθέλειν. ἀλλ' οἷς ἐταράχθη πρότερον, τούτοις αὐτοῖς οἴονται καταστήσειν αὐτά, φυγὰς καὶ δημεύσεις οὐσιῶν καὶ θανάτους ἀκρίτους ποιούμενοι. καὶ οὐχ ὁρῶσιν ὅτι νοσημάτων πονηρὸς ἂν εἴη ἰατρός, ὁ τῷ αὐτῷ τῷ συνεστηκότι αἰτίῳ ποιούμενος θεραπείαν. ἀλλὰ τὰ μὲν τούτων ἀνιάτως ἔχει. σὺ δὲ τῶν σαυτοῦ ἐπιμελούμενος, ὀρθῶς ποιήσεις. μία γὰρ καὶ τοῖς ἐνθάδε ἐλπὶς ἦν, ἂν ὑμεῖς πράξητε κατὰ νοῦν, βαρείας πάνυ καὶ χαλεπῆς ἀπηλλάχθαι δεσποτείας.

Ἀντισθένης, Ἀριστίππῳ. η'.

ΟΥκ ἔστι τοῦτο φιλοσόφου, τὸ παρὰ τυράννοις ἀνδράσι, καὶ Σικελιωτικαῖς προσανέχειν τραπέζαις, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ ἐν τῇ ἰδίᾳ καὶ αὐτάρκων ἐφίεσθαι. σὺ δὲ οἴει ταύτην εἶναι πλεονεξίαν

τοῦ σπουδαίου, τὸ δύνασθαι μὲν κτᾶσθαι χρήματα πολλά, τοὺς δὲ δυνατωτάτους ἔχειν φίλους. οὔτε γὰρ χρήματα ἀναγκαῖά ἐστιν, οὔτε εἰ ἀναγκαῖα ἦν, οὕτω ποριζόμενα καλά· οὔτε φίλοι γένοιντο ἂν οἱ πολλοὶ ἀμαθεῖς ὄντες, καὶ ταῦτα τύραννοι. ὥστε σοι συμβουλεύσαιμι ἂν ἀπιέναι Συρακουσῶν τε καὶ Σικελίας. εἰ δή, ὥς φασί τινες, ἡδονὴν θαυμάζεις, καὶ τούτων ἀντέχῃ, ὧν μὴ προσήκει τοὺς φρονίμους ἀνθρώπους, ἄπιθι εἰς Ἀντίκυραν, καὶ ὠφελήσει σε ὁ ἐλλέβορος ποθείς. πολὺ κρείσσων γάρ ἐστιν οὗτος τοῦ παρὰ Διονυσίου οἴνου· ἐκεῖνος μὲν γὰρ μανίαν ποιεῖ πολλήν, οὗτος δὲ ἀποπαύει. ὁπόσον οὖν ὑγίειά τε καὶ φρόνησις, νόσου τε καὶ ἀφροσύνης διαφέρει, ἐπὶ τοσοῦτον ἂν καὶ σὺ διήνεγκες περὶ τὰ νῦν σοι ὄντα. ἔρρωσο.

æstimas, plures sibi pecuniarum cumulos congerere, & quàm potentissimos sibi beneuolentia coniunctos habere. scilicet pecuniæ minimè necessariæ, etsi necessariæ essent, hoc modo comparatæ haud honestæ sunt. Neque multitudo rerum ignoratione cæca, & tyranni potissimùm amici erunt. Quare consilium tibi dederim, Syracusis, ac Sicula ditione decedito. Verumtamen, si vt nonnulli tradunt, voluptatem sectaris, illísque inhias, quæ prudentes homines dedecent, Anticyram petito, vbi potus elleborus plurimùm proderit. Dionysianis enim vinis hic multò melior est. Nam illa insaniam multam conciliant bibenti, hic sedat. Quantò igitur sanitas, & prudentia, morbo, atque stultitia præstat, tantò tu his, quibus nunc affluis, antecelleres. Vale.

Ἀρίστιππος Ἀντισθένει. θ'.

Κακοδαιμονοῦμεν, ὦ Ἀντίσθενες, οὐ μετρίως. πῶς γὰρ οὐ μέλλομεν κακοδαιμονεῖν ὄντες παρὰ τυράννῳ, καὶ ὁσημέραι ἐσθίοντες,

Aristippus Antistheni. IX.

MIRVM quantum infortunati sumus, Antisthenes. Nam quomodo simili infortunio non lædemur, qui apud tyrannum quotidie lautissimis epulis oneramur,

&

& fœcundos calices exsiccamus, & odoratissimis vnguentis peruńcti, Taranto aduectas vestes delicatas, promissásque trahimus. Et nullus me ex crudis Dionysij manibus eripiet, qui me haud rudem, sed Socraticorum sermonum studiosum pignoris loco coërcet, cibos, vti dixi, & vnguenta & vestes subministrans, & qui similia præparat, neque Deorum timet iudicium, neque homines veretur. Sed nunc malum nimium, vltráque progressum est, cùm nobis puellas Siculas tres forma eximias, & agenteam suppellectilem dono dederit. At quando homo hic similia patrandi finem ponet? Rectè itaque facis, aliorum infortuniis ægrè sollicitus. Sic ego tua felicitate gaudeo, vt similia tui facere, & meritas gratias reddere videar. Vale. Ficus quas habes, in hyemem tibi repone, & farinam Cretensem tibi compara. Hæc enim, vt videtur, colore præcipuè decora sunt, & ex Enneacruni fontis aquis lauato, & bibe. Idem tibi pallium hyeme, æstatéque, sed sordidum, vti virum liberum,

καὶ πίνοντες πολυτελῆ, καὶ ἀλειφόμενοί τινι τῶν εὐωδεστάτων μύρων, καὶ σύροντες ἐσθῆτας μαλακὰς ἐκ Τάραντος. καὶ οὐδείς με ἐξαιρήσεται τῆς Διονυσίου ὠμότητος, ὃς ὥς τινα ἐνεχύρου οὐκ ἀγνῶτα, ἀλλὰ καὶ λόγων ἐπιμελητὴν τῶν Σωκρατικῶν κατέχει, ὥσπερ ἔφην, σιτίζων, καὶ ἀλείφων, καὶ ἀμφιεννὺς τοιαῦτα, καὶ οὔτε δίκαν φοβεῖται τῶν θεῶν, οὔτ᾽ ἀνθρώπους αἰδεῖται, ὅστις με τοιαῦτα διατίθεται. νῦν δ᾽ αὖ καὶ τὸ κακὸν εἰς τὸ δεινότερον οἴχεται, ὅπου δεδώρηται γυναῖκας Σικελικὰς τρεῖς ἀλέκτους τὸ κάλλος, καὶ ἀργύρεια πάμπολλα· καὶ πότε παύσεται ἄνθρωπος οὗτος τοιαῦτα ποιέων οὐκ οἶδα. εὖ νῦν ποιεῖς ἀχθόμενος ἐπὶ τᾷ κακοδαιμονίᾳ τῶν ἄλλων. κἀγὼ δὲ ἐπὶ τᾷ σᾷ εὐδαιμονίᾳ ἄδομαι, ἵνα σοι τὰ αὐτὰ δόξω ποιεῖν τε καὶ ἀποτίνειν τὰς χάριτας. ἔρρωσο. τῶν ἰσχάδων ἀποτίθεσο ὧν ἔχεις εἰς τὸ χεῖμα, καὶ τῶν ἀλφίτων ἔχε τῶν κρητικῶν. ταῦτα γὰρ δοκεῖ ἀμείνω τοῦ χρώματος εἶναι, καὶ ἀπὸ τᾶς Ἐννεακρουνῶ λοῦ τε καὶ πῖνε, καὶ τὸν αὐτὸν τρίβωνα θέρευς τε καὶ χειμῶνος ἔχε ῥυπόωντα, ὡς πρέπει τῷ ἐλευ-

θερον, καὶ ζῶντα ἐν Ἀθήναις δαμοκρατικῶς. ἐγὼ μὲν γὰρ ἐξ οὗ εἰς τυραννουμένην ἧκον πόλιν τε καὶ νᾶσον, ᾔδειν ὅτι κακοδαιμονήσω ταῦτα πάσχων, καθάπερ σύ μοι γράφεις νῦν. ἐλεοῦντές με περιβλέπονται Συῤῥακούσιοι, καὶ Ἀκραγαντίνων οἱ ἐπιδημοῦντες, καὶ Γελώων, καὶ οἱ ἄλλοι Σικελιῶται. τᾶς δὲ μανίας, ἇς ἐμάνην εἰς ταῦτα ἐλθὼν ἀβούλως τὰ ἀτοπήματα, ἐπεύχομαι ἀρὰς κατ' ἐμαυτῶ, ἃς ἄξιός εἰμι, μὴ ἐκλιπεῖν με τὰ κακὰ ταῦτα. ὅτι τε ἐγὼ γεγονὼς ἔτη τοσαῦτα, καὶ φρονεῖν δοκέων, πεινῆν, καὶ ῥιγοῦν, καὶ ἀδοξεῖν οὐκ ἠθέλησα, οὐδὲ πώγωνα τρέφειν μέγαν. πέμψω δέ σοι τῶν θέρμων τὼς μεγάλως τε καὶ λευκὼς, ἵν' ἔχῃς, μετὰ τὸ ἐπιδείξασθαι τὸν Ἡρακλέα τοῖς νέοις, ὑποτρώγειν. αἰσχρὸν γὰρ οὐ φαντί σοι περὶ τοιούτων ἤδη λέγειν, ἢ γράφειν. Διονυσίῳ γὰρ ἐάν τις λέγῃ περὶ θέρμων, αἰσχρόν γε οἶμαι διὰ τοὺς τῶν τυράννων νόμως. τὰ λοιπὰ δὲ παρὰ Σί-

& Athenis populari instituto viuentem, decet, iacta. Ego enim postquam in vrbem, & insulam tyrannide pressam appuli, sat noueram hæc me subiturum, vt infortunatè agerem, quemadmodum tu etiam mihi scribis. Nunc Syracusani, & qui in hanc vrbem peregrinantur, Agrigentini, Geloi, cæterique Siculi miserentes conspiciunt. Verùm propter insaniam, quam insanii, dum sine consilio, imprudénsque ad absurda isthæc perueni, pessima mihi, & quibus dignus sum, deprecor, ne vnquam mala me hæc deserant. Quòd cùm ea ætate sim, videárque aliquid sapere, neque famem, neque frigus, neque gloriam contemnere didici, neque promissa barba, ac hirsuta mihi efferauerim speciem oris. Porrò mittam tibi grandes, candidósque lupinos, vt postquam adolescentulis Herculem repræsentaueris, habeas, quod mansites. Neque enim turpe est, vt ferunt, de talibus tecum & colloqui, & scribere. Cum Dionysio verò, si quis de lupinis sermonem induxerit, propter tyrannorum leges, vt opinor, turpiter fecerit. Reliqua apud Simo-

nem Coriarium diuertens, eloquere, quo tibi in ſapientia nemo grandior eſt, nec erit. Nam mihi ne cum artificibus iſtis, qui manibus operam præſtant, familiariter viuam, interdictum eſt, cùm alieno dominatui ſubdar.

Ariſtippo. x.

DEDI etiam ad Platonem literas, veſtram fidem obſecrans, vt omni cura adhibita Locros iuuenes ſeruetis, & ſimilia tibi ſcribens, vt opinor, non erro: libens enim in fidem recipies. Scis, quæ inter me, & illos intercedat familiaritas; nec non Dionyſium falli, qui ita in eos, quaſi iniuſta patraſſent, affectus eſt. Iam vt primùm patrocinium ſuſcipe. Vale.

Ariſtippus. xi.

LOCRI iuuenes, quos mihi literis commendaras, exempti vinculis, liberi ſinentur, neque neci tradentur, neque lædentur pecunia, licèt iam proximi morti fuerint. Porrò quòd amicos ſeruaui, Antiſthenem lateat: etenim illi non placet tyrannorum amicitia vti, ſed farinarum venditores,

μόνα τὸν Σκυτοτόμον βάδιζε διαλεγόμενος, οὗ μεῖζόν σοι ἐν σοφίᾳ οὐδὲν ἔσται, οὐδ' ἂν γένοιτο. ἐμοὶ μὲν γὰρ ἀπηγόρευται τοῖς χειροτέχναις προσιέναι, ἐπειδὴ ὑφ' ἑτέρων ἐξουσίᾳ εἰμί.

Ἀριστίππῳ. ι'.

ΕΓραψα μὲν καὶ Πλάτωνι παρακαλῶν, ὅπως διαπράξησθε σωθῆναι τοὺς Λοκροὺς νεανίσκους, καί σοι δὲ ταὐτὰ ἐπιστέλλων οὐχ ἁμαρτάνειν οἶμαι· ποιήσεις γὰρ ἄσμενος. οἶσθα δὲ τὴν πρὸς αὐτοὺς μοι ἑταιρίαν, καὶ ὅτι Διονύσιος ἐξηπάτηται, ὡς ἀδικούντων αὐτόν, ἔχων δόξαν. ἤδη πειρῶ τοῦτο ποιῆσαι θᾶττον. ἔρρωσο.

Ἀρίστιππος. ια'.

ΛΥθήσονται τῆς φυλακῆς οἱ νεανίσκοι, περὶ ὧν μοι γράφεις, οἱ Λοκροί, καὶ οὐ τεθνάξονται, οὐδὲ ἀπολέσουσί τι τῶν χρημάτων, ἥκοντές γε παρ' αὐτὰ τοῦ θανεῖν. ταῦτα δὲ Ἀντισθένει μὴ λέξῃς, εἰ σέσωκα τοὺς φίλους. οὐ γὰρ αὐτῷ ἀρέσκει τυράννοις φίλοις χρῆσθαι, ἀλλὰ τοῖς ἀλφιτο-

πώλας, καὶ τοὺς καπήλους ἀναζητεῖν, εἴ τινες δικαίως τὰ ἄλφιτα καὶ τὸν οἶνον πωλοῦσιν ἐν Ἀθήναις, καὶ τὰς ἐξωμίδας μισθοῦσι τὰς παχείας, ὁπότε οἱ σκίρωνες πνέουσι, καὶ τὸν Σίμωνα θεραπεύειν. τοῦτο γὰρ οὐκ ἔστι χρῆμα.

Σίμωνος τοῦ Σκυτοτόμου. ιβ'.

Ἀκούω σε θαυμάζειν ἡμᾶς τῆς σοφίας παρὰ Διονυσίῳ. ἐγὼ δὲ ὁμολογῶ εἶναι Σκυτοτόμος καὶ ἐργάζεσθαι τοιαῦτα, καὶ ὁμοίως, εἰ δέοι, σκύτη τέμνειν αὖ πάλιν εἰς νουθεσίαν ἀνθρώπων ἀφρόνων, καὶ οὕτω μετὰ πολλῆς χλιδῆς οἰομένων ζῆν παρὰ τὴν Σωκράτους βουλήν. ἔσται δὲ ὁ σωφρονιστὴς τῶν ἀφρόνων ὑμῶν παίδων Ἀντισθένης. γράφεις γὰρ αὐτὸς κωμῳδῶν ἡμῶν τὰς διατριβάς. ἀλλὰ τούτων μὲν, ὦ θεία φρήν, ἅλις, καὶ πεπαίσθω πρὸς σέ μοι. μέμνησο μέντοι ἀεί μου καὶ δίψης. ταῦτα γὰρ δύναται μέγα τοῖς σωφροσύνην διώκουσιν.

ιγ'.

Οὐκ ἐγώ σε κωμῳδῶ, ἀλλὰ Φαίδων, λέγων γεγονέναι σε κρείσσονα, καὶ σοφώ-

ac caupones inueſtigare, qui nulla fraude farinam, & vinum Athenis vendunt, & tunicas graues, dum ſcirones perflant, locant, & Simona fouere. Hæc enim opes non ſunt.

Simonis Coriarij. XII.

Te nos propter ſapientiam apud Dionyſium glorioſos facere, certior factus ſum. At me Coriarium & ſimilium artificem eſſe fateor, aptéque, ſi opus fuerit, pelles incido, ad veſanorum hominum, & qui ſecundùm Socratis conſilia multis affluentes delitiis viuere ſe exiſtimant, inſtructionem. Veſtros autem filios effrænes, ac ſtolidos Antiſthenes in officio continebit, cui noſtra ſtudia, contemptim ludos faciens, ſcribis. Sed de his, diuinum caput, ſatis abundè, iocóque dicta ſint. Sis nihilominus memor ipſe mei ſemper, & ſitis. Hæc ſiquidem iis, qui ſanam mentem ſectantur, maximè conducunt.

XIII.

Non ego te, ſed Phædo peruellit, tradens te præſtantiorem, doctiorém-

que effectum Prodico Cio, qui illius in Herculem encomium contempsisse te retulit: tui nihilominus admiratione moueor, & in laudes effundor, qui Coriarius cùm sis, sapientiâ tibi concreditâ iamdudum persuaseras Socratem, & pulcherrimos quosque iuuenes, ac nobilissimos, Alcibiadem scilicet Cliniæ filium, & Myrrhinusium Phœdrum, & Euthydemum Glyconis, & ex iis, qui res publicas administrabant, Sacesphorum Epicratem, & Euryptolemum, aliósque sedes apud te figere induxeras. Quod si tunc Pericli Xantippi F. neque exercitus ducerentur, neque bella conficerentur, etiam ille, vt opinor, apud te esset. Nunc scimus quis sis, Antisthenes enim ad te commeat. Attamen potes & apud Syracusanos Philosophiæ operam dare. Pelles enim, & coria in pretio sunt. An non nosti me, qui calceis vtor, quotidie arti tuæ miram quamdam accessionem adiungere: Antisthenem discalceatum nihil aliud quàm ferias tibi indicere, & mercede te fraudare: qui iuuenibus, & reliquis Athe-

περὶ Προδίκῳ τῷ Κίῳ, ὃς ἔφα ἀπελέγξαι σε αὐτὸν περὶ τὸ ἐγκώμιον τὸ εἰς τὸν Ἡρακλέα γενόμενον αὐτῷ. θαυμάζω μέν τοι σε καὶ ἐπαινῶ, εἰ σκυτικὸς ὢν σοφίας ἐμπλησθεὶς, καὶ πάλαι μὲν Σωκράτην ἔπειθες, καὶ τοὺς καλλίστους τοὺς νέους καὶ εὐγενεστάτους παρὰ σὲ καθέζεσθαι, οἷον Ἀλκιβιάδην τε τὸν Κλεινίου, καὶ Φαῖδρον τὸν Μυρρινούσιον, καὶ Εὐθύδαμον τὸν Γλύκωνος, καὶ τῶν τὰ κοινὰ πρασσόντων Ἐπικράτεα τὸν Σακεσφόρον, καὶ Εὐρυπτόλεμον, καὶ τοὺς ἄλλους, ὡς εἰ Περικλῆς γε τῷ Ξανθίππῳ μὴ αἱ στρατηγίαι ἦσαν, καὶ ὁ πόλεμος τότε· κἂν οὗτος οἶμαι ἦν παρὰ σέ. καὶ νῦν ἴσμεν ὁποῖος εἶ, Ἀντισθένας γὰρ παρὰ σὲ φοιτᾷ. δυνῇ δὲ καὶ ἐν Συρρακούσαις φιλοσοφεῖν. οἱ γὰρ ἱμάντες τίμιοί εἰσι, καὶ τὰ σκύτη. καὶ οὐκ οἶσθα, ὡς ἐγὼ μὲν τῶν ὑποδημάτων χρώμενος παρέκαστα τὴν τέχναν σου θαυμασίαν τινὰ ποιῶ· Ἀντισθένας δὲ γυμνοποδῶν· τί γὰρ ἄλλο πράττει, ἢ σοὶ ἀργίαν, καὶ ἀμισθίαν εἰσάγει, πείθων τοὺς νέους καὶ ἅπαντας Ἀθη-

ναίων γυμνοποδεῖν; σκόπει οὖν ὁπόσον σοι ἐγὼ φίλος ῥᾳστώνην, καὶ τὴν ἀδονὰν ἀποδεχόμενος. σὺ δὲ ὁμολογῶν εὐλόγως ἐρωτᾶν Πρόδικον, τὸ ἀκόλουθον οὐκ ἔγνως ἐπὶ σαυτοῦ. οὕτως γὰρ δὴ ἐμὲ μὲν ἐθαύμαζες, τοὺς δὲ ἔχοντας βαθεῖς τοὺς πώγωνας, καὶ τοὺς σκίπωνας ἐγέλασας τῆς ἀλαζονείας, ῥυπῶντάς τε, καὶ φθειρῶντας, καὶ ὄνυχας ὥσπερ τὰ θηρία μακροὺς περικειμένους, καὶ ἐναντίας σου ταῖς τέχναις ὑποτιθεμένους ὑποθήκας.

nienſium perſuadet, vt ſine calceis incedant? conſidera ergo, quantò ego tibi vtilior ſim, qui vitam tranquillam, otioſam, ac voluptariam amplector. Tu verò qui peropportunis interrogatiunculis Prodicum pungere affirmas, tua pro hac re commoda non agnoſcis. Nam ſic me laudares, & hos tuos promiſſarum barbarum cultores, baculiſque innixos ob ſuperbiam & faſtum, viros ſordidos, ſqualidos, pedicoſos, recuruis vnguibus belluarum more fœdatos, aduerſa tuæ arti monita diſſeminantes, contemneres.

Ξενοφῶντι. ιδ'.

Ἤδη μέν τοι οἱ περὶ Γρύλλον τὸν παῖδά σου τὸν Γέτην παρὰ σὲ πεπόμφασιν ἀπόντα ἀπαγγελοῦντα τὰ περὶ Σωκράτην, ἃ ἐγένετο ἔν τε τῇ δίκῃ καὶ τῷ θανάτῳ αὐτοῦ. ἔδει μέν τοι μὴ καὶ ὧδε τὴν τύχην κωλόμην τινὰ ποιήσασθαι, ὥστε μηδέ σε τυχεῖν Ἀθήνησιν, εἶναι δὲ περὶ Λακεδαίμονα. πῶς ἂν οὖν, ὦ Ξενοφῶν, τὴν μιαρείαν τοῦ Βυρσοδέψου Ἀνύτου γράφοιμι, τήν τε Μελίτου τόλμαν, καὶ τὸ θράσος αὐτῶν.

Xenophonti. XIV.

GRYLLI tui familiares Getam ad te iamdudum miſerant, quæ Socrati, ſiue in iudicio, ſiue in morte contigerunt, nunciaturum. At fortuna, proh nefas! impedimento tibi fuit, ne Athenis adeſſes, ſed circa Lacedæmonem vagareris. Quanam ergo ratione, ô Xenophon, ſceleſtum, ac improbum Anyti Coriarij facinus, effrænem Meliti libidinem, ac eorum proiectam audaciam ſcripto mandarem:

Profligatiſſimi enim homines ad exitum vſque rerum in ſcelere, ac furore perſtitere, & cùm nos putaremus eos, propriarum artium rubore ſuffuſos, ferociam compreſſuros, illi maiori impetu miſeris modis in nos ſæuire non deſtiterunt. Etſi Melitus in iudicio nil proprij habuiſſet, næ ille homo non fuiſſet infelix. Nam accuſationis origo Anytus fuit. Propterea quòd Socrates inter iuuenes diſſerendo, ſi quando ſermo incidiſſet, infanda eſſe, quæ circa pelles agerentur, affirmabat, demonſtrabátque rebus, quibus incumbunt, animum aduertendum eſſe ab iis, qui earum cognitionem tenent, ſic etiam id præſtant, qui id ſe præſtare poſſe profitentur, quemadmodum nouimus Arumenum, qui medicinam didicerat, & qui Muſicen Damonem, & Metrobij filium Connum. Neque enim eum illius exercitii pudebat, quando illius filii, licèt operam dederint Socrati, non vſque profecerunt, vt alimenta ſibi ex cauſis dicendis comparent, nec aliam ipſe amplexatus ſit artem, licèt Orci galeâ ſeptus,

τούτω γὰρ τὼ μιαρωτάτω ἄνδρε μέχρι τελευτῆς τῶν πραγμάτων παρεμεινάτην πονηρὼ, καὶ ἡμῶν οἰομένων αὐτοὺς τὰς τέχνας αὐτῶν αἰσχυνθέντας καταθέσθαι, ἔτι μᾶλλον ἐχώρησαν τοῦ κακὰ ἡμῖν παρέχειν. καὶ εἴπερ Μέλιτος ἐν τῷ δικαστηρίῳ οὐδὲν ἴδιον εἶχεν, κακοδαίμων ἦν ἄνθρωπος. ἦν μὲν γὰρ ἡ ῥίζα τῆς γραφῆς Ἄνυτος, δι' ὧν Σωκράτης ἔλεγεν αὐτὸς ἐν τοῖς νέοις ἄρρητα εἶναι τὰ περὶ βύρσας, εἴποτε διαλέγοιτο, καὶ κατασκευάζοι περὶ τοῦ ἐπιστήμην ἔχοντας προσιέναι τούτοις τοῖς πράγμασιν, οἷς προσίασιν. οὕτως οἱ ἐπαγγελλόμενοι ὁτιοῦν πράττειν, ἀκούομεν τὸν μαθόντα τὰ ἰατρικὰ καὶ τὰ μουσικὰ Δάμωνά τε καὶ Κόννον τὸν Μητροβίου. οὐ γὰρ ᾔδειτο, οἶμαι, ὡς μὴ ἐργασόμενος αὐτά, ὁπότε μὲν οἱ υἱεῖς αὐτοῦ ἀκροασάμενοι Σωκράτους, ἄχρι νῦν οὔτε τὸ βῆμα αὐτὸν τρέφειν, οὐ κατατετόλμηται καὶ διεξηρτήσατο αὐτῷ ἄλλῃ τέχνῃ, κἂν πολλάκις περικρύπτηται περιθέμενος τὴν ἄδου κυνῆν,

ἢ τὸν Γύγου δακτύλιον, καὶ δίκην γράφηται τοῖς ἐν τῇ πόλει. ζῇ γὰρ ἀπὸ βυρσοδεψικῆς. τὸ μὲν οὖν ὄνομα, ὥσπερ ἔφην, ἦν Μελίτου τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ καὶ διακόνου ἅμα. οὗτος γὰρ ὡς ἐν τραγῳδίᾳ ὑπεκρίνετο Μενοικέα τὸν φιλόσοφον, ἀφ' οὗ ἠγανάκτει, ὡς ἡ πόλις ἀδικοῖτο ὑπὸ τούτων ἡ αὐτή. ὁ δὲ λόγος ὁ ἄθλιος ἤθελέ σε εἶναι ἐνθάδε, ἵν' ἐγέλασας ἂν ἐν ταῖς συμφοραῖς. ἦν δὲ Πολυκράτους τοῦ λογογράφου, ὃν ἐκεῖνος, ὥσπερ ἐν διδασκαλείῳ παῖδες τὰς ῥήσεις λέγοντες, ἀναβὰς ὁπότε κατηγόρει, ἐδεδίει τε, καὶ ἀπεστρέφετο, καὶ ἐπελανθάνετο, ἵνα ἄλλοι αὐτῷ ὑπέβαλλον, καθότι καὶ Καλλιπίδῃ τῷ ὑποκριτῇ, καὶ κακὸν κακῶς ἄνω τε καὶ κάτω αὐτόν τε, καὶ τὸ σύγγραμμα ἐπιτρίψας κατέβη. Σωκράτης δὲ πάντα μᾶλλον ἐνενοήθη τότε, ἢ ὅτι ἀγῶνα ἀγωνίζοιτο τοσοῦτον. καὶ ὁποῖον γὰρ αὐτὸς οἶδας, μειδιάσας βλοσυρὸν ἦν, καὶ μεμιγμένον γέλωτι, ἐκεῖνα εἶπεν, ἅ σοι οἱ υἱεῖς γρά-

& annulum Gygis gestans, ciuibúsque dicas impingat, occultare se gestiet: nam ex arte Coriaria sibi victum ministrat. Nomen itaque, vt iam innui, Anyti, illius auditoris, ac ministri erat. Hic enim veluti fabulam agens Menœcea Philosophum repræsentabat, sub cuius persona ciuitatem iniustè premi à similium hominum genere vultu tristi dolebat. Miseranda verò oratio illud omninò postulabat, vt hîc adesses. Namque in ipsis calamitatibus risum continere non potuisses. Erat autem Polycratis, qui orationes scriptitare solebat. Eam ipse, veluti in ludo literario pueri sententiunculas, recitans, tribunal ascendens inter accusandum præ metu nunc formidare, nunc auersari, & obliuisci, alii illi, quemadmodũ & Callipidi histrioni, verba suggerere: tandem improbus semetipso, & oratione súsque déque malè habita, & pessimis modis pertractata descendere. Socrates præ hoc solo, quòd illi tantum certamen adeundum erat, reliqua omnia animo finxerat, & in risum toruum quidem, sed blandum, qualem ipse etiam nosti, effusus, quæ tibi filij scri-

pro consignata dederunt, allocutus est. Et iudices ab officina, quæ extrinsecus erat, circumsepti, tamen vt quam quasi æstimationem commeruisset, confiteretur, imperãt. ille firma animi cõfessione, sese, pro quibus in iudicium vocabat, meruisse respondit, vt ei victus quotidianus in Prytaneo publicè præberetur. Illi magis tunc exarserunt, condemnarúntque. Etenim si Socrates pro se ipse in iudicio dixisset, verebantur, ne causam effugeret, & effugisset vtique. Verùm nunc nullis eos, neque blanditiis fouendos, neq; precibus exorandos, sed tantùm vera ac iusta in medium afferenda esse existimauit. Quòd si hac ratione sui defensionem instituisset, absque dubio iudicum tamen, qui ipsum condẽnarant, iniuria condemnatus fuisset. Quòd si quid indecorè fecisset, aut seipso, & Philosophia indigna effatus iudicio liberaretur, nouo oppressus iugo miserrimã posthac, ac despectissimã, vt ipse aiebat, seruitutem seruisset. Vltimum præterea ætatis tempus expectare dicebat, senectutémque morte ipsa minùs tolerabilem & magis molestam. Imò, si liberaretur, neque acutiùs in

ψαντες ἔπεμψαν. οἵ τε δικασταὶ τότε μὲν κρατούμενοι ὑπὸ τοῦ ἐργαστηρείου παντὸς τοῦ ἔξωθεν περιεστῶτος, ὅμως ὑποτιμήσασθαι ἔλεγον. ὁ δὲ μάλα θαῤῥαλέως, τῆς ἐν Πρυτανείῳ σιτήσεως ὑποτιμῶμαι ταύτην τὴν δίκην, εἶπεν. οἱ δὲ ἐπέφυσαν τότε δὴ μᾶλλον. καὶ γὰρ ἀπολογουμένου αὐτοῦ, δέος ἐποιοῦντο μὴ ἀποφύγοι, κἂν ἀπέφυγε δὲ Σωκράτης· νῦν δὲ οὔτε κολακείαν, οὔτε δέησιν ᾤετο δεῖν προσάγειν τινὰ αὐτοῖς, ἀλλὰ τἀληθῆ καὶ δίκαια λέγειν. ἐπεὶ γὰρ ἀπολογούμενος ἑάλω, εἰ μὴ αὐτὸς ᾤετο, ἀδικήσειν, τοὺς μέν τοι καταψηφισαμένους αὐτοῦ: Εἰ μὲν τοίγε ποιήσας, καὶ εἰπὼν ἀνάξια ἑαυτοῦ καὶ φιλοσοφίας ἀπολυθείη, ἀνδραπόδου βίον ἔφη βιώσειν ἐπαχθέτου. ἄλλως τε καὶ γῆρας αὐτῷ ἔφη ὑποκεῖσθαι, καὶ τὸ ζῆν μὴ κρεῖττον αὐτῷ ἔσεσθαι τὸ ἔπειτα, ἀλλὰ κάκιον· κἂν ἀπολυθείη, οὔτε κρεῖττον

ἰδεῖν, ἢ ἀκοῦσαι ἔτι δύναιτο. ὥστε κατὰ Θεὸν αὐτῷ ἐδόκει ἤδη παρεῖναι ὁ θάνατος, καὶ καταψηφισθεὶς, γελῶν ἐξῄει. καὶ τὸν χρόνον τὸν ἐν δεσμωτηρίῳ μᾶλλον ἥδετο ἡμῖν διαλεγόμενος, ἢ ὁπότε οὐδέπω αὐτὸν ἐγέγραπτο Μέλιτος, οὐδὲ ἐνεπεπτώκει εἰς τὸ δεσμωτήριον. ἔλεγε δὲ διότι τὸ οἴκημα ἔνθα ἦν, καὶ τοὺς δεσμοὺς ἀναγκάζειν αὐτὸν φιλοσοφεῖν. ἀεὶ μὲν γὰρ περιέσπων, ἔφασκεν, ἐν ἀγορᾷ περιελκόμενον. καὶ τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα, καὶ οὕτως ἡμῖν διελέγετο, ὥστε ἐπιλανθάνεσθαι πολλάκις, ὅτι ἐνεπεπτώκει, καὶ προσπίπτειν λόγοις καὶ φωναῖς τοιαύταις, αἳ οὐκ ἂν λεχθείεν ἐν συμφοραῖς. εἶτα δὲ ἀναμιμνησκομένους εἰς αὐτοὺς ἐπιτιμᾶν ἡμῖν αὐτοῖς τῆς ἀμνημοσύνης ἕκαστον ἑκάστων τῶν παρόντων. τῆς δὲ ὑποτοπῶντα τὸ γινόμενον ἡμῖν πάθος διασκοπεῖν, καὶ λέγειν, ὡς οὐ μέλει ὑμῖν, εἰ αὐτίκα τεθνήξοιτο, ὅτι οὕτω γελῷμεν. καὶ ἐπιλαβόμενος δὴ Κρίτωνα, ὦ μῶρε, ἔφη. νῦν γὰρ θανεῖ καὶ ὀλύμπια, καὶ πᾶσαι πανηγύρεις,

posterum videre, neque audire commodiùs potuisset. Hinc Deo auspice ad mortem duci censebat, condemnatúsque, dum egreditur, à risu non abstinuit. & toto eo tempore, quo in vinculis, ac carcere fuit, voluptas illi multò maxima fuit, quàm aliàs vnquam antequam Meliti accusatione in carcerem coniiceretur. Aiebat siquidem, in qua erat, habitationem, & vincula ad philosophandum ipsum compellere, cùm in foro continuo ab alio atque alio diuulsus abstraheretur. Hæc & similia, nec alia ratione cùm ille ediceret, sæpè sæpiùs nos in obliuionem incidebamus, eum custodia constringi, in eósque sermones ac voces incidere, quæ in infortuniis haud dicerentur. deinceps in nosmet reuersi, alter alterum præsentium obliuionem subaccusantes reprehendebamus: Socrates qui iam suspicabatur, motus nostros conspiciens, nihil curæ nobis esse dicebat, si mox ipse moreretur, quando ita rideremus. arreptóque Critone, ô miser, ait. Nunc mors, & Olympiorum, ac cæterarum solemnitatum festus exequat,

quando in loca meliora, lon-
gè omninò ab hiſce diſſita
poſt mortem, nec fallor, pro-
greſſuri ſumus. in multis præ-
terea, ac probis cum Cebe-
te, & Simmia familiariter
confabulans ſermonibus ver-
ſatus eſt. Animum ſcilicet
eſſe immortalem, eóſque,
qui prudentiæ operam dede-
runt, in Deorum locum pro-
ficiſci, neque graue aliquid
in re, quam mortem voca-
mus, perpeti, adeò vt nos
iamiam moriturum Socra-
tem, cuius calamitati inui-
debamus, neutiquam deplo-
raremus, ſed noſmetipſos,
qui tanto ac vero bono or-
bati vitam prorogamus. Rem
enim peregrinationem quan-
dam eſſe dicebat; hortaba-
túrque nobis internunciis E-
uenum poëtam, ſi benè ſa-
peret, quàm citiſſimè ad ip-
ſum properaret, propter poë-
ſim philoſophum. Philoſo-
phus etenim, ſemper ac ſi
moreretur, viuit, cùm cor-
poris appetitus aſpernatus,
illius illecebris non deſeruit.
Quod ſanè nihil aliud eſt,
quemadmodum mors, quàm
animæ à corpore ſeparatio.
quo non neminem ad ſuam
ſententiam, nec difficulter
perduxit. Hiſce namque

ἐπειδὴ ἀποδημεῖν μέλλομεν εἰς
τι χωρίον κρεῖττον καὶ τούτου, τε-
θανατωμένοι, ὡς πρὸς τὴν ἀλή-
θειαν. ἑτέροις τε λόγοις, καὶ πολ-
λοῖς καὶ καλοῖς πρὸς Κέβητα, καὶ
Σιμμίαν τὸν Θηβαῖον διελέ-
χθη· ὅτι εἴη ἡ ψυχὴ ἀθάνατος,
καὶ ὅτι οἱ τῆς φρονήσεως ἐπιμε-
ληθέντες εἰς χῶρον τῶν θεῶν
ἀπίασιν, καὶ οὐδὲν δεινὸν ἐν τῷ
λεγομένῳ θανάτῳ πάσχουσιν.
ὥσθ' ἡμᾶς μὴ οἷόν τε κλαίειν
Σωκράτην, ὅτι μέλλει ἀπο-
θνήσκειν, ἀλλὰ φθονεῖν αὐτῷ,
ἡμᾶς δὲ αὐτοὺς κλαίειν ὅτι ζῶ-
μεν, ἡττωμένοι τοσούτου ἀγα-
θοῦ τῇ ἀληθείᾳ. ἀποδημίαν γὰρ
ἔλεγε τὸ χρῆμα τοῦτο, καὶ
Εὔηνον τὸν ποιητὴν παρεκά-
λει δι' ἡμῶν, εἰ εὖ γινώσκοι, ἰέ-
ναι θᾶττον παρ' αὐτὸν, ἐπειδὴ
φιλόσοφός ἐστι διὰ τὴν ποίησιν. τὸν
γὰρ φιλόσοφον μηδὲν ἄλλο ποιεῖν,
ἢ θανατᾶν, ἐπειδὴ τῶν τοῦ σώματος
αἰτημάτων καταφρονεῖ μὴ δου-
λούμενος ταῖς τοῦ σώματος ἡδοναῖς·
τοῦτο δὲ μηδὲν ἕτερον εἶναι, ἢ ψυχῆς
αὖ πάλιν ἀπὸ σώματος ἀπόστα-
σιν. τούτῳ γὰρ δὴ καὶ μάλιστα τις
πειθήνιος ἐγίνετο. ἐξηπάτα γὰρ

ἡμᾶς τούτοις τοῖς λόγοις, οἶμαι, ἵνα μὴ κλαίωμεν, ὡς ἐν κακῷ ἐσομένου αὐτοῦ. σχεδὸν δέ τι καὶ ἀληθεῖς ἦσαν οἱ λόγοι· εἶτα δὴ ἐτελεύτα ποιήσας ἡμέρας τριάκοντα, διὰ τὸ πλοῖον, τὸ εἰς Δῆλον πεμπόμενον κατ' ἔτος. οὐ γὰρ ἀφῖκτο ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας· καὶ οὐκ ἦν τινα τελευτᾶν δημοσίᾳ, ὥσπερ οἶσθα· ἱεραὶ γὰρ ἦσαν. τῶν δὲ φίλων παρῆμεν αὐτῷ τελευτῶντι, ἐγὼ καὶ Τερψίων, καὶ Ἀπολλόδωρος, καὶ Φαίδων, καὶ Ἀντισθένης, καὶ Ἑρμογένης, καὶ Κτήσιππος, Πλάτων δὲ, καὶ Κλεόμβροτος, καὶ Ἀρίστιππος ὑστέρουν. ὁ μὲν γὰρ Πλάτων ἐνόσει, τὼ ἑτέρω δὲ περὶ Αἴγιναν ἤστην. ὡς δὲ ἔπιε τὸ φάρμακον ἐπέστελλεν ἡμῖν τῷ Ἀσκληπίῳ θῦσαι ἀλεκτρυόνα· ὀφείλειν γὰρ αὐτῷ κατ' εὐχήν τινα, ὁπότε ἠσθένει ἀφικόμενος ἀπὸ τῆς ἐπὶ Δηλίῳ μάχης. δακρύσαντες οὖν μετά τινος θαυμασμοῦ ἐκκομίζοντες αὐτὸν κατεθάπτομεν, ὡς τότε ὁ καιρὸς ἐδίδου, καὶ αὐτὸς ἐβούλετο. οὐδὲ γὰρ πρόνοιάν τινα ἡμῖν ἐπέστελλε ποιήσασθαι τοῦ σώματος· εἶναι γὰρ αὐτὸ ἄτιμον, καὶ μηκέτι

sermonibus deceptos ludificabat, vt ego suspicor, ne tanquam imminente ipsi incommodo, effunderemur in lacrymas. Et fortè etiam rem loquebatur veram. Tandem post dies triginta propter nauigium quotannis in Delum insulam mitti solitum, cùm illud ante eos dies, quibus quemquam publico decreto capite multari ob sanctitatem nefas habetur, non rediisset, vitam absoluit. Ex familiaribus verò aderant ipsi morienti, ego quidem, & Terpsio, Apollodorus, Phædo, Antisthenes, Hermogenes, Ctesippus: Plato verò, Cleombrotus, atque Aristippus non interfuere. Plato siquidem ægrotabat, reliqui duo Æginæ erant. Vbi verò venenum hausit, vt Æsculapio Gallum sacrificaremus, nobis demandauit. Voto ob recuperatam sanitatem, cùm è Delia pugna rediisset, illi dicebat deberi. Illacrymati itaque non sine admiratione elatum pro tempore, & vt ipse iusserat, sepeliebamus. Iusserat enim nullam corpori curam, quando iam destitutum anima absque vllo honore, ad om-

nia esset ineptum, adhibendam. Nos nihilominus, vti fieri potuit, & calamitatem contempsimus, nec obediuimus mandatis: idcóque lotum quàm maximè exornauimus, & palliolis coopertum decorè admodum sepeliuimus. Hæc sunt Socratis, & res nostræ, ô Xenophon. At tibi expeditio illa fuit impedimento, ne hîc adesses; quandoquidem vna nobiscum viuentem Socratem, ac morientem fouisses.

Xenophon. XV.

QVI vnà cum filio meo Gryllo erant, quod eorum muneris erat, agebant; & vos benefacitis, qui de iis quæ Socrati euenêre, literis certiorem reddidistis. operæpretium siquidem est, & nos viros probos fieri, eúmque admirari, quod castè, piè, ac iustè vitam transegerit; fortunam verò incusare, & vituperare eos etiam, qui in eum similia machinati sunt; breui enim pœnas dabunt. Lacedæmonij item ipsi rei atrocitate indignantur. rumor quippe tristis, ac sinister hucusque perlatus est, populúmque nostrum maledictis incessunt,

χρήσιμον, τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἐγκαταλιπούσης. ὅμως δ' οὖν ἡμεῖς εἰς τὸ δυνατὸν καὶ τῆς συμφορᾶς ὑπερείδομεν, καὶ τῶν λόγων παρηκούσαμεν. καὶ ὡς οἷόν τε ἦν ἐκαλλωπισάμεθα αὐτὸ λούσαντες, καὶ τοῖς τριβωνίοις ἀμπισχόντες, καὶ πρεπόντως θάψαντες ἀπῆμεν. ταῦτ', ἦν τὰ περὶ Σωκράτην, καὶ ἡμᾶς, ὦ Ξενοφῶν. καὶ σοὶ δὲ ἡ στρατεία ἦν τὸ μέγα ἐμπόδιον, ἐπεὶ ἦσθα ἂν σὺν ἡμῖν θεραπεύων Σωκράτην ζῶντά τε καὶ τελευτῶντα.

Ξενοφῶν. ιε'.

ΚΑὶ οἱ περὶ Γρύλλον τὸν υἱέα μου ἐποίουν, ὅπερ ἦν εἰκὸς αὐτοὺς ποιεῖν· καὶ ὑμεῖς δὲ εὖ πράττετε γράψαντες ἡμῖν τὰ περὶ Σωκράτους. δεῖ μὲν τοίγε ἡμᾶς ἄνδρας ἀγαθοὺς γίνεσθαι, κἀκεῖνον μὲν ἐπαινεῖν ὧν ἐβίωσε σωφρόνως καὶ ὁσίως, καὶ εὐσεβῶς, αἰτιᾶσθαι δὲ καὶ ψέγειν τὴν τύχην, καὶ τοὺς ἐπισυστάντας αὐτῷ, οἳ οὐκ εἰς μακρὰν τίσουσι δίκην. δεινὸν δὲ ποιοῦνται καὶ Λακεδαιμόνιοι· τὸ γὰρ πάθος ἤδη ἄχρι καὶ δεῦρο διήκει· καὶ κακίζουσι τὸν δῆμον ἡμῶν λέγοντες,

ὡς πάλιν ἀφραίνοι, ὅπου τὸν σοφώτατον, καὶ ὑπὸ τῆς Πυθίας μαρτυρηθέντα σωφρονέστατον ἐπείσθησαν ἀποκτεῖναι. εἴ του δέοιντο οἱ Σωκράτους ἑταῖροι ὧν ἔπεμψα, σημαίνετόν μοι. ἐπικουρήσομεν γὰρ, ἐπεὶ τοῦτο καλὸν καὶ ἀναγκαῖον ἐστίν. εὖ ποιεῖτε τὸν Αἰσχίνην ἔχοντες ἐν αὐτοῖς, ὥστε γράφειν μοι. δοκεῖ μέν τοι χρῆναι ἡμᾶς συγγράφειν, ἅ ποτε εἶπεν ἀνὴρ καὶ ἔπραξεν. καὶ αὕτη ἀπολογία γένοιτ' ἂν αὐτοῦ βελτίστη εἰς τὸ νῦν τε, καὶ εἰς τὸ ἔπειτα, οὐκ ἐν δικαστηρίῳ ἀγωνιζομένων ἡμῶν. ἀλλ' εἰς ἅπαντα τὸν βίον παραδοθέντων τῆς ἀρετῆς τοῦ ἀνδρός. καί φημι δὴ ἀδικήσειν τὴν κοινὴν ἑταιρείαν, καὶ ὡς ἐκεῖνος ἔλεγε, τὴν ἀλήθειαν, εἰ μὴ ἄσμενοι γράψαιμεν. ἤδη δέ μοι καὶ Πλάτωνος περιέπεσε σύγγραμμα τοιοῦτον, ὅπου τοὔνομα ἦν τοῦ Σωκράτους, καὶ διάλεξίς τις οὐ φαύλη πρός τινας. οἶμαι μέν τοι περὶ Μέγαρα ἀνέγνων, ὡς λέγεταί τινα τῶν Μεγαρέων τῶν ἰδιωτῶν. ἡμεῖς μέν τοι φαμὲν, ὅτι τοιαῦτα οὐκ ἠκούσαμεν.

quòd iterùm plenè inſaniat; quando Pythiæ teſtimonio ſapientiſſimum, & prudentiſſimum iudicatum, aliorum calumniis animum induxerint, vt perderent. Si quis ex Socratis familiaribus opus habet eorum, quæ miſimus, indicate mihi. pollicemur namque operam noſtram, cùm hoc bonum ſit & neceſſarium. Rectè facitis, qui in conſortio Æſchinis mihi ſcribitis. Mea ſiquidem ſententia eſt, omninò monumentis eſſe tradenda viri illius geſta, dictáve, quæ optima pro eo in præſens, & in futurum etiam tempus, non apud iudices nobis concertantibus, ſed in omnium oculos virtutem hominis proponentibus, defenſio erit: affirmóque communi conſuetudini, &, vt ille aiebat, ipſi veritati inſignitè iniuriam nos facturos, niſi lubentes ſcriptionis omne genus aggrediamur. Iam mihi Platonis etiam non diſſimilis commentarius, in quo nomen erat Socratis, colloquiúmq; non ingratum cum quibuſdam in manus venit, & niſi me memoria fallit Megaris ſcriptum percurri. . . . . Nos tamen dicimus nihil eorum audiiſſe,

neque poſſe ſimilia in hominum memoriam conſcribere. neque enim ſumus poëtæ, ſicut ille; licèt ipſe omninò ſe poëſim affectare neget. Nam ipſe cum bellulis hiſce delitias agens, negat aliquod ſuum extare poëma, ſed Socratis, cùm iuuenis erat, & pulcher. Valete mihi viri ad omnia quàm aptiſſimi.

Ariſtippus. XVI.

DE morte Socratis ego, & Cleombrotus certiores redditi ſumus. Nunciatum item eſt, cùm illi ab vndecim viris facultas fugiendi daretur, permanſiſſe, dicentem nolle fugere, niſi ſcriptarum legum ſtatutis abſolueretur. Aliter enim illius patria, quantum in ipſo erat, proderetur. Mea verò opinio ferebat, ab eo, cùm iniuſtè cuſtodia detineretur, quacunque ratione ſalutem petendam fuiſſe, exiſtimóque omnia, quæ ab illo, ſiue malè, ſiue inconſideratè geri potuerunt, iuſta fuiſſe; dummodò, ſi præter modum ſuccedant, nullus nobis querelæ locus relinquatur. Significaſti etiam mihi omnes Socratis amatores, ac Philoſophos timen-

ἀλλ' ὅτι τοιαῦτα οὐ δυνάμεθα ἀπομνημονεύειν. οὐδὲ γάρ ἐσμεν ποιηταὶ, ὥσπερ καὶ αὐτὸς, κἂν πάνυ ἀπαρνήσαι ποιητικήν. θρυπτόμενος γὰρ πρὸς τοὺς καλοὺς, φησὶν μηδὲν εἶναι ποίημα αὐτοῦ. Σωκράτους μέντοι νέου, καὶ καλοῦ ὄντος. ἔρρωσθόν μοι ὡς ἁρμονιωδεστάτω ἄνδρε.

Ἀρίστιππος. ιϛ'.

ΤΑ περὶ τῆς τελευταίας Σωκράτους ἐμάθομεν ἐγώ τε καὶ Κλεόμβροτος. καὶ ὅτι οὔτε περιιόμενος ὑπὸ τῶν ἕνδεκα διαδιδράναι ὑπέμεινε, λέγων, ὅτι νῦν μέλλοι δικάσειν, εἰ μὴ καὶ παρέτερον παρὰ τοὺς νόμους σωθείη. οὕτω γὰρ αὖ ἁ πατρὶς αὐτοῦ, ὅσον ἐφ' αὐτῷ, καταπροδοθείη. ἐμοὶ δὲ ἐδόκει ἀδίκως αὐτὸν ἐμπεσόντα, ὅτῳ δή ποτε τρόπῳ σώζεσθαι. δοκέων μέντοι πάντα τὰ ἐκείνῳ πρασσόμενα καὶ κακὰ, καὶ ἄφρονα δίκαια εἶναι, ὥστε ταῦτα πάλιν μὴ ἐπιμέμφεσθαι ἀμέτρως γεγονέναι. ἐπέστειλας δέ μοι πῶς ἀνεχωρήσαντο πάντες ἀπ' Ἀθηνῶν οἱ Σωκράτους ἐρασταί τε καὶ φιλόσοφοι, δε-

διότες, μή τι κὰ ἐφ᾽ ὑμᾶς ἔλθοι τὴν αὐτὴν ἂν, καὶ οὐκ ἐποιεῖτε φλαύρως. καὶ ἄμες οὖν ὡς ἐσμὲν ἐν Αἰγίνᾳ διατελέομες ἐπὶ τοῦ παρόντος. εἶτα δὲ παρ᾽ ὑμᾶς ἀφιξόμεθα, καὶ εἴ τι ἔχοιμες βέλτιον ποιέειν, ποιήσομες.

tes, ne quid vobis tale obtingeret, Athenis exiisse, quod optimè factum fuit. Nos item ad hunc diem, vti possumus, Æginæ commoramur. tandem veniemus ad vos, & si quid in rem vestram conferre poterimus, conferemus.

ιζ.

Εἰδὼς ὅπως εἶχες πρὸς Σωκράτην ζῶντα, καὶ πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἐκείνου φίλους, καὶ ὅτι κατὰ τὸ εἰκὸς ἐθαύμασαί τε, καὶ ἐσχετλίασας, εἰ ὁ πρός σέ γε καὶ τὸν Κεῖον Πρόδικον, καὶ Πρωταγόραν τὸν Ἀβδηρίτην διαμαχόμενος περὶ ἀρετῆς, ἥ ἂν γένοιτο, καὶ ὅπως ἂν γένοιτο, καὶ ὅτι χρὴ ταύτης πάντας ἐφίεσθαι, οὗτος ὡς πονηρότατος καὶ ἀμαθέστατος τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ δικαίου πρός τε Θεοὺς, καὶ πρὸς ἀνθρώπους, τοῖς ἔνδεκα δόξαν, ἀνῃρέθη. ἔγραψά σοι πυθόμενος ὅτι οἴκοι εἴης ἐν Χίῳ, περὶ τῶν ἔπειτα, ἵνα ἡσθείης. Ἀθηναῖοι γὰρ ἤδη ποτὲ ἀνύπνωσαν ὑπνώσαντες, Ἄνυτόν τε καὶ Μέλιτον ὡς ἀνοσιουργοὺς προσκαλεσάμενοι ἀπέκτειναν,

XVII.

Tvm erga Socratem, cùm viueret, nósque qui illius amicitia iungebamur, amorem benè ego noscens, & te, vt par erat, admiratum, ægrè tulisse, quando ille, qui vnà tecum, & Prodico Ceio, atque Abderita Protagora de virtute, qualis debeat esse, quomodo posset acquiri, & vt ad eam omnes anhelare debeant, decertabat, quasi omnium improbissimus, ac si recti, iustique erga Deos, & homines nullum cognitionis vestigium possideret, Vndecim-Virorum decreto mortem oppetiit: cùm te Chij domicilium posuisse audissem, de iis, quæ subsecuta sunt, vt oblectareris, ad te litteras dedi. Athenienses quippe dormientes, somno tandem exciti sunt: & Anytum, atque Melitum aduocatos, tanquam impios, & consceleratos occiderunt,

quòd

quòd tanti mali causæ vrbi fuêre. Hæ verò contra eos multæ causæ repertæ sunt. Verè namque Athenienses post illius necem ab omnibus pro iis, quæ gesserant, in iudicium vocabantur. Neque enim ille, cùm iniustè non ageret, accusandus erat, accusatúsque neutiquam perimendus. Quid enim refert, si per Platanum, & canem iurabat? Quid si priuatim, & publicè omnes interrogabat, quòd nihil neque iusti nossent, neque honesti? Iuuenes præterea intemperantiæ, ac vitæ flagitiosæ dediti in ciuitate, illius certè præsentia, vt vt erat, vel rubore suffundebantur. Eos porrò Lacedæmonij adolescentuli casus mirum in modum commouit. Venit enim vnus ex his amore tractus Socratis, quem ipse nunquam visu, sed tantùm auditione vsurpauerat, vt eo familiariter vteretur. Illi propter accessum exilienti gaudio, & fores vrbis tantùm non ingresso nunciatur Socratem, ad quem venerat, obiisse: portam non ampliùs ingreditur, sed sepulcrum, in quo erat, sedulò inquirit, ad quod perueniens, sermo-

ὅτι αἴτιοι τῇ πόλει ἐγένοντο τοσούτου κακοῦ. προφάσεις δὲ αὗται κατ᾽ αὐτῶν εὑρέθησαν, ἀχθεὶς μὲν γὰρ . . . . . . Ἀθηναῖοι περιήεσαν μετὰ τὸν θάνατον ἐκ τοῦ ὅτι παρὰ πάντες εὐθυνούμενοι τῶν γενομένων. ὅτι γὰρ οὐκ ἐχρῆν οὐκ ἀδικοῦντα αὐτὸν κατηγορηθῆναι, μὴ ἀποκτινῶσαι. τί γὰρ εἰ τὸν Πλάτανον, ἢ τὸν κύνα ὤμνυεν; τί δὲ εἰ ἀνηρώτα ἰδίᾳ καὶ κοινῇ πάντας ἀνθρώπους, ὅτι οὐδὲν εἰδεῖεν, οὔτε δίκαιον, οὔτε καλόν; εἶτα δὲ οἱ νέοι πάντες εἰς ἀκρασίαν, καὶ ἀκοσμίαν ἐτρέποντο ἐν τῇ πόλει, ἀεὶ γὰρ τοῦτον καθόσον οἷον ᾐσχύνοντο. ἐκίνησε δὲ αὐτοὺς μάλιστα, καὶ τὸ τοῦ νεανίσκου τοῦ Λακεδαιμονίου πάθος. ἧκε γάρ τις κατ᾽ ἔρωτα Σωκράτους συγγενέσθαι αὐτῷ μὴ προειδὼς Σωκράτην, ἀλλ᾽ ἀκούων περὶ αὐτοῦ. ὡς δὲ ἡδομένῳ αὐτῷ τῆς ἀφίξεως ὄντι ἤδη περὶ τὰς πύλας τοῦ ἄστεος, προσαγγέλλεται, ὅτι Σωκράτης, πρὸς ὃν ἐληλύθοι, τεθνήκοι, ἐς μὲν τὴν πόλιν οὐκέτι εἰσῆλθεν· διαπυθόμενος δὲ ὅπου εἴη ὁ τάφος, καὶ προσελθὼν διελέ-

γετο τῇ στήλῃ, καὶ ἐδάκρυε. καὶ ἐπεὶ νὺξ κατέλαβεν αὐτὸν, κοιμηθεὶς ἐπὶ τοῦ τάφου, ὄρθρου πολλοῦ φιλήσας τὴν ἐπικειμένην αὐτῷ κόνιν πολλὰ καὶ περιασπασάμενος πάσῃ φιλότητι ᾤχετο ἀπιὼν Μέγαράδε. ᾔσθοντο οὖν καὶ τοῦτο Ἀθηναῖοι, καὶ ὅτι μέλλοιεν Λακεδαιμονίοις διαβάλλεσθαι ἐπὶ τοῖς δεινοτάτοις, εἰ ἐκείνων μὲν οἱ υἱεῖς τοὺς παρ' αὐτοῖς σοφοὺς δι' ἔρωτος ποιοῦνται, αὐτοὶ δὲ ἀποκτιννύουσιν. καὶ οἱ μὲν τοσοῦτον διάστημα ἀφικνοῦνται ἰδεῖν Σωκράτη· οἱ δὲ οὐχ ὑπομένουσι παρ' αὐτοῖς ἔχοντες, αὐτοῖς φυλάξαι. χαλεπηνάμενοι οὖν μόνον οὐ διέφαγον τὼ πονηρὼ ἄνδρε ἐκείνω. ὥστε τὴν μὲν πόλιν ἀπολελογῆσθαι, ὅτι αὐτὴ τούτων οὐδὲν δρᾷ, τοὺς δὲ αἰτίους τεθνάναι. ἐκριφέντες οὖν οἷον τι κοινὸν ἄγος τῶν Ἑλλήνων, μᾶλλον δὲ πάντων ἀνθρώπων, ὤνησαν μὲν ἡμᾶς, ὤνησαν δὲ καὶ τοὺς ἄλλους ταῦτα παθόντες. πάλιν οὖν συνελευσόμεθα Ἀθήναζε, οἱ ἀναξίως ἀνασεσοβημένοι, ὡς τὸ πρόσθεν.

némque cum ipſo conferens, lamentis & lacrymis ſe dedit, & cùm nox interueniſſet, ſomno penes ſepulchrum capto, ſummo mane adiacentem illi puluerem ex corde deoſculatus, affectúque omni, loco conſalutato repetiit Megaram. Hoc itaque perſenſere Athenienſes, & quòd à Lacedæmoniis de atrociſſimis accuſandi eſsent, ſi eorum filij ſapientum, qui Athenis ſunt, amore depereunt, Athenienſes verò eos perdunt. Et hi quidem tantum terrarum dimetiuntur, ſolùm vt Socratem videant: hi verò non ſunt tanti, cùm ille apud eos ſit, vt eum ſibi ſeruent. Quare furore percìti, tantùm non iniquos illos viros dentibus dilaceratos abſumpſere. adeo vt iam vrbs reſponderit, nihil eorum ſe patraſse, & eos, qui mali cauſæ fuêre, occidiſse. Illi itaque veluti Græcorum, immò omnium hominum commune piaculum proiecti, maximo nos, alióſque commodo ſuis malis affecêre. Rurſus itaque Athenas nos, qui vndique indignè excluſi, vagi, & exules erramus, vt antea conueniemus.

Xenophontis. XVIII.

FESTVM, fortunatúmque diem Dianæ, cui nos aram, templúmque in Laconica extruximus, celebrantes, literis ad vos datis significauimus, vt huc accederetis, optimum, si vniuersi; quando id fieri nequit, ex vobis nonnullos sacrificij consortes futuros mitteretis; quod esset nobis pergratum. Hîc sanè Aristippus fuit, eóque prior Phædo, qui natura loci, ædificiorum structura, & præcipuè plantis, quas ego hisce meis manibus plantaui, summoperè delectati sunt. Nam locus quoque venationi idoneus est, adeo vt facultas sit, quandocunque libuerit, venatibus incumbendi, vt robustè ac strenuè, quod amat ipsa Dea, animum festorum solemnitate relaxemus, referamúsque ipsi gratias, quæ me à barbari Regis manibus, malisque circa Pontum, ac Thraciam multò illis atrocioribus, cùm iam à tanto terrarum hostilium tractu ad portum salutis appulisse videbamur, seruauit incolumen. si non veneritis, erat nihilominus necessarium hisce vos appellasse.

Ξενοφῶντος. ιη'.

ΑΓοντες τὴν θύσιον ἑορτὴν τῇ Ἀρτέμιδι, τῇ ὑφ' ἡμῶν καθιδρυμένῃ περὶ τὴν Λακωνικήν, ἐπέμψαμεν πρὸς ὑμᾶς ἵνα ἵκοισθε. καλὸν μὲν εἰ πάντες, εἰ δὲ μὴ οἷόν τε, συνθύτας τινὰς ἐξ ὑμῶν πέμψητε, τοῦτο γὰρ κεχαρισμένον ἡμῖν ἐστιν. ἐγένετο δὲ Ἀρίστιππος ἐνταῦθα, καὶ ἔτι πρότερον Φαίδων, καὶ ἐγλινύσκοντο τοῦ τόπου, καὶ τῆς ἄλλης δημιουργίας τῶν οἰκοδομιῶν, καὶ ἔτι πρότερον τῶν φυτῶν, ἅτινα αὐτὸς ταῖς ἐμαυτοῦ χερσὶν ἐφυτευσάμην. ἔχει γὰρ ὁ τόπος καὶ θήραν. ὥστε ἔνι ὑμῖν καὶ κυνηγετεῖν, ἵνα μετ' ἀνδρίας· ὅπερ καὶ φίλον τῇ Θεῷ· θαλίας ἄγωμεν, καὶ χάριν εἰδῶμεν αὐτῇ, ὅτι με ἀνεσώσατο ἄρα ἀπὸ βασιλέως τοῦ βαρβάρου, καὶ τῶν ἔπειτα περί τε τὸν Πόντον, καὶ τὴν Θρᾴκην κακῶν σχεδόν τι μειζόνων, ὅτε δὴ ἐδοκοῦμεν ἤδη σεσῶσθαι ἀπὸ τῆς τοσαύτης πολεμίας γῆς. Εἰ δὲ μὴ ἴητε, ἡμῖν μὲν ἦν ἀναγκαῖον γράφειν ὑμῖν.

πεποίημαι δέ τινα ἀπομνημονεύματα Σωκράτους. ὅταν οὖν μοι δόξῃ εὖ ἔχειν παντελῶς, διαπέμψομαι αὐτὰ καὶ ὑμῖν. Ἀριστίππῳ μὲν γὰρ καὶ Φαίδωνι ἐδόκει ἁρμόδιά τινα εἶναι. προσαγορεύσατε Σίμωνα τὸν σκυτοτόμον, καὶ ἐπαινέσατε αὐτὸν, ὅτι διατελεῖ προσέχων τοῖς Σωκράτους λόγοις, καὶ οὔτε πενίαν, οὔτε τὴν τέχνην πρόφασιν αἰνίττεται τοῦ μὴ φιλοσοφεῖν. καθάπερ τινὲς τῶν ἄλλων, μὴ βουλόμενοι λόγους τε καὶ τὰ ἐν λόγοις διειδέναι τε καὶ θαυμάζειν.

Facta, dictáve Socratis digna mihi visa, quæ memoria conseruarentur, stylo signaui: ea perfecta, absolutáque ad vos transmittam. Ea Aristippus, Phædóque minimè inepta censuêre. Nomine meo saluere iubetote Simona Coriarium, illique plaudite, quod adhuc Socraticis sermonibus ancillatus addicitur, neque paupertatem, neque artem causatur, quæ eum à philosophandi ratione deterreat, vt aliorum plerique faciunt, qui à sermonum, & quæ eos consequuntur, scientia, admirationéque abhorrent.

Τοῦ αὐτοῦ. ιθʹ.

Ἧκε, θαυμασιώτατε, παρ' ἡμᾶς· πεποίηται γὰρ ἡμῖν τὸ ἱερὸν τῆς Ἀρτέμιδος μάλα ἀριπρεπές τι. καὶ περιφύτευσεν ὁ χῶρος, καὶ δύναται ἱερὸς εἶναι, καὶ τὰ ὄντα ἡμᾶς διαβοσκήσει. ὡς γὰρ Σωκράτης ἔλεγεν· εἰ μὴ ἀρκέσει ὑμῖν ταῦτα, ἡμεῖς αὐτοῖς ἀρκέσομεν. ἔγραψα δὲ καὶ Γρύλλῳ τῷ υἱῷ, καὶ τῷ ἑταίρῳ, εἴ του δέοι παρέχειν σοι. Γρύλλῳ δὲ ἔγραψα, ἐπεὶ

Eiusdem. XIX.

ADI nos, caput amabile. Iam enim fanum Dianæ ereximus, forma adeò venusta, & pulchra, vt nihil suprà. Locum plantis conseuimus, & iam suo iure sacer est. quæ nobis reliqua sunt, victum subministrabunt. Namque vt Socrates dicebat, si illa nobis non satis fuerint, nos erimus illis satis. Scripsi Gryllo filio meo, tuóque familiari, vt tibi, si quid opus est, exhibeat. Scripsi verò Gryllo, quando

in eum à tenera ætate animum aduerteris, eiúsque te amore teneri asserebas. Vale.

ἀπὸ νέου ἐπικομιδῆς ἐς αὐτὸν ἔβαλε, καὶ φιλεῖν ἔλεγες. ἔῤῥωσο.

XX.

TOLERANTIAM tuam iam pridem noui, maximéque admiratus sum. Namque & diuitiis, & gloria maior omni vitam agis, & hac tuæ vitæ ratione Athenis adhuc Socratis veluti simulacrum aliquod superstitas. Nos item Thebis iuuenibus iuuandis, quos à Socrate sermones accepimus, communicantes, operam nauamus: quod nobis, atque familiaribus pergratum est.

κ'.

Τὴν μὲν σὴν καρτερίαν, καὶ πάλαι ᾔδειν, καὶ σφόδρα θαυμάζω. διότι διατελεῖς πολυτὸς ὢν ἐπάνω πλούτου καὶ δόξης, καὶ οἵη δ' ἐξ ὧν βιοῖς ἀπεικόνισμά τι Σωκράτους περίει Ἀθήνησιν. ἡμεῖς δὲ καὶ αὐτοὶ ἐπιμελούμεθα νέων ἐν Θήβαις, παραδιδόντες αὐτοῖς οὓς ἠκούσαμεν λόγους παρὰ Σωκράτους. ἔστι τε τοῦτο καὶ ἡμῖν, καὶ τοῖς συνοῦσι κεχαρισμένον.

Xenophon Xanthippæ. XXI.

EVPHRONI Megarensi farinæ chœnicas sex, drachmas octo, & nouam exomidem exhibui; vt hyberno tempore tibi vitæ necessaria non desint. Hæc itaque accipias, scitóque Euclidem, & Terpsionem optimos esse, probósque viros, & tibi, & Socrati amore coniunctissimos. Filiis verò, cùm ad nos permeare concupierint, ne impedimento sis. iter enim Megara vsque neque longum est, neque incommodum.

Ξενοφῶν Ξανθίππῃ. κα'.

Εὔφρονι τῷ Μεγαρεῖ ἔδωκα ἀλφίτων χοίνικας ἕξ, καὶ δραχμὰς ὀκτώ, καὶ ἐξωμίδα καινὴν τὸ χεῖμα σε διαγαγεῖν. ταῦτα οὖν λάβε, καὶ ἴσθι Εὐκλείδην, καὶ Τερψίωνα πάνυ καλώ τε κἀγαθὼ ἄνδρε, καί σοί τε καὶ Σωκράτει εὔνω. ἡνίκα δ' ἂν οἱ παῖδες ἐθέλοιεν παρ' ἡμᾶς ἰέναι, μὴ κώλυε. οὐ γὰρ πόῤῥω ἐστὶν ἰέναι εἰς Μέγαρα.

τῶν δὲ πολλῶν σοι δακρύων, ὦ ἀγαθή, ἅλις. ὀνήσει γὰρ οὐδέν, σχεδὸν δέ τι καὶ βλάψει. ἀναμιμνήσκου γὰρ ὧν ἔλεγε Σωκράτης, καὶ τοῖς ἤθεσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς λόγοις πειρῶ ἀκολουθεῖν. ἐπεὶ λυπουμένη παρ' ἕκαστα καὶ σεαυτὴν ἀδικήσεις ὅτι μάλιστα καὶ τοὺς παῖδας. οὗτοι γὰρ οἱονεὶ νεοττοί εἰσι Σωκράτους, οὓς δεῖ οὐ μόνον τρέφειν ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς αὐτοῖς πειρᾶσθαι παραμένειν· ὡς εἰ σύ, ἢ ἐγώ, ἢ ἄλλος τις, ὅτῳ μέλει τελευτήσαντος Σωκράτους τῶν παίδων, ἀποθάνοι, ἀδικήσονται οὗτοι ἔρημοι γενόμενοι τοῦ βοηθήσοντος καὶ θρέψοντος ὁμολογουμένως. ὅθεν πειρῶ ζῆν αὐτοῖς. τοῦτο δὲ οὐκ ἂν ἄλλως γένοιτο, εἰ μὴ τὰ πρὸς τὸ ζῆν αὐτῇ παρέχοις. λύπη δὲ δοκεῖ τῶν ἐναντίων ζωῇ εἶναι, ὅπου βλάπτονται ὑπ' αὐτῆς οἱ ζῶντες. Ἀπολλόδωρος ὁ μαλακὸς ἐπικαλούμενος καὶ Δίων ἐπαινοῦσί σε, διότι παρ' οὐδενὸς οὐδὲν λαμβάνεις, φὴς δὲ πλουτεῖν, καὶ εὖ ποιεῖς. εἰς ὅσον γὰρ ἐγώ τε καὶ οἱ ἄλλοι φίλοι ἰσχύομεν ἐπικουρεῖν σοι,

Multis præterea lacrymis, ô optimum caput, quarum nullus vsus, sed quæ nocumento esse poterunt, finis sit. Recogitans enim animo, quæ Socrates differebat, illius moribus, atque sermonibus, fac sis tete accommoda; sin minùs frequentes tibi dabis ærumnas erga teipsam ac filios quàm maximè iniusta. Hos siquidem veluti pullos Socratis non solùm alere, sed etiam illis totis viribus per longum tempus nos conseruare debemus: ne si, aut tu, aut ego, aut alius quispiam, cui Socrate extincto Socratis filiorum cura incumbit, vita excesserit, pueris adiutore, eóque, qui alimenta sine dubio subministraret, spoliatis, iniuria, ac damnum fiat. Quare ipsis te diuturnam conserua, quod aliter non fiet, nî tibi vitæ opportuna exhibeas. Mœror verò ex his esse videtur, quæ vitæ aduersantur, cùm & viuentes ab eo afficiantur incommodis. Appollodorus cognomine Manicus, & Dio te commendant, quòd nihil à quoquam accipias; quin imò dicis te diuitiis abundare. optimè factum. Donec enim mihi, ac amicis reliquis facultas dabitur,

nullo alieno ſubſidio indigebis. Bono itaque eſto animo, Xantippe, neque ex Socraticis bonis aliquid demittas, gnara virum illum magnum quippiam nobis adfuiſſe, quem qualis vixerit, non vt mortem oppetierit, attentè conſidera. At ego & mortem illius magnam, & deſiderabilem contigiſſe, mihi autumo; ſi quis, vt conuenit, rem ipſam examinet. Vale.

Xenophon
Cebeti, & Simmiæ. XXII.

SERMONE hominum tritum eſt, paupere nihil opulentius eſſe. Nam, vt video, per vos amicos, qui mei curam geritis, cùm non multa habeam, multa poſſidere deprehendor. rectéque agitis, quotieſcumque ipſe ſcripſerim, poſtulata ſubminiſtrantes. Commentariorum nullum mihi ſupererat tale, quod aliorum oculos me abſente non vereretur, vt præſentibus vobis intra domus limites, vbi iacebat Euclides, libens, volénſque diſſerebam. Sat mihi notum eſt, amici, ſemel elapſam, ac multorum manibus ſcriptionem obiectam nunquam poſſe recuperari. Plato quippe

δεήσῃ οὐδενός. θάῤῥει οὖν, ὦ Ξανθίππη, καὶ μηδὲν καταβάλῃς τῶν Σωκράτους καλῶν, εἰδυῖα ὡς μέγα τι ἡμῖν ἐγένετο οὗτος ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἐπινόει αὐτὸν ὁποῖα ἔζησεν, μὴ ὁποῖα ἐτελεύτησεν. ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι καὶ τὸν θάνατον αὐτοῦ μέγαν τε καὶ καλὸν γεγονέναι, εἰ δέ τις καθὸ χρὴ σκοπεῖν, σκοποίη. ἔῤῥωσο.

Ξενοφῶν
Κέβητι, καὶ Σιμμίᾳ. κβʹ.

ΗΝ λόγος, ὅτι πένητος πλουσιώτερον οὐδὲν εἴη. κινδυνεύω γὰρ, ὡς ὁρῶ, ὅτι μὴ πολλὰ ἔχων πολλὰ κεκτῆσθαι δι᾽ ὑμᾶς τοὺς φίλους, οἵτινες ἐπιμελεῖσθε ἡμῶν. ποιεῖτε δ᾽ αὖ εὖ, εἰ ὁπόταν ὑμῖν περί του γράψαιμι, πέμποιτέ μοι. τῶν δὲ συγγραμμάτων οὔπω τι εἶχον τοιοῦτον, ὥστε καὶ ἄλλῳ θαῤῥεῖν δεικνύναι δίχα ἐμοῦ, ὡς παροῦσιν ὑμῖν ἔνδον ἐν τῷ οἴκῳ, ἔνθα Εὐκλείδης κατέκειτο, ἀσμένως ἐλέχαινον. οἶδα τῶνδε δή, ὦ φίλοι, ὡς οὐχ οἷόν τε ἀναλαβεῖν ἐστὶ τὸ ἅπαξ ἐλθὸν εἰς τοὺς πολλοὺς γράμμα. Πλάτων μὲν γὰρ

δύναταί τι μέγα καὶ ἀπὼν τοῖς λόγοις, ὅθεν ἤδη καὶ περὶ Ἰταλίαν θαυμάζεται καὶ περὶ Σικελίαν πᾶσαν. ἡμεῖς δὲ μόλις ἤδη καὶ ἑαυτοὺς πείθομεν, ὡς ἄξια εἶναι ταῦτα σπουδῆς τινος. καὶ οὐχ ὅτι ἐμοὶ μέλει, διότι μέλλοιμι διαπίπτειν περὶ τῆς δόξης τῆς περὶ τὴν σοφίαν. ἀλλὰ περὶ Σωκράτους φροντιστέον, μὴ ἐν ἐμοὶ κινδυνευθῆναι τὴν ἐκείνου ἀρετὴν κακῶς εἰπόντι ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασιν. οὐδέν τε οἶμαι διαφέρειν, ἢ βλασφημεῖν τινα, ἢ μὴ ἄξια δοκεῖν συγγράφειν τῆς ἀρετῆς περὶ ὅτου συγγράφει τις. τὸ δέος οὖν τοῦτό ἐστιν, ὅγε νῦν ἡμᾶς ἔχει, ὦ Κέβης τε καὶ Σιμμία, εἰ μή τι ἑτέρου δόξη ἡμῖν αὖ πάλιν περὶ τούτων. ἔρρωσθον.

etiam absens mirum quantum in sermonibus præstat, quare iam & Italis, & Siculis omnibus sui admirationem mouit. Nos verò vix nobis ipsi persuademus, ea tanti esse, vt studio aliquo dignentur. Neque ea solùm ratione id mihi curæ est, ne de opinione scilicet, quam à sapientia comparo, cadam; sed de Socrate potissimùm sollicitus esse debeo, angique, ne illius virtus, dum ipse in monumentis malè me gesserim, in memetipso periculum faciat. Idémque esse existimo calumniis aliquem onerare, & indigna virtute illius, de quo scribimus, aliorum etiam suspicione conscribere. Hic itaque timor nos occupat, Cebes, & Simmia, nisi aliter de his iterùm nobis visum fuerit. Valete.

Αἰσχίνου. κγʹ.

Ὁπότε ἐληλυθόμην ἐν Συρακούσαις, εὐθέως κατὰ τὴν ἀγορὰν Ἀριστίππῳ ἐνέτυχον· ὁ δὲ λαβόμενός μου τῆς δεξιᾶς παραχρῆμα μηδὲν μελλήσας εἰσάγει παρὰ Διονύσιον, καὶ φησὶν αὐτῷ, ὦ Διονύσιε, εἴ τις ἀφίκοιτο παρὰ

Æschinis. XXIII.

Cvm Syracusas peruenissem, statim mihi in foro Aristippus obuiam factus, compressa manu dextera, illicò, nulláque interposita mora, ad Dionysium introducit, & infit: si quis ædes tuas, ò Dionysi, peteret,

ſet, vt tibi ſtultitiam compararet, nónne hic in te malum inuehat? Annuit ſubitò Dionyſius: Quænam itaque, ſubdit Ariſtippus, in eum molireris? Peſſima, reſpondit. Quid, ſi quis, ait, te conueniret, vt prudentiam impertiretur? Nónne hic tibi ſtatim bona exhiberet? Rurſus fatente Dionyſio: iam verò, dixit, Æſchines hic Socratis familiaris hûc acceſſit, vt te prudentem efficiat; quare & bona tibi apportat, ſi quæ faſſus es in diſſertatione, rata habes, Æſchini benefac. Et ipſe interrupto ſermone, ô Dionyſi, inquam, Ariſtippus hic amicè, admirabilitérque ſe gerit, hac ratione conatus meos adiuuans. At nobis non tanta eſt ſapientiæ copia, ſed quanta nos ab iniuriis inter colloquendum abſtinere doceat. Hac ſententia non indelectatus Dionyſius, Ariſtippum ob iam dicta laudare, & in me bona conferre polliceri, vt in colloquio cum Ariſtippo confeſſus fuerat. Ille itaque Alcibiadem noſtrum audiit, eiúſque lectione delectatus, vt videbatur, exorabat, vt ſi qui alij noſtri dialogi eſſent, ad ipſum tranſ-

σὲ, ἵνα σε ἄφρονα ποιήσῃ, ἆρ' οὐχὶ κακά σε ἐργάζεται; εὐθέως ὡμολόγει ὁ Διονύσιος. τί οὖν, ἔφη ὁ Ἀρίστιππος, σὺ τοῦτον ἂν ἐργάσαιο; τὰ κάκιστά γε ἔφη. τί δ' εἴ τις, ἔφη, ἀφίκοιτό σε φρόνιμον ποιῆσαι, ἆρά γε οὐχὶ ἔστιν ἂν ἀγαθά σε εὐθέως ἐργάζοιτο; πάλιν οὖν ὁμολογησαμένου τοῦ Διονυσίου. καὶ μὴν, ἔφη, οὗτος Αἰσχίνης ὁ Σωκράτους γνώριμος ἥκει φρόνιμόν σε ποιῆσαι· ὥστε καὶ ἀγαθά σε ἐργάζοιτο ἄν. εἰ δὲ ταῦτα δικαιοῖς, ἅ τινα ὡμολόγησάς μοι ἐν τῷ λόγῳ, Αἰσχίνην εὖ ποίει. κἀγὼ ὑπολαβὼν ἔφην. ὦ Διονύσιε ἑταιρικόν τι καὶ θαυμαστὸν ποιεῖ Ἀρίστιππος οὗτος, οὕτω συλλαμβάνων μοι. ἡμῖν δὲ οὐ τοσαύτη ἐστὶ σοφία, ἀλλ' ὁπόση μὴ ἀδικῆσαί τινας ἐν τῇ συνουσίᾳ. ἀγάμενος δὲ τῶν εἰρημένων ἔφη ὁ Διονύσιος, καὶ Ἀρίστιππον ἐπαινεῖν τῶν εἰρημένων, καὶ ἐμὲ εὖ ποιήσειν ἅ τινα ὡμολόγησεν ἐν τῷ πρὸς Ἀρίστιππον λόγῳ. οὗτος οὖν ἤκουσεν ἡμῶν τοῦ Ἀλκιβιάδου, καὶ ἡσθεὶς, ὡς ἐφαίνετο, παρεκάλει, καὶ εἴ τινες ἄλλοι εἰσὶν ἡμῖν τῶν διαλόγων ἀνα-

πέμψαι. ὑπισχνούμεθα οὖν ταύτην ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες φίλοι τε καὶ ἑταῖροι, ἀφιξόμεθά τε διὰ ταχέων. ἀναγινώσκοντος δέ μου παρῆν Πλάτων, ὀλίγου δέω ἔπαθον γράψαι ὑμῖν, καὶ ἐδόκει αὐτῷ ἰδίᾳ περὶ ἐμοῦ διαλέγεσθαι διὰ τὸν Ἀρίστιππον. ἔφη γάρ μοι ὡς τοῦ Διονυσίου ἀπηλλάγη. ὦ Αἰσχίνη τούτου παρόντος τοῦ ἀνθρώπου· ἔλεγε τὸν Ἀρίστιππον· οὐδὲν οὐδαμῆ ἔγωγε ῥαδίως ἐθέλω λαλεῖν. Διονύσιος μέντοι μαρτυρήσει μοι ἅττινα ἐγὼ εἶπον περὶ σοῦ. καὶ ὁ Διονύσιος τῇ ὑστεραίᾳ ἐν τῷ κήπῳ πολλ' ἄττα ἐμαρτύρει τῷ Πλάτωνι, ὡς εἰρηκότι περὶ ἐμοῦ. τὰς μέντοι παιδιὰς τὰς πρὸς ἀλλήλους· παιδιὰν γὰρ αὐτὰ χρὴ λέγειν· παρεκάλουν αὐτοὺς παύσασθαι τόν τε Ἀρίστιππον, καὶ τὸν Πλάτωνα διὰ τὴν πρὸς τοὺς πολλοὺς δόξαν. οὐ γὰρ καταγελαστότερα ἔτι ἔχοιμεν ἄν, ἀλλ' ἄττα πράττοντες, ἢ τοιαῦτα ἐπιδεικνύμενοι.

mitterentur. Nos promisimus: ideóque, ô amici, & socij, breui ad vos accedemus. Cùm lectioni incumberem, adstabat Plato; parùm verò abfuit, quin hæc silentio præterirem, & priuatim, vt apparebat, de me propter Aristippum Dionysium alloquebatur. Nam, cùm secessisset à Dionysio, affirmauit mihi, illo homine præsente (subintelligebat autem Aristippum) nihil vsquam facili negotio loqui se velle; verùm testem adfuturum Dionysium eorum, quæ ipse de me retulerat. Dionysius die subsecuta in horto fidem suam dicto allegabat, Platonem dumtaxat de me sermonem habuisse. Mutuis itaque iocis, iocus enim res illa dicenda est, Platonem, & Aristippum propter eorum iam in multos gloriam diffusam, vt finem ponerent, adhortabar. Ridiculosissimum enim esse iudico, si præter quæ publicè profitemur, diuersa facere deprehendamur.

Πλάτωνος. κδ'.

Οὔπω μὲν εἶχον τούτων τι πέμπειν εἰς Συρακούσας,

Platonis. XXIV.

NIHIL mihi eorum, quæ scribis Archytam abs te expetiisse suppetebat, vt ad te

Syracusas mitterem. quàm citissimè, & breui mittam. Philosophia verò nescio quid in me actutum egit, prauúmne, an bonum? cùm ego multorum consuetudinem abhorream, & iure merito, vt existimo, quando in omni stultitiæ genere deerrant, siue qui priuatis rebus consulunt, siue qui publicas tractant. At si id præter rationem mihi accidit, id scias velim, vix aliter vitam traducere, immò neque alia ratione potuisse respirare. Quare ex vrbe, veluti belluarum carcere, aufugi, & non longè ab Ephestiadibus, & locis vicinis moras protraho; vbi comprehendi Timonem neutiquam odio generis humani congressus hominum fugisse; verùm cùm homines non inueniret, non poterat belluarum amore teneri. Hinc solus per semetipsum, fortè etiam cum proprio existimationis discrimine, vitam agebat. Tu tamen, vt tibi videtur, rem expende. Mea enim illa sententia est, longè ab vrbe, & nunc, & futuris temporibus, quibus Dei munere nobis concessa fuerit, commorantem ætatem exigere.

ὧν ἔφης Ἀρχύτην δεηθῆναι λαβεῖν παρὰ σοῦ· ταχίον δὲ καὶ οὐ διὰ μακροῦ πεμψόμενός σοι. ἐμοὶ δὲ φιλοσοφία οὐκ οἶδ᾽ ὅτι ποτὲ χρῆμα γέγονεν, ἄρα γε φλαῦρον ἢ καλὸν, ὁπότ᾽ ἐγὼ μισῶ νῦν συνεῖναι τοῖς πολλοῖς. οἶμαι μὲν οὖν ὡς δικαίως διακεῖμαι, ἀμαθαίνουσι δὲ κατ᾽ ἰδέαν πᾶσαν ἀφροσύνης, οἵ τε ἴδια τὰ ποιοῦντες, καὶ οἱ τὰ κοινὰ πράττοντες. εἰ δὲ ἀλόγως τοῦτο πάσχω, οὕτως γε ἴσθι ὅτι μόλις αὖ τοῦτο ἐγίνετό μοι ζῆν· ἄλλως δὲ οὐκ ἐνῆν μοι ψυχῆς λαμβάνειν. διὸ δὴ ἐκ τοῦ ἄστεος ἀπηλλάγην ὥσπερ εἱρκτῆς θηρίων, διατρίβων μέντοι οὐ μακρὰν Ἐφεστιάδων, καὶ τούτων τῶν χωρίων, καὶ συνέγνων ὅτι Τίμων οὐκ ἦν ἄρα μισάνθρωπος, μὴ εὑρίσκων μέντοι ἀνθρώπους, οὐκ ἠδύνατο θηρία φιλεῖν. ὅθεν καθ᾽ ἑαυτὸν καὶ μόνος διεβίου, κινδυνεύων δὲ τυχὸν ἴσως, μηδ᾽ ἐκείνοις εὖ λογίζεσθαι. σὺ δὲ ἐκδέχου ὅπως βούλει. ἐμοὶ γὰρ ὧδε τὰ τῆς γνώμης ἔχει ἄποθεν εἶναι τοῦ ἄστεος εἴς τε νῦν, καὶ τὸν δὴ λοιπὸν ἅπαντα χρόνον, ὃν ἵνα ἀεὶ ζῆν ὁ Θεὸς ἡμῖν διδῷ.

Φαῖδρος Πλάτωνι. κε'.

Γράφεις μοι ὡς λυπεῖν με μὴ θέλων ἀπεκρύψω, ὅτι μέλλεις ἄρα πορρωτέρω ἀποδημεῖν. καὶ αὐτὸς δὲ ἄρχομαι ποθεῖν σε νὴ τὸν Δία τὸν Ὀλύμπιον. ἀλλὰ πρὸς Διὸς φιλίου τε καὶ ἑταιρείου, ὦ Πλάτων, καὶ τοῦ εἴτε κατὰ γῆν ἐν εὐσεβῶν χώρῳ ὄντος, εἴτε κατ' ἄστρα, ὅπερ καὶ μάλα πείθομαι Σωκράτους, μὴ περιίδῃς ἡμᾶς ἀπαιδεύτους εἰς τέλεον γενομένους. ἀλλ' ἵνα τὴν τινα προκοπὴν ἔσχομεν ἐπ' ἐκείνου τοῦ δαιμονίου ἀνθρώπου, ταύτην σὺ σώσῃς, καὶ ἐπί τι ἀγάγῃς τέλος. ἐμοὶ γὰρ ἥδιον φιλοσοφίας οὐδὲν, καὶ τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ λόγων. ἐτιθηνήθην γὰρ ἐκ νέου ἔτι πάλαι Σωκρατικοῖς ὡς ἄν τις εἴποι βαυκαλήμασιν ἐν παντὶ ἁρμοδίῳ, καὶ ἱερῷ τόπῳ, τοῦτο μὲν ἀκαδημίᾳ, τοῦτο δὲ λυκείῳ τε καὶ Ἰλισσῷ ὑπὸ τῇ θείᾳ πλατάνῳ ἐνισταμένης μεσημβρίας, ἵνα Λυσίας ὁ Κεφάλου τὰ περὶ ἔρωτος διωρθοῦτο. ἐν δ' οὖν τοῖς πιστοῖς χωρίοις περιάγων τε καὶ περιαγόμενος ἀρετῆς τῆς ἀφ' ὑμῶν ἐμπιμπλάμην·

Phædrus Platoni. XXV.

SCRIBIS, quòd me nolles mœrore afficere, peregrinationem tuam ad partes longiores tacuisse: & ipse per Iouem Olympium, iam tui desiderio incensus angor. Sed per Iouem Philium, & socialem, Plato, pérque Socratem, siue ille sub terris, in piorum castris sit; siue inter sidera, quod & certissimum duco, collocatur; ne nos rerum omnium, & disciplinarum ignaros posthac negligas. Sed, si quid per diuinum illum Virum profecimus, illud nobis conserua, & vt potes, perfice. Mihi sanè neque Philosophia, neque ex ea promanantibus sermonibus, iucundius quippiam acciderit. Nam à prima iuuenta, multis abhinc annis, Socraticis lenimentis, quasi nutricum cantiunculis, in omni loco apto, sacróque, partim in academia, partim in lyceo, & Ilisso, sub diuina illa Platano, vrgente meridie, vbi Lysias Cephali filius, de amore commentarios corrigebat, enutritus sum. In hisce itaque locis circumferens, circumlatúsque virtute, quæ à vobis effluebat, implebar;

non ſine Alcibiadis Cliniæ filij, aliorúmque nonnullorum adoleſcentum, qui apud vos doctos primas ſibi ſedes occupabant, inuidentia: & vos nunquam me prodidiſtis: adeò philoſophicarum rerum ſcientiæ ſtimulis ſemper agitabar.

Platoni. XXVI.

CRETENSES, qui venerunt ex Ægypto, Viri probi, nunciarunt nobis te Ægypto vniuerſa perluſtrata, nunc in præfectura Saïtica commorari, ex ſapientibus illis ſciſcitantem, quam ipſi de Vniuerſo ſcientiam ferant. An ab aliquo factum ſit, & an hoc tempore ratione quadam ſecundùm vnam partem, & ſecundùm omnes motum vniuerſum peragat. Tradunt illos non ita facilè cum Græcis in ſermonem venire, quicquid ipſi cauſentur, niſi id afferant, ſermones de Natura, Geometria, & Numeris Heliopoli Pythagoræ communicaſſe, ab eóque, vt in hiſtoria refertur, fuiſſe illuſos. Fabularum ſiquidem, quæ de Pythagora produntur, cùm

καὶ τὴν ἐπίφθονος Ἀλκιβιάδῃ τε τῷ Κλεινίου, καὶ τοῖσιν ἄλλοις τῶν νέων, οἳ μᾶλλον ἐβούλοντο ἐμοῦ προεδρίας ἀξιοῦσθαι παρ' ὑμῖν τοῖς σοφοῖς, καὶ οὐδέ ποτέ με καταπροέδοτε τῷ ὄντι ἐρασθήσων φιλοσοφίαν ἐδίψων εἰς τὸ πάμπαν.

Πλάτωνι. κϛʹ.

ΟΙ ἀπ' Αἰγύπτου ἀφικόμενοι Κρῆτες ἀγαθοὶ ἄνδρες ἀπήγγελον ἡμῖν, ὅτι τὴν πᾶσαν Αἴγυπτον περισκεψάμενος νῦν διατρίβεις περὶ τὸν Σαϊτικὸν νομὸν λεγόμενον, ἐκπυνθανόμενος τῶν ἐκεῖ σοφῶν, ὅτι αὐτοῖς φαίνοιτο τὰ περὶ τοῦ σύμπαντος, εἴ τῳ ἐγένετο, καὶ ἐν λόγῳ νῦν τοῦ παντὸς κίνησιν ἔχει κατὰ μέρος, καὶ κατὰ τὸ ὅλον. δυσκόλως δέ φασιν αὐτοὺς τοῖς Ἕλλησι διαλέγεσθαι, ὅτῳ δήποτε οὖν παθήματι χρωμένους, εἰ μὴ ὅσον γοῦν Πυθαγόρᾳ ἐκοινώνησε τοὺς λόγους, τοὺς περὶ φύσεως, καὶ γεωμετρίας, καὶ ἀριθμοὺς περὶ Ἡλιούπολιν. καὶ τούτῳ δ' οἴονται στρατηγησαμένῳ αὐτοὺς, ὥς τινες ἱστοροῦσιν. μέμνηται γὰρ τῶν μύθων τῶν περὶ Πυθαγόραν, τῶν ἱκα-

τὰ περὶ Αἴγυπτον διηγεῖτο ἡμῖν, Τίμαιός τε καὶ Θεόδωρος ὁ Κυρηναῖος, εἴ τε καὶ ἄλλως ἐπελθὼν αὐτοῖς οἰκειωθῆναι. εἰ δὲ καὶ ὑγιαίνεις, καὶ τὰ οἴκοι Ἀθήνησι πάντα κατὰ Θεὸν ἔχει. ἐπίστελλε δὲ ἡμῖν καὶ πάλιν σύ, ὅπως διάκεισαι τοῦ σώματος, ὡς τά γε τῆς ψυχῆς τότε ἴσμεν ὑγιᾶ διά τε φρόνησιν καὶ ἀρετήν. καὶ εἴ του δέοιο τῶν σῶν γράφε ἡμῖν. τὰ γὰρ ἐμά, ὦ Πλάτων, σά φημι εἶναι δίκῃ ἁπάσῃ, ὥσπερ καὶ Σωκράτους ἦν. Σημαίνοις δὲ ἡμῖν περὶ τῶν ἐγχωρίων θεαμάτων, καὶ τῆς περὶ ταῦτα μεγαλουργίας, τομάς τε λίθων, καὶ εἰς ἄπλετόν τι μέγεθος ἐπηρμένας, καὶ ἐργασίας αὐτῶν, ἀνδρεικέλους τε καὶ εἰς τὰ ἄλλα ζῶα ἀπεσχηματισμένας τέχνῃ παλαιᾷ, καὶ οὐκ εἰς τὸν τρόπον τὸν Ἑλληνικόν· καὶ ἃ τῶν ἄλλων πάλιν τεχνημάτων πολυμόρφων ζῳδίων ἐπιδείκνυται, τὴν ἰδίαν φύσιν, καὶ ἄσκησιν ἀκεκτονοίαν τῆς ἐπινοίας τῆς ἐν τοῖς γινομένοις. ἄσμενος δ' ἂν καὶ αὐτὸς τῶν Πυραμίδων κατεῖδον τὸ μέγεθος, καὶ τὴν Μέμφιν,

res Ægyptias nobis enarrant, meminêre Timæus, & Theodorus Cyrenæus: siue etiam alio consilio inter eos peruagatus in familiaritatem adscitus est. Si verò tibi benè est, domi etiam omnia, ita annuente Deo, prospera sunt. Porrò tu crebris nos litteris admone, vt corpore valeas, nam animum tuum propter prudentiam, & virtutem benè valere iam scimus. Si quæ tibi rerum tuarum opus est, scribito nobis. Mea quippe, Plato, tua esse, & iure merito, confiteor ea ratione, qua & Socratis erant. Loci etiam istius spectacula, & circa ea operis præstantiam, & magnificentiam, excisósque lapides, & in immensam molem sublatos, eorum formas, siue homines, siue alia animalia vetusta arte, & præter Græcorum modum efformata præseferunt; rursúmque alia opificia, & complurium animalium formas, quæ propriam naturam repræsentant, exercitium, ac vastum in opere perficiendo factoris ingenium ostendentes; nobis adamussim significabis. Libenter etiam ipse insanam Pyramidum substructionem, Memphimque oculis;

auribus verò vſurpaſſem ſermonem ſacrum, & perpulchrum Nili conſpectum; dum tu percurris Ægyptum, illiúſque plemmyrio vndoſo, ac reciproco receſſu alio, atque alio tempore conſiſtis, ac retardaris. Hæc enim omnia ſupra omnem fidem dicta eſſe exiſtimo, quæ apud multos ita magnifica ſunt, & propter ſui aſpectum deſiderabilia.

Ariſtippus. XXVII.

LITERAS ad me tuas Teleus reddidit, quibus impensè precaris, vt quàm citiſſimè Cyrenem aduolem, quòd non ſuccedunt ex animo res tuæ, Præfectorum cauſa, & Vir tuus verecundia impeditus, ſuetúſque longè à ciuilibus tumultibus vitam agere, domeſticas res adminiſtrare minùs idoneus ſit. Cùm tẽtaſſem, vt à Dionyſio mihi facultas daretur ad te nauigãdi, naturæ neceſſitate quadam, & vi iter interrumpente in Lipara inſula morbo, ægritudinéq. ſum afflictatus, quãdo & Sonici familiares optimã mihi nauarunt operam, prouidè me procurantes, & illis humanitatis officiis, quæ orco proximus ab amicis poterat expectare.

καὶ αὐτήκοος ἐγενόμην τοῦ ἱεροῦ λόγου, καὶ τῆς παγκάλης τοῦ Νείλου θέας, ἀεὶ διερχομένου σε τὴν Αἴγυπτον, καὶ ἐπιχόμενα τῇ πλημμυρίδι κατὰ τὴν ἑτέραν ὥραν, καὶ τὴν εἰς τὸ πάλιν ἀπόρροιαν αὐτοῦ. ταῦτα γὰρ πάντα εἰς τὸ ἄπιστον λελέχθαι ἂν νομίζων, ἃ παρὰ τοῖς πολλοῖς οὕτω μεγάλα ἐστὶ καὶ ἀξιέραστα τῆς ὄψεως.

Ἀρίστιππος τῇ . . . κζ.

Ἐκομισάμην παρὰ σοῦ γράμματά μοι πεμφθέντα διὰ Τηλέα, ἐν οἷς ἐδέου με παραγενέσθαι ὡς τάχιστα εἰς Κυρήνην, λέγουσα οὐκ εὖ σοι ἀπαλλάττεσθαι οὔτε παρὰ τῶν ἐπισκόπων, οὔτε ἱκανὸν εἶναι οἰκονομῆσαι τὸν ἄνδρα, αἰδῶ τε ἔχοντα, καὶ θορύβων πολιτικῶν ζῆν μακρὰν εἰθισμένον. ἐγὼ δὲ πειρώμενος ὡς ἂν ἀφεθείην ὑπὸ Διονυσίου πλεῦσαι πρὸς σέ, ἐμποδών μοι τοῦ χρεὼν στάντος ἐν Λιπάραις μαλακῶς ἔσχον. ὅτε δὴ καὶ τοὺς περὶ Σώνικον ἄριστά μοι προσφερομένους ἐνόησα, τημελοῦντάς με γνησίως, καὶ ὡς ἐν ᾅδου τοῖς ἀρκεῖται· ὡς ζῆν τὴν διάθεσιν φιλικήν.

περὶ ὧν δὲ καὶ ἔκρινας τι ἵνα ἐξῆς τιμὴν ὑπ' ἐμοῦ ἠλευθερωμένοις, οἳ καὶ ἔλεγον Ἀριστίππου μὴ ἀποχωρήσειν, ἕως ἂν αὐτοῖς ἡ δύναμις ἀρέσκειν ἐκείνῳ τε καὶ σοὶ πάντ'· σὺ αὐτοῖς πίστευε. παρέξεται γὰρ αὐτοῖς ἐκ τῆς ἐμῆς βιωτῆς μὴ εἶναι κακοῖς. ὑποτίθεμαι δέ σοι τὰ πρὸς ἄρχοντας οἰκονομεῖν, ὥστε τὸ ἐμὸν συμβούλευμα τοῦτο συμφέρειν. τοῦτο δὲ ἦν μὴ τοῦ πλείονος ὀριγνᾶσθαι. ῥᾷστα γὰρ οὕτως διάξεις τὰ κατὰ τὸν βίον, ὑπεροπτικὴ πάντως οὖσα τοῦ πλέονος. οὐ γὰρ δὴ τοσοῦτον ἐκεῖνοί σε ἀδικήσαιεν, ὥστε σε ἐνδεᾶ γενέσθαι. οἱ δύο μὲν γάρ σου κῆποι μένουσιν, ἱκανοὶ ὄντες καὶ πολυτελεῖ βίῳ. τὸ δ' ἐν τῇ Βερνίκῃ κτῆμα καὶ μόνον καταλειφθὲν πρὸς ἀρίστην διαγωγὴν οὐχ ὑπολείψει. τὸν μικρὸν ἡμῶν οὐ παρακελεύομαι καταφρονεῖσθαι, ἀλλὰ μὴ ἐπὶ μικροῖς ταράττεσθαι, ἔνθα οὐδὲ ἐπὶ μεγάλοις καλὸν ἡ ὀργή. εἰ δέ μου διαλυθέντος ὑπὸ τῆς φύσεως στῆσαι ἐμὸν βούλημα ζητεῖς, ὡς ὅτι κράτιστα παιδεύσασα τὸν Ἀρίστιππον

De eo verò, quod scribis, qualem scilicet honorem deferre debeas iis, qui à me liberi facti sunt, & qui contendebant, nunquam se Aristippum deserturos, donec ipsis vires suppeterent, omniáque illi, tibíque grata facturos, fac sis ipsis in omnibus credas. Ex mea etenim suppellectile id habebunt, ne sint mali. Tu verò id à me consilium habeas, benè te cum Principibus gere, vt consilium meum proficuum sit, eritque si à plurimis aucupandis animum auertas. Rerum etenim superuacanearum possessionem cõtemnens commodissimè ætatem transegeris. Neque enim adeò in te erunt iniusti, vt, demptis omnibus, te mendicantem viuere cogant. Duo namque viridaria, quæ supererunt, & splendido, & sumptuoso vitæ generi suffecerint. Bernicola verò possessio, si vel sola concedatur, abundè pusillis nobis vitæ commoda, vsúsque subministrabit. Non id iubeo, vt despicatui aliis sis, sed ne pro paruis interturberis, quando & in magnis iracundia non sit laudabilis. Si verò naturæ cessero, auésque modum cõsilij mei, quàm optimè Aristippo instructo,

Athe-

Athenas petito, vbi Xanthippam, & Myrto, præ omnibus æstimato, quæ me sæpiùs rogarunt, vt te ad mysteria conducerem. Hoc itaque dulcissimo vitæ modo cum iis vtens, Præfectis Cyrenæis concede, vt ad libidinem vsque iniusti sint. Tibi namque in naturali fine iniuriam non inferent. Tui autem illi conatus sint, vt vnà cum Xanthippe & Myrto viuas ea ratione, qua mihi pergratum est cum Socrate viuere, magis ac magis earum societate, vbi fastus, ac grauitas aliena est, teipsam adornando: si verò citiùs Tyrocles Socratis filius Cyrenem aduenerit, qui mecum apud Megara consuescebat, optimè à te id actum erit, si viuendi modulum communicaueris, & illum æquè atque filium tuum honoraueris. Filiam si non vis alere, in enutriendis enim pueris, maximis te molestiis implicari affirmas, filiolam Euboïdis, quam largè & liberaliter tractasti, & in mei gratiam meæ matris nomine decorasti, & ego ipse etiam sæpissimè illam Amicam compellaui, adhibe. Porrò ante alia paruuli Aristippi curam gerito, vt

Ἀθήναζε χώρει Ξανθίππην τε καὶ Μυρτὼ περὶ παντὸς ποιουμένη, αἵ με πολλάκις ἐλιπάρησαν ἐπὶ μυστήριά σε ἄγειν. τὸ δὲ ἡδὺ βιότευμα μετὰ τούτων ἔχουσα, κατάλιπε τοῖς ἐν Κυρήνῃ ἐπισκόποις ὅτι ποτ' ἂν ἐθέλωσιν ἀδικεῖν· σὲ γὰρ οὐκ εἰς τὸ φυσικὸν τέλος ἀδικήσουσιν. πειρῶ δὲ μετὰ Ξανθίππης καὶ Μυρτοῦς ζῆν, ὡς ἐμοὶ φίλον μετὰ Σωκράτους, πλέον τῆς ἐκείνων φιλίας σεαυτὴν στέλλουσα. κεῖθι γὰρ σοβαρὸν οὐκ ἐπιχώριον. εἰ δ' ἔλθοι θᾶττον ἅμα Τυροκλῆς εἰς Κυρήνην ὁ Σωκράτους, ὃς ἐν Μεγάροις ὡμίλει μοι, ποιήσεις ἄριστα κοινουμένη τὸν βίον αὐτῷ, καὶ μηδὲν διαφορώτερον τοῦ τέκνου τιμῶσα. θῆλυ δὲ τέκνον εἰ μηκέτι τρέφειν βούλει, διὰ τὸ πολλὰ ἀνιᾶσθαι ἐπὶ παιδοτροφίᾳ, τὸ τῆς Εὐβοΐδος θυγάτριον, ὃ δὴ ἐλευθέρως ἦγες, ἐμοί τε χαρίζεσθαι βουλομένη σε τῆς ἐμῆς μητρὸς ὀνόματι· καὶ γὰρ ἐγὼ πολλάκις ἀμίκαν αὐτὸ προσηγόρευσα. περὶ παντὸς δὲ ἐπισκόπει τοῦ μικροῦ Ἀριστίππου ἐπιμελεῖσθαι, ὅπως

ἄξιος ἡμῶν καὶ φιλοσοφίας, ταύτην γὰρ αὐτῷ καταλείπω τὴν ὄντως κληρονομίαν· τ' ἄλλα μὲν γὰρ τοῦ βίου, καὶ τοὺς ἐν Κυρήνῃ ἄρχοντας ἔχει πολεμίους. περὶ φιλοσοφίας δὲ οὐδὲ ἕν μοι γέγραφας, ὅτι ταύτην σέ τις ἀφήρηται. μέγα οὖν, ὦ ἀγαθὴ γυνή, χαῖρε ἐπὶ τῷ πλουτεῖν πλοῦτον τὸν ὑπὸ σοὶ κείμενον, καὶ κτηματίτην ποίει τούτου τὸν υἱόν, ὃν ἐβουλόμην μὲν αὐτὸς ἤδη ἐμὸν υἱὸν εἶναι. ἐπειδὴ δὲ ἀναλύω μὴ ἐμπλησθεὶς αὐτοῦ, πέποιθα καὶ σοί, διότι τὴν αὐτὴν ἄξεις πορείαν τὴν συνήθη ἀγαθοῖς ἀνδράσι. ἔρρωσο, καὶ περὶ ἡμῶν ἀστενάκτει.

nobis dignus, atque Philosophia, quam illi solam, sed veram, firmámque hæreditatem relinquo, euadat. Reliqua enim vitæ necessaria Principes Cyrenæos aduersarios habent: de Philosophia verò, nec verbum mihi scripsisti, quòd eam aliquis tibi arripuerit. Delectare itaque summoperè, bona mulier, illas possidere diuitias, quæ sub tua potestate sint, quarum filium possessorem facito, quem vellem ipse iam meum filium esse: sed quando hac spe frustratus dissoluor, confido, eum à te per semitam bonis viris familiarem deductum iri. Vale; & de nobis gemitus, ac lamentationes compescito.

Φιλίππῳ. κη'.

ΑΝτίπατρος ὁ φέρων τὴν ἐπιστολὴν, τὸ μὲν γένος ἐστὶ Μάγνης, γράφει δ' Ἀθήνῃσι πάλαι τὰς Ἑλληνικὰς πράξεις. ἀδικεῖσθαι δέ φησιν ὑπό τινος ἐν Μαγνησίᾳ. διάκουσον οὖν αὐτοῦ τὸ πρᾶγμα, καὶ βοήθησον ὡς ἂν δύνῃ. καὶ προθυμότατα, δικαίως δ' ἂν αὐτῷ βοηθήσεις διὰ πολλὰ, καὶ διό-

Philippo. XXVIII.

ANTIPATER, qui ad te litteras affert, genere Magnes, Athenis iam diu Græcorum res gestas monumentis consignat; ait porrò se à nescio quo in Magnetia iniuria affici. Dicenti ergo animum aduerte, fertóque suppetias pro viribus, & quàm lubentissimè illi multis nominibus nauata opera iure merito præsidio eris: sed eo

præcipuè, quòd cùm inter familiares congressus oratio ad te ab Isocrate missa percurreretur, argumentum quidem, ac materiam operis laudauit, sed in Græciam à vobis collata beneficia silentio prætermissa fuisse, criminis incusauit. Eorum minimam partem in medium afferam. Isocrates quippe neque in Græcos abs te, & tuis progenitoribus benefacta palam fecit, neque in te à nonnullis probris obiectis respondit, neque scriptis ad te datis à Platonis calumniis abstinet. Et tamen opus erat primùm omnium communem vestram cum nostra vrbe coniunctionis necessitudinem compertam eum habere, quam posteris tuis indicaret. Hercules enim, cùm nos lege prohiberemur antiqua, quemquam, nî in familiaritatem esset admissus, initiare, nostro more initiari peroptans, in Pelei filios se ipse adoptat. Quod cùm ita sit, ad te veluti ad ciuem, cùm ab Hercule genus deducas, oratio Isocratis conuertenda erat: his Alexandri parentis tui, aliorúmque apud Græcos officia, & studia posita, depræ-

ἢ παρ' ἡμῖν διαγνωσθέντος ἐν διατριβῇ τοῦ σοι πεμφθέντος ὑπὸ Ἰσοκράτους λόγου τότε, τὴν μὲν ὑπόθεσιν ἐπήνεσε, τὸ δὲ παραλιπεῖν τὰς εἰς τὴν Ἑλλάδα γενομένας εὐεργεσίας ὑμῶν ἐνεκάλεσε. πειράσομαι δὲ αὐτῶν εἰπεῖν ὀλίγας. Ἰσοκράτης μὲν γὰρ οὔτε τὰς εἰς τὴν Ἑλλάδα γενομένας εὐεργεσίας ὑπὸ σοῦ καὶ τῶν σῶν προγόνων δεδήλωκεν, οὔτε τὰς ὑπὸ τινων κατὰ σοῦ γεγενημένας διαβολὰς λέλυκεν, οὔτε Πλάτωνος ἐν τοῖς πρὸς σὲ πεμφθεῖσι λόγοις ἀπέσχηται. καί τοι χρῆν πρῶτον μὲν τὴν ὑπάρχουσαν οἰκειότητα πρὸς τὴν ἡμετέραν πόλιν αὐτὸν μὴ λαθεῖν, ἀλλὰ ποιῆσαι καὶ τοῖς ἀπὸ σοῦ γενομένοις φανεράν. Ἡρακλῆς γὰρ, ὄντος νόμου τοῦ παλαιὸν ἡμῖν μηδένα ξένον μυεῖσθαι, βουληθεὶς μυεῖσθαι, γίνεται Πηλίου θετὸς υἱός. τούτου δὲ ὄντος τοιούτου, τοὺς λόγους ἐξῆν Ἰσοκράτει λέγειν ὡς πρὸς πολίτην, ἐπειδὴ τὸ γένος ὑμῶν ἐστιν ἀφ' Ἡρακλέους· μετὰ ταῦτα τὰς Ἀλεξάνδρου τοῦ σοῦ προγόνου, καὶ τῶν ἄλλων τὰς εἰς τὴν Ἑλλάδα γενομένας εὐεργεσίας ἐξ-

ἀγγέλλειν· νυνὶ δὲ ὥσπερ ἀπορρήτους συμφορὰς αὐτῶν κατασεσιώπηκεν. Ξέρξου γὰρ πρέσβεις ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα πέμψαντος, γῆν καὶ ὕδωρ αἰτήσοντας, Ἀλέξανδρος τοὺς μὲν πρέσβεις ἀπέκτεινεν. ὕστερον δὲ στασιαζόντων τῶν βαρβάρων, οἱ Ἕλληνες ἐπὶ τὸ ἡμέτερον Ἡράκλειον ἀπήντησαν, Ἀλεξάνδρου δὲ τὴν Ἀλέου καὶ Θετταλῶν προδοσίαν τοῖς Ἕλλησι μηνύσαντος, ἀναζεύξαντες οἱ Ἕλληνες δι' Ἀλέξανδρον ἐσώθησαν. καί τοι τούτων χρὴ μὴ μόνον Ἡρόδοτον καὶ Δαμάστην μεμνῆσθαι τῶν εὐεργεσιῶν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐν ταῖς τέχναις ἀποφαινόμενον ἐκ τοῦ προέργου. ... εὔνους δεῖν προσεῖναι τοὺς ἀκροατάς. προσήκει δὲ καὶ τὴν ἐν Πλαταιαῖς ἐπὶ Μαρδονίου γεγενημένην δηλῶσαι, καὶ τὰς ἑξῆς τούτου τὰς τῶν σῶν προγόνων εὐεργεσίας. οὕτως γὰρ ἂν ὁ παρὰ σοῦ γραφεὶς λόγος τῆς παρὰ τῶν Ἑλλήνων εὐνοίας ἔτυχε μᾶλλον, ἢ μηδὲν ἀγαθὸν περὶ τῆς ὑμετέρας βασιλείας εἰπόντος. ἦν δὲ καὶ τὰ παλαιὰ διαλεχθῆναι τῆς Ἰσοκράτους ἡλικίας, τὸ

dicanda, quæ ipſe nunc, quaſi infanda infortunia ſilentio inuoluit. Siquidem Legatos à Xerxe in Græciam miſſos, vt aquam, & terram poſcerent, Alexander perdidit: deinceps tumultuantibus Barbaris, Græci ad noſtrum Heracleium conuenêre, & ab Alexandro Aleæ, Theſſalorúmque proditione Græcis detecta, id contigit, vt ſalui Græci per Alexandrum domum reuenirent. Quorum ſanè beneficiorum, non tantùm ab Herodoto, & Damaſte memoria inculcanda eſt, ſed ab eo etiam, qui in Inſtitutionibus oratoriis tradit, è maiorum virtutibus, ac rectè collatis beneficiis, auditorum beneuolentiam eſſe conciliandam. Præterea & apud Platæenſes ſub Mardonio, aliáque ſubinde tuorum progenitorum benefacta manifeſtanda erant. Sic enim ab eo de te conſcripta oratio Græcorum animos ad beneuolentiam allexiſſet magis, quàm cùm nullum bonum de veſtro regno euulgat. Suberant præterea & alia neutiquam occultanda, Iſocratæa ætate antiquiora, li-

cèt illi neque ætas vegeta, neque robuſta, vt ipſe ait, adeſſet. Poterat item & allatas criminationes, quæ atrociter ab Olynthiis inferuntur, refellere. Quis enim adeò ſtupidus eſt, vt dum Illyricorum, Thracúmque, nec non Athenienſium, Lacedæmoniorum, ac cæterorum Græcorum, & barbarorum præliis infeſtareris, in Olynthios facere, atque inſtruere te bellum credat? Sed de his ad te in epiſtola prolixioribus ſermonibus agere minimè opportunum videtur. Ea verò, quæ orationis curſum non impediunt, & ab omnibus iam multo abhinc tempore ſilentio inuoluta, & tibi ſcienti proficua eſſe poterunt, non incongrua mihi enarranda videntur, & pro bono nuncio deprecandum, vt iuſtam operam colloces Antipatro. Nam territorium, quod Olynthij poſſident, primis temporibus Heraclidarum, non Chalcidenſium fuiſſe, ipſe qui epiſtolam defert, ſolus & primus omnibus probabili ratione demonſtrauit. Eadem enim ratione tradit, Neleum apud Meſſenios, Dylcum in regione Amphipolitana ab Hercule, veluti iniurios, flagitióſque

δὲ εὐθαλὰς, ὡς φησὶν αὐτὸς, ἀνθούσης τῆς διανοίας. ἀλλὰ μὴν καὶ τὰς διαβολὰς ἐκείνω λύσαι τὰς τὸ πλεῖστον ὑπὸ Ὀλυνθίων γινομένας. τίς γὰρ ἂν οὕτως εὐήθης νομίσειεν, ὥστε σοι πολεμούντων Ἰλλυριῶν, καὶ Θρακῶν, ἔτι τε Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων, καὶ ἄλλων Ἑλλήνων, καὶ βαρβάρων, πόλεμον πρὸς Ὀλυνθίους ἐξενέγκειν; ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων οὐκ ἐν ἐπιστολῇ πρὸς σὲ μηκυντέον. ἃ δέ ἐστιν οὐκ ἐμποδὼν τοῖς τυχοῦσιν εἰπεῖν, ἐκ πολλοῦ τε χρόνου τοῖς πᾶσι κατασεσιώπηται, συμφέρειν τέ σοι πυθέσθαι, ταῦτά μοι δοκεῖ φράσαι, καὶ τούτων ἀξιῶσαι εὐαγγέλια δικαίαν χάριν Ἀντιπάτρῳ παρὰ σοῦ δοθῆναι. περὶ γὰρ τῆς γινομένης Ὀλυνθίοις χώρας, ὡς ἔστι τὸ παλαιὸν Ἡρακλειδῶν, ἀλλ' οὐ Χαλκιδέων, ὁ φέρων τὴν ἐπιστολὴν μόνος καὶ πρῶτος ἀξιοπίστους μύθους εἴρηκεν. τὸν αὐτὸν γὰρ, φησι, τρόπον Νηλέα μὲν ἐν Μεσσήνῃ, Δυλέα δὲ περὶ τὸν Ἀμφιπολιτικὸν τόπον ὑφ' Ἡρακλέους ὑβριστὰς ὄντας

ἀπολέσαι, καὶ δοθεῖσαν παρακαταθήκην φυλάττειν. Νέστορι μὲν τῷ Νηλέως Μεσσήνην, Δικαίῳ δὲ τῷ Νηλέως ἀδελφῷ τὴν Φυλλίδα χώραν. τὴν Μεσσήνην μὲν ὕστερον πολλαῖς γενεαῖς Κρεσφόντην κομίσασθαι, τὴν Ἀμφιπολίτιν Ἡρακλειδῶν οὖσαν Ἀθηναίους καὶ Χαλκιδεῖς λαβεῖν. ὡς δ' αὔτως ὑφ' Ἡρακλέους ἀναιρεθῆναι κακούργους καὶ παρανόμους, Ἱπποκόωντα μὲν ἐν Σπάρτῃ τύραννον, Ἀλκυονέα δὲ ἐν Παλλήνῃ. καὶ Σπάρτην μὲν Τυνδάρεῳ, Ποτίδαιαν δὲ καὶ τὴν ἄλλην Παλλήνην Σίθωνι τῷ Ποσειδῶνος παρακαταθέσθαι. τὴν μὲν Λακωνικὴν τοὺς Ἀριστοδήμου παῖδας ἐν τῇ Ἡρακλειδῶν καθόδῳ ἀπολαβεῖν, Παλλήνην δὲ Ἐρετριεῖς, καὶ Κορινθίους, καὶ τοὺς ἀπὸ Τροίας Ἀχαιοὺς Ἡρακλειδῶν οὖσαν κατασχεῖν. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἐξαγγέλλειν περὶ τὴν Τορωναίαν τοὺς Πρωτέως τυράννους, Τμῶλον δὲ Τηλέγονον ὡς Ἡρακλῆς ἀνέλοι. καὶ περὶ Ἀμβρακίαν Κλείδην, καὶ τοὺς Κλείδου παῖδας ἀποκτείνας, Ἀριστομάχῳ μὲν τῷ Σίθωνος τὴν Τορωναίαν τηρεῖν προστάξειεν, ἣν Χαλκιδεῖς ὑμετέραν οὖσαν

trucidatos, ac loco depositi datam ad conseruandum. Nestori Nelei filio Messenem, Dicæo Nelei fratri Phyllida regionem, & Messenem post multas hominum ætates ad Cresphontem peruenisse; Amphipolitanam, quæ Heraclidarum erat, Athenienses, & Chalcidenses occupasse. Eodem modo ab Hercule Hippocoonta Spartæ, Alcyoneum Pellenes scelera-tos, ac nefarios Tyrannos obtruncatos; & Spartam Tyndareo, Potydæam, ac reliquam Pellenes regionem Sithoni Neptuni filio deposuisse. Laconicam verò in Heraclidarum regressibus Aristodemi filios recuperasse; Pallenem Erenienses, atque Corinthios, Achæósque, qui Troia venerant, Heraclidarum cùm esset, sibi subegisse. Similiter de Proeti filiis Tmolo, & Telegono circa Toronæam enunciat, eos dumtaxat ab Hercule occisos, & in Ambracia Clide, Clidisque filiis interemptis, Aristomacho Sithonis filio, vt Toronæam seruaret, imposuit; quam Chalcidenses, cùm vestra esset,

habitarunt: nec non Ladicæ, & Charattæ Ambracicam regionem impertiſſe, eo animo, vt ſucceſſoribus à ſe natis depoſita redderent. Quinimmò & vicinas Alexandri Hedonorum regionis poſſeſſiones Macedones omnes ſciunt. Et hæc dicta ſunt, non vt vellicemus Iſocratem, nec vt orationis ſtructuram reprehendamus, ſed vt oſtendamus adhuc ſupereſſe argumenta, quæ tuo dominatui prodeſſe poterunt. Quando verò & ad Amphictyonum res, vt videris, ſtudium adhibes, mihi in animo eſt, ex eodem Antipatro in medium afferre, quanam ratione, & ex quo fonte Amphictyones ipſi primùm promanarunt, & quomodo Amphictyones cùm eſsẽt Phlegyę ab Apolline, Dryopes ab Hercule, Criſſæi ab Amphictyonibus deleti ſunt. Hi ſiquidem omnes Amphictyones ſententia ferenda ſpoliati ſunt: qui verò illis in ſententia pronuncianda ſucceſſêre, ſummum Amphictyonum gradum, locúmque ampliſſimè aſſecuti ſunt, quorum nõnullos imitatus, præmia apud Pythios propter exercitum in Delphos deductũ ab Amphictyonibus tuliſti. Verùm Phocenſiũ calcu-

κατῴκισε. Λαδίκη δὲ καὶ Χαράττῃ τὴν Ἀμβρακικὴν χώραν ἐγχειρήσειεν ἀξιῶν ἀποδοῦναι τὰς παρακαταθήκας τοῖς ὑπ' αὐτοῦ γινομένοις. ἀλλὰ μὴν καὶ τὰς ὑπογείους Ἀλεξάνδρου τῆς Ἡδωνῶν χώρας κτήσεις Μακεδόνες πάντες ἴσασιν. καὶ ταῦτά ἐστιν οὐ προφάσεις Ἰσοκράτους, οὐδὲ ὀνομάτων ψόγος, ἀλλὰ λόγοι δυνάμενοι τὴν σὴν ἀρχὴν ὠφελεῖν. ἐπειδὴ δὲ καὶ περὶ τῶν Ἀμφικτυονικῶν πραγμάτων δῆλος εἶ σπουδάζων ἐβουλήθην σοι φράσαι μῦθον παρὰ Ἀντιπάτρου, τίνα τρόπον πρῶτον οἱ Ἀμφικτύονες συνέστησαν, καὶ πῶς ὄντες Ἀμφικτύονες Φλεγύαι μὲν ὑπὸ Ἀπόλλωνος, Δρύοπες δὲ ὑπὸ Ἡρακλέους, Κρισαῖοι δὲ ὑπὸ τῶν Ἀμφικτυόνων ἀνῃρέθησαν. οὗτοι γὰρ πάντες Ἀμφικτύονες γενόμενοι τῆς ψήφου ἀφῃρέθησαν. ἕτεροι δὲ τὰς τούτων ψήφους λαβόντες τῆς τῶν Ἀμφικτυόνων συντελείας μετέχουσιν, ὧν ἐνίους σέ φησι μεμιμῆσθαι, καὶ λαβεῖν ἆθλον Πυθίοις τῆς εἰς Δελφοὺς στρατείας παρὰ τῶν Ἀμφικτυόνων. τὰς δὲ Φωκέων ψή-

φοις, ὧν ὁ τὰ παλαιὰ καινῶς, καὶ τὰ καινὰ παλαιῶς ἐπαγγελλόμενος διδάσκειν, λέγει νῦν. οὔτε τὰς ἀρχαίας πράξεις, οὔτε τὰς ὑπὸ σοῦ νεωστὶ διαγωνισθείσας, οὔτε τὰς τοῖς χρόνοις μεταξὺ γενομένας μεμύθευκε. καί τι δοκεῖ τὰς μὲν οὐκ ἀκηκοέναι, τὰς δ᾽ οὐκ εἰδέναι, τὰς δὲ ἐπιλελῆσθαι. πρὸς δὲ τούτοις ἐπὶ πράξεις σὲ δικαίας παρακαλῶν ὁ σοφιστής, τὴν μὲν Ἀλκιβιάδου φυγὴν, καὶ κάθοδον ἐπαινῶν ἐν παραδείγματι δεδήλωκε, τὰ δὲ μείζω καὶ καλλίω πράγματα τῷ πατρί σου πραχθέντα παρέλιπεν. Ἀλκιβιάδης μὲν γὰρ ἐπ᾽ ἀσεβείᾳ φυγὼν, καὶ πλεῖστα τὴν πατρίδα τὴν αὐτοῦ κακῶς ποιήσας, εἰς αὐτὴν κατῆλθεν. Ἀμύντας δὲ ὑπὲρ βασιλείας στάσει νικηθεὶς βραχὺν χρόνον ὑποχωρήσας μετὰ ταῦτα πάλιν Μακεδονίας ἦρξεν. εἶθ᾽ ὁ μὲν πάλιν φυγὼν αἰσχρῶς τὸν βίον ἐτελεύτησεν, ὁ δὲ σὸς πατὴρ βασιλεύων κατεγήρασεν. προτέθεικε δέ σοι καὶ τὴν Διονυσίου μοναρχίαν, ὥσπερ προσῆκόν σοι τοὺς ἀσεβεστάτους, ἀλλ᾽ οὐ τοὺς σπουδαιοτάτους

los, qui se vetera noua ratione, & recentia ita enunciare profitetur, vt antiquitatem redoleant, facilè dissimulat; neque res antiquitus actas, neque à te nunc nouissimè exantlatas, neque interiecto spacio editas enarrauit. Et tamen, vt videtur, earum vna pars ad aures eius, altera ad notitiam non peruenit. Multas etiam obliuione cælauit. Ad hæc cùm Sophista, nec immeritò, ad facinora te nobilia excitaret, Alcibiadis exilio, ac regressu in patriam honorificè prædicato, ea veluti exempla proposuit, maiora, illustrioráque patris tui facta conticuit: Alcibiades enim impietatis conuictus, exilio multatus est, plurimísque incommodis, ac detrimentis à se patriam affectam, cuiuis exitiabilis reuisit; Amyntas regnandi cupiditate inter diffidia superatus paululum cessit: demum Macedoniæ regnum occupat: ille noua fuga turpiter vitam amisit. Tuus verò pater ad extremam senectutem regnum possedit. Dionysij item tyrannidem tibi proposuit, quasi illud agere debeas, nequissimos scilicet, ac improbissimos, non probatissimos imitari,

imitari, & pessimorum esse, non iustissimorum æmulatorem. Et tamen ipse in Institutionibus tradit familiaria, notáque exempla esse afferenda: qui sui, artisque oblitus, aliena, turpissima, & rei, argumentóque quàm maximè contraria vsurpat. & cùm similia digna, quæ sibilis, conuiciisque explodantur, scriptis commendat, non illepidè ait, eos se discipulos pro conuiciis vlcisci, vt ne impunè in eum illuserint; ipsi verò ab illius familiaribus circumuenti, oratoria præstantia celebres, cùm nihil vltrà de suo addere habeant, sic orationi plausum fecêre, vt orationum omnium primas huic orationi detulerint. Porrò breuissimè Isocratis in historiis solertiam, & eruditionem deprehendes, qui Cyrenæos Lacedæmoniorum coloniam facit, & discipulum Ponticum suæ sapientiæ successorem, ac hæredem præficiet; quo tu licèt multis sophistis congressus fueris, nullum inquinatiorem, sordidiorémque vidisti. Relatum quoque mihi est, Theopompum apud vos diuersantem valdè frigidum iudicari,

μιμήσασθαι, καὶ ζηλωτὴν τῶν κακίστων, ἀλλ' οὐ τῶν δικαιοτάτων γενέσθαι. καί φησι μὲν ἐν ταῖς τέχναις προσήκειν οἰκεῖα καὶ γνώριμα τὰ παραδείγματα φέρειν. ὀλιγωρήσας δὲ τῆς τέχνης, ἀλλοτρίοις καὶ τοῖς αἰσχίστοις καὶ τοῖς πρὸς τὸν λόγον ὡς ἐναντιωτάτοις παραδείγμασι χρῆται. καί τοι πάντων καταγελαστότατα τοιαῦτα γράφων χαριέντως ἀμύνασθαί φησι τῶν μαθητῶν τοὺς ἐπιτιμῶντας. οἱ δὲ χειρωθέντες τῶν αὐτῷ πλησιαζόντων ἀκμάζοντες τῆς ῥητορικῆς τῇ δυνάμει, καὶ παρὰ ταῦτα οὐδὲν ἔχοντες εἰπεῖν οὕτως ἐπῄνεσαν τὸν λόγον, ὥστε τὸ πρωτεῖον τῶν λόγων τῷ λόγῳ τούτῳ δεδώκασι. καταμάθοις δ' ἂν ἐν βραχεῖ τὴν Ἰσοκράτους ἱστορίαν καὶ τὴν παιδείαν, ἐξ ὧν Κυρηναίους μὲν ποιεῖ τοὺς ἀκούοντας ἀποίκους Λακεδαιμονίων, τὸν δὲ Ποντικὸν μαθητὴν ἀπέδειξε τῆς αὐτοῦ σοφίας διάδοχον. οὗ σὺ πολλοὺς τεθεαμένος σοφιστὰς βδελυρώτερον οὐχ ἑώρακας. πυνθάνομαι δὲ καὶ Θεόπομπον παρ' ὑμῖν μὲν εἶναι πάνυ ψυχρὸν,

περὶ δὲ Πλάτωνος βλασφημεῖν. ἔτι ζῶν ὥσπερ οὐ Πλάτωνος τὴν ἀρχὴν τῆς ἀρχῆς ἐπὶ Περδίκκου κατασκευάσαντος, καὶ διὰ τέλους χαλεπῶς φέροντος, εἴ τι γίνοιτο παρ' ὑμῖν ἀνήμερον, ἢ μὴ φιλάδελφον. ἵνα οὖν Θεόπομπος παύσηται τραχὺς ὤν, κέλευσον Ἀντίπατρον παραναγνῶναι τῶν Ἑλληνικῶν πράξεων αὐτῷ, καὶ γνώσεται Θεόπομπος δικαίως μὲν ὑπὸ πάντων ἐξαλειφόμενος, ἀδίκως δὲ τῆς παρὰ σοῦ χορηγίας τυγχάνων. ὁμοίως δὲ καὶ Ἰσοκράτης, ὅτε μὲν νέος μὲν ὢν εἰς τὸν δῆμον μετὰ Τιμοθέου καθ' ὑμῶν ἐπιστολὰς αἰσχρὰς ἔγραφεν, νυνὶ δὲ πρεσβύτης ὢν ὥσπερ ἑκών, ἢ φθονῶν τὰ πλεῖστα τῶν ὑμῶν ὑπαρχόντων ἀγαθῶν παραλέλοιπεν. ἀπέσταλκε δέ σοι λόγον, ὃν τὸ μὲν πρῶτον ἔγραψεν Ἀγησιλάῳ, μικρὰ διασκευάσας ὕστερον ἐπώλει τῷ Σικελίας τυράννῳ Διονυσίῳ. τὸ δὲ τρίτον τὰ μὲν ἀφελών, τὰ δὲ προσθεὶς ἐμνήστευσεν Ἀλεξάνδρῳ τῷ Θετταλῷ. τὸ δὲ τελευταῖον νῦν πρὸς σὲ γλίσχρως αὐτὸν ἐπηκόντισεν. βουλοίμην δ' ἂν χορηγῆσαι τὸ βιβλίον

multiſque obtrectationibus Platonem proſcindere; quaſi non à Platone tempore Perdicæ regnandi initia iacta ſint, ægréque ad exitum vſque Plato tulerit, ſi quid inter vos inhumanum, & quod fraternæ amicitiæ aduerſaretur, contigiſſet. Verùm vt Theopompus ab ingenio illo ſuo aſpero, ac peruicaci aliquid demittat, iube ſis Antipatro, vt Græcorum res geſtas illi percurrat, & Theopompus iuſtè quidem ab omnibus abiici, iniuſtè verò ſibi à te neceſſaria ſubminiſtrari cognoſcet. Similiter & Iſocrates, iuuenis adhuc, vnà cum Timotheo, contra vos epiſtolas probris plenas ad populum ſcriptitabat: nunc ſenex ſiue volens, ſiue inuidentia percitus, res veſtras quamplurimas ſilentio præteriit. Miſitque ad te orationem, quam primùm Ageſilao inſcripſerat: & paucis immutatis, Dionyſio Siciliæ tyranno vænalem exhibuit: tertiùm multis additis, multiſque detractis Alexandro Theſſalo deſpondit: nunc tandem ad te illiberaliter, vt ita dicam, eiaculauit. Vtinam autem libri mihi copia fieret,

vt ab eo tibi in oratione argumenta proposita examinarem. Ipse enim fatetur de Amphipoli pacem subsecutam impediisse, ne de immortalitate Herculis orationem scriberet, se tamen eam in posterum conscripturum. Cùm verò nonnulla propter ætatem molliùs, eneruiúsque, vt idemmet asserit, pertractasset, ipse sibi condonari postulat, nec admirari te, si in eius lectione Ponticus abiectiorem, & minùs cultam orationem demonstret: Persam item quanam ratione profligabis, sat nosse affirmat. Adscriberem reliquas in hanc orationem animaduersiones, nisi volumen deficeret, eò librorum penuriæ deuenimus, Ægypto à Rege occupata. Vale, & Antipatrum quàm citissimè, collata opera, ad nos remittito.

Philippo. XXIX.

PERDICAS manifestissimo indicio, vt mihi videtur, omnium dimidiam partem possidere, quod præceperat etiam Hesiodus, plurimi facit, existimans, opes casu, & fortuna quo-

ἀναμνῆσαι τὰς ἐν τῷ λόγῳ πρὸς σὲ πεμφθείσας ὑπ' αὐτοῦ προφάσεις. ἐπὶ μὲν γὰρ Ἀμφιπόλεώς φησι κωλῦσαι τὴν γενομένην εἰρήνην γράψαι λόγον ὑπὲρ τῆς Ἡρακλέους ἀθανασίας, ὕστερον δ' αὐτόν σοι φράσειν. ὑπὲρ ἐνίων δὲ διὰ τὴν ἡλικίαν ὁμολογῶν μαλακώτερον γράφειν, συγγνώμης ἀξιοῖ τυχεῖν· μὴ θαυμάζειν δ', εἰ καί πως ἀναγνῷ ὁ Ποντικὸς ἀμβλύτερον, καὶ φαυλότερον ποιεῖ φαίνεσθαι τὸν λόγον. τὸν Πέρσην δ' ὡς καταστρατηγήσεις αὐτὸν εἰδέναι σέ φησιν. ἀλλὰ γὰρ τὰς λοιπὰς σκέψεις γράφοντα ἐπιλείποι με τὸ βιβλίον. τοσαύτην ἡμῶν ἀπορίαν βιβλίων βασιλεὺς Αἴγυπτον λαβὼν πεποίηκεν. ἔρρωσο. καὶ Ἀντίπατρον διὰ ταχέων ἐπιμεληθεὶς πρὸς ἡμᾶς αὐτὸν ἀπόστειλον.

Φιλίππῳ. κθʹ.

ΠΕρδίκας μὲν ἐνδεδεῖχθαί μοι δοκεῖ περὶ πολλοῦ ποιούμενος κατὰ τὸν Ἡσίοδον τὰ ἡμίσεα πάντων κεκτῆσθαι, νομίζων τὰ μὲν χρήματα καὶ διὰ τύχην ἂν τι-

να πολλὰ κτήσασθαι . . . . τῶν βελτίστων εἶναι. σοὶ δὲ ὅτι ἐστὶν ἀδελφὰ τοῖς παρ' ἐκείνου ὑπηργμένοις παρέχειν, ὅπως ἂν δοκῇς καὶ τὸ ἦθος ἀδελφὸς εἶναι τοῦ περὶ σὲ οὐ διανοηθέντος τοιαῦτα. νόμιζε δὲ πάντας προσέχειν σοι τὸν νοῦν, καὶ ποιεῖν ποῖός τε ἔσῃ πρὸς τὸν ἀδελφόν. καὶ τοὺς μὲν βελτίστους ἀγωνιᾶν βουλομένους καὶ ἐξισοῦσθαί σε τῇ τοῦ ἀδελφοῦ ἐπιεικείᾳ, καὶ ὑπερβάλλειν, τοὺς δὲ φαύλους φθονοῦντας ἡδέως ἂν τι ἰδεῖν περὶ ὑμᾶς γινόμενον πλημμελές. οὓς δεῖ νομίσαντα πολεμίους εἶναι μετὰ τῶν βελτίστων ἀγωνίζεσθαι αὐτὸν ὄντα ἕνα τούτων. δοκεῖ γάρ μοι οὐ μόνον σοι ἁμιλλητέον εἶναι πρὸς τὰ τοῦ ἀδελφοῦ ἔργα, ἃ ἐκείνῳ ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ πέπρακται, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς σὰς εὐεργεσίας, ὅπως μὴ καταδεέστεραι αἱ παρὰ σοῦ πρὸς ἐκεῖνον γίνωνται. περὶ πλείστου δὲ δεῖ σε ποιῆσαι σώφρονά τε εἶναι καὶ κατήκοον τοῦ ἀδελφοῦ, ὄντος περὶ σὲ οἷός περ νῦν ἐστιν. ἔρρωσο.

quo modo multas acquirere, præstantiſſimorum non eſſe. Conuenit verò tibi quàm proximè ad illius facta accedere, vt videaris moribus etiam illius frater eſſe, qui de te ſimilia nec opinatus eſt. Illud præterea cogita, omnes in te animum aduertere, expectaréque qualem te erga fratrem geſſeris. & omnes quidem optimos viros trepidare animo, cùm impendiò vellent, te fraternam manſuetudinem, ac clementiam exæquaſſe, ſuperaréque, peſſimos inuidentes excupere libenter inter vos aliquid delinqui; quibus tanquam hoſtibus abiectis, cum optimis tanquam vnum ex illis certamen debes adire. Ego ſanè exiſtimo non tantùm in fratris facinoribus, quæ illi pro publico peracta ſunt; ſed in beneficiis etiam erga te vires tuas eſſe probandas, ne tua, illorum comparatione, deteriora iudicentur. Ad illud porrò ante alia animum, ſenſúſque attendere debes, vt prudens ſis, fratrémque tuum, dum eumdem, qualem nunc modum ſeruat, ſeruabit, audias. Vale.

XXX.

PEROPPORTVNVM exiſtimabam, nihil ex iis, quæ bona iudicantur, miſſum facere, cùm propter iuſſa Platonis, tum propter amicitiam, quæ mutua neceſſitudine nos coniunctos habet. Ideò mihi viſum eſt ad te literas dare, quibus corpuſculi mei valetudinem indicarem, & quòd pro certo habeam ſi modò in Academiam acceſſeris, Peripateticorum faſtum compreſſum iri. Hæc autem iuſta, rectáque eſſe, vti potero, exponam. Plato, vt ipſe benè noſti, commercia in Academia haberi ſolita plurimi æſtimabat, aliquid ea conducere ducens, & ad gloriam illibatam, & ad propriam viuendi normam, nec non ad futuram apud poſteros memoriam. Hæc cùm ita ſe haberent, te maximi fecisſe vita excedens, teſtimonio ſuo comprobauit. Omnibus ſiquidem nobis familiaribus præcepit, ſi tibi quippiam contigiſſet, vt penes ipſum deponeremus, ſic enim, vt illi videbatur, nunquam ab Academia ſeiungereris. Quare & ante omnia ita

λʹ.

Ἐνόμιζον ἐπιτήδειον εἶναί μοι μηδὲν τῶν καλῶς ἐχόντων παραλιπεῖν, καὶ διὰ τὴν Πλάτωνος ἐντολὴν, καὶ διὰ τὴν ὑπάρχουσαν ἐμοὶ καὶ σοὶ φιλίαν. καί τοι ᾤμην δεῖν γράψαι πρὸς σὲ, ὡς διακείμενος τυγχάνω τὸ σωμάτιον, καὶ διότι νομίζω παραγενόμενόν σε εἰς ἀκαδημίαν συνέχειν τὸν περίπατον. ταῦτα δὲ ὡς δίκαιά ἐστι καὶ καλῶς ἔχοντα πειράσομαί σοι φράζειν. Πλάτων, καθάπερ καὶ σὺ οἶσθα, καὶ ἐν τῇ τυχούσῃ τιμῇ τὴν ἐν ἀκαδημίᾳ διατριβὴν ἦγεν, νομίζων εἶναί τι καὶ πρὸς δόξαν ὀρθὴν, καὶ πρὸς τὸν αὐτοῦ βίον, καὶ τὴν ὕστερον παρ' ἀνθρώποις μνείαν ἐσομένην. καὶ τούτων οὕτως ἐχόντων, διότι σε περὶ πλείονος ποιούμενος ἐτύγχανε τελευτῶν τοῦ βίου ἐμαρτύρησεν. ἐπέσκηψε γὰρ πᾶσιν ἡμῖν τοῖς οἰκείοις ἄν τι πάθῃς πρὸς ἑαυτὸν θεῖναί σε, νομίσας οὐκ ἀπαλλαγήσεσθαί σε τὸ παράπαν ἐξ ἀκαδημίας. διὸ δὴ καὶ μάλιστά

μοι φαίνεταί σοι προσῆκον εἶναι καὶ ζῶντα, καὶ τεθνηκότα Πλάτωνα τιμᾶν. Θεῶν γὰρ δὴ καὶ γονέων καὶ ἐπισταλῶν ποιητέον ἐπιμέλειαν τὸν χαριέντα. οἰκειοτάτη δὲ τοῖς εἰρημένοις εὑρίσκοιτ' ἂν οὖσα ἡ Πλάτωνος συνουσία πρὸς τοὺς συνόντας. τῶν μὲν γὰρ ὡς γεννήσας, τῶν δὲ ὡς εὐεργέτης ἐπεμελεῖτο. κοινῇ δὲ πρὸς ἅπαντας Θεοῦ τάξιν εἶχεν. συμβουλεύω δὲ καλὸν ἡγούμενος καὶ δίκαιον εἶναι, χάριν ἀποδιδόναι σε Πλάτωνι πασῶν μεγίστην, κἀκείνῳ μάλιστα ἁρμόζουσαν, ἀποδώσεις δ' ἂν εἰ παραγενόμενος τὴν ἀκαδημίαν καθυπερείπε . . . . σοφία γὰρ ἀληθὴς λέγοιτ' ἂν ἔνδικος βεβαιότης καὶ πιστός. προσήκει δὲ ἡμᾶς ἐν τούτοις πολὺ τῶν ἀνθρώπων διαφέρειν. σὺ δὲ καὶ δοκεῖς πλέον τοῦ προσήκοντος ἐπιμελὴς εἶναι.

conuenire iudico, vt quemadmodum viuo, ita & mortuo Platoni honorem habeas. Qui enim gratus esse vult, Deorum, & parentum, & mandatorum etiam curam amplecti debet. Opportunissima verò, propter iam dicta, Platonis consuetudo cum familiaribus esse deprehenditur. Nam nonnullorum veluti genitor, de aliis quasi benè meritus curam gerebat; & in vniuersum erga omnes Numinis loco erat. Itaque bonum existimans, iustúmque, vti Platoni gratias omnium gratissimas, & vt talem virum decet, referas hortor: referes verò, si in Academiam concedens, eam iam nutantem Peripateticorum fastu subleues. Sapientia enim vera dicetur, iusta, fidáque firmitas. Nos autem ab aliis hominibus quàm maximè differre conuenit. & tu, vltrà quàm par est, diligens, ac studiosus videris.

λα'.

Ἔδοξέ μοι γράψαι πρὸς σὲ ἐπιστολὴν περὶ τῶν συμβεβηκότων μοι κατὰ τὸ σωμάτιον. οὐ γὰρ μετρίως ἐκλελοίπασιν αἱ δυνάμεις τῶν μερῶν ἁπάντων·

XXXI.

Mihi visum est hac epistola de his, quæ corpusculo meo contigêre, te certiorem reddere: neque enim vires membrorum omnium moderatè defecerunt:

ſed ita vt labori cuilibet ineptæ omninò ſuccumbant, & ſorte neſcio qua lingua, & capitis partes adhuc perdurant. An non quòd gratæ ſunt, & diuinitatem adamuſſim præſeferunt? Itaque etiam atque etiam vellem, vt adeſſes. Imò rectè facies, ſi vel nunc commigraueris. Rebus enim meis præeris ea ratione, quam ego optimam noui: & his, qui in Peripato verſantur, vti decet, curam geres.

XXXII.

MEVM vtcumque deſiderium, & curam, qua vos continuò, diligentiſſiméque foui, nullum alium ob finem, quàm vt honeſtis in rebus honeſtam quoque gloriam compararem, omni tempore exploratam vniuerſis eſſe opinor. Tantò enim iuſtius eſt, qui in re vera faciles ſunt, & ſimilia agunt, debita gloria decorari. Si corporis principes partes, & caput, quæque in eo ſunt, integrè conſeruantur, benè eſt: reliquis opportunè vnà cum medicis, & ipſe etiam commodum examinans, occurres. Robore verò, fortitudine, ac

ὥστε μηδὲν αὐτοῖς ἐνεργεῖν δύνασθαι· κατὰ τύχην δέ τινα ἡ γλῶττα, καὶ τὰ περὶ τὴν κεφαλὴν μεμένηκεν. εἰ μὴ καὶ διὰ τὸ κεχαρισμένον, καὶ διὰ τὸ θειότατον εἶναι. πάνυ μὲν οὖν ἐβουλόμην παρεῖναί σε. εὖ δὲ ποιήσεις καὶ νῦν παραγινόμενος. καὶ γὰρ τῶν περὶ ἐμὲ προστήσῃ κατὰ τρόπον, ὡς ἐγὼ εὖ εἶδα, καὶ τῶν ἐν τῷ περιπάτῳ ἐπιμελήσῃ προσηκόντως.

λβʹ.

ΟἾμαι φανερὸν εἶναι διὰ παντὸς τοῦ χρόνου τὴν ἐμὴν προθυμίαν, καὶ ὅτι πολλὴν πρόνοιαν εἶχον περὶ ὑμῶν, οὐκ ἄλλου τινὸς ἕνεκεν μᾶλλον, ἢ τῆς ἐπὶ τοῖς καλοῖς φιλοτιμίας. τοσούτῳ γὰρ δίκαιον εἶναι τοὺς ὄντας τῇ ἀληθείᾳ ἐπιεικεῖς καὶ πράττοντας τοιαῦτα τυγχάνειν δόξης τῆς προσηκούσης. ἔτι δὲ τὰ κυριώτατα τοῦ σώματος, καὶ τῷ ὄντι ἡ κεφαλή, καὶ τὰ ἐν αὐτῇ περίεστιν, εὖ ἔχει. τῶν δὲ λοιπῶν τὴν προσήκουσαν ἐπιμέλειαν ποιοῦ μετά τε ἰατρῶν καὶ αὐτὸς ἐπιβλέπων τὸ χρήσιμον. ἀνδρία γὰρ καὶ ῥώμη, καὶ

τὰ χείρω διενεγκεῖν δόξειεν ἂν χαρίεντος εἶναι. ἐγὼ δέ, καθάπερ καὶ σὺ οἶσθα, Πλάτωνα θαυμάσας, δι' ἐκεῖνον καὶ τὴν πόλιν ὑμῶν, καὶ τὴν ἐν ἀκαδημίᾳ διατριβὴν ἠδόμην, καὶ διέμεινα πάντα τὸν χρόνον ἀνέγκλητον ἐμαυτὸν ἐφ' ὅσον ἠδυνήθην πρὸς τὸ ἐκείνου ἦθος διατηρήσας. ἐπεὶ δὲ κατὰ τὰ συμβαίνοντα ἐκεῖνος μὲν ἐχωρίσθη τῆς ἐν ταύτῃ ἡμῖν συνουσίας, τὰ δὲ νομιζόμενα συνετελέσαμεν, καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ τιμῶντες ἐκεῖνον, ἐχωριζόμεθα κατὰ τὰς αἱρέσεις, ἃς ἕκαστος ἡμῶν ἐδοκίμαζεν. ἐγὼ μὲν οὖν ἀεί ποτε καὶ τῇ φύσει παντελῶς οἰκεῖος ὢν ἡσυχίας καὶ σχολῆς ὑπῆρχον, ἀνυπεύθυνός τε ὢν ἄνθρωπος εἰς τὸ δυνατὸν ἠρούμην διάγεσθαι. καὶ γὰρ ἐφιλοσόφουν, ὅπως ἐμαυτοῦ τε οἷος ἦν καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων διάφορος γένωμαι. δεῖ οὖν φανερὸν γενέσθαι διότι εἰμί, οἷός περ φημί. δήλως γε ἐπεί γε σὺν Θεῷ εἰπεῖν ῥᾴδιόν ἐστιν. ἔρρωσο.

celeritate alios antecellere; gratiosi quidem esse videbitur. At ego, sicuti tu quoque nosti; Platonem admiratus, illius causa, & vestræ me vrbi dedi, & in Academicorum commercia insinuaui, & semper pro modulo meo in illius mores veluti collimans, memetipsum irreprehensum seruaui. Cùm verò, quod accidere solet, ille à nostra consuetudine diuulsus est, nósque iusta, & priuatim, & publicè summis honoribus fecimus; quilibet quam probaret, sectam secutus, ab aliis separabatur. Ego itaque perpetuò, & natura quietis, & otij impensè amans, aliorum reprehensiones effugiens, cùm homo essem, vt poteram, vitam traducere contendebam. Id namque speculabar, quanam ratione me ipso melior fierem, & aliis hominibus præstantior. Euulgandum ergo est, me talem esse, qualem me profiteor; cùm, Dei beneficio, id non difficile sit. Vale.

λγ'.

Ἔδοξέ μοι γράψαι ἐπιστολάς, τὴν μὲν ἑτέραν μᾶλλόν τι σεμνυνομένην, τὴν δὲ τῶν κατ' οἶκον εἰθισμένων λέγεσθαι τρόπῳ. καὶ γὰρ ἐνεθυμήθην, ὅτι δοκοῦσιν ἐνίοτε συμβαίνειν ἀκαιρίαι τοῦ λαμβάνειν τὰ ἐπεσταλμένα. ὁτὲ μὲν γὰρ τυγχάνει ἕκαστος ἡμῶν σπουδάζων, ἔστι δ' ὅτε πρὸς παιδιὰν ἀνειμένος καὶ ἱλαρώτερον ἔχων, τὴν δὲ παρρησίαν ἄγειν ἁπλῶς ἡδόμενος. πρῶτον μὲν οὖν συγχαίρω Συρακοσίοις, ὅτι πέπαυνται τὸν χοῖρον Ἴαχιν καλοῦντες καὶ τὸν βοῦν Ἀρύαν, καὶ τὰ ἄλλα τὰ ἡδέα κομψὰ ταῦτα, καρποτόκον τε μῆνα, ὅτι καρπὸς ἐν αὐτῷ γίνεται. καὶ τὰ εἰς Δελφοὺς πεμφθέντα ἀναγράψαι τὰ σοφά, ἐφ' οἷς ἔοικεν ὁ Ἀπόλλων οὐχ ὡς πατὴρ διατεθῆναι ἀκούσας, καὶ τό τε ἄξιον ἰδὼν τὸ ἐν τῷ Ἱπποδρόμῳ περιτρέχον αὐτόματον. ἀλλά μοι δοκεῖ βουληθῆναι παῦσαι ἀφικνούμενον αὐτὸν τοιαῦτα θεωρήματα. ὀρθῶς οὖν ἔχει ἴσως τῶν καλῶν γινομένους θεοφιλήτους νομίζειν. ἐγὼ δὲ οὔπω σε μιμνήσκω τῆς ἐπιστολῆς ἣν ἔγραψας πρὸς ἐμέ. ὅτι αἴτιος εἴην ἐγὼ τοῦ ἐπιμεληθῆναι τὴν πρᾶξιν ταύτην, καὶ μὴ ἀναθῆναι. καὶ ἔφης καλῶς ποιεῖν, εἰ καὶ αὐτὸς ἀνεχοίμην ἀπορίας καὶ πραγματείας. ἕτερος μὲν οὖν ἄν τις εὐθέως μεμνημένος ἐπιστολὰς ἔπεμπε πρὸς σὲ νῦν, κελεύων ἐκείνων μεμνῆσθαι. ἐγὼ δὲ καιρὸν τηρήσας τότε ἐπιστελῶ. πάνυ δὲ πολλοῦ ἐτιμησάμην ἂν ἀπὸ μηχανῆς θεωρεῖν, πότερον ἐκεῖνο τὸ σχῆμα διατελεῖς ἔχων, ἢ γέγονας ἡμῖν σεμνός τε καὶ αὐθάδης, ὅτι διαλέγεται περὶ σοῦ τὰ παιδία ἐν ταῖς ὁδοῖς, καὶ Πολύξενος ἐν τοῖς πορθασίοις καθήμενος, καὶ οἱ ποιμένες ἐν τοῖς ὄρεσι. τουτὶ τὸ νεανικόν ἐστι καὶ ἀγαπητόν; οὐ δήπου. ἀλλὰ νῦν δείξεις, οἷοι καὶ Δαναοῖσιν μετέασιν ἀριστῆες ἀδικίας τ' ἀνέχοντες. ὅθεν δὴ γίνεται πάντα τὰ καλά. καὶ τὴν ἀκαδημίαν κοσμήσεις, ὥστε κλέος αὐτῆς εἶναι, ὅσον τ' ἐπικίδναται ἠώς. ἐμοὶ δὲ σκέλη μὲν καὶ πόδες φύσονται πλείονα ἢ τῷ Γηρυόνῃ. τόν τε γὰρ Φιλιστίωνα ἀποπέμψετε, καὶ ἄλλον ὃν

ἵνα τὸ ἐμὸν δυνατόν ἐστι τὴν δύναμίν μου αὐξήσητε. ἀπόπεμψαι δέ μοι μίαν Μοίειδος καὶ Ἐχεκράτους πυθόμενος τὰς περὶ Διονυσίου συνουσίας. πάνυ γὰρ ἀξιηκόους αὐτὰς οἴομαι εἶναι ἀνδρὸς φόβου κοινώμασι βλαστόντος. ἐπίστελλε δὲ καὶ εἴ που δεῖ ἐπιμελεῖσθαι τῶν ἐνθάδε, ἢ ἰδίᾳ πρὸς τὴν πόλιν, ἢ καὶ εἴ ποθεν ἄλλοθεν συμπαρασκευασάμενος ὡς ἕτοιμοί εἰσιν οἵπερ συναπέστελλον ὑμᾶς. γίνωσκε δὲ ὅτι πολλοὺς οἴομαι φανεῖσθαι τοὺς ἑτοίμους ὄντας συνεπιμελεῖσθαι τῶν ὑπαρχόντων, ἐάν σοι φαίνηται τὰ παρ' ἡμῶν κατὰ τὸ προσῆκον ὑφηγούμενα. τὰ δὲ παρ' ἡμῖν ἔχει παραπλησίως, ὥσπερ καὶ ὑμῶν ἐπιδημούντων. ἔρρωσο.

λϛ'.

Βούλομαί σε μετὰ παιδείας παρρησιάσασθαι. ἐπειδὴ καὶ σὺ περὶ ἐμοῦ παρεισβέβληκας τῷ τρόπῳ τούτῳ. λέγω δή σοι οὐ παράττειν. εἰ ἄρα τοῦτό ἐστι τοῦ χαίρειν ἄμεινον, ὡς οὐκ ἔστιν. ἀλλὰ τοῦ μὴ ἥδεσθαι ὦ Λασθενία, καὶ Σπεύσιππος χρῆται, αἴτιος τοῦ ἐς Σικελίαν στόλου ὁμολογῶν εἶναι, καὶ πλείονας τοῦ Γηρυόνου χεῖρας καὶ πόδας ἕξων, μᾶλλον δὲ τοῦ Βριαρέω, ἐάν σοι Φιλιστίων ὁ ἰατρὸς ἀφίκηται καὶ τἄλλα, ὅσα ἐπὶ τῷ Γαρέτα. περὶ οὗ σὺ εὐμαρῶς ἅτε σοφὸς ὢν ἐξηπατήθης, ὡς ἔγωγε ὠνόμασα. ἅ τε γὰρ οἶμαι ἐν τῷ ἥπατι τῆς Ἑλλάδος κατοικοῦντά σε οὐδὲν λεληθέναι. συνήδομαι δὲ τοῖς Ἀθηναίοις, εἰ μὴ ἀνάγκη αὖθις ἔσται τῆς σοφιστὴν Σοδὸν καλεῖν, μηδὲ τοὺς θεοῖσιν ἐχθροὺς, νεκροῖσι δὲ φίλους ὑμᾶν· μηδὲ τὰ περὶ τοῦ ἀγαθοῦ φενακίσματα θαυμάζειν. μὴ δὲ τὸ ἁμάξιον θεωρεῖν, ἐφ' οὗ σὺ ἐκπορεύῃ, καὶ εἰ μὴ ἀποπορεύῃ, ὅπως μὴ τὰς θύρας ἐμπιπρῇς τῶν γειτόνων. μηδὲ καταδείξῃς τὴν τῶν Σατύρων σοφίαν, ἣν πρὸς ἐμέ ποτε συμπίνων ἐν Ἰταλίᾳ ἐπηγγέλλου. μηδὲ ὅτι δένδρα μὲν ἀπολυτά ἐστιν, ἕτερον δὲ συκῆ καὶ μυρρίνη καὶ δάφνη, ἐφ' οἷς μέγα φρονοῦσιν οἱ τρισάθλιοι. ἤδη γὰρ ἐνθουσιάζω τε καὶ ἐπισκοπῶ τὸ θεῖον ὡς ἀδίκημον κακὸν ἐπερά-

ξατο. κέλευσον δέ μοι Πολύξενόν τε καὶ τοὺς ἑτέρους καὶ τὰ γραΐδια, καὶ τοὺς νομεῖς γράψαι τὰς παρ' ὑμῖν συνουσίας. πάνυ γὰρ οἴομαι αὐτὰς ἀξιηκόους εἶναι ἀνδρὸς Κέκροπος κοινώμασι βλαστόντος. ὧ σὺ οὐχ ὡς πάτριον ἐγχειρίσω, ἀλλ' ὡς μὴ χραίνῃς τὰ ἱερὰ πάνυ ἀπόπληκτος ἐγγίου νόσον τε . . . . . . ἵνα δὲ ἐπίσχῃς τὰ κατ' οἶκον ἐπιστόλια εὐτραπέλως γράφων, οὕνεκεν τοῦ εὐκαταφρονήτου ἀργυριδίου. διόπερ καὶ ὑμεῖς Ἑρμείαν κολακεύοντες τολμᾶτε θεραπεύειν. ἐπὶ δὲ ταῖς παροιμίαις τε καὶ ταῖς παραβολαῖς, αἷς χαίρετε, τοιοῦτόν τι βούλομαι εἰπεῖν. φασὶ γὰρ Ἴωνάς τινας εἰς Λακεδαίμονα ἀφικομένους ἀσχημονῆσαί τι τῶν οὐκ ἐννόμων. τοὺς ἐφόρους δὲ καὶ γέροντας δεινῶς φιλοτιμηθῆναι, καὶ ἐξευρεῖν αὐτούς. φοβεῖσθαι οὕτω σφόδρα τοὺς ἁλόντας ἐπεὶ ἤγοντο εἰς τὴν ἀγοράν. τοὺς δὲ Λακεδαιμονίους ἀνακηρύξαι ὧδέ πως αὐτοῦ κέλονται τοὶ ἔφοροι. καὶ τοὺς μὲν ἰατροὺς ἔτι πονηροτέρους ἦμεν, καὶ μέχρι μὲν τούτων ἴσασι τι ἴσον ἔχοιμεν. ἐὰν δὲ τὰ ἄλλα σωφρονῇς, κἀγώ σοι συσσωφρονήσω.

λε'.

ΤΑῦτά ἐστιν ἃ Ἄδραστος παρὰ Κλεινίᾳ ἔλαβεν. ὡς ἐμὶν δὲ δοκεῖ ταῦτα οὐκ ἄξια εἰ μὲν ὑφαμενωνότοις κατυχὼν ῥιπτεῖσθαι τοσοῦτον χρόνον φυλαχθέντα οὕτως ἐμὲν ἕνεκα. οὐδὲ τῷ ἀλαζονικῷ, ἀλλά μοι δοκεῖ ἐμόν τι τυχόντα Μένανδρος νέῳ, καὶ φυλακτικῷ ὑπεροφθέντα κακὸν ῥάψαι τῶν ὑπεροπτεύσαντα. ὅς διὰ τὴν δύναμιν μὲν φιλοσοφοῦντα τῷ πάθει δὲ μηδὲ τῷ ἤθει. καὶ ὅστις ἄγαν φαμὲν, καὶ ὀργανικῶν, καὶ ἐνυπνίων τῶν πάντα πέπληκε μεστὸς εἴη καὶ τῶν πραγματωδεστέρους, καὶ γένοιτο αὐτὸς αὐτῶν. ὅστις δέ ποτι πάντα φέρεται κοσμηθεὶς ὑποτάξιός τινος τῶν τοιούτων ἐννοώτερος, καὶ εἴη τῷ θείῳ. συνοδὸς δέ μοι ἐστὶ κατὰ φιλοσοφίαν, ὡς οὐκ ἄλλο τι οὐδὲν δεῖ λέγειν, ὅτι ἀσπάζομαί τυ. ἀλλ' ἔρρωσο.

LEONIS ALLATII
DE SCRIPTIS SOCRATIS
DIALOGVS.

Ad amplissimum Iuuenem
BERNARDINVM Cardinalis Biscij Fratris Filium.

O *genialem illam Platanum, sub qua otium diu oblectantes heri consedimus! ô garrulos, ac limpidissimos riuulos, quibus vim caloris restinximus; quos & seuera, & iocosa congressione, mutos, attentioresque reddidimus! Quid illo nobis vnquam die candidius? quid vmbra, quid murmure optabilius? Communitas vna vitæ ac victus, animorum, consuetudinis coniunctio suauissima. Doleo te non affuisse; id enim solum integram genij hilaritatem nobis eripuit. Vt scias, narro tibi. Interfuêre primò, quos benè nosti, Viri Philosophicis artibus, ciuili, moralique prudentia, & vt verbo expediam, vniuersa litteratura lectissimi, Petrus Vallius, Fabius Leonida, Iosephus Meronus, Andreas Victorellus; agmen tum claudebat Paulus Zacchias noster. De multis inter eos disceptatum est. Non hîc edisseram quanto cum inge-*

nij acumine quæstiones propositæ fuerint, nec minore facundia dissolutæ. Neque ad dicta comprobanda auxilio indigebamus Librorum, cùm absolutissimæ nobis Bibliothecæ suppeterent. adeò promptè, ac fideliter ex memoria non paginas solùm, sed integras etiam tractationes ipsis Auctorum verbis recitabant. Et sanè illi inter se concorditer in omnibus consensêre: in Epistolis tantùm Socraticis, nescio an animorum contentione, an opinionum dissensione, discreparunt. Zacchias enim, vt est mitissimo ingenio, ad me conuersus; Isti, inquit, Socraticam Philosophiam non valdè copiosè tantùm, sed regio etiam apparatu acceperunt. At nesciunt, mi Leo, eam munificentiore hospitio ex eiusdem Socratis Epistolis, quas iam Latinè redditas, ac notis illustratas ad Parisienses Typographos transmittere paras, accipi posse. Mirum enim quantùm in illis diuinæ illius doctrinæ lumen resplendeat. Tum Vallius; Semper aliquid noui, vt est in prouerbio, fert Africa, sed Monstrum. Nollem à Leone, à quo noua pleraque promittuntur, aliquod etiam Monstrum nobis obtrudi, & præcipuè his Epistolis. Excepit Leonida; In nullo alio scriptionis genere tam petulanter ingenium lusit humanum, quàm in epistolis confingendis, appingendísve etiam illis, quibus nec per somnium quidem aliquid vnquam scribere venit in mentem. Clarum id est, subdit Meronus; quis enim nescit Socratem ipsum, Pythagoram, alióśque perplures Philosophos nihil scripto consignasse: & quidquid sub eorum nomine legitur, à bellulis hisce eloquentiæ Magistellis fuisse conflata. Et de Socrate quidem, infert Victorellus, si me memoria non fallit, legi nescio quid apud Plutarchum lib. 1. de Fortuna, seu Virtute Alexan-

dri Magni. Non fallit, inquam, memoria. En verba, καί τοιγε οὐδὲ Πυθαγόρας ἔγραψεν οὐδὲν, οὐδὲ Σωκράτης, οὐδὲ Ἀρκεσίλαος, οὐδὲ Καρνεάδης, οἱ δοκιμώτατοι τῶν φιλοσόφων. *Nuper etiam vulgatæ ſunt Epiſtolæ Themiſtoclis, dicit Vallius, quarum concinnitas nonniſi acutioribus omnibus fucum fecit. Eas tamen Themiſtoclis non eſſe vno vel altero loco, in quo ſe prodit Auctor, dum declamatorio modo rem effert, & ſophiſtico penicillo depingit, manifeſtò euincitur. Nec dubito, in Socraticis iſtis, licèt aliàs elegantiſſimis, ſimilia ineſſe quàm plurima, quibus fraudem nudare poſſemus. Quid hîc ais Leo? Monſtrúmne parturis, vt nouum afferas? Ad hæc non potui me continere, quin riderem. Quid enim facerem tam validè ab expertiſsimis Viris veluti è teſſera impetitus? Nec Hercules contra duos. ego ſolus tot, tantíſque vnica tantùm reſponſione ſatisfacerem?* Oppugnatus *ſum, non expugnatus, ad eos ſermonem dirigens, dixi. Non eæ ſunt rationes, vt me à ſententia dimoueant, quin validiùs confirmor, & poſt hæc argumenta magis audacter aſſeuero, nihil videri impedimento, quominùs hæ Epiſtolæ verè Socratis ſint. Quid de Themiſtocleis ſentiendum ſit, dicent alij. Non tamen illud negari poteſt, ab editione illarum fuiſſe nonnullos, quibus illæ confictæ iudicatæ ſunt; nullum tamen ad hunc diem aliquid ſcripto ſignaſſe, quod ego ſciam, quo earum veritatem eneruaret ac frangeret. De Socraticis hiſce quid dicent, non audeo affirmare: neque enim diuina mente ſum, vt res proſpiciam futuras, prædicémque non factas. Erunt tamen, quibus cætera omnia præ ſuis malè olent, qui de iſtis etiam dubitare nullo fundamento, at verbis tamen, non deſinent. Sed quid-*

quid illud ſit, duo nobis hoc principio ſunt recognoſcenda. Primum, an Socrates aliquid de ſuo, ſcripto conſignarit: Alterum, an, licèt ſcripſerit alia, ſcripſerit etiam has Epiſtolas. Tum Zacchias; Infinitas, concertationúmque plenas diſputationes ingrederis. Ne diutiùs in inanibus diſceptationibus immoremur, vnam nobis, & quam primo loco dubitationem propoſuiſti, diſſolue. Altera enim, & quæ ab ea dependet, ab illius expoſitione, terminationéque lumen habebit. Quis enim, dummodò ſcripſerit aliquid Socrates, & has Epiſtolas compoſuiſſe, niſi aliquid aliud obſtiterit, negabit? Euidenter enim ſequitur, ſcripſit alia, ergo potuit & has ſcribere. Si potuit, & hæ ſub illius nomine in antiquis Codicibus leguntur, aliæ earum refellendarum rationes, aliunde quàm à ſcriptione, vel non ſcriptione Socratis petendæ ſunt. Primùm itaque illud tibi probandum erit, Socratem aliqua ſcripſiſſe. id vbi bona hora feceris, alterum tibi concedemus, Epiſtolas has Socratis eſſe. At non ita fiet, Vallius dixit; ſunt enim in illis, vt ex eorum lectione coniicere licet, quædam recentioris æui lumina. compoſitio etiam in aliquibus, artis oratoriæ coloribus polita, & Sophiſtarum ornamentis redundans, quantùm Philoſophum dedeceat, & Philoſophum Socratem, fruſtra eſſet, ſi verbis id conaremur comprobare. Protagoræ, Prodici, Gorgiæ in illis dicendi formam, ac inanem ſæpiùs verborum affectationem, non Socraticam dignitatem, quiſquis earum Auctor fuit, expreſſit. Quantò meliùs, addit Meronus, recentiores Sophiſtæ, ac aliorum geniorum imitatores antiquioribus illis hoc argumentum peregerunt, qui non nudum nomen illius, quem ſibi imitandum propoſuiſſent, præfigere, ſed ſuum ſole-

bant, vt tamen ingenium oſtentarent, ſubdebant, Quid dicere potuerit Hercules furens, Medea, Socrates, alij, quod illis verbis expreſſêre, τίνας ἂν εἴποι λόγους, *vt rem fictam eſſe, quam ipſi ſcribunt, legentes intelligerent. Tum Victorellus; Inter has eaſdem Epiſtolas complures ſunt, quæ aliis etiam Philoſophis veluti Phædro, Platoni, Xenophonti, Ariſtippo, Æſchini, Antiſtheni, aliiſque appinguntur. vel omnes falſæ iudicandæ ſunt, ſi Socraticæ non agnoſcuntur vt genuinæ. vel ſi iſtæ veræ ſunt, quid obſtat, quin etiam Socratis illæ veræ ſint? Omnes enim eadem cenſura diſcernendæ videntur. Tum ego; Socratem nihil ſcripſiſſe non tantùm Plutarchus tradidit, ſed alij etiam, quorum princeps Cicero fuit, qui de Oratore lib. 3. ſcribit, illius* ingenium, varióſque ſermones immortalitati ſcriptis ſuis Plato tradidit, cùm ipſe litteram Socrates nullam reliquiſſet. *Nec Cicerone dignitate inferior Dio Chryſoſtomus orat. de Socrate,* ἀλλὰ δὴ τῶν μὲν θαυμαζομένων ἐκείνων σοφιστῶν ἐκλελοίπασιν οἱ λόγοι, καὶ οὐδὲν ἢ τὰ ὀνόματα μόνον ἐστίν. οἱ δὲ τοῦ Σωκράτους οὐκ οἶδ᾽ ὅπως διαμένουσι, καὶ διαμενοῦσι τὸν ἅπαντα χρόνον. τούτου μὲν αὐτοῦ μηδὲν γράψαντος, ἢ καταλιπόντος, οὔτε σύγγραμμα, οὔτε διαθήκας· ἐτελεύτα γὰρ ἀνὴρ ἀδιάθετος τήν τε σοφίαν, καὶ τὰ χρήματα. ἀλλ᾽ οὐσίαν μὲν οὐκ εἶχεν ὥστε δημευθῆναι, καθάπερ εἴωθε γίγνεσθαι τῶν καταδικασθέντων· οἱ λόγοι δὲ τῷ ὄντι ἐδημεύθησαν, μάλιστ᾽ οὐχ ὑπ᾽ ἐχθρῶν, ἀλλὰ ὑπὸ τῶν φίλων. οὐδὲν μέν τοι ἧττον καὶ νῦν φανερῶν τε ὄντων, καὶ τιμωμένων, ὀλίγοι ξυνίασι, καὶ μετέχουσιν. *Ariſtides item oratione prima Platonica pro Rhetorica:* δοκεῖ δέ μοι καὶ Σωκράτης αὐτὸς, εἰ καὶ μηδεὶς λόγος αὐτοῦ γραφῇ σώζεται, οὐχ ἧττον οὔτε Πλάτωνος τοῦ σεμνοῦ, οὔτ᾽ Αἰσχίνου τοῦ κομψοῦ μαρτυρεῖν. *Et oratione*

tione ſecunda, καὶ Σωκράτης μὲν καὶ Πυθαγόρας, οὐδ᾽ αὐτοὺς τοὺς λόγους ἐν οἷς ἔζων συνέγραψαν, ἀλλ᾽ ἐφ᾽ αὐτῶν ἐφιλοσόφουν. Et Auctor contra Hæreſes, quem ſub Origenis nomine in Manuſcriptis Codicibus legi, idem de Socrate refert. ὃς τὸ γνῶθι σαυτὸν περιλημήσας, καὶ μεγάλην σχολὴν συστήσας, ἔσχε πάντων τῶν μαθητῶν ἱκανώτερον τὸν Πλάτωνα, αὐτὸς δὲ μηδὲ συγγράμματα καταλιπών. Actum eſt de hiſce Epiſtolis, inquit Meronus. ſi nullum ſcriptum, neque litteram vllam reliquit, quomodo Epiſtolas conſcripſiſſe dicendus eſt? Gladio tuo iam cecidiſti. ſed benè eſt. Tui tu cauſa mali, qui ſemper Auctorum ſcripta inueſtigans, ſingularia quæque adnotas. At notationibus hiſce tuis, ex auſpicio, atque ductu tuo, primo congreſſu vicimus. At non viciſtis, inquam ego, ſi ſapio; Nam hæc teſtimonia nihil aduerſus Epiſtolas faciunt. Quî id fieri poteſt? infert Victorellus. Probè, reſpondeo. & vt à Plutarcho initium ſumam: Refert Plutarchus, neque Pythagoram, neque Socratem, neque Carneadem, neque Arceſilaum aliquid ſcripſiſſe. Ergo Socrates aliquid ſcripſit. Tum Vallius; Haud decorum facinus facis, vt nos irrideas, ſuauiſſime Leo. Caue ludas nos tuo ludo. Non huc oues tibi adactæ ſumus. Mirum equidem enthymema, Socrates non ſcripſit, ergo ſcripſit: Per Plutarchum, inquam, hoc infero. Lepidiſſimè ſanè infers, ait Vallius. Et ego, Pythagoras, Carneades, Arceſilaus per Plutarchum ſcripſerúntne aliquid? Nihil, reſpondet Vallius. Et tamen multa ſcripſiſſe compertum eſt, inquam. Quis id ait? ſubdit Zacchias. Auctores, dixi, optimæ notæ. & ne diutiùs morer; licèt Lucianus de lapſu in ſalutatione ſcribat, ὁ θεσπέσιος Πυθαγόρας μηδὲν αὐτὸς ἡμῖν ἴδιον καταλιπεῖν τῶν αὐτοῦ

ἠξίωσεν. *& Iosephus Hebræus Originum Iudaic. lib. 1.* Πυθαγόρου μὲν οὐδὲν ὁμολογεῖται σύγγραμμα. *Laërtius tamen multa illius enumerat in eius vita. inter ea, quæ in dubio erant, & aliis Auctoribus attribuebantur, in medio iudicium reliquit; aitque eos, qui à Pythagora nihil conscriptum esse tradunt,* διαπαίζειν. *Sed Laërtio Plutarchus similis non est, ait Meronus, qui nec comparandus ad illum est. Esto, inquam. At Heraclitus Physicus, Heraclides Serapionis F. & Ion Chius, ex quibus, quæ de scriptis Pythagoræ Laërtius refert, hausit, nónne Plutarcho ipso in hac re probabiliores iudicari debent? Multa scripsit antiquitas, quæ quia non visa Plutarcho, nec scripta etiam existimata. Plinius lib. 14. cap. 17. adducit quædam ex libro Pythagoræ. & Proclus laudauit orationem illius ad Abarum lib. 3. in Timæum Platonis, vt & alij adnotarunt. Et Victorellus; Carmen etiam illud* Aureum *dictum sub Pythagoræ nomine sæpiùs editum est, & à plerisque Latinè redditum noui. Tum ego; Dubitarunt alij de Auctore illius Carminis. sententias tamen & decreta Pythagoræ in eo, sed ab aliis versibus conscripta agnouerunt. Verba sunt Hieronymi, si rectè memini, aduersus Rufinum.* Cuius enim sunt illa χρυσᾶ παραγγέλματα, nónne Pythagoræ? in quibus omnia eius breuiter dogmata continentur; & quæ latissimo opere Philosophus commentatus est Iamblichus, imitatus ex parte Moderatum, virum eloquentissimum, & Archippum, & Lysidem Pythagoræ Auditores. Quorum Archippus ac Lysides in Græcia, id est, Thebis scholas habuêre; qui memoriter tenentes præcepta Doctoris, ingenio pro libris vtebantur.

Chrysippus apud A. Gellium lib. 9. cap. 2. & Plutarchus de Consolatione ad Apollonium, Pythagoræis adscribunt. Galenus de cognitione, & curatione morborum animi, hæret. ταύτας δὴ τὰς φερομένας, ὡς Πυθαγόρου παραινέσεις. *Laërtius in vita Pythagoræ, Lysidi Tarentino tribuit,* τὸ δὲ φερόμενον ὡς Πυθαγόρου Λύσιδός ἐστι τοῦ Ταραντίνου Πυθαγορικοῦ. *Alij Philolaum eius Auctorem suspicati sunt. Pythagoram tamen illius scriptorem recognoscit Proclus dicto loco, qui Pythagoram vocauit* τὸν χρυσῶν ἐπῶν πατέρα. *& Clemens Alexandrinus Pædagogi lib. 1. cap. 10.* καί μοι δοκεῖ σπουδῆς τοῦτο ὁ Σάμιος παραγγέλλει Πυθαγόρας. δειλὰ μὲν ἐκπορήζας, *&c. De Carneade, & Arcesilao idem dicendum est. Nam Arcesilai epigrammata, & epistolam ad Thaumasiam quendam, Carneadis etiam ad Ariarathem Regem epistolas Laërtius recenset. Argumentare ergo, mi Valli; Pythagoras, Carneades, Arcesilaus nihil scripserunt, & tamen scripsisse probatum est; ergo & Socrates, qui inter eos annumeratur, scripsit aliquid, etsi dicatur nihil scripsisse. Neque enim dictum Plutarchi, falsum in cæteris, in Socrate tantùm verum dicere possumus. Vnde enim id habebimus? Vel omnes ergo aliquid scripserunt, vel nullus. Adhuc sermonis tui rationem nobis non persoluis, ait Victorellus. At persolutam, inquam, confido, & verè persoluisse eiusdem Plutarchi testimonio comprobabo. Ipse enim Libello, Quomodo adolescens Poëtas audire debeat, narrat, Socratem in somniis quondam ad scribendum Carmen compulsum, Æsopi fabellas ad scribendum sibi argumentum delegisse.* ὅθεν ὁ Σωκράτης ἔκ τινων ἐνυπνίων ποιητικῆς ἁψάμενος, αὐτὸς μὲν ἅτε δὴ γεγονὼς ἀληθείας ἀγωνιστὴς τὸν ἅπαντα βίον, οὐ πιθανὸς ἦν, οὐδὲ εὐφυὴς

ψευδῶν δημιουργός. τοὺς δ' Αἰσώπου τοῖς ἔπεσι μύθοις ἐνόμιζεν ὡς ποίησιν οὐκ οὖσαν, ᾗ ψεῦδος μὴ πρόσεστι. *Quî ergo dubitem, hominem carmini addictum, prosa etiam alio tempore nonnulla conscripsisse? At non scripserit: certè, Plutarcho teste, aliquid scripsit. Quanam ergo ratione Plutarchus tot viros clarissimos, & editis scriptis de posteritate bene meritos, dixerit nihil scripsisse, vos, qui tantum Plutarcho præ aliis tribuitis, iudicate. Ego existimo, id eum ita asseruisse, quòd nullum eorum scriptum viderit, vel quòd memoria lapsus, alia atque alia pro opportunitate temporis in medium attulerit, quod Auctori illi solemne est. Satis iam factum Plutarcho, inquit Zacchias: Nescio quomodo Ciceroni occurres, qui tradit Socratem nec litteram vllam reliquisse. An is potuit scriptum, qui nec litteram quidem? Qui nec litteram quidem reliquit, inquam, potuit scriptum, & epistolas reliquisse. Mirum sanè, respondit Meronus, temet semper, vt ardua complanes, in difficiliora, ac præruptiora coniicere. Qui nec syllabam, nec litteram; epistolas, & commentaria reliquit. At ita est, inquam. Illi enim inter Philosophos nihil scripto tradere dicuntur, qui suæ artis arcana voce tantùm discipulis, vt inde posteris innotescant, committunt; non qui alia extra scientiæ fines, siue per epistolas, siue per alia monumenta in scriptis conferunt: adeò vt voce per aures in animum disciplinas infundere, non in papyro videantur inscribere. Nihil igitur Socrates scripsit, nec syllabam quidem, si dogmata spectes, & Philosophiæ suæ axiomata. De aliis rebus pleraque, quæ parùm illi curæ erant, siue clam inter domesticos, siue palam inter amicos agitarentur, quodnam censeri poterit impedimentum, ne litteris man-*

daret? Tum Vallius; Exemplo opus eſt, ſi vſpiam ſimile quid inuenitur. Confido tamen, ſi eſt, à te minimè prætentum fuiſſe. Non deerit, inquam. Laërtius in vita Carneadis ait, ſcriptum eum nihil reliquiſſe, ſed omnia quæ illius eſſe feruntur, conſcripta fuiſſe à diſcipulis. & tamen epiſtolas, quæ ſub eius nomine circumferebantur, vti genuinas agnoſcit. Quid hîc ais, Valli? Qui ſcripſit epiſtolas, quomodo nihil ſcripſit? Verba Laërtij, nam rectè recordor, ea ſunt; φέρονται δὲ αὐτοῦ ἐπιστολαὶ πρὸς Ἀριαράθην τὸν Καππαδοκίας βασιλέα. τὰ δὲ λοιπὰ αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ συνέγραψαν. αὐτὸς δὲ κατέλιπε μηδέν. *Ergo illud non ad ſcripta in vniuerſum, ſed ad ea tantùm, quæ de ipſius hæreſi, vt ita dicam, & illius arcanis pertractabant, referendum videtur. ſin minùs, Laërtium in pauciſſimis verbis ſibi contraria dicere, affirmare cogemur. Nec in aliam ſententiam locutus eſt Cicero; & quod magis mirere, nec Dio Chryſóſtomus, nec Ariſtides, nec Origenes. Et Victorellus; Dionis verba paulò accuratiùs examinanda ſunt. Ait enim, Socratem nihil ſcripſiſſe, nec reliquiſſe neque Commentarium, neque teſtamentum. Fruſtrà, inquam, hoc quæritur; cùm ex eodem Dione Socrates aliquid ſcripſiſſe referatur, quod & ipſe agnoſcit, Pæana ſcilicet in Apollinem, & Dianam, Oratione Politica in Patriam.* καὶ Παιᾶνα ἐποίησεν εἰς τὸν Ἀπόλλω, καὶ τὴν Ἄρτεμιν τοῦτον, ὃν ἐγὼ νῦν ᾄδω. *De alia itaque ſcriptione Dio intelligendus eſt. Dum hæc ardentiùs diſputantur, vox quædam ad aures noſtras aduolat, Viridarij fores penè effractas eſſe, & Famulos, qui pro Domino increpant, pultandi compendium nullum facere. Quis is eſt? quæritur. Domini nomen indicare recuſant; optatiſſimum tamen aduenire illum*

dicunt. Cur non rectà introit, ergo? inquam. An non debent ſemper optatis patere fores? congrediatur actutum. Non punctum temporis commoratus, accedit Gaſpar de Simeonibus. Vt vidimus, vnà omnes aſſurgimus, eúmque ingenti fauore excipimus, cum plauſibus, fauſtíſque acclamationibus, & quibus aliis effuſæ lætitiæ argumentis amicorum æſtimatio ac beneuolentia ſignificatur. O ſalue, mi Gaſpar, clamo. Salue tibi, nobis omnibus: ſiue enim ſub initium, ſiue ſub medium huius noſtræ diſſertationis adueneris, ſemper opportunè aderis, æquè ac Socrates in Platonis conuiuio: ſed eo multò felicior, quòd ille, veluti Silenus, externo habitu ſquallens, intus bonis omnibus, atque elegantiis refertus erat: Tu ſiue extra, ſiue intus conſpiciaris, omnibus venuſtatibus, atque amœnitatibus laudatiſſimè honeſtaris. Opportunè itaque aduenis tuo Allatio tantorum Virorum concertationibus fracto opem laturus; immò Socrati ipſi, qui propter coniecturas, neſcio quas, fallaces illas, & ludicras, ſuis Epiſtolis ſpoliatur. O Sophocleium equum, ô veteranum, & emeritum militem, Gaſpar ait. Saluæ ſunt, te defenſore, nec dubito, Socratis Epiſtolæ. At quid humaniſſimi & erudítiſſimi iſti Viri opponunt? Multa, inquam, vnà omnes in vnum conſpirantes. Et Zacchias; Vt nimis ſemper metuit malè noſter Leo! vt verbis ſemper horret! Qui virum non agnoſcit, diceret eum iam præ metu occidiſſe. Noſtras ipſe difficultates, vt abundantiùs reſponderet, difficiliores effecit. Iam ipſe Plutarchi, Ciceronis, atque Dionis auctoritate, qui Socratem nihil ſcripſiſſe aſſeuerant, aliquid eum ſcripſiſſe demonſtrauit. Hinc Epiſtolas illas Socraticas, quas nunc præ manibus habet, So-

crati ſuo vindicaſſe exiſtimat. At vindicaui, inquam, ſi quod initio diſputationis conceſſiſtis, memoria tenetis. Dicebamus ergo, mi Gaſpar, veteres illos Philoſophos, quòd præcipua Philoſophiæ ſuæ capita ſcripto non commendaſſent, ideo ab aliis, quamuis multa alia ſcripſerint, nihil ſcripſiſſe dictos eſſe. & eorundem Auctorum teſtimonio de Socrate præſertim fusè probaui: & hi omnes, antequàm ipſe ad nos acceſsiſſes, ad ſententiam meam acceſſerant. Itane & tu cum iis? Immò, Gaſpar ait, ὡς οὐ καλῶς, *vt Plutarchus tradit in Numa,* ἐν ἀψύχοις γράμμασι φορουμένων τῶν ἀπορρήτων, ᾧ λογισμῷ φασὶ μηδὲ τοὺς Πυθαγορικοὺς εἰς γραφὴν κατατίθεσθαι τὰ συντάγματα, μνήμην δὲ καὶ παίδευσιν αὐτῶν ἄγραφον ἐμποιεῖν τοῖς ἀξίοις, καὶ τάς τε περὶ τὰς ἀπόρους, καὶ ἀρρήτους λεγομένας ἐν Γεωμετρείᾳ μεθόδους, καὶ πραγματείας πρός τινα τῶν ἀναξίων ἐκδοθείσας ἔφασαν ἐπισημαίνειν τὸ δαιμόνιον, μεγάλῳ τινὶ, καὶ κοινῷ κακῷ τὴν γεγενημένην παρανομίαν, καὶ ἀσέβειαν ἐπεξερχόμενον. *Euge pol, mi Gaſpar, inquam. Scriptio ſcilicet indigna eſt, quæ tanta Philoſophiæ arcana excipiat, quæ nonniſi dignis communicanda, qui pauci cùm ſint, ſatius eſſe duxerunt, ea omninò non ſcribere, quàm vt ſcripta aliquando in eorum manus peruenirent, qui eſſent indigni. Quare abſtinuerunt ab eorum ſcriptione, non ita tamen, vt ab aliorum etiam, quæ non ita ſancta viſa ſunt, abſtinuerint. Ideo Lyſidis illam ſententiam de hac re, perpulchram illam quidem, ſæpiſsimè laudaui, ad Hipparchum,* καθάπερ γὰρ εἴ τις εἰς φρέαρ βαθὺ βορβόρου πλῆρες ἐγχέας καθαρὸν καὶ διειδὲς ὕδωρ τόν τε βόρβορον ἐτάραξε, καὶ τὸ ὕδωρ ἠφάνισεν. ὁ αὐτὸς δὲ τρόπος τῶν οὕτω διδασκόντων τε, καὶ διδασκομένων. *Sed res mihi cum Vallio eſt. Cedò mihi, opti-*

me Valli; Plato ille, inquam, diuinus Plato, Socratis auditor, scripsitne aliquid? Itane tandem? subdit Vallius. At respondendum, inquam, est, etiamsi pungi te sentias. Etiam, ait, si videam hæc nihil tua referre, dicam. Anne volumina illa, quæ sub Platonis illius nomine prostant, vnquam vidisti? Cur non respondes, inquam. At respondeo, ait Vallius. Dum interrogas, dixi, non respondes. Scripsitne aliquid Plato? Multa sanè, quæ præ manibus omnium sunt. nec de eo aliquis dubitauit, quod sciam. Præter enim nonnullos Dialogos à doctioribus reiectos, cætera omnia, quæ illius esse dicuntur, verè scripsit. Platóne scripsit, inquam, illos Dialogos? Quomodo, & qua ratione? Scripsit, ait, vt alia illius æui monumenta scripta sunt. Quomodo, inquam, tot potuit volumina scribere, qui nihil scripsit? Ain tu, dicit? Ego, inquam, aio, affirmóque Platonem nihil vnquam scripsisse. Tum Vallius; Risum teneatis amici. Nouus nobis censor aduenis, Allati. Ostende primùm, qui vir sies. Quis te in hanc dignitatem euexit, vt dicto tenus scriptis Platonem exspolies? sed quando ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων, age quonam testimonio nobis Platonem scripsisse nihil probabis? Vnico, inquam, & certissimo; si ad hoc persuadendum Platonis aliquid valet oratio. Et valebit plurimum, respondit Vallius. Is ergo, inquam, dicit de seipso, nihil ad illum diem, dum hæc scriberet, scripsisse, nec scripturum in posterum. An grauior, an accuratior, an fide dignior in hac re testis esse poterit? Expedi te, inquit Vallius. At expediam, dico, si me memoria non destituet. Memoria sanè opus est, ait Vallius. Sed fugit, inquam, profectò. quis subueniet? An suggeres, mi Gaspar? O

festiuum,

festiuum, ait Vallius, Platonicorum scriptorum oppugnatorem! Quid plura? abundè satis probasti. Talento, inquam, emerem volumen Platonis. ô meam licèt tenuem librorum domesticam suppellectilem! sine te in re tantilla irrideor, neque me quicquam consilio adiuuare possum. Dicendum tamen aliquid est. Omnia certè, inquit Vallius, præter illud vnum, Platonem suo testimonio nihil scripsisse. At dicam tamen, aio, rem, quam modò memoriter complector. Xenophon Auctor illius epistolæ, quæ inter has legitur decima quinta, ex Platonis sententia id insinuat. οὐδὲ γὰρ ἔσμεν ποιηταὶ, ὥσπερ καὶ αὐτὸς, κἂν πάνυ ἀποκρίνηται ποιητικῶ. φυλαττόμενος γὰρ πρὸς τοὺς καλούς φησι, μηδὲν εἶναι ποίημα αὐτοῦ, Σωκράτους μέν τοι νέου, καὶ καλοῦ ὄντος. *Vulgare siquidem dictum erat Platonis, nullum ipsius extare opus scriptum. Tum Meronus; Rectè scilicet. Ex his ergo Epistolis, de quibus dubitamus, ad earum fidem confirmandam testimonia petemus? Hoc ipsum est, quod probare debes. Et si Xenophontis, inquam, non sunt, antiquißimi tamen Scriptoris esse nemo negabit. At Xenophontis esse quid vetat, sicut & reliquas aliorum Philosophorum, Aristippi, Antisthenis, Æschinis, Phædri? An absurdum fuerit, eosdem Epistolas has scripsisse, qui alias etiam præter has scripsisse commemorantur? Nos modò de Socratis tantùm Epistolis disputamus. Ita est, infert Victorellus. Sed ex eo Xenophontis loco nondum rei propositæ factum satis existimo. Validiores rationes exposuimus. Ad verba Xenophontis, inquam, respexisse etiam videtur Athenæus, in fine Dipnosophistarum.* Ταῦτα φίλτατε Τιμόκρατες κατὰ τὸν Πλάτωνα, οὐ Σωκράτους νέου, καὶ καλοῦ παίγνια, ἀλλὰ τῶν δειπνοσοφιστῶν σπουδάσματα. *Dixe-*

ras, ait Vallius, id ex Platone comprobandum: dein lapſus memoria, incertum an fallens, ad neſcio quæ ſubterfugis, vt te à difficultate expedias; at non expedis. Adhuc non habemus Platonem dicentem. O mi, inquam, Valli, ſi Xenophon, ſi Athenæus aſſerunt id dixiſſe Platonem, nónne validiſſimè confirmatur Platonem dixiſſe? At redit mecum in memoriam & tertius teſtis incorruptus, atque integer Ariſtides, quem puto non infirmabis. Ipſum enim Platonem alloquitur, à quo, ſi rem, vti erat, non protuliſſet, facillimo negotio mendacij fuiſſet inſimulatus, oratione ſecunda Platonica. οὐδὲ γε τῶν Πλάτωνος σύγγραμμά ἐστι Πλάτωνος οὐδὲν, οὐδὲ ἔσται. πόθεν; ἀλλὰ ταῦτά ἐστι Σωκράτους νέου, καὶ καλοῦ γεγονότος. εἶθ᾽ ὁ μὲν γράψας οὐ γέγραφεν. *Et nil cùm ſit, vt opinaris Valli, nihil tamen vt deſit, en & alium teſtem ex purpura, & ex ſtemmate id idem, Iulianum, inquam, Imperatorem, Oratione* εἰς τοὺς ἀπαιδεύτους κύνας, *aſſerentem profero:* ἐπεὶ καὶ Πλάτων ἐξομνύμενος φαίνεται τὰ ξυγγράμματα· οὐ γάρ ἐστι Πλάτωνος ξύγγραμμα οὐθὲν, οὔτ᾽ ἔσται. τὰ δὲ νῦν φερόμενά ἐστι Σωκράτους ἀνδρὸς καλοῦ, καὶ νέου. *Et Vallius, Quidquid dicas, promiſſa non perficis. Fac ſis ea ſemel tandem appareant, ſi potes. Etiamſi mille nobis teſtes congeſſeris, fruſtra erit. Platonem tantùm profer, & palmarium habe. Promiſeram, inquam, quòd omninò in Platone percurreram. Sed ô me immemorem, nimis vrges Valli! Anne parum, ſubdit ille, vrgetur Plato, qui Cornicula per te riſum mouit, furtiuis nudata coloribus? Salua res eſt, inquam. Dum nimium opprimis, telum, quod ſors offerebat, effregi. Iam recordor, iam memini. Plato itaque ipſe de ſe ait, nihil vnquam vel ſcripſiſſe, vel poſtquam*

ſcripturum, in epiſtolis, quæ ſine dubio Platonis ſunt, nec inter illius νοθευόμενα *reiiciuntur, idque non ſemel, ſed bis aſſeuerat. Primus locus eſt in ſecunda epiſtola ad Dionyſium.* μεγίστη δὲ φυλακὴ τὸ μὴ γράφειν, ἀλλ' ἐκμανθάνειν. οὐ γὰρ ἔστι τὰ γραφέντα μὴ οὐκ ἐκπεσεῖν. διὰ ταῦτα οὐδὲ πώποτε ἐγὼ περὶ τούτων γέγραφα, οὐδ' ἔστι σύγγραμμα Πλάτωνος οὐδὲν, οὐδ' ἔσται. τὰ δὲ νῦν λεγόμενα Σωκράτους ἐστὶ καλοῦ, καὶ νέου γεγονότος. *Et ne videatur Plato mentiri, vel ſimilia illi memoria lapſo excidiſſe, repetit & ſecundò, epiſtola ſeptima ad Dionis propinquos, & familiares; & vt meliùs illius ſententia haberi poſſit, locum integrum recitabo.* ὕστερον δὲ καὶ ἀκούω γεγραφέναι αὐτὸν, *Dionyſium intelligit,* περὶ ὧν τότε ἤκουσε συνθέντα ὡς αὐτοῦ τέχνην, οὐδὲν τῶν αὐτῶν ὧν ἀκούοι. οἶδα δὲ οὐδὲν τούτων. ἄλλους μέν τινας οἶδα γεγραφότας περὶ τῶν αὐτῶν τούτων. οἵτινες δὲ οὐδ' αὐτοὶ αὑτούς. τοσόνδε γε μὴν περὶ πάντων ἔχω φράζειν τῶν γεγραφότων, καὶ γραψόντων. ὅσοι φασὶν εἰδέναι περὶ ὧν ἐγὼ σπουδάζω, εἴτ' ἐμοῦ ἀκηκοότες, εἴτ' ἄλλων, εἴθ' ὡς εὑρόντες αὐτοὶ, τούτους οὐκ ἔστιν, κατά γε τὴν ἐμὴν δόξαν, περὶ τοῦ πράγματος ἐπαΐειν οὐδέν. οὔκουν ἐμόν γε περὶ αὐτῶν ἐστι σύγγραμμα, οὐδὲ μήποτε γένηται. ῥητὸν γὰρ οὐδαμῶς ἐστιν, ὡς ἄλλα μαθήματα, *&c. Vtque magis id probet epiſtola decima tertia, quam plerique inter* νοθευόμενα*, dubium an probè, reiiciunt, Dialogum à ſe ſub Phædonis nomine, in quo de immortalitate animorum diſputat, editum, de quo ad hunc diem nemo, quod ſciam, an Platonis eſſet dubitauit, Socrati tribuens* Σωκρατείους λόγους *nuncupauit. En verba,* ἐπιεικῶς δὲ γιγνώσκεις τοὔνομα Κέβητος, γεγραμμένος γὰρ ἐστιν ἐν τοῖς Σωκρατείοις λόγοις μετὰ Σιμμίου Σωκράτει διαλεγόμενος ἐν τῷ περὶ ψυχῆς λόγῳ, ἀνὴρ πᾶσιν ἡμῖν οἰκεῖός τε, καὶ εὔνους. *dicti-*

que huius vestigia impressa conspicio in Lucillio apud Nonium, Vbi nunc Socratici charti? *& ex Lucillio Horatius de Arte Poëtica: nec dissentiunt Pigna, Madius, de Noras,*

Rem tibi Socraticæ poterunt ostendere chartæ.

Platonis item librum, quem Ambracion Cleombrotus legerat, hincque se è muro in mare abiecerat, Socraticum Opus *Ouidius in Ibin vocauit,*

Vel de præcipiti venias in tartara saxo,
Vt qui Socraticum de nece legit opus.

Annon etiam Aristoteles ipse Platonem Socratem nominat, dum Platonis placita carpit? Adi sis librum eius Ethicorum sextum, vbi super eo, omnes virtutes prudentias esse, tradit Socratem partim rectè quærere, partim errare, & per Socratem ibi Platonem intelligere in libris de Republica, præterquàm quòd manifestum est, adnotauit etiam Eustratius. Dicant quidquid velint alij, Platonicos Dialogos, Socraticos sermones vocauit lib. 3. Ethic. διὰ τί γὰρ οὐκ ἔχουσιν οἱ μαθηματικοὶ λόγοι ἤθη, ὅτι οὐδὲ προαίρεσιν. τὸ γὰρ οὗ ἕνεκα οὐκ ἔχουσιν. ἀλλ' οἱ Σωκρατικοί· περὶ τοιούτων γὰρ λέγουσιν. *& lib. de Poëtica.* οὐδὲν γὰρ ἔχομεν ὀνομάσαι κοινὸν τοῦ Σώφρονος, καὶ Ξενάρχου μίμοις, καὶ τοὺς Σωκρατικοὺς λόγους. *Nec alio sensu intellexerunt Aristotelem Madius, Lombardus, Robortellus, Casteluetrius, Riccobonus, alij; & acutè satis Benius affirmantium Socraticos sermones esse carmen, quod Socrates morti proximus fecit, vt oraculo obtemperaret, sententiam explosit. & somnia nobis narrant, qui eos dicunt esse Poëmata Socratis, quorum Plato, Apuleius, & Suidas meminerunt, vt adnotat Madius. siue enim Platonis Dialogos tantùm*

indicat Aristoteles; siue Xenophontis, Æschinis, & aliorum Socraticorum, vt vult Maioraggius, inter quos non minimum sibi locum vindicant Platonis Dialogi, certum est, quæ modò sub Platonis nomine scripta circumferuntur, à sapientissimis olim Socrati fuisse attributa, & sub illius nomine diuendita. Quid hîc euidentius dici potest? An obmutescis Valli? Non præterita, sed futura etiam scripta apertissimis verbis Plato denegat. O iam prostratos Platonis Dialogos, & eodem Platone sententiam ferente, dignitate propria, Platonis scilicet nomine spoliatos! Anne dormitabat, cùm hæc scriberet? Tum Gaspar; Non quòd omninò non scripserit, verba illa dicta existimo; Scripsit enim quàm plurima, sed quòd de præcipuis, augustissimis, aut abstrusissimis Philosophiæ, ac Theologiæ Ethnicæ capitibus, vt fusissimè etiam disputat Bessarion Cardinalis lib. 1. aduersus Calumniatorem Platonis, pauca atque obscura conscripserat, & in vulgus protulerat; ea ratione, ac si non tradidisset, sibíque reseruasset in abditis; contra aliorum audaciam, qui passim omnibus, non sine temeritatis nota, quæ erant silentio inuoluenda, contaminata euulgarunt. Et id est, inquam, quod exemplo isto Platonis, in Socrate etiam, qui nihil scripsisse dicitur, affirmandum esse contendo. Quamuis enim suæ doctrinæ præcipua ipse capita scripto non mandarit, non inde concluditur, neque alia, neque epistolas scripsisse. Plato etiam, dum se in posterum nihil scripturum esse affirmat, eodem ipso tempore epistolas scribebat, & valdè prolixas. Et quemadmodum de aliis, ita & de Socrate philosophandum mihi esse autumo. Quamuis enim Plato dicatur nihil scripsisse, scripsit tamen plu-

rima; sic in Socrate nec vires dicendi, nec eloquentiæ lumina deerant in Oratoria arte, quam ipse Athenis professus fuerat, promptus, atque acer. Tum Leonida; En iterum nobis, inquit, qui testimonio omnium sapientissimus iudicatur, dicto Allatij erit & dicendi magister, & inter alios eloquentissimus. Quidni? ego inquam. Et Leonida hoc ipsum, ait, quòd in Oratoria arte fuerit elinguis, ac planè puer. Nam, vt asserit Cicero de Oratore lib. primo, damnatus est nullam aliam ob culpam, nisi propter dicendi inscitiam. An ab hoc itaque peti potuerunt præcepta dicendi? Tum ego; Non disputo, an possit esse sapiens, qui disertus non est. At esto. Demus sapientiam ab eloquentia seiunctam. Illud planè absurdum iudico, inscitia dicendi Socratem fuisse damnatum, nec minùs absurdum quod sequitur, in eo nullam facultatem orationis valuisse. Noluit ipse accusatoribus respondere. noluit sui causam apud Iudices suscipere. ideóne elinguis erit, & indisertus? Non defuisse patrocinium disertißimorum, quos ipse tamquam ineptos, ac imprudentes neglexit, certo certius est, eodemmet Cicerone teste. Aliud ergo illi in mente fuit, de quo pluribus disputant antiqui, recentioríśque æui Scriptores. Si respondisset, procul dubio manus Iudicum effugisset. Non respondit. noluit; non quia nesciuit. Et Gaspar; Eloquentiæ, litterarúmque, vt ita dicam, inscitiam à multis obiectam in eius vita narrauit Porphyrius, & ex Porphyrio Theodoretus. Verba Porphyrij, quia non nemini noua videri poterunt, hîc subiiciam. ἀλλ' ἴσως τὴν μὲν πρώτην ἡλικίαν λιθουργῶν διετέλεσεν. ὕστερον δὲ λόγων ποιητικῶν, καὶ ῥητορικῶν ἐρασθεὶς παιδείας μετέλαχεν. ἀλλ' οὐδὲ τοῦτό ἐστιν εἰπεῖν· πολὺ γὰρ τοὐναντίον φη-

σιν ὁ Πορφύριος, λέγει δὲ οὕτως. εἶναι δὲ αὐτὸν πρὸς οὐδὲν μὲν ἀφυᾶ, lego εὐφυῆ, ἀπαίδευτον δὲ περὶ πάντα, ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν. σχεδὸν δὲ οὐδὲ γράμματα πάνυ τι ἐπίστασθαι, ἀλλ' εἶναι γελοῖον, ὁπότε τι δέον, ἢ γράψαι, ἢ ἀναγνῶναι βατταρίζοντα ὥσπερ τὰ παιδία. *Quæ an vera ſint meritò quis dubitare poterit. Sed, ſi vera fuerint, iam ſapientiam illam Socratis adeò à præclariſſimis Viris laudatam, rudem, agreſtémque cognoſcimus, qui non epiſtolas, ſed nomen etiam ſuum inconcinnè, & οὐ πάνυ ἐπιτετευγμένος, vt de eius in Æſopi Fabulas interpretatione aſſerit Laërtius, ſcribere potuerit. Tum Zacchias; ſæpiſſimè non ſine ſtomacho legi Libellum Cardani de ſtudio Socratis, in quo Virum non tantùm indoctum rabulam, inurbanum, ac ruſticum, ſed rerum omnium imperitum, & nullo vſu, nullo ſtudio litterarum præditum nititur demonſtrare: in quo aſſerendo iactantiam hominis, non acumen ingenij ſemper admiratus ſum. O Socratem, inquam, hominum ſtultiſſimum! ô lapidem omninò, haud hominem! Quis crederet eum, è cuius ludo, quod de Iſocrate affirmabat Cicero, tanquam ex Equo Troiano, tot Philoſophi, tot Oratores, tot rerum publicarum Adminiſtri, & Principes, non ſegnes illi quidem, ac impoliti, ſed prudentes, eloquentes, diſerti, magiſtri denique Diſciplinarum omnium exierunt; in omni re litteraria tyronem, ac peregrinum fuiſſe? Multa in eum vel inſcitia rerum, vel malignitate, congeſſit antiquitas. Multa in eum ſiue æmulationis, ſiue religionis ſtudio, ſiue quòd inferiores exiſtimarentur, inconſiderati homines oblatrarunt, quæ licet in ſcripta relata ſint, non tamen vti veris attenderunt prudentiores. Habemus teſtes locupletiſſimos, Platonem, Xenophontem, cæteros il-*

lius æui Scriptores, qui doctrinam, consilium, ingenium tanti Viri venerati sunt; qui licèt in multis de illius sapientia, & quod magis mirere, eloquentia detrahere videantur; siue eum potiùs sibi amentiam ac ignorantiam obiicientem introducant; id tamen eos, more Socratis, ironia scilicet, ac dissimulantia, quibus ille omnibus præstitit, fecisse verosimillimum est. Nec dignus est Cardanus, cui in hoc negotio respondere velimus. Quàm multa ille fatuè, quàm inconcinnè, quàm inconsideratè effutit. Abundè satis illi satisfecisset Socrates, non minùs ac Iudicibus, qui eum condemnarunt, non respondendo. Quis, vt multa præteream, Cardani ferret deliramentum, qui Æschinem Socraticum, ab Æschine Oratore, Demosthenis hoste, quod vel pueri norunt, non discernit? Quis illius in asserendis Socratis Discipulis. Et Zacchias; Eloquentia Socratis, non Cardani inscitia tibi probanda est. Ita est, inquam; sed quidnam Cardanum in innocuum Virum adeò apertè mentiri, mentientem, ac labentem ipsum in plurimis, compulit? O dignum Nerone Magistro discipulum! Multa, Zacchias inquit, in Cardanum, vt video, iactas; non tamen à Socrate ieiunitatem bonarum Artium expellis; vt hinc eum Epistolas scripsisse fateri non vereamur. At expellam, inquam, si placet, si Cardanus etiam ex hoc iudicio, tanquam flocci, expellatur. Nihil frugi, ait Zacchias, Cardanus in Socratem attulit. Ideóne Socrates eruditus, ac eloquens fuerit? At fuit, inquam, etiam inuito Cardano; quod testimoniis veterum in eius vita fusissimè probauit Laërtius. En verba. ὅθεν καὶ Τίμωνα ἐν τοῖς σίλλοις εἰπεῖν, ἐκ δ' ἄρα τῶν ἀπέκλινε λιθοξόος, ἐννομολέσχης,

Ἑλλήνων

Ἑλλήνων ἐπαοιδὸς, ἀκριβολόγοις ἀποφήνας, μυκτὴρ ῥητορόμικτος, ὑπαττικὸς, εἰρωνευτής. ἦν γὰρ καὶ ἐν τοῖς ῥητορικοῖς δεινὸς, ὥς φησι καὶ Ἰδομενεύς. ἀλλὰ καὶ οἱ τριάκοντα αὐτὸν ἐκώλυσαν τέχνας διδάσκειν λόγων, ὥς φησι Ξενοφῶν, καὶ Ἀριστοφάνης αὐτὸν κωμῳδεῖ, ὡς τὸν ἥττω λόγον κρείττω ποιοῦντα. καὶ γὰρ πρῶτος, ὥς φησι καὶ Φαβωρῖνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ, μετὰ τοῦ μαθητοῦ Αἰσχίνου ῥητορεύειν ἐδίδαξε. λέγει δὲ τοῦτο καὶ Ἰδομενεὺς ἐν τοῖς περὶ τῶν Σωκρατικῶν. *Annon illud unum Iudices Anytus, & Melitus, aliique monuerunt, ut diligenter cauerent, ne à Socrate seducerentur, quasi dicendi facultate ipse valeret; ut legimus apud Platonem in Apologia?* μάλιστα δὲ αὐτῶν ἓν ἐθαύμασα τῶν πολλῶν, ὧν ἐψεύσαντο, τοῦτο ἐν ᾧ ἔλεγον, ὡς χρὴ ὑμᾶς εὐλαβεῖσθαι, μὴ ὑπ' ἐμοῦ ἐξαπατηθῆτε, ὡς δεινοῦ ὄντος λέγειν. *& aliis interiectis.* ἔπειθόν τε, καὶ κατηγόρουν ἐμοῦ οὐδὲν ἀληθὲς, ὡς ἔστι τις Σωκράτης ἀνὴρ σοφὸς, τά τε μετέωρα φροντιστὴς, καὶ τὰ ὑπὸ γῆς πάντα ἀνεζητηκὼς, καὶ τὸν ἥττω λόγον κρείττω ποιῶν. *Xenophon item* ἀπομνημονευμάτων *lib. 4. laudem eloquentiæ illi tribuit,* ἱκανὸς δὲ καὶ λόγῳ εἰπεῖν τε, καὶ διορίσασθαι τὰ τοιαῦτα. ἱκανὸς δὲ καὶ ἄλλον δοκιμάσαι τε, καὶ ἁμαρτάνοντα ἐξελέγξαι, καὶ προτρέψασθαι ἐπ' ἀρετὴν, καὶ καλοκἀγαθίαν. *Nihil agis, ait Victorellus, verbáque dares, si, quod apud omnes penè in confesso est, comprobare nitereris. Nemo de illius dicendi facultate dubitauit. Potuit, si voluit; quòd voluerit, dum alia scripsit, satis abundè demonstratur. Ast alia scripsisse eum, quemnam nobis testem adducis? Plures, inquam, & inter eos non infimi nominis Virum, Epictetum, celebrem illum Philosophum. Is enim apud Arrianum, in Disputationibus lib. 2. cap. 1. neminem alium ipso Socrate plura scripsisse fatetur.* τί οὖν Σωκράτης

N.

οὐκ ἔγραφε, καὶ τίς τοσαῦτα; ἀλλὰ πῶς; ἐπεὶ μὴ ἐδύνατο ἔχειν ἀεὶ ἐλέγχοντα αὐτοῦ τὰ δόγματα, ἢ ἐλεγχθησόμενον, ἐν τῷ μέρει αὐτὸς ἑαυτὸν ἤλεγχε, καὶ ἐξήταζε. καὶ ἀεὶ μίαν γέ τινα πρόληψιν ἐγύμναζε χρηστικῶς, ταῦ λέγω ἄλλοις ἀφίησι τοῖς ἀναισθήτοις, ἢ τοῖς μακαρίοις τοῖς σχολὴν ἄγουσιν ὑπὸ ἀπραξίας, ἢ τοῖς μηδὲν ἑξῆς ὑπολογιζομένοις διὰ μωρίαν. *Permulta ergo ſcripſit Socrates, quamuis non ad oſtentationem, ſed corrigendi ſui gratia; cuius exemplo ſe etiam Epictetus defendit. Et Gaſpar; Mirum ſanè eſt in apertiſſimis verbis alios tam inſulsè cæcutiſſe, affirmaſſéque Socratis nomen pro alio in hunc locum irrepſiſſe, ſolo vnius Laërtij, ſcripta Socratis conticeſcentis, teſtimonio adductos; eóque præcipuè, quòd Laërtius in Proœmio ſui Operis Socratem inter eos recenſuerit, qui nihil à ſe ſcriptum reliquerunt. Et falluntur, inquam, iſti, mi Gaſpar, Laërtióque, quod nec ſomniauit quidem, appingunt. Id enim ille Auctor non ex ſui, ſed ex aliorum ſententia tradit. De Philoſophis enim ſermonem habens, hæc ſubdit.* καὶ οἱ μὲν αὐτῶν κατέλιπον ὑπομνήματα, οἱ δ᾽ ἄλλως οὐ συνέγραψαν, ὥσπερ κατά τινας Σωκράτης, Στίλπων, Φίλιππος, Μενέδημος, Πύῤῥος, Θεόδωρος, Καρνεάδης, Βρύσων. κατά τινας Πυθαγόρας, ἀρίστων ὁ Χῖος πλὴν ἐπιστολῶν ὀλίγων. *Non ergo Laërtius id affirmat, ſed id ex aliorum ſententia, incertum quantum ipſe illi ſententiæ deferat, tradit: immò nihil detuliſſe, ex diſſidio Auctorum, inter quos, quinam ſcripſerint, vel non, non conuenerat, certum eſt. Vide itaque quantum auctoritatibus, ex Scriptoribus ad comprobandum adductis, fidendum ſit. Ad hæc Victorellus; Teſti, aiebat ille, nonniſi oculato credendum eſt; ego adderem, nec Auctori, quem ipſe oculatus non legeris: adeò*

pernicies iſta, ex falsò productis teſtimoniis alios fallendi, in Rempublicam litterariam ſæuiit. Tum ego; Alij iſta iudicent, & condemnent, ſi lubet; at nobis otium id non fuerit. Illud tamen noto, Epiſtolas hîc à Commentariis, & ſcriptis maximoperè differre; quod ſuprà etiam ex aliis adnotabam. Sed dicas, Valli, quænam hæc ſcripta tam multa Socratis fuerunt, quorum meminit Epictetus? Quid nunc obticuiſti? Aliquid mihi animus præſagit boni, dum te video in hac quæſtione, mente atque animo defixum. Nec enim inconſideratè, vt multa iſti noſtri ſeculi Magiſtelli ſolent, loqueris. At effare tandem, quod tamdiu concepiſti. Quid aliud, inquit Vallius, quàm quod anteà ex dicto illo Platonis concludebatur? ſcripta ſcilicet Platonis intelligi, quæ Socratis eſſe, nec ipſe Plato negauit, attamen καλοῦ τε καὶ νέου γεγονότος. *Neque incomptè, ſubdit Gaſpar, adaptari poſſet illud Hieronymi epiſt. aduerſus Rufinum, qui reprehenſus à Rufino, quòd ſe dixerat aliquid apud Pythagoram legiſſe, cuius nullum extaret ſcriptum, reſpondit;* De dogmatibus, non de Libris locutus ſum, quæ potui in Cicerone, Bruto, ac Seneca diſcere. Lege pro Vatinio Oratiunculam, & alias, vbi Sodalitatum mentio fit. Reuolue Dialogos M. Tullij; reſpice omnem oram Italiæ, quæ quondam magna Græcia dicebatur, & Pythagoræorum Dogmatum inciſa publicis literis æra cognoſces. *De Dogmatibus, non de Libris locutus eſt, quæ potuit in Platone, Xenophonte, Æſchine, Antiſthene, atque aliis diſcere. Lege Diſſertationes Maximi Tyrij, & alia, vbi Moralis Philoſophiæ mentio fit. Reuolue Dialogos M. Tullij. reſpice omnem oram Græciæ, &*

quæ ab eadem Græcia ortum habuit, & Socraticorum Dogmatum incisa publicis literis æra cognosces. De eo enim, ac de Homero dici potest.

Τίς ποτε Σωκράτεος μεγάλης ὄπος ἐστὶν ἀπευθής;
Τίς χθών, τίς δὲ θάλαττα τόσην οὐκ ἔκλυε φήμην;
Δῆμος ὁ κιμμερίων πολυδερκέος ἄμμορος αἴγλης,
Δαιμονίης ἀρετῆς ὄνομ᾽ ἔκλυεν, ἔκλυεν Ἄτλας
Οὐρανὸν εὐρύστερνον ἔχων ἐπικείμενον ὤμοις.

Nominatim etiam, inquam ego, proferuntur ex illius scriptis non pauca, quæ illi surrepta, sub alieno nomine diuendita sunt: quod nec tacuerunt Socratici ipsi. Primùm itaque in componendis Tragœdiis Euripidi operam nauauit. id ex Mnesilocho, & Callia refert Laërtius. ἐδόκει δὲ συμποιεῖν Εὐριπίδῃ, ὅθεν Μνησίλοχος οὕτω φησίν,

Φρύγες ἐστὶ καινὸν δρᾶμα τοῦτ᾽ Εὐριπίδου,
Ω καὶ Σωκράτης τὰ φρύγανα ὑποτίθησιν.

καὶ πάλιν Εὐριπίδης * Σωκρατογόμφους. καὶ καλλίας πεδήταις,

Ηδη σὺ σεμνὴ, καὶ φρονεῖς οὕτω μέγα;
Εξεστι γάρ μοι. Σωκράτης γὰρ αἴτιος.

Tum Gaspar, συμποιεῖν ἐστι, *unà cum alio poëma facere, quod* vnà scribere *apud Latinos elegantissimè dixit Terentius in Prologo Adelphorum.* Nam quod isti dicunt maleuoli homines, nobiles eum adiutare, assiduéque vnà scribere. *Non mirum ergo, si senex postea ad Poësim animum aduerterit, conscripseritque Pæana, cuius meminit Dio; & Æsopicas Fabellas carmine expresserit, quarum Plutarchus. Et meminêre, inquam, alij. Laërtius in eius vita principia etiam eorum recenset.* ἀλλὰ καὶ Παιᾶνα κατά τινας ἐποίησεν, οὗ ἡ ἀρχή,

Δήλι᾽ Ἄπολλον χαῖρε, καὶ Ἄρτεμι παῖδε κλεινώ.

Διονυσόδωρος δέ φησι μὴ εἶναι αὐτοῦ τὸν Παιᾶνα. ἐποίησε δὲ καὶ μῦθον Αἰσώπειον οὐ πάνυ ἐπιτετευγμένως, οὗ ἡ ἀρχή,

Αἴσωπός ποτ' ἔλεξε Κορίνθιον ἄστυ νέμουσι
Μὴ κρίνειν ἀρετὴν Λαοδίκῳ σοφίῃ.

Quod Laërtius Pæana προοίμιον εἰς τὸν Ἀπόλλω *vocauit Plato in Phædone; à quo etiam Carminum conditorum causa redditur.* ὁ οὖν Κέβης ὑπολαβών, νὴ τὸν Δία, ἔφη, ὦ Σώκρατες, εὖγε ἐποίησας ἀναμνήσας με. περὶ γάρ τοι τῶν ποιημάτων, ὧν πεποίηκας, ἐντείνας τοὺς τοῦ Αἰσώπου λόγους, καὶ τὸ εἰς τὸν Ἀπόλλω προοίμιον, καὶ ἄλλοι τινές με ἤροντο ἤδη, ἀτὰρ καὶ Εὐηνὸς πρῴην, ὅ, τι ποτὲ διανοηθείς, ἐπειδὴ δεῦρο ἦλθες, ἐποίησας αὐτά, πρότερον οὐδὲν πώποτε ποιήσας. εἰ οὖν τί σοι μέλει τοῦ ἔχειν ἐμὲ Εὐηνῷ ἀποκρίνεσθαι, ὅταν με αὖθις ἐρωτᾷ, εἰπὲ τί χρὴ λέγειν. *& post pauca.* ἀσφαλέστερον γὰρ εἶναι μὴ ἀπιέναι πρὶν ἀφοσιώσασθαι ποιήσαντα ποιήματα, πειθόμενον τῷ ἐνυπνίῳ. οὕτω δὴ πρῶτον μὲν εἰς τὸν Θεὸν ἐποίησα, οὗ ἦν ἡ παροῦσα θυσία. μετὰ δὲ τὸν Θεόν, ἐννοήσας, ὅτι τὸν ποιητὴν δέοι, εἴπερ μέλλοι ποιητὴς εἶναι, ποιεῖν μύθους ἀλλ' οὐ λόγους, καὶ αὐτὸς οὐκ ἦν μυθολογικός, διὰ ταῦτα, οὓς προχείρους εἶχον, καὶ ἠπιστάμην μύθους τοῦ Αἰσώπου, τούτων ἐποίησα, οἷς πρώτοις ἐνέτυχον. *Nec alium de ſua habuit Plutarchus. Tum Vallius; Socrates, vt Platoni placet, exacta ferè ætate carmen condidit; cùm id nunquam anteà feciſſet: quanam ergo ratione anteà dixeras eum cum Euripide Tragœdias compoſuiſſe? Quidni, inquam? Quomodo, ait Vallius, verum eſſe potuit vnum carmen componere, & non componere? Facillimo, inquam, negotio. Non ipſe ex ſe, & tanquam ſua compoſuit; & Euripidi opem tulit, non alia ratione, quàm qui igni accenſo ſarmenta ſupponit, licèt flammas augeat, non ignem tamen accendere dicitur.*

At carmen in Apollinem, & Æsopicarum Fabellarum Paraphrasim ipse, suo marte conscripta, ac compta, voluit vti sua apud posteros extare. Neque fallere nos debet Laërtius, dum ait μῦθον Αἰσώπειον, *quasi vnam tantùm Æsopi fabulam fecerit, Plato enim* τοὺς τοῦ Αἰσώπου λόγους, *&* μύθους τοὺς Αἰσώπου, *omnes scilicet, quæ tunc sub Æsopi nomine Fabellæ in manibus hominum terebantur. Pæana* προοίμιον *etiam vocauit Themistius orat. 14.* ἐπεὶ καὶ Σωκράτης ὁ Σωφρονίσκου τοῦ μὲν δήμου τὰς ὀργὰς, καὶ τοὺς ἐπαίνους ἐν λόγῳ οὐδέποτε ἐποιήσατο. ἐκυδροῦτο δὲ καὶ ἐπεποίθει τῇ τοῦ Θεοῦ μαρτυρίᾳ, δι' ἧς ἀνεῖπεν αὐτὸν σοφίᾳ νικᾷν τοὺς τότε ἀνθρώπους, καὶ ᾤετο δεῖν ἐκτιννύναι τὸ χαριστήριον τῷ τε Ἀπόλλωνι τῆς μαντείας, καὶ Χαιρεφῶντι τῆς ἐρωτήσεως. καὶ ἔστι Σωκράτει προοίμιον πεποιημένον ἐν τόνῳ ἑξαμέτρῳ πρὸς τὸν Θεόν. *Dionysodorus tamen non esse illius Pæanem affirmat apud Laërtium,* Διονυσόδωρος δέ φησι μὴ εἶναι αὐτοῦ τὸν Παιᾶνα. *Multò tamen in hoc fide dignior Plato censeri debet. Nec vincta tantùm, sed soluta etiam oratione plura dicitur composuisse. Et Meronus; Vide quomodo Scriptorem nobis, eúmque luculentum, quem nec litteram scripsisse alij tradiderunt, Allatius compingat. Anne ego, inquam, silentio id obuoluam, si ab aliis scribitur composuisse? At sicuti, ait Meronus, præter expectationem veniunt, ita quoque incredibilia existimantur. At verò Auctores, quos do, respondi, non qualiscumque, sed firmi, ac veri testimonij pondus habent: eos, si quæ affero, displicent, falsitatis arguito, si potes, & manus dabo. Sed institutam orationem prosequar. Gryllum Xenophontis filium ab innumeris eloquentiæ Professoribus, variis orationibus, ac epitaphiis laudatum scimus; inter eos, si Hermip-*

po credimus, non vltimum locum obtinuit Socrates. Refert Laertius. ἀλλὰ καὶ Ἕρμιππος ἐν τῷ περὶ Θεοφράστου, καὶ Σωκράτη φησὶ Γρύλλου ἐγκώμιον γεγραφέναι. *Possem hîc etiam, Platonis testimonio, Dialogos ipsos, & Monumenta Platonis Socrati vindicare. Et Zacchias; Satis vt opinor, vindicasti; nec dubito inde nonnullos, vel eo solo, Platonis illas Epistolas à genuinis illius Libris reiecturos. Non fiet, inquam. nimium enim clarè Platonem ipsum sapiunt. Verùm de his posthac suo loco dicam, quod sentio. Æschinis Dialogos à Socrate compositos non recentiores, sed Scriptores illius æui suspicati sunt. & ob id à Menedemo Eretriensi sæpiùs in ius vocatum Æschinem tradit Laertius.* διεβάλλετο δ' Αἰσχίνης, καὶ μάλιστα ὑπὸ Μενεδήμου τοῦ Ἐρετριέως, ὡς τοὺς πλείστους διαλόγους ὄντας Σωκράτους ὑποβάλλοιτο λαμβάνων παρὰ Ξανθίππης. *Idem confirmat Athenæus lib. 14. qui de Æschine ita scribit.* ὃν ἐκ τῶν φερομένων ὡς αὐτοῦ διαλόγων θαυμάζομεν ὡς ἐπιεικῆ, καὶ μέτριον, πλὴν εἰ μὴ ὡς ἀληθῶς τοῦ σοφοῦ Σωκράτους ἐστὶ συγγράμματα, ἐδόθη δ' αὐτῷ ὑπὸ Ξανθίππης τῆς Σωκράτους γυναικὸς μετὰ τὸν ἐκείνου θάνατον, ὡς οἱ ἀμφὶ τὸν Ἰδομενέα φασίν. *Adeò vt Aristippus ipsi viuenti, legentíque eos furtum obiecerit. Laertius,* τούτους καὶ διαλόγους καὶ Ἀρίστιππος ὑπώπτευεν, ἐν γοῦν Μεγάροις ἀναγινώσκοντος αὐτοῦ φασι σκῶψαι εἰπόντα, πόθεν σοι λῃστὰ ταῦτα; *Hanc opinionem falsam existimauit Aristides; non ita tamen, vt eam tanquam improbabilem reiiceret, Oratione secunda Platonica.* μαρτυρεῖ δὲ καὶ ἡ ψευδὴς ἐνίων δόξα τῶν αὐτοῦ Σωκράτους εἶναι τὰ γράμματα ταῦτα ὑπειληφότων. οἷς εἰ μὴ τὸ ὅλον πιστεύειν ἄξιον· ὥσπερ ἐγὼ πρῶτος οὐκ ἂν φαίην· ἀλλ' οὖν οὐκ ἐπὶ πάσης γε τῆς ἀλογίας ἡ πλάνη συμβέβηκεν. ἀλλ' οὕτω σφόδρα

ταῦτα οἰκεῖα τοῦ Σωκράτους ἤθει, καὶ προσήκοντα ἐκρίθη, ὥστε ἐν ταύτῃ τῇ δόξῃ γενέσθαι χώραν. Tum Gaspar; *An hæc ſcripſerit Socrates in dubio relinquamus, fidéſque ſit apud Auctores. Hiſce tamen illud omninò probatum exiſtimo, Socratem plura conſcripſiſſe, quæ qualia fuerint, in antiquitatis tenebris latent. At quanam id fieri ratione potuit, vt homo à ciuilibus negotiis valdè alienus, ſtudiis, ac reformandis moribus addictiſſimus, ætate longæua, dummodò ſcribere ſciuerit, non aliquid ſcripſerit, vel ad alios ſuadendos, vel ad ſui memoriam conſeruandam? Scripſit, inquam, omninò, ſed ea ſibi reſeruabat, vel, amicis ſuis communicata, rurſus in capſula recludebat. Ipſe enim, quemadmodum in aliis, ita & in hoc adamuſſim Pythagoram imitatus, qui ſcripta ſua familiaribus, iiſque fidiſſimis viuens communicabat, ac moriens Damæ filiæ loco depoſiti conſignauit, ea conditione, vt nemini extra familiam traderet. Damo poſtea, & ipſa moriens Viſtaliam filiam, ſicuti rerum, ita & Præceptorum Pythagoræ voluit eſſe hæredem, vt occulta ſapientiæ illa lumina conſeruarentur, nec inter improbos euulgata, maximo decoris ac famæ detrimento proſtituerentur: idque ad poſteros tranſmiſit Lyſis, epiſtola ad Hipparchum;* λέγοντι δὲ πολλοί σε καὶ δαμοσίᾳ φιλοσοφὲν, ὅπερ ἀπηξίωσε Πυθαγόρας, ὅς γε Δαμοῖ τᾷ αὐτοῦ θυγατρὶ τὰ ὑπομνήματα παρακαταθέμενος, ἐπέσκαψε μηδενὶ τῶν ἐκτὸς τᾶς οἰκίας παραδιδόμεν. ἃ δὲ δυναμένα πολλῶν χρημάτων ἀποδόσθαι τὼς λόγως οὐκ ἐβουλήθη. πενίαν δὲ καὶ τὰς τῶ πατρὸς ἐπισκάψιας ἐνόμιζε χρυσοῦ τιμιωτέρας ἦμεν. φαντὶ δὲ ὅτι καὶ Δαμὼ θνάσκουσα Βισταλίᾳ τῇ ἑαυτῆς θυγατρὶ τὰν αὐτὰν ἐπιστολὰν ἀπέστελεν. *Neque minùs Socrates ſcriptionis, ac rei bellicæ benè geſtæ laudem*

contempſit,

contempsit ; & quemadmodum victor ipse, aliis triumphum cesserat in administratione Reipublicæ, ita & in monumentis edendis, licèt illa conscripsisset, aliis tamen scriptionis plausus, & inanem gloriolam concessisse. Sed ô tempus edax! ô Scriptorum iniuria, quantum rei meæ infortunium peperistis! à quo telo viscera effodior! ô Epistolas, leuissimo blattæ, vel tineæ morsu confossas! Quænam hæc ruina, inquit Gaspar, te ex insperato tantopere affligit? Affligit, inquam, Socratis Epistolas; quarum mentionem è Libanio nequiter deleuit, & lumen, quo in hoc negotio rem malè gerere non poteramus, extinxit. Anne, ait Vallius, Epistolarum Socratis meminit Libanius? Meminit, inquam ego, in Apologia Socratis, sed in dubio, insanabili vulnere, donec meliores codices opem ferant, mentio illa iacet. Meminit enim ἐπιστολῶν & γραμμάτων, & vt verba illius innuunt, non aliarum, quàm de quibus concertatio est. Verùm lacuna interposita, & hians locus, siue verborum defectus, rem, vt puto, clarissimam obscurant, & certissimam non mediocri malo incertant. Verba enim ad alias aliorum epistolas, quos ibi commemorat, quispiam duro alioquin ingenio, & peruicaci, detorquere, licèt per vim, contendat tamen. Ideóque ea, cùm non habeam, ope meliorum Codicum destitutus, meliora, non exscribam. Forsan alij fortunatiores id, cùm minùs opus fuerit, assequentur. Et Vallius; Adhuc tamen hasce Epistolas Socratis esse noster non probauit Allatius. At probaui, inquam, onúsque mihi negotij impositi tuli. Nisi enim ego amens sum, principio disputationis illud probandum susceperam, Socratem aliquid scripsisse. Hoc si probaui, quid vlteriùs impedit, & has Epi-

stolas fuisse ab eo conscriptas? Multa subdit Vallius. Quænam hæc erunt, inquam? stylus, ait, compositio, forma. Et quis, inquam, ista obiecit? Tum Vallius; Nullus, quod sciam: suspicor tamen, si examinatæ à censoribus fuerint, illa obiicienda. Veréne, an falsò, inquam. Vallius, Verè & falsò. Tum ego, Hui, vt hic acutus est vir. Quomodo quæ verè opponuntur, falsò opponi dicemus. Et Vallius; At mea secus est sententia, quàm non inspicis. Quæ, inquam? Vallius, Multos scilicet studio veritatis, dum eas examinant, vera opponere posse; multos etiam altercandi studio, & omnia, quæ ipsi non probauerint, oppugnandi insolentia, pluráque in eas cauillari, sed falsa. Scio, inquam, non defecturos neque dicaces, neque cauillatores; de quibus sanè non laboramus. Quemadmodum & de iis, qui epistolas nondum viderunt, & tamen sola earum auditione, iam pernegant Socratis esse. si petas causam, nullam afferunt præter illam, non esse Socratis. & inepto quodam risu dicta comitantes, aliò sese conuertunt. Tum Gaspar; Hos ego esse puto infra omnes infimos homines, qui à congressibus litterariis æquè ac è sacris profani, arcendi sunt. Non defuêre tamen, nec deerunt, quousque studia florebunt, vt horum obtrectationibus, veluti post nubila Phœbus, clariores ac celebriores appareant, qui non inuitis Musis ad eruditionis studia animum cum fide aduertant. At vera, quæ contra has Epistolas afferent, quæ erunt? Duo illa præcipua, vt opinor, subdit Vallius. Nimis earum concinnam esse orationem, ac figurarum luminibus, contra quàm Philosophum deceat, & Socratem præsertim, interstinctam. esse etiam quædam declamatorum acumina. Pro-

ſopopœia etiam illa patris ad filium epiſtola 6. à Sophiſtarum penu videtur deprompta. Non ea iſta ſunt, inquam, Valli, vt auctoritatem epiſtolarum eleuent. Nunquam enim in vniuerſa Græcia, quàm Socraticis illis temporibus, magis eloquentia floruit. Tunc enim non natam, ſed adultam, ac mox ſepultam etiam cognoſcimus. Et quamuis etiam aliis temporibus renaſci viſa ſit, nunquam tamen ad tantam dignitatem peruenit. Quid igitur mirum, ſi ea ætate, Doctrinarum omnium lumen præclariſſimum, & in Oratoria facultate vir non poſtremus, oratoriè diſſerens, ornatiſſimè, atque eloquentiſſimè locutus eſt, & figurarum etiam luminibus orationem adumbrauit. Multa de Sophiſtico penu mutuatus eſt, non inficior, ſolemnem illius ætatis morem, cùm Sophiſtæ omnia occuparent, ſecutus. An non ſimilia, & ad nauſeam vſque in Platonis Dialogis, & Epiſtolis; Xenophontis Commentariis, quorum cognitione, ac intelligentia fretus, Valli, præ cæteris ea te tenere gloriaris, & tenes, inueniuntur? Illis nec abſtinuit Thucydides, homo ſeuerus, & talium deliciarum acerrimus oſor. Iſocrates, qui non modò Sophiſtarum improbitati iraſcitur, ſed eorum etiam rectè factis ſæpè faſtidit, an non Sophiſtarum lenociniis, & Gorgiæ detruncatis, ac mutilis ſententiolis, ac figuris puerilibus abundat? Nolo hîc loqui de Herodoto, Lyſia, Iſæo, Æſchine Oratore, & aliis in Sophiſtico amictu, atque ambitu penè omnia ἐξεργαζομένοις. *Æſchines ipſe Socraticus, cuius Dialogos Socratis fuiſſe ſuſpicati ſunt plurimi, ab hiſce næniis non abſtinuit. De eo Laërtius,* ἦν δὲ καὶ ἐν τοῖς ῥητορικοῖς ἱκανῶς γεγυμνασμένος, ὡς δῆλον ἔκ τε τῆς ἀπολογίας τοῦ πατρὸς Φαίακος τοῦ στρατηγοῦ, καὶ δι' ὧν μάλιστα μιμεῖ-

ται Γοργίαν τὸν Λεοντῖνον. *&* *Philoſtratus epiſtolâ ad Iuliam Auguſtam.* καὶ Αἰσχίνης ὁ ἀπὸ τοῦ Σωκράτους ὑπὲρ οὗ πρώην ἐσπούδαζες, ὡς οὐκ ἀφανῶς τοὺς διαλόγους κολάζοντος, οὐκ ὤκνει γοργιάζειν ἐν τῷ περὶ τῆς θαργηλίας λόγῳ. φησὶ γάρ που ὧδε. θαργηλία ἐλθοῦσα εἰς θετταλίαν, ξυνῆν Ἀντιόχῳ θετταλῷ, βασιλεύοντι πάντων θετταλῶν. *Plura in hanc ſententiam colligi poterunt ex eiuſdem Procemio in Vitas Sophiſtarum. Et, vt in pauca verba orationem conferam, Demoſthenes, qui Veneres omnes Oratorias, ſed molles, atque elumbes contempſit, ſæpenumerò inter Sophiſtarum choros ludere deprehenditur, & cum Gorgia ſuo deliciatur. Adeóne indecorum fuerit Socrati, ſi ſemel, aut bis in his Epiſtolis genio indulſerit, & morem ſui æui imitatus, ſeſe Philoſophum non agreſtem, & improbum, ſed ciuilem, atque humanum verbis leniſſimis ludibundus, commonſtrarit? Plura hîc poſſem addere, &, ſententiarum formis examinatis, nihil hîc eſſe dictum, quod ad priſtinum illud æuum non referatur, oſtendere: ſed ſuperuacaneum eſſe duco, nullo adhuc obiiciente, Apologiam in re certiſſimâ contexere.* καὶ διὰ τοῦτό γε, *verbis vtor Chionis Heracleenſis ex epiſtolis,* ἀπορῶ ἀπολογίας, ὅτι οὐδὲν ὁρῶ τὸ κατηγορούμενον. *Et Zacchias; Ita eſt profectò. Socratis has eſſe Epiſtolas Manuſcriptorum Codicum fide non dubitamus. Si quis dubitat, illi incumbit onus probandi. De Proſopopœia, inquam, iudicium expectatis: idem erit, ac de ſuperioribus. Non nouum illud genus dicendi in epiſtolis tunc fuit. Et, ne plura congeram, vnus mihi præ aliis Plato ſufficiat, epiſt. 7. qui Dionem in diſſimili argumento, at non diſſimili formâ loquentem introducit. His dictis, ſenſim Vallius recedens, neſcio quid inter ſe muſsitauit. nec*

multò pòst, iterato gressu, quasi animos resumpsisset, in me conuersus; Dic age, inquit. Quis in Socratem accusationem conscripsit? Anne id compertum est in historiâ? Ohe! quæ erit, inquam, ista tua percontatio, Valli? Quò intendas non reperio. ibo odorans, & vulpem vestigiis persequar. Orationem illam alij Anyto tribuunt; plerique Polycrati Sophistæ, & Polycratis fuisse legitur in epist. 14. quam Terpsion & Euclides Xenophonti miserunt. Ecquid, in menténe tibi sunt verba, ait Vallius? Et maximè, respondi. Recita nobis, infert, si potes. Et possum, inquam, & recitabo. Quid impedit? ὁ δὲ λόγος ὁ ἄθλιος ἤθελέ σε εἶναι ἐνθάδε, καὶ ἐγέλασας ἂν ἐν τῇ συμφοραῖς. ἰὼν δὲ Πολυκράτους τοῦ λογογράφου, ὃν ἐκεῖνος, ὥσπερ ἐν διδασκαλείῳ παῖδες τὰς ῥήσεις λέγοντες, ἀναβὰς ὁπότε κατηγόρει, ἐδεδίει τε, καὶ ἀπεστρέφετο, καὶ ἐπελανθάνετο. καὶ ἄλλοι αὐτῷ ὑπέβαλλον, καθότι, καὶ Καλλιππίδῃ τῷ ὑποκριτῇ, καὶ κακὸν κακῶς ἄνω τε, καὶ κάτω αὐτόν τε, καὶ τὸ σύγγραμμα ἐπιτρίψας, κατέβη. *Et Vallius; Scriptores epistolæ Polycratem ipsum Auctorem accusationis cognoscere potuerunt, & cognouerunt itaque. Ita est, subdo. Sed Polycrates hic non fuit illius Orationis Auctor, ait Vallius. Quid inde, inquam ego? Hoc, ait, Terpsionem, & Euclidem non scripsisse hanc epistolam; quando scripserint rem, quam ipsi optimè scire poterant, non vti gesta fuit. Illa enim Oratio sub Polycratis nomine vulgata, multis pòst annis conscripta fuit, & Polycratis fuisse Fauorinus etiam negat; quòd in ea facta sit mentio murorum à Conone instauratorum, quod constat factum sexto anno post mortem Socratis; & videtur Laërtius subscribere, cùm dicat;* καὶ ἔστιν οὕτως ἔχον. *Verba Laërtij.* συνέγραψε δὲ τὸν λόγον Πολυκράτης ὁ σοφιστής, ὥς φησιν Ἕρμιππος, ἢ Ἄνυτος ὥς τινες.

προητοίμασε δὲ πάντα Λύκων ὁ δημαγωγός. *& infrà.* Φαβωρῖνος δέ φησιν ἐν α' τῶν ἀπομνημονευμάτων μὴ εἶναι ἀληθῆ τὸν λόγον τοῦ Πολυκράτους κατὰ Σωκράτους, ἐν αὐτῷ γάρ φησι μνημονεύειν τῶν ὑπὸ Κόνωνος τειχῶν ἀνασταθέντων, ἃ γέγονεν ἐν ἔτεσιν ἓξ τῆς Σωκράτους τελευτῆς ὕστερον, καὶ ἔστιν οὕτως ἔχον. *Istæ itaque Epistolæ ab aliquo recentiore confictæ ſunt, non ea eadem tempeſtate ſcriptæ, qua finguntur. neque enim futura poterant prædicere, & muros poſt ſex annos inſtruendos tamquam factos commemorare. Non eæ ſunt, inquam, inſequentium Scriptorum coniecturæ, vt nos à præſentium, & oculatorum teſtium fide dimoueant. Quis iſta veriùs narrare potuit, Hermippúſne, an Fauorinus, qui poſt tot ſæcula vixit? Quis iſta meliùs Euclide, ac Terpſione, qui in ipſa concertatione non ſegniter interfuerunt, cognouerit? Neque leui coniectura rem pendi, teſtimonio etiam accuratiſsimi Scriptoris Iſocratis comprobatur, qui ad eumdem Polycratem laudationem Buſiridis direxit. In ea tanquam amicus adhortatur Polycratem, vt errata tum in Apologia Buſiridis, tum in Accuſatione Socratis ab ipſo commiſſa corrigat. Quo nihil clarius afferri poteſt.* αἰσθανόμενος οὖν ὡς ἥκιστά σε μεγαλαυχούμενον ἐπί τε τῇ Βουσίριδος ἀπολογίᾳ, καὶ τῇ Σωκράτους κατηγορείᾳ, πειράσομαί σοι ποιῆσαι καταφανὲς, ὅτι τοῦ δέοντος πολὺ ἐν ἀμφοτέροις τοῖς λόγοις διήμαρτες. *& paucis interiectis.* Σωκράτους δὲ κατηγορεῖν ἐγχειρείσας, ὥσπερ ἐγκωμιάσαι βουλόμενος Ἀλκιβιάδην ἔδωκας αὐτῷ μαθητὴν, ὃν ὑπ' ἐκείνου μὲν οὐδεὶς ᾔσθετο παιδευόμενον. ὅτι δὲ πολὺ διήνεγκε τῶν ἄλλων, ἅπαντες ἂν ὁμολογήσειαν. *Scripſit ergo Polycrates, quidquid Fauorinus in contrarium afferat, Socratis accuſationem. Graue ſanè eſt, ait Meronus, ad vindicandam accuſationem illam*

Polycrati, Isocratis téstimonium. & videtur in hoc, sicut etiam in multis aliis, Fauorinus nugas agere. Et si testimonium, inquam, certius, ac clarius (si tamen Isocratæo certius, clariúsque afferri potest) exoptas Valli, annon tibi subuenit Lysiam Socrati σύγχρονον, & vt plurimum conuiuam in Accusationem Polycratis, Apologiam pro Socrate scripsisse? Non noua narro. En eruditi sanè hominis, qui in Aristidis Panathenaicam Orationem scholia scripsit, auctoritas. διὰ τὸ διϊπετὲς παλλάδιόν φησι τὸ ἀπὸ Τροίας. ὁ γὰρ δημόφιλος παρὰ διομήδους ἁρπάσας εἰς τὴν πόλιν ἤγαγεν, ὡς Λυσίας ἐν τῷ ὑπὲρ Σωκράτους πρὸς Πολυκράτην λόγῳ. *Scripserit, ait Vallius, Orationem Polycrates. Quid de muris post eius mortem exstructis dicemus? Multa, inquam ego. Dapsiles semper nobis apparatus, ait Gaspar, facis Allati. Vnum tantùm si dixeris, cumulatè persolues. Incertum, inquam, est, an muri illi post mortem Socratis exstructi sint. Auctores enim neque de tempore natiuitatis, neque de tempore mortis conueniunt: &, quod magis est, neque de vitæ ipso spatio. Alij enim eum sexagenarium, alij septuagenarium, alij etiam octogenarium occubuisse tradunt. In quâ opinionum concertatione, quamnam veram esse Fauorinus ostendet. Deinde incertum etiam est, an Accusatio illa, quam Fauorinus legerat sub Polycratis nomine, illa ipsa fuerit, quam Polycrates, Socratem accusando, conscripserat. Neque enim dubito, quemadmodum plurimi exercendi ingenij causâ, plures Apologias Socratis, nomine ipsius Socratis insignitas, composuerunt, inter quas reliquas nobis tempus fecit Platonis, Xenophontis, Libanij; eadem ratione multos alios complures Accusationes etiam sub Po-*

lycratis nomine diuulgasse: vti pleraque huiusce generis inter Sophistarum ludicra cernimus. Vel etiam Polycrates ipse, post Socratis necem, Orationem illam poliendo, verosimillimum est, multa ex illa prima, quam recitauerat, detraxisse, multa etiam de nouo addidisse; vt ab aliis etiam factum adnotabamus. Neque mirum videri debet in hac secundâ correctione, in quâ multa permutauerat, murorum mentionem intulisse. Admonitus enim ab Isocrate, in eâ Oratione multa peccasse, homo nimium sibi arrogans, ac percontumax, multa in aliam formam, nec dubito, immutauit. Quæ omnia si considerasset Fauorinus, & præterea antiquorum testimonia examinasset, profectò tantùm propter murorum mentionem, Orationem Polycrati non surripuisset. Adde his omnibus, in iudicio Fauorini sæpè sæpiùs ab aliis iudicium, & consilium desiderari. Coniecturæ istæ, quas facis, inquit Vallius, non leues sunt, & quæ certißimè rem, de quâ quærimus, ostendere possunt. Muri tamen Atheniensium à Conone exstructi adhuc stant: alia tibi ad illos diruendos ineunda via est. Mentio enim illa murorum suspectam reddit Orationem Polycratis; Oratio has Epistolas. Plúsne, inquam ego, Fauorino in hoc argumento, quàm Isocrati testi oculato tribuis? Non rectè equidem facis. Tum Gaspar; Muri illi Cononis ratiocinationibus hisce nulli sunt, & dubia omnia remouisti. Sed nos aliquid à te expectamus, dignum hac dissertatione, dignum tuo ingenio. Scimus, tibi nihil optabilius accidere posse, quàm cùm difficultates Chronologicæ, quas nunc facilè dissimulas, examinandæ proponuntur. Quid hîc retices? Quid Historiæ lumen tuo silentio obscuras? Quid, inquam, in obscurißimis

à

à me petis? Quin tu potiùs hoc onus tuæ eruditioni & ingenio par non assumis, sed refugis? Multa ipse pro his Epistolis disserui. Leua me, quæso, hoc labore qui potes. Et Vallius; Adhuc muri Cononis stant. quid ais Leo? Stent per me licet, inquam. O Socraticas, exclamat Vallius, Epistolas, extra muros, tanquam peregrinas, eiectas! At non ita erit, inquam, si possum. Dic Valli; Quanam Olympiade Socrates natus est? quanam item cicutam bibit? Et Vallius; Sub Archonte Lachete obiit, qui Magistratum tenuit anno primo Olympiadis nonagesimæ quintæ; vt narrat Diodorus, & Aristides Sophista, Platonica secunda, καί τοι ἐτελεύτησε μὲν Σωκράτης ἐπὶ Λάχητος ἄρχοντος. *Non hoc, inquam, percontatus sum. Sed quâ Olympiade natus, vel mortuus est? Et Vallius; Laches Archon Athenis fuit anno primo Olympiadis nonagesimæ quintæ. Quid iterum, inquam, Lachetem clamas? Parum hoc negotij confert ad ortum, vel occasum Socratis. Et Vallius; At ex hoc tempus necis Socraticæ certò innotescit. Estne, inquam, aliquid apud Auctores de Olympiade, quâ natus, vel sublatus fertur Socrates? Sunt, ait Vallius, multa, sed dubiæ fidei. Nec enim omnes conueniunt; sed hic vnam, alius aliam Olympiadem assignauit. Vt de ortu, inquam, ita & de interitu discrepant. Sic, ait Vallius. Nihil ergo certi in hac re, inquam, statuere possumus. Et Vallius, Nihil. Quidam enim, inquam, Aphepsione Archonte, Olympiadis scilicet septuagesimæ quartæ anno quarto, Anonymus in Descriptione Olympiadum.* Ὀλυμπιὰς ἑβδομηκοστὴ τετάρτη, ἔτος τέταρτον. Ἀφεψίων. ἐγεννήθη Σωκράτης. *Alij eum natum ferunt Olympiadis septuagesimæ septimæ anno vltimo, sub Phædone, idem*

Auctor in hoc anno, Σωκράτης ἐγεννήθη. *& Suidas in* Σωκράτης. γέγονεν, ὡς τύπῳ εἰπεῖν, Ὀλυμπιάδι ἑβδομηκοστῇ ἑβδόμῃ. *Laërtium in his Archontibus, & annis consignandis se confudisse optimè animaduertit Ioannes Meursius. Verba Laërtij sunt.* ἐγεννήθη δέ, καθά φησιν Ἀπολλόδωρος ἐν τοῖς χρονικοῖς, ἐπὶ Ἀφεψίωνος ἐν τῷ τετάρτῳ ἔτει τῆς ἑβδομηκοστῆς ἑβδόμης Ὀλυμπιάδος. *Neque enim debuit Aphepsionem, qui præfuit Olympiadis septuagesimæ quartæ anno quarto, in annum quartum Olympiadis septuagesimæ septimæ, cùm Phædon præfuit, reiicere. Quare censet mutilum esse istum locum, ac voluisse Laërtium vtramque de eius natiuitate sententiam tradere, & excidisse in medio aliqua verba ob concursum eiusdem anni quarti in diuersa Olympiade; & scribendum esse;* ἐγεννήθη δὲ, καθά φησιν Ἀπολλόδωρος ἐν τοῖς χρονικοῖς, ἐπὶ Ἀφεψίωνος ἐν τῷ τετάρτῳ ἔτει τῆς ἑβδομηκοστῆς τετάρτης Ὀλυμπιάδος, ἢ ὡς ἄλλοι ἐπὶ Φαίδωνος ἐν τῷ τετάρτῳ ἔτει τῆς ἑβδομηκοστῆς ἑβδόμης Ὀλυμπιάδος. *Non ergo conuenit inter Auctores, quanam ipse Socrates Olympiade in lucem venit, sed inter eos non vnius, at duodecim annorum differentia est. Dic Valli, vtra ex his sententiis mentitur? quæ rem, vti facta est, dicit. Vallius, Mihi sanè non liquet. quando omnia in dubio sunt. Et ego; Vna ex his vera esse debet, quæ autem ea sit, nondum compertum est: altera falsa, & forsan, quamuis id nesciamus, vtraque falsa. Sed quæramus vlteriùs. Quot annos natus mortuus est? At non eosdem volunt omnes, ait Vallius. Nam Laërtius scribit,* ἐτελεύτησε δὲ τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς ἐνενηκοστῆς πέμπτης Ὀλυμπιάδος γεγονὼς ἐτῶν ἑβδομήκοντα, καὶ ταῦτά φησι Δημήτριος ὁ Φαληρεύς. ἔνιοι γὰρ ἑξήκοντα ἐτῶν τελευτῆσαι αὐτὸν φασιν. *Tum*

ego, ita est. Argumentare ergo mecum Valli. Si septuaginta annos natus mortuus est, ergo neque Olympiade septuagesimâ quartâ, neque septimâ in vitam venit. à Lachetis enim principatu, sub quo dixeras Socratem condemnatum, qui fuit annus primus Olympiadis nonagesimæ quintæ, si retrò annos numeres, Socratis natalis dies erit anno secundo Olympiadis octogesimæ sub Philocle. vel si recto ordine à dictis Olympiadibus annos computes, sub Lachete mortuus non est, quod tantoperè affirmabas. à septuagesimæ enim quartæ anno quarto, ad Olympiadis octogesimæ nonæ annum quartum, anni excurrunt sexaginta; annis vno & viginti, antequàm Laches Magistratum iniret. si à septuagesimæ septimæ anno quarto numerum capis, defunctus erit Olympiadis nonagesimæ secundæ anno tertio, sub Glaucippo; decem ante Lachetem annis. Et Vallius; Erit ergo eorum sententia de sexaginta annis vitæ Socraticæ falsa. Ideóque veriorem existimo secundam, de septuagenario Socrate bibente cicutam. Examinemus, inquam, & hanc, rationémque non alia quàm prædicta ratione computemus. si à septuagesimæ quartæ anno quarto annorum ratio deducatur, Socrates iam sub Callia moritur, Olympiadis nonagesimæ secundæ anno primo; duodecim ante Lachetem annis. Et Vallius; Amplectenda igitur est eorum opinio, qui septuagesimæ septimæ anno quarto ortum tradunt; tunc enim, & sub Lachete vitam & septuagenarius finit. Optimè, inquam ego, prouisum, dum Laches saluus sit Vallio, & Olympiadis annum, & ætatis Socratis probè scimus. Per te ergo sic omnia cohærent. Vallius; & secundùm historiæ fidem, & accuratum Demetrij Phalerei testimonium, cui adde, si

vis, Maximum Tyrium Dissert. 39. Σωκράτει γὰρ ἑβδομήκοντα μὲν ἐτῶν χρόνος. καὶ ἐν τούτῳ φιλοσοφία, καὶ ἀρετὴ διηνεκής, &c. *At ulteriùs, inquam, res est examinanda. septuagesimæ Olympiadis anno tertio Empedocles Pythagoreus Athenas ad Socratem proficiscitur, ætate iam grandem, ut verosimile est. Quid dices, Valli? An potuit ætate adultus anno subsequenti nasci? Nec ob aliam causam, ait Vallius, plerique* ἀνιστορησίαν *Platoni obiecerunt, nisi quòd Socratem unà cum Gorgia faciat loquentem, obstante ætatis longinquitate; tunc enim Gorgias obierat. Sed respondet, inquam, Olympiodorus Alexandrinus, non contemnendus Auctor, qui dictum meum confirmat, Comment. in Gorgiam Platonis;* δεύτερον δὲ ἐροῦμεν, ὅτι ἐπὶ τῶν αὐτῶν χρόνων ἦσαν, ὁ μὲν Σωκράτης ἐπὶ τῆς οζ'. Ὀλυμπιάδος τῷ ιγ'. *lego* τῷ γ'. ἔτει. ὁ δὲ Ἐμπεδοκλῆς ὁ Πυθαγόρειος ὁ διδάσκαλος Γοργίου ἐφοίτησε παρ' αὐτῷ. *Audi cætera. Cùm Gorgias Commentarium de Natura, Olympiade octogesima quarta, conscribebat, Socrates ex ephebis excesserat, & Virorum albo adscriptus, plus annis viginti octo natus erat; ergo non potuit anno quarto Olympiadis septuagesimæ septimæ in lucem venire, sed ad minus anno primo. Non potuit itaque septuagenarius sub Lachete mori. Unde id habeas, velim, inquit Vallius. Ex eodem, inquam, Olympiodoro;* ἀμέλει καὶ γράφει ὁ Γοργίας περὶ φύσεως σύγγραμμα οὐκ ἄκομψον τῇ πδ'. Ὀλυμπιάδι, ὥστε εἰκοσιοκτὼ ἔτεσιν, ἢ ὀλίγῳ πλείοσιν εἶναι πρότερον τὸν Σωκράτην. *Recens, ait Vallius, hic Auctor est. sed diligens, inquam ego, & qui prudentiâ rerum magnarum, & eruditione magis, quàm dicendi arte nititur. &, ut fidem suam liberet, testimonio comprobat Platonis.* ἄλλως τέ φησιν ἐν τῷ Θεαιτήτῳ ὁ Πλάτων. ὅτι

νέος ὢν κομιδῆ ἐνέτυχεν Παρμενίδῃ ὄντι πάνυ πρεσβύτῃ. καὶ εὗρεν βαθύτατον ἄνδρα. ἔστι δὲ ὁ Παρμενίδης διδάσκαλος ἐγένετο Ἐμπεδοκλέους τοῦ διδασκάλου Γοργίου, καὶ ὁ Γοργίας δὲ πρεσβύτης ὤν. *Et Vallius; Ante Lachetem ergo moritur, cùm muri Athenienses adhuc operâ Cononis non starent. ille autem septuagesimum annum agens, fatis concessit. Sed si prouectiorem, inquam ego, ætatem Socratis comperero, Valli, quid fiet? Dabo manus, Vallius subdit, falsúmque fuisse Fauorinum liberè pronunciabo. Sit ita, inquam. Et vt rem extricem, nolo hîc sententiam Alexandrini Chronici recensere, quod Socratem ait vitâ functum anno primo Olympiadis centesimæ quartæ, annos natum nonaginta, quando non iam muri illi exstructi, sed penè destructi, vt ita dicam, per tantum annorum spatium conspici poterant. Nec placet adeò producta Socratis ætas. Quamuis Auctor ille non temerè, & vt in buccam venerat, res redigebat in fastos, sed aliorum, eorúmque fide dignorum, testimoniis nisus. Quidquid tamen sit, probabilius existimo eum octogesimum annum agentem toxico peremptum fuisse. Pro me facit Suidas, siue quisquis sit Auctor illius Vitæ apud Suidam.* καὶ ἐπὶ μὲν τῶν Πελοποννησιακῶν γέγονεν, ὡς τύπῳ εἰπεῖν, Ὀλυμπιάδι οζ'. *En, mi Valli, firmam tuam Olympiadem,* ἐβίω δὲ ἔτη π'. *En productos annos Socratis etiam post murorum illam exædificationem. Et Vallius; Non tantum tribuo Suidæ. At pannis, inquam ego, ex quibus consutus ille liber est, cùm sint admodum pretiosi, & rari, multùm tribuendum est. Sed habeo etiam Auctorem huius rei, qui Socratem, illiúsque mores visu, & continua multorum annorum consuetudine, & domesticâ familiaritate perquàm*

meditatè tenebat. qui eum vltra ſeptuageſimum annum vitam duxiſſe, non ambiguis, ſed clariſſimis verbis profitetur. Et Vallius; An Iouem teſtem nobis dabis? Iouem, inquam, huius rei, Ædepol, Iouem teſtem excitabo. An non placet? Et Vallius; In re ſeria fabulas nobis meras nectis, mi Leo. An tibi, inquam, veritas fabula eſt, Valli? Iouem teſtem ſubornatum à te non rideam? Sed rideas, inquam, per me, dummodò riſus in me non conuertatur. Conuertatur, *ait, in Iouem hunc tuum teſtem, quando ita placet. At non conuertes, inquam. Annon Iupiter tibi Philoſophorum eſt Plato? Iupiter, ait Vallius, & Ioue illo, hominúmque, Deûmque Patre ſpectabilior, quòd non rebus fictitiis, & ludicris Poëtarum nugis, ſed vera, ſolidáque virtute, ſapientiáque magnus; & non hominum, ſed eorum tantùm, qui verè homines ſunt, Philoſophorum dumtaxat, & prudentium, Pater fuit. Is, inquam, Iupiter id de Socrate aſſerit in Apologia. Et Vallius; Ne illudas, ait, Vir optime exiſtimationi tuæ. Ibi enim Plato ſupra ſexaginta annos, non ſeptuaginta fuiſſe tradit; & ſi verborum recordor, ita Nicolaus Serranus interpretatus eſt.* Sic enim omninò res ſe haber, nunc ego primùm in iudicium prodeo, annos plus ſexaginta natus; vt in hoc quidem forenſi genere dicendi planè ſim peregrinus. *Et ſubſcripſit Henricus Stephanus. Sat eſt, inquam, mi Valli. Ne Typographorum errata in eos Viros coniicias, quibus, quid inter* ἑβδομήκοντα, & ἑξήκοντα *interſit, multùm innotuerat. Neque enim adduci poſſum vt credam, eos ſic interpretatos fuiſſe, cùm exempla omnia, & typis edita, & Manuſcripta, quæ videre mihi licuit, licuit autem multa, con-*

stantissimè omnia habeant ἑβδομήκοντα. An recordaris, mi Gaspar, verborum. Neque enim mihi omnia, præter illud vnum ἑβδομήκοντα, suppetunt. Et Gaspar, Verba ista sunt; νῦν ἐγὼ πρῶτον ἐπὶ δικαστήριον ἀναβέβηκα ἔτη γεγονὼς πλείω ἑβδομήκοντα. ἀτεχνῶς οὖν ξένως ἔχω τῆς ἐνθάδε λέξεως. Verba clarissima, tanta iniuria nescio an Typographorum peruersa: eóque præcipuè cùm Ficinus noster ante Serranum, septuaginta, vti par erat, conuerterit. Et Victorellus; Iure merito itaque plerique hac nostra tempestate Viri ingenui, & docti ad Ficini interpretationem, tanquam fideliorem, ad Serrani tanquam elegantiorem confugiunt. Tum ego; Habemus ergo ex Platone Socratem non septuagenarium, sed septuagenario maiorem, causam dixisse. Quot porrò annos numerum hunc superarit, cùm ipse pro comperto fortè non haberet, vt sæpè fieri solet, non apposuit. Puto enim nec ipsum Socratem Virum ex infima plebe, primis artibus, illisque aspernandis, non nimis notum annorum suorum numerum exactè tenuisse. Hinc ne Plato mentiri videretur, certum pro certo, incertum pro incerto posuit. iam enim tum Socrates septuagesimum annum exegerat, & ampliùs, at quemnam ageret, vti incompertum reliquit. Quod cùm postea ex aliis Auctoribus Suidas, qui diligentiores in ea re perquirenda, plus etiam viderunt, exscripsit, annum scilicet octogesimum. & discrimen sanè magnum inter hos numeros ο΄. & π΄. omnem erroris exscriptorum suspicionem tollit. Tum Meronus; Crederem vtique in his, quæ de Socrate scripsit, Platoni, nisi is ab aliis falsitatis conuictus, pluribus etiam χρονικοῖς ἁμαρτήμασι scripta sua polluisset. qui cùm non semel de mendacio suspectus fuerit, non video, quo-

nam firmo argumento in hoc illi fidem præſtare debeamus. Nouum nobis diſcurrendi campum aperis, inquam, Meroni, qui neutiquam modò percurrendus eſt. Similium autem Platonem ab Athenæo, Ariſtide, & aliis inſimulatum, notum eſt. Athenæo Viri docti & graues ſatis ſupérque reſponderunt: Ariſtidi, quod ipſe ſciam, nemo: ſed reſpondebunt fortaſſe. Ipſe nunc pro eo defendendo non pluribus concertabo; iam enim adueſperaſcit, &, vt vides, dies moritur. Id tamen ad ætatem octogenariam Socratis refellendam nihil confert. Socrates enim, qui loquitur, & ad Iudices ſermonem conuertit, nunquam ſimili mendacio, ſi conuinci à Iudicibus poſſet, vniuerſam ſuæ vitæ Apologiam, eiúſque fidem ſuſpectam reddidiſſet. Surrexit ad hæc Victorellus; Moroſi ſanè ingenij eſſet, Auctores rebus geſtis æquales reiiciendo, in alios poſteriores, qui res non viderunt, ſed leuiſſimis coniecturis veritatem contra omnem antiquitatem exculpere tentant, animum aduertere. Ego in rebus Socratis dilucidandis nullum alium teſtem exopto fideliorem ipſo Platone, vel Xenophonte, quibus aliorum imprudenter dicta, ſapienter iugulantur. Ita eſt, inquam, at reducam me ad noſtrum larem familiarem. adhuc excipito, Valli. Anne memoria tenes, quo ætatis anno, & quâ Olympiade fato defunctus eſt egregius ille Philoſophiæ Myſta, atque Interpres Ariſtoteles? Et Vallius; ſeptuaginta annos natus exceſſit, ſi nobis non imponit Suidas. οἱ δέ φασι νόσῳ αὐτὸν τελευτῆσαι βιώσαντα ἔτη ό. *Et Gaſpar; Cautè locutus eſt Vallius, ſi non imponit Suidas. Namque eum imponere, ſiue etiam alium, ex quo ſua ipſe habuit, communi aliorum ſententiâ comprobatur, qui vltra tertium & ſexageſimum vitam illius*

non protrahunt, vt Ammonius, siue quis sit Auctor illius Vitæ, ante Commentaria Ammonij in illius Prædicamenta. Et Laërtius idem probat, improbátque Eumoli dictum, à quo fortè Suidas sua hausit. ἐνταῦθα δὴ πιὼν ἀκόνιτον ἐτελεύτησεν, ὥς φησιν Εὔμηλος ἐν πέμπτῃ τῶν ἱστοριῶν βιοὺς ἔτη ἑβδομήκοντα. ὁ δ' αὐτός φησιν αὐτὸν καὶ Πλάτωνι τριακοντούτην συστῆναι διαπίστων. βεβίωκε γὰρ τρία μὲν πρὸς τοῖς ἑξήκοντα. *Et, post pauca, id ipsum refert ex Apollodori Chronicis. Et ante alios Dionysius Halicarnasseus ad Ammæum epistola, qui perquisitis antiquorum monumentis, hoc vitæ spacium, tanquam indubitatum, & certum Aristoteli consignauit. At quanam iste Olympiade, inquam ego, obiit? Tenésne, mi Valli? Et Gaspar; Nimis ista aliena pro muris Atheniensium ante mortem Socratis asserendis. Eò, inquam, libentiùs Vallius respondebit. Et Vallius; Anne omnia etiam annorum momenta minutissima, & tempus, ac terminum vitæ cuiuscumque ex memoria recitabo? Tum ego; Respondendum est tamen. Dicat, ait Vallius, qui possidet. An tibi succurrit Gaspar? Succurrit, Gaspar ait, & morem geram. Halicarnasseus sub Archonte Cephisodoro Chalcidem migrasse, ibique ex morbo decessisse refert. sed ex Apollodoro in Chronicis, anno tertio centesimæ & decimæ tertiæ Olympiadis sub Philocle, eodem, quo Demosthenes, anno in Calabria Insula occubuit; Laërtius.* εἶτα ἀπᾶραι εἰς Χαλκίδα τῷ τρίτῳ ἔτει τῆς τετάρτης καὶ δεκάτης καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος, καὶ τελευτῆσαι ἐτῶν τριῶν που καὶ ἑξήκοντα νόσῳ, ὅτε καὶ Δημοσθένην καταστρέψαι ἐν Καλαβρείᾳ ἐπὶ Φιλοκλέους. *Tunc cùm cicutam bibere, subdit Vallius, elegit, cuius succo quadragesimo tertio anno So-*

crates extinctus fuerat; vt adnotarat Franciſcus Patritius lib. 1. Diſcuſſionum Peripatetic. Et ego, Ergo ſub Archonte Lachete non obiit Socrates, Valli, ſed multò poſt muros eos exſtructos, de quibus tantoperè perturbaris. Quî id fieri poteſt, infit Vallius. Facillimè, inquam; Ariſtoteles veneno ſibi mortem conſciuit, ſiue etiam ægritudine oppetiit, vt Apollodorus vult, ſub Philocle, Olympiadis centeſimæ tertiæ & decimæ anno tertio; ſiue, vt Halicarnaſſeus, ſub Cephiſodoro, anno vno minùs. ab his ſi præteritos annos recenſens ad quadrageſimum tertium perueneris, quo extinctus per Patritium traditur Socrates, Socratem poſt hos muros venenum bibiſſe comperies, annos plus minus triginta, ſub Archonte Chione, aut Timocrate; quo quid dici poteſt abſurdius? Et Gaſpar; Ita Patricij iudicia Lectorem vt plurimùm fallunt, cuius multa lectio, variáque eruditio ne minimum quidem conſilium direxit, ne, fœdiſſimè ac ſæpiſſimè lapſus, alios etiam in errores protraheret. Quare ſemper mihi illius lectio ſuſpecta venit. Tum ego; Quid hîc dicis, Valli? Falſum, ait, Patricium, cuius locum obeliſco notabo, ne in poſterum aliis fraudi ſit. Sic facito, inquam. At mihi ſcrupulum, & dubitationem quandam iniecit neſcio quid, quod ſi mihi extrices, Oedipus tu, ego Dauus fuero. Præceptores Ariſtotelis vellem mihi vt nominatim numerares. Et libenter, ait Vallius. Proxenus Atarnenſis in Patria. Athenis Socrates, Plato. O fortunatum, inquam, Ariſtotelem ſcientia, exempliſque à tanto Præceptore auctum! Et Gaſpar infert; Verùm hanc de Socrate Ariſtotelis Præceptore opinionem titubare, perdoctus ſum probè. Nullus enim ex antiquioribus, quod ego ſciam, id aſſerit: & ex

recentioribus multi, Halicarnaſſeum, Apollodorum, Laërtium ſecuti, id improbarunt, & rationibus etiam, iiſque non leuibus confirmarunt; inter eos præcipui ſunt Leonardus Aretinus epiſt. lib. 6. Octauianus Ferrarius, extremo libro de ſermonibus exotericis; Patritius ibidem; & Ioannes Munnetius, Notis in Vitam Ariſtotelis, qui in eo magnam eſſe ἀνιστορησίαν tradit. Etenim Ariſtoteles dicitur natus primo anno nonageſimæ nonæ Olympiadis, Archonte Diotrephe: vt minimum interiecti ſunt quindecim anni inter mortem Socratis, & ortum Ariſtotelis. Quòd ſi tertio anno Olympiadis nonageſimæ quintæ mortuus eſt Socrates, vt in Chronicis Euſebij proditum; erit quoque erratum in Chronologia, ſed minùs duobus annis. A. Gellius lib. 17. cap. 21. poſt Vrbem recuperatam à Gallis anno ſeptimo natum Ariſtotelem litteris ait mandatum fuiſſe. ſed quoniam, vt ait Plutarchus, difficile eſt inuenire annum captæ Vrbis, difficile quoque erit annum recuperatæ Vrbis reperire. Septem quidem menſibus poſtquam capta à Gallis, recuperata fuit opera M. Furij Camilli. ſed ſequenti deinceps anno. etenim capta fuit menſe Quinctili, recuperata Februario. Si igitur, vt Verrius Flaccus, & Gellius in Annalibus, atque Caſſius Hemina ſenſerunt, capta fuit anno CCCLXIII. recuperata fuiſſet anno CCCLXIV. ita natus fuiſſet Ariſtoteles ſecundo anno Olympiadis nonageſimæ nonæ. Quòd ſi, vt Liuius prodidit, anno CCCLXV. capta fuit, & recuperata anno CCCLXVI. ſuſceptus fuiſſet in hanc lucem Ariſtoteles anno quarto

Olympiadis nonageſimæ nonæ. Sed quoniam ſententia Varronis, & Plinij probabilior cæteris videtur, ad quam etiam magis accedit Halicarnaſſei opinio, capta fuit anno CCCLXIV. recuperata anno CCCLXV. ortus fuiſſet Ariſtoteles anno tertio Olympiadis nonageſimæ nonæ. Quocumque autem anno nonageſimæ nonæ Olympiadis natus dicatur, magno poſt Socratem mortuum interuallo ortus fuit Ariſtoteles. *Meam tamen ſententiam, reſpondit Vallius, Auctor illius vitæ, quiſquis ille fuerit, antiquus ſanè & prudens defendit.* ἑπτακαίδεκα γὰρ ἐτῶν γενόμενος, καὶ τῆς Πυθίας κελευούσης αὐτῷ φιλοσοφεῖν, στέλλεται ἐν Ἀθήναις ἔνθα φοιτᾷ Σωκράτει, καὶ συνέσι τούτῳ ἔτη τρία. τελευτήσαντος δὲ τοῦ Σωκράτους φοιτᾷ Πλάτωνι, καὶ τούτῳ συνέσιν ἔτη εἴκοσιν. *Conſentit Olympiodorus Praxi 42. in Gorgiam Platonis; qui inter alios à Socrate rectè inſtitutos, Ariſtotelem etiam recenſet. Et, ne nobis deſint etiam recentiores, Beſſario lib. 1. aduerſus Calumniatorem Platonis, cap. 3. ait*, Triennio Socratem admodum adoleſcens audiuerat, antequàm ſe ad Platonis Gymnaſium conferret. *Non ergo abſurdum poſt tantorum Virorum auctoritatem videtur.* εὖγε τῆς εὐστοχίας, *Valli, inquam. Socrates Ariſtotelem audiuit tres annos. Ita eſt, ſubdit Vallius, quamuis noſter Gaſpar aliorum dictis hoc refellere niſus ſit. Eſt itaque, inquam, diſciplinæ Socraticæ alumnus Ariſtoteles noſter, quando ab eo informatus eſt. Eſt, ait Vallius, nec dubito. Saltem, inquam ego, non contemnendorum teſtium auctoritate, qua probabilis ad minus erit iſta opinio. Eſt, inſit Vallius, omninò. Et Gaſpar; Non probo dictum. Caue ſis tibi, Valli, ne capia-*

ris. Est, ait Vallius, omninò; Leo, hærésne? quid nutas? Tum ego; Sanè, ipse infero, non nuto, sed nutant omninò & Laches ille tuus, sub quo Socrates obiit, & muri illi Atheniensium tantoperè per te propugnati, qui modò tua confessione labascunt omninò. & hac ratione labantes, accitis etiam Archimedeis machinis sustinere non poteris. Et Gaspar; Ecquid iam lucri capis, Valli? Annon reconditæ eruditioni tuæ hoc debes; Et Vallius; Ne verbis obruar, quæso. Quis Lachetem? quis muros hosce concutit? Tua verba, inquam. Et ille; Quomodo? Hoc, inquam, quod dicebas, Aristotelem, septem & decem annos natum, Socratem audisse. Et ne diutiùs morer, machinas hasce mecum sustine, quibus muros illos in planum deturbemus. Aristoteles sub Cephisodoro, siue etiam Philocle, occubuit; numera ab his annos sexaginta tres, quos ipse omnium sententia vixisse perhibetur, nónne ad Dexitheum, si à Cephisodoro, vel ad Diotrephem, si à Philocle; & si septuaginta annos vitæ illius fuisse contendis; nónne ad Philoclem alterum, vel Nicotelem perueniendum est? at hi omnes, post muros illos exædificatos, pluribus annis Athenis præfuerunt. Ergo non potuit Socrates, qui Aristotelem informauit, ante muros illos vitam finisse. Tum Vallius; ἀμαθέστερόν πως εἰπὲ, καὶ σαφέστερον. *At dicam, inquam, si potero. Aristoteles natus est sub Philocle, vel Nicotele, si ad septuagesimum annum vitam illius protrahes: sub Dexitheo, vel Diotrephe, si ad sexaginta tres. At hi, post muros Athenienses, ad Reipublicæ gubernacula accesserunt. quibus si septemdecim ætatis Aristotelicæ coniungas, quibus Socrates adhuc erat superstes, iam Socrates post Cononis illos muros annos viginti quinque,*

vel ad minus decem & octo, si diuturniora spacia vitæ Aristotelis concedamus, adhuc erat in viuis, cùm Aristotelem imbueret. At plus satis intelligo, ait Vallius. Tum ego, concludam itaque, si per vos licet, muros istos Athenienses ante Socratis obitum à Conone fuisse exædificatos, & Fauorini iudicium de Oratione Polycratis non esse tanti, vt Epistolas hasce Socratis faciat non esse Socratis. Anne licet, Valli? Licet per me, ait Vallius, Quando muri à Fauorino erecti primo quidem aspectu stabiles, nunc verò adeò infirmi sunt, vt rationibus his tuis non minentur ruinam, sed ruant; &, quod peius est, cum fundamento ipso pereant. Fateor me, antequàm hæc à te examinata fuissent, eos sartos tectos existimasse, & mortem ipsam Socratis, quæ modò ita dubia erat, sub Lachete sine controuersia contigisse. Sed iam tandem, inquam, Valli, id idem de tuo etiam proba, vt vnà simul ad has Epistolas suis Auctoribus reddendas laborasse videamur. Age porrò quid cogitas? quid in pectore volutas? Miror Platonem, ait Vallius, qui Socratis omnia, etiam minutissima, nulliúsque considerationis prosecutus est, & mortem illius accuratissimo eloquentiæ penicillo depinxit, nullam de mortis tempore mentionem intulisse. Mirum equidem est, inquam ego. At súntne omnia Platonis à te attentiùs expensa? Expendi, ait; sed quid in dubiis statues? Dubia, inquam. ideóque non fuisse sub Lachete Socratem extinctum, cùm hoc etiam per te in dubio sit. Quòd si Platonis verbis probauero, te id etiam de tuo probasse, quando Plato tuus est, affirmabo. Quin probas, ait Vallius. Probabo, inquam, dummodò tua propugnatio Platoni non defuerit. Purgatio, dicit Vallius, peccati est, quod

à Platone, illiúſque ſcriptis longè abfuit. Cuius tamen tu, inquam, Valli, defenſionem non ſuſciperes. Quidni, ait? Multa, inquam, plurimorum ſententia aliter narrauit, ac fuere: ideóque mendacij non vno in loco arguitur. O homines, ait ille, ſtuppeos, qui Dialogorum moris ignari, rem, vti eſt, meram videre non ſuſtinent, veriti, ne ab illius ſplendore accenſi, in flammas effuſi euaneſcant. Non erit, inquam, impunè. Et non video, quanam ratione ſpicula, quæ in eos iam meditaris pro defenſione Platonis, retorquere poterunt. Viuo namque te Platoni & Xenophonti, quem vnicè veneraris, patrocinium non defuturum ſæpè ſæpiùs à Gaſpare audiui. Defende ergo, & nutantem protege. Pugna illa apud Lechæum contra Corinthios celebris ſanè apud Hiſtoricos, habéſne, Valli, ſub quo Archonte pugnata ſit? Habeo, reſpondit, nec fallor. Eubulides tunc præerat. Rectè dictum, inquam, ſub eo enim cladem illam à Lacedæmoniis Athenienſium ciuitas accepit. & poſt alias turbas, poſt annos non multos pax inter Athenienſes & Lacedæmonios, alióſque Græcos facta eſt. An memineris Ducis? Recordor, ait, Duce Antalcida ſub Archonte Theodoto. Rupto deinceps fœdere, Lacedæmonij contra Mantinenſes exercitu ducto ſub Dexitheo, Mantinenſes in pagos rurſus, ex quibus Mantineam commigrarunt, pedem referre coëgerunt. Hæc poſt mortem Socratis contigerunt, inquam. Si ſub Lachete Socratem, ait Vallius, necatum affirmemus, poſt Socratis obitum acciderunt; ſed video iam hoc à te pluribus rationibus, vti merum commentum, exploſum. Et explodetur, inquam, vlteriùs. Numerantur ſcilicet à Lachete ad Eubulidem, ſub quo pugna in Lechæo commiſſa eſt, ſeptem

Archontes; ab Eubulide ad Theodotum, ſub quo fœdus initum, octo; à Theodoto ad Dexitheum, ſub quo Mantinenſes diſſipati ſunt à Lacedæmoniis, tres: à primo Lachete ergo ad hunc vltimum erunt Archontes, aut ſi mauis, anni ſexdecim. Sed dicas, Valli, in Athenienſium, in Lechæo extinctorum, funere Orationem quis habuit? etiamſi velles obliuiſci, non poteris. Non potero ſanè, infert Vallius, ni mei ipſius oblitus, alterum à me ipſe Vallium conſtituam. Heri enim in ipſo Platone legi in Menexeno, ibi enim Aſpaſiæ Mileſiæ Orationem funebrem recitat Socrates. Ergo Socrates ad illa tempora viuebat; quî enim potuit Orationem habere mortuus? Quomodo ergo ſub Lachete mortuus, qui cladem illam poſt ſeptem annos conſpexit, & in ea fato functos elegantiſſima Oratione proſecutus eſt? Non video, reſpondit Vallius. Mirórque me, cùm ſæpiſſimè Dialogum illum percurrerim, nunquam ad hoc de morte Socratis animum applicaſſe. Ridendi ergo, inquam, ſunt, qui necem Socratis ſub Lachete tradunt. ſed cùm in eadem Oratione pacis etiam meminerit, longiùs aberit à Lachete. Quòd ſi in ſympoſio, vbi præſens Socrates diſputat, ab Ariſtophane, ſub Arcadum nomine, Mantinenſium excidium vti præteritum commemoratur, multò à Lachete poſterior annos ad minus ſexdecim mors Socratis contigit. Verba Ariſtophanis ſunt; νυνὶ δὲ διὰ τὴν ἀδικίαν διῳκίσθημεν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καθάπερ Ἀρκάδες ὑπὸ Λακεδαιμονίων. *Nec aliud in mente fuiſſe Platoni, ne longiùs oberrem, habeo ex Ariſtide, Orat. Platonica ſecunda.* ὑπόκειται μὲν γὰρ αὐτοῦ δήπου Σωκράτης τὸν ἐπιτάφιον διεξιών. μέμνηται δὲ τῶν ἐν Κορίνθῳ τετελευτηκότων καὶ τῶν ἐν Λεχαίῳ, καὶ τῆς εἰρήνης τῆς ἐπὶ

Ἀνταλ-

Ἀνταλκίδου κληθείσης. καίτοι ἐτελεύτησε μὲν Σωκράτης ἐπὶ Λάχητος ἄρχοντος. τῆς δὲ ἐν Κορίνθῳ μάχης, καὶ τῆς ἐν Λεχαίῳ μέσος ἄρχων Εὐβουλίδης, ἀπὸ δὲ Λάχητος εἰς Εὐβουλίδην ἕβδομος ἄρχων Εὐβουλίδης αὐτός. ἀπὸ δὲ Εὐβουλίδου πάλιν ἄρχων ὄγδοος Θεόδοτος, ἐφ' οὗ ἡ εἰρήνη ἐγένετο. ὁμοῦ τε γὰρ ἑξκαίδεκα οἱ σύμπαντες ἄρχοντες εἰς τὴν εἰρήνην ἀπὸ Λάχητος ἄρχοντος. *& in fine* Orationis *tertiæ Platonicæ ad* Capitonem. μνημονεύσας μὲν γὰρ ὧν ἐν τῷ λόγῳ μέμνηται λέγων, ὡς ἐπὶ Ἀρκάδων διῳκίσθησαν ἐπὶ τοῦ Δεῖνος ἄρχοντος. *Tum Leonida; At hoc non probat Aristides, licèt asserat Plato. Et Vallius; Nihil refert; Aristides enim multa, studio contentionis, in Platonem oblatrauit. Nolo testem in hac re Platone digniorem. Dubium potuit esse, an dixerit Plato, vel an eius verba ea ratione intelligenda sint. At cùm ille dixerit, & Aristides asserat eum ita sensisse, vltrà non hæreo. Amplector, exosculórque eorum sententiam, qui muris hisce Cononis recentiorem Socratem fecêre. Et Leonida, Aristidis sanè auctoritas contemnenda non est. Et Vallius; At non anteferenda Platoni. Tum Leonida; Cum Platone ille disputabat, non credo eum nisi probatissima illi opposuisse, ne simplici dicti negatione à Platone reiiceretur. Et Virum hunc optimum sanè, & eruditum omnia Historiæ momenta perpendisse existimo, antequàm hoc tam audacter Platoni obiiceret, & falsitatis insimularet. Nulla diligentia, subdit Vallius, etiam exquisita in homine recentiore, & qui tantum à Socratis morte aberat, oculis ipsis, ac Platonis memoriæ præferri debet. Ait Plato, negat Aristides. Plato vidit, audiit, omnia diligentissimè perscrutatus est ab illis ipsis qui præsentes audiuerant, & viderant: Aristides post tot sæcula cæcus omninò*

inter densissimas tenebras lumen quærit. Cui potiùs fides habenda est? Nisi dixisset Plato, quærerem, & verosimiliora dicenti crederem. Plato dicit, & hæres, mi Leonida, ab alio, quàm à Sole lumen exposcis, non consequeris equidem. Ita est. non potuit aliter esse. Socrates sub Lachete mortuus non est, sed diù, multúmque pòst vitam egit. Tum Gaspar; Quasnam dicti sui rationes contra Platonem Aristides affert? Et Vallius plus æquo commotior; Nullæ, ait, contra dictum Platonis rationes esse possunt, quæ dignæ consideratione sint. At videamus, inquit Gaspar, si quæ sunt. Cur nobis non recitas Leo? An potero, inquam, quod non est, recitare? Nullas, quod ipse sciam, ipse attulit, præter sui auctoritatem: & vt magis pateat, en verba; Σωκράτης δὲ ἐτεθνήκει πρὸ τόσου, ἢ τόσου. *& Oratione 2.* Εἰ δέ τις τῇ Πλάτωνος δόξῃ περὶ πάντων ἰσχυρίζοιτο, καὶ φάσκει μὲν τὸν Σωκράτη, ὅτε ὁ τῶν ἐν Κορίνθῳ καὶ Λεχαίῳ τετελευτηκότων ἐλέγετο ἐπιτάφιος, πίνειν δ' ἐν Ἀγάθωνος μετὰ τὴν εἰρήνην, λύζειν δ' Ἀριστοφάνην ἐν τῷ συμποσίῳ, κωμάζειν δὲ Ἀλκιβιάδην, μειράκια δ' εἶναι τηνικαῦτα Ἀγάθωνα, καὶ Ἀλκιβιάδην, ὁμοῦ δ' εἶναι πάντα χρήματα, πῶς οὐχὶ ληρήσει μὴ προσεξετάζων, εἴ τι καὶ κατ' ἐξουσίαν ἀνὴρ λέγοι; ἀλλ' ὥσπερ παῖς ἔμβραχυ τοῦτ' ἀρκεῖν ὑπολαμβάνων, ὅτι φαίη Πλάτων. *Non debemus credere Platoni. Aliter, atque res fuerunt, narrat. inuertit omnia. Vnde id habes Aristides? saltem dicti tui, si quem habuisti, Auctorem tacere non oportuit. Simplex dictum tuum tanti non est, vt auctoritatem Platonis eleuet, vt fidem illius imminuat. Sic est, subdit Vallius. An sanus ipse haberer, si recentissimus Cæsaris Commentaria, vti meras nugas, & somnia condemnarem, nec aliam præter meum*

dictum condemnationis causam afferrem? O mi Valli, inquam, quando ita sibi complaceat Aristides, & fastu plusquam Trasonico in Platonem feratur, promámne illius in paucißimis verbis, quæ suprà laudaui, miram ac indecoram Viri oscitantiam? Prome sodes, ait Vallius, saltem vt illius quanti in Platonem fieri debeat auctoritas, inspiciamus. Dicit, inquam, ab Archonte Lachete ad Eubulidem, septem Archontes cum Eubulide ipso fuisse; ab Eubulide ad Theodotum octo: deinceps numerum in vnum colligens, ait, omnes à Lachete ad Theodotum sexdecim fuisse; cùm nonnisi quatuordecim tantùm sint cum ipso Lachete, & Theodoto; ô hominem frugi! septem illi & octo, hoc est septem alij sexdecim sunt. An nos ergo pueri erimus, qui Platoni credimus dicenti, Aristidi non item? Beasti me, mi Leo, inquit Vallius. sed vndenam in hominem prudentem, & in omnibus quàm maximè consideratum, error iste puerilis manare potuit? Licèt id, inquam, probè sciam, nolo id modò enunciare; differóque in opportunius tempus. Et Vallius, esto. si quid præterea ex ipso Platone adnotasti, ne nobis inuideas, optime Leo. Et libenter id faciam, inquam. Non tantùm enim ex Platone Lachetem extrudimus, sed muros etiam ipsos Socrate viuente exstructos fuisse comperimus. Non dubitamus, ait Vallius; cùm suprà laudati Archontes, sub quibus viuebat Socrates, post muros illos erectos Athenis præfuerint. Non ob id, inquam, tantùm, sed quòd, controuersiam omnem vt tolleret, ipse Socrates murorum illorum meminerit. Ardua, subdit Vallius, nobis nuncias. Vera tamen, inquam; Socrates in eadem Oratione funebri inter alia dicit, ἐλθόντες δὲ εἰς ταῦτα, ἐξ ὧν καὶ τὸ περιτει-

ἐθν κατεπολεμήθημεν, σὺν Θεῷ ἄμεινον, ἢ τότε ἐθέμεθα τὸν πόλεμον. καὶ γὰρ ναῦς, καὶ τείχη ἔχοντες, καὶ τὰς ἡμετέρας αὐτῶν ἀποικίας ἀπηλλάγημεν τοῦ πολέμου. *Socratis confeſſione, vt vides Valli, muris Athenæ clauduntur, non illis à Themiſtocle miro dolo exædificatis, quos Lyſander diſiecerat Athenis captis, cùm triginta Tyrannis rerum publicarum imperium commiſiſſet; ergo illis à Conone factis, & qui tempore pugnæ in Lechæo adhuc ſtabant, viuo Socrate, aſpiciente, & propugnante. Quid hîc diceret Fauorinus? Stabántne, Valli, muri Athenienſium ante mortem Socratis? Quis dubitat, ait. Fauorinus, inquam. Sed ſua ſibi ipſe habeat Fauorinus, ait Vallius. Nobis certiſſimè conſtat, Polycratem potuiſſe ſcribere, & ſcripſiſſe quoque Accuſationem Socratis, in qua Cononeorum murorum mentio facta eſſet, cùm eo tempore ſtarent; quidquid in contrarium afferat Fauorinus, ac proinde has Epiſtolas, in quibus mentio Polycraticæ Orationis habetur, verè germanas eſſe Auctorum, quibus inſcribuntur. Abſurdum equidem videtur, inquit Gaſpar, pro his Epiſtolis Socrati aſſerendis, diutiùs verba terere: adeò certa de illarum Auctore protulit Allatius. Et, ſi quis in tam claro Sole cæcutire vult, cæcutiat per me ſanè. Si hæ in dubium reuocentur, nullum apud nos extare ſcriptum fateri licet, quod illius Auctoris ſit, quem profitetur. Tum ego; O quantus eſt in hiſce ſapor antiquitatis inſitus! quem qui ſemel deguſtauerit, ſentiet omninò has ab eo non abhorrere, ſed quàm proximè accedere; immò non alium ab eo eſſe. Illum in aliis confictis epiſtolis manifeſtè diſcerni, quis te meliùs, Gaſpar, iudicare valeat? Sed de illis ſunt à me plura alio loco diſputata. At, quænam illa ſunt, ait Val-*

lius; O hominem, inquam, indefessum, qui nec laboribus, nec concertationibus vnquam frangeris; sed post decursum stadium nouus Athleta firmior, ac melior ad illud iterùm percurrendum accingeris. Sat de his Epistolis disseruimus. Sat prata biberunt. Et Meronus; At nos non sat bibimus, qui tuam orationem plusquàm anteà sitimus. Namque semper nobis, quò longiùs res prosequeris, sitim validiorem accendis. Te, mi Meroni, inquam, & vos, qui vnà me dicentem sustinuistis, Viri doctissimi, tempus in hac concertatione deperditum humaniter feratis, exoro; eóque faciliùs feratis, quò à difficilioribus, vel Philosophicis, vel diuinis studiis, in quibus toti estis, animum relaxastis, ea libentiùs post morulam repetituri. Iam & Leonida sanè noster diuino afflatus spiritu, aliquid nobis ex regiis Dauidis Canticis parturit. ô fœtus illos sanctissimos, & iucundissimos! Plura conantes dicere frequens hominum cœtus (namque fores post gratissimum aduentum Gasparis patuerant) conueniens auocauit. Et hic fuit finis nostræ concertationis, mi Bernardine, quam volebam nescius ne esses. Vale, & me, vt facis, ama.

LEONIS ALLATII
IN SOCRATIS, ET ALIORVM SOCRATICORVM EPISTOLAS
NOTAE.

Epistola I.

ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ.] Ad quemnam ſcripta ſit hæc Epiſtola, in dubium verti poſſet. Plures enim, eóſque celebres, atque inſignes, & auctoritate, & facultatibus Viros impensè expetiiſſe vt ad ſeſe iret Socrates, ſollicitaſſéque eum muneribus oblatis, quibus ipſe non attendit, habeo ex Laërtio in eius vita. ὑπερεφρόνησε δὲ καὶ Ἀρχελάου τοῦ Μακεδόνος, καὶ σκόπα τοῦ Κρανωνίου, καὶ Εὐρυλόχου τοῦ Λαρισσαίου, μή τε χρήματα προσέμενος αὐτῶν, μήτε παρ' αὐτοὺς ἀπελθών. Et Libanio in Apologia Socratis, licèt locus mutilus ſit, Τοῦτον γὰρ πολλοὶ τῶν τυράννων ἐπεθύμησαν ἰδεῖν. πολλῶν παρ' αὐτοῖς ἐκπεπληγμένων τὴν ἀρετὴν Σωκράτους, νομίζοντες πρέπειν ταῖς ἐξουσίαις αὐτῶν καὶ ταύτην τὴν θέαν. καὶ διὰ τοῦτο ἐκάλει μὲν ὁ Εὐρύλοχος ὁ Χαρίσιος, ἐκάλει δὲ Σκόπας ὁ Καρώνιος, οὐχ ἥκιστα δὲ ὁ Μακεδόνων ἄρχων Ἀρχέλαος, δεόμενοι, πέμποντες τοὺς ἄξοντας, ἐπιστέλλοντες, ὑπισχνούμενοι. πῶς οὖν

ὁ τοὺς νέους ἐθίζων ὑπερορᾶν τῶν νόμων * * * * αὐτῶν δὲ ἐδεόμην τῶν ἐπιστολῶν. ἐν ἐκείναις τὸν ἄνθρωπον κάλλιστα ἂν ἴδετε. μάλιστα γὰρ τί δεῖ γραμμάτων τοῦ πράγματος βοῶντος; τριῶν γὰρ ὦ ἄνδρες κατεγέλασε τυράννων, καὶ δώρων τῶν παρ' ἐκείνοις, καὶ τρυφῆς, καὶ ποικίλων ἡδονῶν, αἰσχυνόμενος τοὔδαφος τῶν Ἀθηναίων, καὶ τοὺς νόμους, καθ' οὓς αὐτός τε ἐγένετο τῷ πατρὶ, καὶ παῖδας ἐποιήσατο. νομίζων οὐκ εἶναι τῆς αὐτοῦ φύσεως, οὔτε θεραπεύειν τύραννον, οὔτε εὖ πάσχειν ὑπὸ τυράννου. οὐ τοίνυν ὡς καλοῦντες διήμαρτον, ἀφίσταντο τῆς πείρας, ἀλλ' ἀκούοντες ἀνάλωτον εἶναι χρήμασιν, οἴκοι καθημένῳ περιέτεινον. ὁ δὲ οὐ μετριώτερον ἡγούμενος τοῦ βαδίζειν ἐκεῖσε, ἐκεῖθεν ὃ κερδαίνειν διεσώσατο. καὶ δυνάμενος εὐπορεῖν τούτων μᾶλλον, οἷς ἀπὸ τοῦ συκοφαντεῖν ἡ πρόσοδος, ἔμεινεν ἐπὶ τῆς πενίας ἡδέως, οὐδὲ ἂν θετταλίδην ὅλην, εἴ τις ἐδίδου, λαβών. Hæc ideò libentiùs apposui, quia ex hac eadem Epistola, quam tunc præ manibus habuisse Libanium, cùm Apologiam scriberet, nullus dubitat, concinnata esse videntur. Ego tamen putarim ad Archelaum Regni Macedonici inuasorem missam fuisse, cui βασιλείας nomen, cuius in Epistola meminit, magis quàm aliis conuenit. Nec aliò respexit Dio Chrysostomus Orat. 13. ἐν Ἀθήναις περὶ φυγῆς, dum illa scriberet de Socrate. ὃν οἵ τε Ἕλληνες ἐθαύμασαν ἅπαντες ἐπὶ σοφίᾳ. καὶ δὴ καὶ ὁ Ἀπόλλων σοφὸν αὐτὸν ἡγήσατο, καὶ Ἀρχέλαος Μακεδόνων βασιλεὺς πολλὰ εἰδὼς, καὶ πολλοῖς συγγεγονὼς τῶν σοφῶν ἐκάλει αὐτὸν ἐπὶ δωρεαῖς καὶ μισθοῖς, ὅπως ἀκούῃ αὐτοῦ διαλεγομένου τοὺς λόγους τούτους. Meminit & alter Chrysostomus, multò Dione diuinior Oratione ad Patrem infidelem. Verba habes infrà Epistolâ 6. Archelaus porrò per cædes & scelera regnum occupauerat. Nam

que cùm eſſet ſeruus Alcetæ natus ex ſerua Alcet. F. Perdiccæ Regis, Dominum, & Patruum ſuum ad ſe accerſitum, tamquam regnum, quod ei Perdiccas abſtulerat, reſtituturus, in hoſpitio inter epulas, vino ebrium cum Alexandro patruele, æqualique ſuo noctu iugulatum de medio ſuſtulit. Et paulò pòſt Perdiccæ filium ſeptennem in puteum coniectum ſuffocauit. Luit tandem & ipſe flagitiorum ac cædium pœnas ab amaſio trucidatus cupiditate imperij potiundi, quod per quatriduum ad ſummum obtinuit, ab aliis & ipſe interfectus. Vide quæ de eo tamquam probè cognita narrantur in Platonis Gorgia, & Alcibiade ſecundo. Diodorus lib. 14. narrat eum à Cratero, dum venationi indulget, imprudenter confoſſum, anno eodem, quo etiam Socrates hauſtu cicutæ periit: κατὰ δὲ τὴν Μακεδονίαν Ἀρχέλαος ὁ βασιλεὺς ἔν τινι κυνηγίῳ πληγεὶς ἀκουσίως ὑπὸ Κρατεροῦ τοῦ ἐρωμένου τὸν βίον μετήλλαξεν βασιλεύσας ἔτη ἑπτά.

δοκεῖ μοι τὴν ἐμήν.] Alij habent, οὔ μοι δοκεῖς καλῶς τὴν ἐμὴν συνιέναι, eodem ſenſu.

τὸ δεύτερον.] Alij legunt, πολλάκις μοι, æquè benè.

ἀλλ' ὥσπερ τοὺς σοφιστάς.] Auaritiam Sophiſtarum in docendo variis in locis Plato, aliíque exagitarunt, licèt eam rem minimè reprehendendam fateatur Philoſtratus. De Socrate, quidquid calumniator Ariſtophanes oppoſuit,

οὗτοι διδάσκουσ' ἀργύριον ἤν τις διδῷ,

falſum eſt. Nam Dio Chryſoſtomus Orat. 54. contendit Socratem nihil accepiſſe; eundémque refert

Ariſti-

Aristides ἄμισθον ἀρετὴν adolescentibus tradidisse, quod Plato antè memorauerat, & Xenophon ἀπομνημ. α΄. οὐ μὴν οὐδὲ ἐρασιχρηματίους γε τοὺς συνόντας ἐποίει. τῶν μὲν γὰρ ἄλλων ἐπιθυμιῶν ἔπαυε, τοὺς δὲ ἑαυτοῦ ἐπιθυμοῦντας οὐκ ἐπράττετο χρήματα. τούτου δὲ ἀπεχόμενος ἐνόμιζεν ἐλευθερίας ἐπιμελεῖσθαι. τοὺς δὲ λαμβάνοντας τῆς ὁμιλίας μισθὸν ἀνδραποδιστὰς ἑαυτῶν ἀπεκάλει, διὰ τὸ ἀναγκαῖον αὐτοῖς εἶναι διαλέγεσθαι παρ᾽ ὧν ἂν λάβοιεν τὸν μισθόν. Plura de Sophistarum ἐρασιχρηματία Ludouicus Cressolius in Theatro Rhetorum lib. 5. cap. 3. 4. 5. & 6. Socrates in hoc etiam, sicut & in multis aliis imitatus videtur Pythagoram, qui nullo sui lucro, aut mercedis spe discipulos informabat, si vera sunt, quæ narrat Lysis epist. ad Hipparchum. οὐ γὰρ κιβδήλοις ἐνεπορεύετο λόγοις, οὐδὲ πάγαις, αἷς πολλοὶ τῶν σοφιστῶν τὼς νέως ἐμπλέκοντι, ποτ᾽ οὐδὲν χρήγυον σχολάζοντες. Primus verò inter Socraticos Aristippus mercede philosophatus est, & quæstus partem Socrati missam, & à Socrate renunciatam recepit, vt ex Phania Eresio tradit Laërtius. οὗτος σοφιστεύσας, ὥς φησι Φανίας ὁ Περιπατητικὸς ὁ Ἐρέσιος, πρῶτος τῶν Σωκρατικῶν μισθοὺς εἰσεπράξατο, καὶ ἀπέστελλε χρήματα τῷ διδασκάλῳ. καί ποτε πέμψας αὐτῷ μνᾶς εἴκοσι παλινδρόμους ἔλαβεν, εἰπόντος Σωκράτους τὸ δαιμόνιον αὐτῷ μὴ ἐπιτρέπειν. ἐδυσχέραινε γὰρ ἐπὶ τούτῳ. Non ita tamen à donariis Socrates abhorrebat, vt pauca sibi, remissis aliis, non reseruaret, quod illi ab eodem Aristippo fuit obiectum, idem Auctor. πρὸς τὸν αἰτιώμενον, ὅτι Σωκράτους μαθητὴς ἀργύριον λαμβάνει, καὶ μάλα, εἶπεν· καὶ γὰρ Σωκράτη, πεμπόντων αὐτῷ τινων καὶ σῖτον, καὶ οἶνον, ὀλίγα λαμβάνοντα τὰ λοιπὰ ἀποπέμπειν. εἶχε γὰρ ταμίας τοὺς πρώτους

Ἀθηναίων. &, ἐξ ὁμιλίας αὐτῷ χρηματισαμένῳ φησὶ Σωκράτης, πόθεν σοι τοσαῦτα; καὶ ὅς, ὅθεν σοι τὰ ὀλίγα.

τὸν οὐθ' ὅλως καλῶς νομίζοντα.] Alij τὸν οὐθ' ὅλως καλὸν ἐπὶ. mendosè. Plures alios ab exteris facultates sibi oblatas, si ad vocantem perrexissent, contempsisse conspeximus, dum illius æui monumenta percurrimus. Nos ne tædio simus Lectori, silentio inuoluimus. Minùs itaque mirum erit in Socratis animo tam altè patriæ amorem insedisse, vt præ illa sola, & regia munera, & regni partem neglexerit. Simile fuit & in Procopio Gazæo Sophista ingenium, quod adamussim posteris delineauit illius ætatis non inelegans Scriptor & ipse Sophista Choricius, ex quo paucula, quia inedita sunt, veluti in gustum decerpam. ταῦτα δικαίως ἂν εἴποι ῥητορικὴ τοσούτου χηρεύουσα παιδευτοῦ, κέντρον ἐμβαλόντος ἐρωτικὸν ταῖς μεγίσταις τῶν πόλεων, καὶ λόγων ὀρεγομέναις. ἐπόθησε τοῦτον ἡ περὶ τὸν Ὀρόντην κειμένη πόλις ἡ Λιβανίου μήτηρ. ὅμοια πέπονθεν ἡ Φοινίκων μητρόπολις. περιῆλθεν ἑκατέρας τὸ φίλτρον ἡ Καισαρέως, τὰ μὲν βιαζομένη, τὰ δὲ κολακεύουσα, τὰ δὲ πειρωμένη χρυσίῳ πολλῷ δελεάζειν. οἵαις ἀεὶ μηχαναῖς ἐραστὴς πρὸς ἄγραν κέχρηται παιδικῶν. ἕως ὀψὲ μὲν εἷλε τὸ θήραμα. ἑλοῦσα δὲ φυλάττειν οὐκ εἶχεν ἰσχυροτέροις ἀγομένων λίνοις πόθῳ τῆς ἐνεγκούσης. καὶ τὰ τροφεῖα καλῶς ἀπέδωκε τῇ πατρίδι τοσαύτας ὁμοῦ καὶ τοιαύτας ἐν δευτέρῳ θέμενος πόλεις, καίτοι χωρὶς ἀξιωμάτων λαμπρῶν, καὶ μεγέθους κατασκευῆς, οἷς αἱ πόλεις ἐκεῖναι σεμνύνονται, ἴδιον ἑκάστη πλεονέκτημα κέκτηται πρὸς ἔρωτα δεινὸν ἐρεθίσαι. ἡ μὲν Ἀντιόχου τὸ ὁμώνυμον χωρίον τῆς Ἀπόλλωνος ἐρωμένης, ὅπου χαρίεντα, καὶ διαφανῆ, καὶ πότιμα νάματα, πλάτανός τε πολλὴ, καὶ κυπάριττοι πλείους ἀμφιλαφεῖς τε, καὶ ὑψηλαὶ, καὶ ὀρνίθων

ᾠδαί, καὶ αὖραι τὰ σώματα διαψύχουσαι. ἡ μὲν οὖν Ἀντιόχου δέλεαρ ἔχει τὸ ἄλσος. ἡ δὲ Τυρίων τὰς χάριτας. οὕτω γὰρ ἄξιον προσειπεῖν τὰς πηγάς. ἡ Καίσαρος δὲ λουτρῷ καλλωπίζεται, ὅπερ ἡδὺ μὲν ὁρῶντί σοι δόξει, τερπνότερον δὲ λελουμένῳ. ὑπὸ τοιούτων σειρήνων ἑλκόμενος εἴχετο τῆς θρεψαμένης, δεινὸν εἰκότως ὑπολαβὼν τὸν ῥήτορα μὲν τὴν Ἀχαιῶν Ἰθάκης ἐρᾶν κραναῆς περ ἐούσης, αὐτὸν δὲ τοιαύτης ὑπερφρονῆσαι πατρίδος, τά τε ἄλλα καλῆς, καὶ νικώσης ἀρεταῖς οἰκητόρων, ὅτῳ μάλιστα τρόπῳ πόλις κοσμεῖται.

ἐπίσης ὁμοίως ἀκούειν παρ' ἀεί.] Alij, ἀκούειν τε ἀεὶ αὖτί τε, καὶ μή. Vtrumque malè. Corrigerem, ἐπίσης ἀκούειν τε ὁμοίως, καὶ λέγειν ἀεὶ ἕτοιμος ὤν. vel quid ſimile. Hanc eamdem ſententiam ſic expreſſit Plato in Apologia. Εἰ δέ τις ἐμοῦ λέγοντος, καὶ τὰ ἐμαυτοῦ πράττοντος ἐπιθυμεῖ ἀκούειν, εἴ τε νεώτερος, εἴ τε πρεσβύτερος, οὐδενὶ πώποτε ἐφθόνησα. οὐδὲ χρήματα μὲν λαμβάνων διαλέγομαι, μὴ λαμβάνων δ' οὔ. ἀλλ' ὁμοίως καὶ πλουσίῳ, καὶ πένητι παρέχω ἐμαυτὸν ἐρωτᾶν· καὶ ἐάν τις βούληται ἀποκρινόμενος ἀκούειν ὧν ἂν λέγω. καὶ τούτων ἐγὼ εἴ τέ τις χρηστὸς γίγνεται, εἴ τε μή, οὐκ ἂν δικαίως τὴν αἰτίαν ὑπέχοιμι, ὧν μήτε ὑπεσχόμην μηδενὶ μηδὲν πώποτε μάθημα, μήτε ἐδίδαξα. Εἰ δέ τις φησι παρ' ἐμοῦ πώποτε, ἢ μαθεῖν, ἢ ἀκοῦσαι ἰδίᾳ ὅτι μὴ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες, εὖ ἴστε ὅτι οὐκ ἀληθῆ λέγει. Xenophon ἀπομνημον. α'. ἀλλὰ μὴν ἐκεῖνός γε ἀεὶ μὲν ἦν ἐν τῷ φανερῷ. πρῴ τε γὰρ εἰς τοὺς περιπάτους, καὶ τὰ γυμνάσια ᾔει, καὶ πληθούσης ἀγορᾶς ἐκεῖ φανερὸς ἦν, καὶ τὸ λοιπὸν ἀεὶ τῆς ἡμέρας ἦν ὅπου πλείστοις μέλλοι συνέσεσθαι. καὶ ἔλεγε μὲν ὡς τὸ πολύ, τοῖς δὲ βουλομένοις ἐξῆν ἀκούειν. Pluribus id etiam proſequitur Libanius in Apologia.

καθάπερ Πυθαγόρας ἱστορεῖται.] Pythagoras etiam ami-

cis diſcipulis per ſcirpos, & ſymbola Philoſophiæ arcana tradebat, reliquos neque colloquio dignabatur. Exiſtimo verò Socratem de Antro extra vrbem Samum ab eodem Pythagora extructo, in quo obſeratis diſcipulis, clauſus & ipſe præcepta, inſtitutáque Philoſophica tradebat, eáque tantùm in eorum, quos ipſe vellet, aures infundebat, doctrinæ ſuæ nimis auarus. De Antro Iamblichus de Vita Pythagoræ lib. 1. cap. 5. & Porphyrius, ἐπανελθόντα δὲ εἰς τὴν Ἰωνίαν, κατασκευάσαι ἐν τῇ πατρίδι διδασκαλεῖον, ὃ Πυθαγόρου καλούμενον ἔτι καὶ νῦν ἡμικύκλιον, ἐν ᾧ Σάμιοι περὶ τῶν κοινῶν συνιόντες βουλεύονται. ἔξω δὲ τῆς πόλεως ἄντρον οἰκεῖον τῆς ἑαυτοῦ φιλοσοφίας ποιησάμενον, ἐν τούτῳ τὰ πολλὰ τῆς ἡμέρας, καὶ τῆς νυκτὸς διατρίβειν συνόντα λόγοις τῶν ἑταίρων. Vel illud innuit diſcipulos ante perfectam probationem nunquam in Pythagoræ conſpectum, ſed tantùm ad vocis ſtrepitum admiſſos. cùm verò vidiſſent, tamquam ſucceſſu fortunatiores amicis atque parentibus nunciabant; Laërtius in eius Vita. καὶ αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ πενταετίαν ἡσύχαζον μόνον τῶν λόγων κατακούοντες, καὶ οὐδέπω Πυθαγόραν ὁρῶντες, εἰς ὃ δοκιμασθεῖεν. τουντεῦθεν δὲ ἐγίνοντο τῆς οἰκίας αὐτοῦ, καὶ τῆς ὄψεως μετεῖχον. &, τῶν τε ἑξακοσίων οὐκ ἐλάττους ἐπὶ τὴν νυκτερινὴν ἀκρόασιν ἀπήντων αὐτοῦ, καὶ εἴ τινες ἀξιωθεῖεν αὐτὸν θεάσασθαι, ἔγραφον πρὸς τοὺς οἰκείους ὡς μεγάλου τινὸς τετυχηκότες.

προσφέρτον μὲν οἷς.] Nec aliò reſpexiſſe Xenophon ἀπομνημ. α'. videtur, cùm de eo ſcriberet. ἐθαύμαζε δ' εἴ τις ἀρετὴν ἐπαγγελλόμενος ἀργύριον πράττοιτο, καὶ μὴ νομίζοι τὸ μέγιστον κέρδος ἕξειν, φίλον ἀγαθὸν κτησάμενος, ἀλλὰ φοβοῖτο μὴ ὁ γενόμενος καλὸς κἀγαθὸς, τῷ τὰ μέγιστα εὐεργετή-

σαυτῇ, μὴ τὴν μεγίστην χάριν ἔχῃ. Σωκράτης δ' ἐπηγγείλατο μὲν οὐδενὶ πώποτε τοιοῦτον οὐδέν. ἐπίστευε δὲ τῶν ξυνόντων αὐτῷ τοὺς ἀποδεξαμένους ἅπερ αὐτὸς ἐδοκίμαζεν εἰς τὸν πάντα βίον ἑαυτῷ τε καὶ ἄλλοις φίλους ἀγαθοὺς ἔσεσθαι.

οὐδένα γὰρ τῶν δωσόντων.] Lego, τῶν δωσόντων μοι ἡγοῦμαι πιστότερον.

παρακαταθέμενος.] Alii, παρακατατιθέμεθα, malè.

ὡς ἡμῖν.] Lego, ὡς ἡμᾶς. ὡς pro πρὸς, exempla passim occurrunt.

παρασκευάζεσθαι.] Alij, παρασκευάζονται.

καὶ μεταπεσούσης τῆς τύχης.] Ouidius 2. de Ponto.

Diligitur nemo, nisi cui Fortuna secunda est:
Quæ simul insonuit, proxima quæque fugat.

Boëtius de Consolatione lib. 3. *Quem felicitas amicum fecit, infortunium faciet inimicum.* Et ante omnes Pindarus, οἴχεται τιμὰ φίλων τατωμένῳ φωτὶ, παῦροι δ' ἐν πόνῳ πιστοὶ βροτῶν καμάτου μεταλαμβάνειν. Hinc Gregis histrici non inelegans, aptissimáque in hanc sententiam similitudo, qua Vertumnorum istorum, amicitias vtilitate probantium, ingenium ponderatur. Petronius in Satyrico,

Nomen amicitiæ, si quatenus expedit, hæret,
Calculus in tabula mobile ducit opus.
Cùm Fortuna manet, vultum seruatis amici,
Cùm cedit, turpi vertitis ora fuga.
Grex agit in scena mimum, Pater ille vocatur,
Filius hic, nomen Diuitis ille tenet:
Mox vbi ridendas inclusit pagina partes,
Vera redit facies, dissimulata perit.

& ex Petronio Ioannes Saresberiensis.

ὁ μηδὲ.] Alius legit, ὁ μὴ καὶ πρᾶγμα.

αἱ τῆς πατρίδος χρεῖαι.] Alius, ἡ τῆς πατρίδος χρεία. non malè.

ὃ δὲ μείζονα, ἢ ἐλάττω.] Locus eſt obſcurus, atque perplexus. Eum ſic accommodauerim, ὃ δὲ μείζονα, ἢ ἐλάττω πράττειν οὐκ ἐπ' αὐτῷ ἐστιν, ἀλλὰ τῶν μὲν ἑτέρους ἔχειν τὴν αἰτίαν, τῶν δὲ καθάπαξ αὐτόν. Alij legebant, τῶν μὲν ἑτέρων. omninò malè. Res enim vel ſunt in noſtra poteſtate, vel non; eæque vel infra, vel ſupra vires. ſi ea operamur, quæ in noſtra ſunt facultate, nos eorum cauſa ſumus, cùm non ab alio fonte, quàm à nobis naſcantur. Aliorum, quæ ſupra vires, vel infra ſunt, cauſæ aliunde, non à nobis petendæ ſunt. cùm alij eorum operum ſint effectores. Hinc concludit, non eſſe mirum, ſi ſemet dicat, licèt neque concionibus habendis, neque ducendis exercitibus, vel militiæ incumbat, in vſus, atque Patriæ neceſſitates exerceri. Illis enim operam dat, quorum ipſe auctor eſſe poteſt, at quorum effectus ab aliena manu pendent, ipſe neutiquam animum aduertit. ἐκτελεῖ igitur χρείας τῇ πατρίδι οὐ πάσας, ἀλλά τινας.

ἔπειτα οὐ τὴν τοσαύτην.] Ad benè conſtitutam Rempublicam varia munera variis ciuibus, nec omnia vni, neque vnum omnibus præſcribi, fruſtrà hîc manifeſtiſſima probare conarer. Secundò verò reſpondet Socrates ſuam operam non eſſe inutilem Reipublicæ, qui magnitudine rerum obtorpeſcentes, vel deſidia inter ipſa negotia ciues obdormiſcentes excitaret, exſtimularétque ad opus inter-

missum eleganti illa μύωπος similitudine. ὑπὸ μεγέθους τῷ. Alij habent, ὑπ'. mendosè. ἀποκοιμίζεσθαι, nonnulli addunt, οἷον ἀποκοιμ. nec displicet. Eo namque, quod in metaphora asperum, ac durum videri poterat, emollitur. Eandem sententiam non aliis, quàm iisdem verbis, & similitudine expressit Plato in Apologia. ἐὰν γάρ με ἀποκτείνητε, οὐ ῥᾳδίως ἄλλον τοιοῦτον εὑρήσετε ἀτεχνῶς, εἰ καὶ γελοιότερον εἰπεῖν, προσκείμενον τῇ πόλει ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ὥσπερ ἵππῳ μεγάλῳ μὲν καὶ γενναίῳ, ὑπὸ μεγέθους δὲ νωθεστέρῳ καὶ δεομένῳ ἐγείρεσθαι ὑπὸ μύωπός τινος. οἷον δή μοι δοκεῖ ὁ Θεὸς ἐμὲ τῇ πόλει προστεθηκέναι τοιοῦτόν τινα, ὃς ὑμᾶς ἐγείρων, καὶ πείθων, καὶ ὀνειδίζων ἕνα ἕκαστον οὐδὲν παύομαι τὴν ἡμέραν ὅλην πανταχοῦ προσκαθίζων. τοιοῦτος οὖν ἄλλος οὐ ῥᾳδίως ὑμῖν γενήσεται. &c. Annon ex his Epistolis ista & similia, aliáque quæ ex Xenophonte afferuntur, excerpta sunt, in plerisque nec verbis etiam immutatis?

προσέταξεν ὁ Θεός] De Dæmonio Socratis, ne nimius sim, plura videre poteris apud Maximum Tyrium dissert. 26. & 27. Apuleium libello de hac re edito, Platonem, Xenophontem, & alios. Tantùm ex Platone notabo, cùm actionum aliæ prohibeantur, ne fiant, aliæ suadeantur, vt fiant, Dæmonium hoc, siue vocem à re, quam erat facturus Socrates, semper reuocasse, ad rem verò suscipiendam nunquam impulisse, in Apologia. τούτου δὲ αἴτιόν ἐστιν, ὃ ὑμεῖς ἐμοῦ πολλάκις ἀκηκόατε πολλαχοῦ λέγοντος, ὅτι μοι θεῖόν τι, καὶ δαιμόνιον γίγνεται φωνή. ὃ δὴ καὶ ἐν τῇ γραφῇ ἐπικωμῳδῶν Μέλιτος ἐγράψατο. ἐμοὶ δὲ τοῦτό ἐστιν ἐκ παιδὸς ἀρξάμενον, φωνή τις γιγνομένη, ἣ ὅταν γένηται ἀεὶ ἀπο-

τρέπει με τούτου ὃ ἂν μέλλω πράττειν, προτρέπει δ' οὔποτε. τοῦτό ἐστιν, ὅ μοι ἐναντιοῦται τὰ πολιτικὰ πράττειν, καὶ παγκάλως δέ μοι δοκεῖ ἐναντιοῦσθαι. Nec ſiluit Cicero de Diuinat. lib. I. *Hoc nimirùm eſt illud, quod de Socrate accepimus, quódque ab ipſo in libris Socraticorum ſæpè dicitur, eſſe diuinum quiddam, quod Dæmonium appellat, cui ſemper ipſe paruerit, nunquam impellenti, ſæpè reuocanti.*

Θεοῦ δ' δείξαντος ἀρχήν.] Diuina equidem eſt diuini Nazianzeni de hac re in Apologia ſententia. τάξις ἀρίστη παντὸς ἀρχομένῳ καὶ λόγου καὶ πράγματος ἐκ Θεοῦ τε ἄρχεσθαι, καὶ εἰς Θεὸν ἀναπαύεσθαι. Eam ſæpiùs repetiit Pindarus Pyth. od. 9. ὠκεῖα δ' ἐπειγομένων ἤδη Θεῶν πρᾶξις, ὁδοί τε βραχεῖαι. & 10. γλυκὺ δ' ἀνθρώπων τέλος, ἀρχά τε δαίμονος ὀρνύντος αὔξεται.

τὰ δ' παρὰ Θεὸν ἀλυσιτελῆ.] Alius habet, περὶ Θεόν. malè. Xenoph. περὶ πόρων ἢ περὶ προσόδων. σὺν γὰρ Θεῷ πραττομένων εἰκὸς καὶ τὰς πράξεις προϊέναι ἐπὶ τὸ λῷον καὶ ἄμεινον ἀεὶ τῇ πόλει.

ἐν τῇ ἐπὶ Δηλίῳ.] Alius habet, Δεκελαίᾳ. malè. Delium enim oppidulum eſt in Tanagræorum finibus ad mare. Epitomator Stephani. Δήλιον πολίχνιον Βοιωτίας ἐν Τανάγρᾳ. Pauſanias in Bœoticis. ἔστι δὲ τῆς Ταναγραίας ἐπὶ θαλάσσῃ καλούμενον Δήλιον. ἐν δ' αὐτῷ καὶ Ἀρτέμιδος καὶ Λητοῦς ἐστιν ἀγάλματα. nobile Athenienſium clade, idem, ὕστερον μέν τοι καὶ Θηβαίοις νίκη κατ' Ἀθηναίων ἐπὶ Δηλίῳ τῷ Ταναγραίων ἐγένετο. Clades illa ἐπὶ Δηλίῳ μάχη dicta eſt. Harpocratio. ἐπὶ Δηλίῳ μάχη. Λυκοῦργος ἐν τῷ κατὰ Λυσικλέους. Δήλιον χωρίον ἐστὶ τῆς Βοιωτίας. ἐνταῦθα Ἀθηναῖοι μαχόμενοι ἐνικήθησαν ὑπὸ Βοιωτῶν καθά

φησι

φησι Θουκυδίδης ἐν πρώτῃ. In his leuiſſimus error irrepſit non animaduerſus ab aliis. Rem enim totam Delij ab Athenienſibus muniti, à Bœotis oppugnati acriter, ac expugnati tandem, fusè Thucydides proſequitur libro quarto, non primo. Quare reſtituendum in Harpocratione ἐν τετάρτῃ. Ælianus lib. 3. cap. 17. de eodem. ἐστρατεύσατο οὖν ἐπὶ Δῆλον, lego Δήλιον, καὶ εἰς Ἀμφίπολιν, καὶ εἰς Ποτίδαιαν. In eo prælio lapſum ex equo Xenophontem ſeruaſſe narrat Laërtius. καὶ Ξενοφῶντα ἀφ' ἵππου πεσόντα ἐν τῇ κατὰ Δήλιον μάχῃ διέσωσεν ὑπολαβών. ὅτε καὶ πάντων φευγόντων Ἀθηναίων, ἠρέμα ἀνεχώρει παρεπιστρεφόμενος ἡσυχῇ, καὶ τηρῶν ἀμύνασθαι, εἴ τις οἱ ἐπέλθοι. Plato item in Lachete fugæ illius adeò Athenienſibus noxiæ meminit, non ſine laude à fide digno, & oculato teſte narratæ. ὡς ἐγὼ, καὶ ἄλλοθί γε αὐτὸν ἐθεασάμην, οὐ μόνον τὸν πατέρα, ἀλλὰ καὶ τὴν πατρίδα ὀρθοῦντα. ἐν γὰρ τῇ ἀπὸ Δηλίου φυγῇ μετ' ἐμοῦ συνανεχώρει. κἀγώ σοι λέγω, ὅτι εἰ ἄλλοι ἤθελον τοιοῦτοι εἶναι, ὀρθὴ ἂν ἡμῶν ἡ πόλις ἦν, καὶ οὐκ ἂν ἔπεσε τότε τοιοῦτον πτῶμα. Et in Apologia non Delienſis tantùm, ſed & aliarum etiam expeditionum, in quibus Socrates non ſine vitæ diſcrimine militauit, mentionem facit. ἐγὼ οὖν δεινὰ ἂν εἴην εἰργασμένος, εἰ ὅτε μὲν με οἱ ἄρχοντες ἔταττον, οὓς ὑμεῖς εἵλεσθε ἄρχειν μου, καὶ ἐν Ποτιδαίᾳ, καὶ ἐν Ἀμφιπόλει, καὶ ἐπὶ Δηλίῳ. τότε μὲν οὗ ἐκεῖνοι ἔταττον, ἔμενον ὥσπερ καὶ ἄλλος τις, καὶ ἐκινδύνευον ἀποθανεῖν. Cicero Socratis ſimilia verba Latinè expreſſiſſe viſus eſt lib. 1. de Diuinat. *Idem etiam Socrates, cùm apud Delium malè pugnatum eſſet, Lachete Prætore, fugerétque cum ipſo Lachete: vt ventum eſt in triuium eadem, qua cæteri, fugere noluit, qui-*

bus quærentibus, cur non eadem via pergeret, deterreri ſe à Deo dixit. tum quidem ij, qui alia via fugerent, in hoſtium equitatum inciderunt. Grauiſſimorum Auctorum teſtimonio, ipſiuſmet Socratis confeſſio accedens, res haſce non aliter accidiſſe conuincit; nec aliud eſſe ea quoquo modo in dubium vertere, quàm ſub meridiano ſole nugaciter tenebras omnia occupaſſe velle affirmare. Non credam ſimilia à probatiſſimis viris, & illius æui Scriptoribus, cùm illis veritas exprobrari potuiſſet, conficta fuiſſe. Et tamen ea omnia in gratiam Socratis conficta fuiſſe à Platone, & cæteris, etſi nulla probabili ratione, ille apud Athenæum lib. 5. contendit. Et ſanè argumentum, quod illi pro Achille eſt, ſilentium ſcilicet Thucydidis, ſi probè examinetur, in hiſtoria leuiſſimum eſt. Non enim quæ omittimus, vel ſilentio inuoluimus hac vel ſola ratione, ideò falſa ſunt. cùm ex pluribus, non ex vno hiſtoriæ ac rerum ſeries continuetur, & quod in vno abfuerit, ab alio reparatum in corpus narrationis inducimus. Militiam etiam hanc Socratis Oratione 2. Platonica exagitat Ariſtides, probátque Socratem non eam laudem, quam illi tribuit Plato, mereri.

καὶ περικαταλήπτους.] Alij legunt, περικαλύπτους. malè.

ἐγὼ δὲ μεμαθηκέναι.] Optimè itaque apud Xenophontem ἀπομνημον. 2. dicebat. πάντες δὲ ἃ ἐπίστανται, ῥᾷστά τε, καὶ τάχιστα, καὶ κάλλιστα, καὶ ἥδιστα ἐργάζονται. μὴ εἰδώς τε, Alij habent, μὴ εἰδὼς δέ. ἢ κυβεύειν, Alij, ἢ κυβερνᾷν.

οὐκ ἂν δεξαίμην.] Prudens Socratis Axioma. Quæ nescias agere, ne agito. quod cùm in reliquis omnibus obseruetur, & vnusquisque Artium peritiam sibi deneget, nec huiuscemodi imperitiam sibi vitio vertat, artem tamen regnandi, gubernandi, exercitúsque ducendi, ac scientiam, etsi illam non habeat, sibi arrogat. Id Socrates irridere solitus erat, cuius exemplo Persius Satyr. 4. Neronem sub persona Alcibiadis, qui rudis admodum harum rerum, Imperium Romanum optimè se gubernare arbitrabatur. Et priùs Plato sub persona Socratis Alcibiadem in Alcibiade primo, & Iouem Rhapsodum in Ione reprehenderat, qui cùm neque in re Nautica, neque in Boaria, neque in Medicina, neque in Lanificio, neque in Nauibus compingendis, neque in aliis rebus meliùs quippiam eorum artificibus se scire faterentur, in ducendis tamen exercitibus, & populis gubernandis summoperè se excellere, neque in illis optimè moderandis peritia se destitui gloriabantur. In hæc eadem animum habuisse Æneam Syluium Historiæ Bohemicæ cap. 6. non dubium est, cùm de Puimilao tertio Bohemorum Duce scriberet, *Agrum colere, gregem pascere, nauim regere, texere, suere, ædificare, multi se ignorare fatentur. Magistratum in Vrbibus agere, regem tegere, gentibus ac nationibus imperare, quod est difficillimum, nemo sibi à natura negatum dicit, etsi plerique siue laboris odio, siue otij amore oblatis regnis abstinuêre.*

νῦν δὲ ἡ τῶν.] Alij habent, ὡς τῶν ἐπιστήμων. ineptè. &, οἷς μὴ ἴσασι. Alij, οἷς μὴ ἴσασι, sine vllo sensu.

ὅθεν καὶ τὴν τύχην.] In eamdem rem Ioannes Lydus tract. de Mensibus Verba, quia adhuc inedita, libentiùs exscribuntur. οἱ Ῥωμαῖοι μηδὲν ἕτερον παρὰ τὸ ἐν ἀνθρώποις εὐδαιμονίαν εἶναι νομίζοντες, αὐτὴν δὲ μόνην τὴν πάντων ἡγεῖσθαι νενομίκασι, Φορτοῦναν αὐτὴν ἀπὸ τῆς φορᾶς ἐμφερῶς ὀνομάσαντες. οἱ μὲν οὖν πρὸς ἀρετὴν ἔχοντες, καὶ Θεοῦ μεμνημένοι, καὶ κρείττονας ἐπὶ τῶν ἄλλων, καὶ μακαρίων πραγμάτων ἐλπίδας θάλποντες, καταφρονοῦσι τῶν τῇδε καλῶν. Εἰ μὲν γὰρ τύχη οὐδὲν δεῖ Θεοῦ. εἰ δὲ Θεὸς σθένει οὐδὲν ἡ τύχη. εἰκαῖον γάρ τι, καὶ ἀνούσιον τὸ τῆς τύχης ὄνομα. τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα κλίμακι πέφυκεν ἐξομοιοῦσθαι διὰ τὴν ἀνώμαλον αὐτῶν φοράν. ἐν μιᾷ γὰρ ὡς ἔφη τις ἡμέρᾳ, τὸν μὲν καθεῖλεν ὑψόθεν, τὸν δ' ἦρ' ἄνω, μηδενὸς ἐν ὁμοίῳ πεφυκότος μένειν τῶν παρ' ἡμῖν, ἀλλὰ παντοίαις μεταβαλλόντος τροπαῖς. ἢ οὐκ ἄρχοντες μὲν ἐξ ἰδιωτῶν, ἰδιῶται δὲ ἐξ ἀρχόντων, πένητες δὲ ἐκ πλουσίων, καὶ ἐκ πενήτων πολυχρήματοι, καὶ ἔνδοξοι μὲν ἐξ ἠμελημένων, ἐπιφανέστατοι δὲ ἐξ ἀδόξων γίνονται. Quemadmodum enim vbi prudenria regnat, omnes Dij fauisse dicuntur. Horatius,

Ad summum sapiens vno minor est Ioue, diues,
Liber, honoratus, pulcher, rex denique regum.

& Sallustius, *Non votis, neque suppliciis muliebribus auxilia Deorum comparantur. Vigilando, agendo, benè consulendo prosperè omnia cedunt. Vbi socordiæ, atque ignauiæ te tradideris, nequidquam Deos implores; irati, infestique sunt.* Ita, vbi consilium defuerit, Fortunæ nomen nobis fingimus, & causam miseræ, beatæque vitæ, cuius ipsi nobis causa sumus, in eam reiicimus. Iuuenalis Satyra 10.

Nullum numen abest, si sit prudentia; sed te

Nos facimus, Fortuna, Deam, cœlóque locamus.

Et Plinius lib. 2. cap. 7. *Toto quippe mundo, omnibúsque in locis, & horis, omnium vocibus Fortuna inuocatur, & vna nominatur, vna accusatur, vna agitur rea, vna cogitatur, sola laudatur, sola arguitur, & cum conuitiis colitur, volubilisque à plerisque etiam cæca existimata, vaga, inconstans, incerta, varia, indignorúmque fautrix. Huic omnia expensa, omnia referuntur accepta, in tota ratione mortalium sola vtramque paginam facit. Adeóque obnoxij sumus sorti, vt sors ipsa pro Deo sit, qua Deus probatur incertus.*

μᾶλλον εἰκὸς ἰδιώτου.] Hinc Agesilaus apud Xenophontem, τὰς μὲν τῶν ἰδιωτῶν ἁμαρτίας πρᾴως ἔφερε, τὰς δὲ τῶν ἀρχόντων μεγάλας ἦγε, κρίνων τοὺς μὲν ὀλίγα, τοὺς δὲ πολλὰ κακῶς διατιθέναι. Nec in aliam sententiam Auctor ille, quisquis sit, Orationis inter Isocraticas *Nicocles* inscriptæ: ἔπειτα καὶ προσήκειν ἡγησάμην τοσούτῳ τοὺς βασιλέας βελτίους εἶναι τῶν ἰδιωτῶν, ὅσῳ περ καὶ τὰς τιμὰς μείζους αὐτῶν ἔχουσι. Nam vt aiebat Iuuenalis Sat. 8.

Omne animi vitium tantò conspectius in se
Esse solet, quantò maior, qui peccat, habetur.

Vide Ioannis Catacuzeni Histor. lib. 1. cap. 6. qui etiam lib. 4. cap. 48. ad Matthæum filium dicebat, *Non enim quemadmodum aliis, si vitam solutè transegerint, sic etiam Imperatoribus vsuuenit, vt damnum ad ipsos modò pertineat: sed & bona, & mala ipsorum subditis communia sunt: & Imperatoris animam omnis virtutis speculum, atque archetypum esse oportet: alioquin non solùm suæ; sed & aliorum segnitiei pœnas persoluet.*

ἐοίκασι δὲ καὶ.] Digna ingenio Socratico Allegoria,

vt inflatos animos, elatásque superborum cogitationes obtunderet, eorúmque vanitatem in terram, quò sua studia conuertere debent, deiiceret. In eumdem significatum Lucianus in Astrologia fabellam explicauit. ἐγὼ δὲ καὶ περὶ Βελλεροφόντεω τοιάδε φρονέω. πτηνὸν μὲν οἱ γενέσθαι ἵππον οὐ μάλα πείθομαι. δοκέω δέ νιν ταύτην τὴν σοφίην μετέποντα, ὑψηλά τε φρονέοντα, καὶ ἄστρασιν ὁμιλέοντα εἰς οὐρανὸν οὐχὶ τῷ ἵππῳ ἀναβῶναι, ἀλλὰ τῇ διανοίῃ.

ἀλλὰ τὴν παῤῥησίαν.] Alij legunt, παρουσίαν. malè.

τῶν ἐκεῖ τἀνθάδε.] Alij habent, ἀμείνω δοκῶ, οὐδὲ τῷ Θεῷ. Ex vtrisque locum sic corrigerem, τἀνθάδε, ἅ μοι ἀμείνω δοκεῖ, ἀλλ' οὐδὲ τῷ Θεῷ. Oblatis enim sibi res patrias potiores existimabat. Accedebat Numinis sui beneplacitum, quod illi similia suaderet, vt à tali itinere abstineret.

EPISTOLA II.

Chærephon, quem Xenophonti commendat Socrates, fortè ille idem est amicus Socratis, & familiaris, & qui sub tali Magistro fructus protulit Philosophiæ vberrimos, ante Socratis interitum vita functus. Plato in Apologia. Χαιρεφῶντα γὰρ ἴστε δήπου. οὗτος ἐμός ἑταῖρος ἦν ἐκ νέου, καὶ ὑμῶν τῷ πλήθει ἑταῖρος, καὶ ξυνέφυγε τὴν φυγὴν ταύτην. καὶ μεθ' ὑμῶν κατῆλθεν, &c. καὶ τούτων πέρι ὁ ἀδελφὸς ὑμῖν αὐτοῦ μαρτυρήσει, ἐπεὶ ἐκεῖνος τετελεύτηκεν. Adeò in iram propensus, vt inimicitias, eásque non leues cum fratre exercuerit. Quid pro eo fratri reconciliando Socrates adduxerit, narrauit Xenophon, & ex Xenophonte Sui-

das. Ob coloris ſquallorem irridetur ab Ariſtophane in Nebulis. Cum eo, & Chærecrate illius fratre ἀπομνημονευμ. 2. de amore fraterno diſputat Socrates apud Xenophontem.

Epistola III.

τούτῳ συλλαβόμενος.] Alij legunt, συλλαμβανόμενος· ποιήσεις ἂν, Alij, ποιήσεις ἄν. malè.

τὴν μὲν τῶν Αμφιπολιτῶν.] Inſignem hominis præſagitionem! Si quis enim Potidæatarum res cum Amphipoliticis comparet, næ ille aquam aquæ ſimillimam deprehendet. In vtriſque enim Athenienſium clades, ciuium exitium, Vrbium ipſarum perniciem, ac deſtructionem intuebitur. In illis enarrandis Thucydides operam collocauit. Ex eo, & ex Diodoro ad præſentem hiſtoriam illa conferimus. Athenienſes in Thracia ad Strymonem fluuium ante bellum Peloponeſiacum poſt Thaſios deuictos, qui à Thracibus apud Drabeſcum cæſi ſunt, oppidum ἐννέα ὁδοὺς, hoc eſt, *Nouem-vias* appellatum, in poteſtatem reducere conati ſunt, ſed fruſtrà. Iidem anno vndetrigeſimo reuerſi, expulſis Hedonis, qui locum occupauerant, oppidum, Agnone Niciæ filio Coloniæ ductore, condiderunt, & Αμφίπολιν, ὅτι ἐπ' ἀμφότερα περιῤῥέοντος τοῦ Στρύμονος διὰ τὸ περιέχειν αὐτὴν τείχει μακρῷ ἀπολαβὼν ἐκ ποταμοῦ εἰς ποταμὸν, περιφανῆ ἐς θάλασσάν τε καὶ τὴν ἤπειρον ᾤκισεν. Hæc ergo ciuitas iiſdem, cùm hæc ſcriberentur, temporibus, ab Athenienſibus ad Braſidam, quidquid in cauſa fuerit, defecit. Hac defectione Athenien-

ſes πράγματα εἶχον, vt præuiderat Socrates. Nam ex Thucydide lib. 4. ἐχομένης τῆς Ἀμφιπόλεως οἱ Ἀθηναῖοι ἐς μέγα δέος κατέστησαν. Damna inde illata Athenienſibus Iſocrates Orat. ad Philippum expreſſit. ἀλλὰ τὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων θαυμάζειν, καὶ νομίζειν οὐδαμῶς ἂν ἄλλως παύσασθαι τῆς φιλονεικίας ὑμᾶς ταύτης, πλὴν εἰ σὺ μὲν πεισθείης πλείονος ἀξίαν ἔσεσθαί σοι τὴν τῆς πόλεως φιλίαν, ἢ τὰς προσόδους τὰς ἐξ Ἀμφιπόλεως γιγνομένας. ἡ δὲ πόλις δυνηθείη καταμαθεῖν ὡς χρὴ τὰς μὲν τοιαύτας φεύγειν ἀποικίας, αἵτινες τετράκις, ἢ πεντάκις ἀπολωλέκασι τοὺς ἐμπολιτευθέντας· ζητεῖν δὲ ἐκείνους τοὺς τόπους τοὺς πόῤῥω μὲν κειμένους τῶν ἄρχειν δυναμένων, ἐγγὺς δὲ τῶν δουλεύειν εἰθισμένων. Braſidæ in Amphipolitanos expeditionem ex Thucydide, ni fallor, recenſet Diodorus lib. 12. licèt pro Agnone, Apione apud eum legatur. Amphipolim, ſi vllam aliam, multinominem apud Auctores inuenio. Harpocratio. Ἀμφίπολις Ἀντιφῶν περὶ τοῦ Λινδαίων φόρου, πόλις αὕτη τῆς Θρᾴκης. πρότερον δὲ ἐννέα ὁδοὶ ἐκαλεῖτο, ὡς Ἀνδροτίων ἐν δωδεκάτῃ Ἀτθίδος. Μαρσύας δὲ ἐν Μακεδονικοῖς διὰ τὸ περιοικεῖσθαι τὸν τόπον Ἀμφίπολιν ὠνομάσθαι, πρότερον Ἄκρα καλουμένην. οἱ δὲ Ἄρεος πόλις. Et Stephani Epitomator. Ἀμφίπολις πόλις Μακεδονίας κατὰ Θρᾴκην, ἣ τις ἐννέα ὁδοὶ ἐκαλεῖτο. κεκλῆσθαι δὲ μυρίκην, καὶ ἠϊόνα. Ἀμφίπολιν δὲ διὰ τὴν περίῤῥοιαν τοῦ Στρύμονος, ὡς Θουκυδίδης τετάρτῃ. ἐκαλεῖτο δὲ κράδεμνα, καὶ ἀνάδραιμος.

καὶ περὶ ἐκείνης.] Alij habent, περὶ ἐκείνην. νῦν καί. Alii, νῦν γε. δέομεν. Alij, δεομένη ἤ, nullo ſenſu.

περὶ Ποτιδαίας.] De hac Potidæatarum ab Athenienſibus defectione, eorundémque per Athenienſes oppugnatione fusè Thucydides lib. 1. & 4. & bre-

breuiſſimè Pauſanias in Eliacis. Ποτιδεάταις δὲ, οἷς μὲν ἐπέλαβεν ἀναστάτοις ἐκ τῆς σφετέρας ὑπὸ Φιλίππου τε γενέσθαι τοῦ Ἀμύντου, καὶ πρότερον ἔτι ὑπὸ Ἀθηναίων. χρόνῳ δὲ ὕστερον Κάσανδρος κατήγαγε μὲν Ποτιδεάτας ἐπὶ τὰ οἰκεῖα, ὄνομα δὲ οὐ τὸ ἀρχαῖον τῇ πόλει, Κασανδρεία δὲ ἐγένετο ἀπὸ τοῦ οἰκιστοῦ.

EPISTOLA IV.

Κριτοβούλῳ ἐντυχών.] Critobulus hic Critonis filius fuit, cum quo apud Xenophontem Socrates, ἀπομνημον. α'. de vi oſculorum diſſerit. & in Oeconomico de adminiſtratione rei familiaris. Æſchines Socraticus in Telauge, vt refert Athenæus, eum tamquam indoctum, ſordidéque viuentem perſtringit. Εἴ γε καὶ Αἰσχίνης ὁ Σωκρατικὸς ἐν μὲν τῷ Τηλαύγει Κριτόβουλον τὸν Κρίτωνος ἐπ' ἀμαθίᾳ, καὶ ῥυπαρότητι βίου κωμῳδεῖ.

πρὸς φιλοσοφίαν αὐτὴν.] Alij habent, αὐτόν. ὡρμῆσθαι. Alij, ἐξωρμῆσθαι. æquè benè.

καὶ τὸν ὑφηγησόμενον.] Eadem ſententia apud Platonem in Lachete. ἐγὼ γὰρ φημι χρῆναι κοινῇ πάντας ἡμᾶς ζητεῖν, μάλιστα μὲν ἡμῖν αὐτοῖς διδάσκαλον ὡς ἄριστον.

σχεδὸν δὲ νέῳ.] Athenas enim tamquam in Muſarum, ac ſapientiæ arcem præſtantiſſimi quique ad oſtentanda ingenia vndique concurrebant, ſatis ſibi eſſe rati, ſi in Vrbe totius Græciæ, & literis, & armis celeberrima ſpecimen ſui edidiſſent. Appoſitè itaque Iſocrates apud Ælianum var. Hiſtor. lib. 12. cap. 52. Athenienſium ciuitatem ſcorto ſimillimam dixit : illius enim venuſtate, ac pulchritudine

pellecti, illius etiam consuetudinem auidè exposcebant. Hinc peregrinorum, & doctissimorum hominum frequentia cuique obuia erat. Poterat ergo Critobulus in tanta Præceptorum abundantia, vnum sibi deligere, qui esset ad instruendum aptissimus, optimúsque.

EPISTOLA V.

Πρόξενον δὲ καταλαβεῖν.] Proxeni ex Thebis Bœotij Ducis cum Cyro contra Artaxerxem expeditionem, cædem, mores, & studia adamussim expressit Xenophon, De expeditione Cyri lib. 2. Quæ verò antè expeditionem gesta sunt, ita Laërtius in Xenophonte. *ἦν αὐτῷ συνήθης Πρόξενος ὄνομα, γένος Βοιώτιος, μαθητὴς μὲν Γοργίου τοῦ Λεοντίνου, φίλος δὲ Κύρῳ. οὗτος ἐν Σάρδεσι διατρίβων παρὰ τῷ Κύρῳ ἔπεμψεν εἰς Ἀθήνας ἐπιστολὴν Ξενοφῶντι καλῶν αὐτὸν ἵνα γένηται Κύρῳ φίλος. ὁ δὲ τὴν ἐπιστολὴν δείκνυσι Σωκράτει, καὶ σύμβουλον ἤρετο. καὶ ὃς ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς Δελφοὺς χρησόμενον τῷ Θεῷ. πείθεται Ξενοφῶν, ἥκει παρὰ τὸν Θεόν. πυνθάνεται οὐχὶ εἰ χρὴ ἀπιέναι πρὸς Κῦρον, ἀλλ' ὅπως. ἐφ' ᾧ καὶ Σωκράτης αὐτὸν ᾐτιᾶτο μὲν, συνεβούλευσε δὲ ἐξελθεῖν. καὶ ὃς γίνεται παρὰ Κύρῳ. καὶ τοῦ Προξένου φίλος οὐχ ἧττον ἦν αὐτῷ.* Reliquam huius rei historiam habes apud Xenophontem de expedit. Cyri libro tertio.

Θεὸς οἶδεν.] Socrates in rebus dubiis, & obscuris ad Deorum consilia, homines hortabatur, vt confugerent, perfectas illinc rerum suarum cognitiones habituri. Cicero de Diuinat. in hanc rem. *Et Socrates quidem, quo quem auctorem meliorem quæri-*

mus? Xenophonti consulenti, sequereturne Cyrum, postea quàm exposuit, quæ sibi videbantur, & nostrum quidem, inquit, humanum est consilium: sed de rebus & obscuris & incertis ad Apollinem censeo referendum, ad quem etiam Athenienses publicè de maioribus rebus retulerunt. & Laërtius dicto loco.

οὐ γὰρ ἄξιον φανῆναι.] De Cyri auxiliis, Lysandro, ac Lacedæmoniis suppeditatis, ad Athenas opprimendas, vide Diodorum Siculum lib. 13.

μεταπεσούσης.] Alii legunt, καταπεσούσης.

ἀλλ' ὅσῳ λαμπρότερον.] Xenophon de Cyri institutione lib. 7. ὅταν πλεῖστά τις ἔχῃ, τότε πλεῖστοι καὶ φθονοῦσι, καὶ ἐπιβουλεύουσι, καὶ πολέμιοι γίνονται. Thucydides lib. 6. οἶδα δὲ τοὺς τοιούτους, καὶ ὅσοι ἔν τινος λαμπρότητι προέσχον, ἐν μὲν τῷ κατ' αὐτοὺς βίῳ λυπηροὺς ὄντας, τοῖς ὁμοίοις μὲν μάλιστα, ἔπειτα δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ξυνόντας. & lib. 2. καί τοι ταῦτα ὁ μὲν ἀπράγμων μέμψαιτ' ἂν, ὁ δὲ δρᾶν τι βουλόμενος, καὶ αὐτὸς ζηλώσει. εἰ δέ τις μὴ κέκτηται, φθονήσει. τὸ δὲ μισεῖσθαι, καὶ λυπηροὺς εἶναι ἐν τῷ παρόντι, πᾶσι μὲν ὑπῆρξε δὴ ὅσοι ἕτεροι ἑτέρων ἠξίωσαν ἄρχειν. ὅστις δ' ἐπὶ μεγίστοις τὸ ἐπίφθονον λαμβάνει ὀρθῶς βουλεύεται. μῖσος μὲν γὰρ οὐκ ἐπὶ πολὺ ἀντέχει. ἡ δὲ παραυτίκα τε λαμπρότης, καὶ ἐς τὸ ἔπειτα δόξα ἀείμνηστος καταλείπεται. Otiosi enim, ac desides, & laborum expertes, laboriosos, industrios, bonis & ingenio præstantes improbant, ac vituperant. Hoc in tenella adhuc ætate spectatum, cognitúmque fuit Themistocli, qui, quòd nullus illi inuideret, nullum se splendidum aggressum opus argumentabatur. φθονοῦσι δὲ μᾶλλον τοῖς μᾶλλον ἐπ' ἀρετῇ προϊέναι δοκοῦσι. διὸ καὶ Θεμιστοκλῆς ἔτι μειράκιον ὢν, οὐδὲν ἔφη πράττειν

λαμπρόν· οὔπω γὰρ φθονεῖσθαι· καθάπερ γὰρ αἱ Κανθαρίδες ἐμφύονται μάλιστα τῷ ἀκμάζοντι σίτῳ, καὶ τοῖς εὐθαλέσι ῥόδοις· οὕτως ὁ φθόνος ἅπτεται μάλιστα τῶν χρηστῶν, καὶ αὐξομένων πρὸς ἀρετὴν, καὶ δόξαν ἠθῶν, καὶ προσώπων. Plutarchus de inuidia & odio.

ἃ περὶ ἀρετῆς εἰώθημεν.] Plura de Virtute apud Xenophontem, atque Platonem contra ignauiam Socrates diſputauit.

καὶ τὸ μηδὲ γένος πατέρων.] Carmen eſt Homericum ex Iliados ζ'. vbi Glaucus Hippolochi Patris monita recenſens ait,

καί μοι μάλα πόλλ' ἐπέτελλεν,
Αἰὲν ἀριστεύειν, καὶ ὑπείροχον ἔμμεναι ἄλλων,
Μηδὲ γένος πατέρων αἰσχυνέμεν. οἳ μέγ' ἄριστοι
Ἐντ' ἐφύρῃ ἐγένοντο, καὶ ἐν Λυκίῃ εὐρείῃ.

Maiorum res præclarè geſtæ alacri animo, ac currenti ad virtutis ſtudium non leuia ſunt incitamenta.

ἐλθόντες.] Alij legunt, ἐλθόντας. malè.

δυοῖ τούτοιν.] Duo hæc etiam Onoſander in Imperatore ſuo deſiderauit, & ex Onoſandro Leo Imperator; vt ſcilicet eſſet φιλόπονος, non laborioſus ſolùm, ſed in ipſis etiam laboribus perſiſtens, neque demittens animum. idque fuerit, ſi primus militiæ labores excipiat, poſtremus omnium illos deponat. φιλόπονον δὲ, ἵνα μὴ πρῶτον τῶν στρατευομένων, ἀλλ' ὕστερον κάμνῃ. Leo. ἵνα μὴ πρῶτος τῶν στρατευομένων ἀναπαύσεως ἐπιζητῇ, ἀλλὰ γίνηται αὖθις μᾶλλον εἰκὼν πρὸς τὸ γενναίως ὑποφέρειν τοὺς πόνους. Primus laborem ſuſcipiat, vltimus vacet, ac ferietur. Sit etiam ἀφιλάργυρος. τοῦ γὰρ

ἀδωροδοκήτως, καὶ μεγαλοφρόνως προΐστασθαι τῶν πραγμάτων ἡ ἀφιλαργυρία, vt idem Onoſander, στρατηγία. πολλοὶ γὰρ κἂν διὰ τὴν ἀνδρείαν ἀσπίσι πολλαῖς, καὶ δόρασιν ἀντιβλέψωσιν, περὶ τὸν χρυσὸν ἀμαυροῦνται. δεινὸν γὰρ πολεμίοις ὅπλον τοῦτο, καὶ δραστήριον εἰς τὸ νικᾶν. Quam ἀφιλαργυρίαν, ἀφιλοχρηματίαν vocauit Socrates. Hæc verò ad ſubiectorum amorem conciliandum maximè conducunt. Xenophon de Inſtitutione Cyri lib. 1. καὶ ἐπὶ τῶν πράξεων δὲ, εἰ μὲν ἐν θέρει ὦσι, τὸν ἄρχοντα δεῖ τοῦ ἡλίου πλεονεκτοῦντα φανερὸν εἶναι. εἰ δὲ ἐν χειμῶνι τοῦ ψύχους· ἢν δὲ δέῃ μοχθεῖν τῶν πόνων. πάντα γὰρ ταῦτα εἰς τὸ φιλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀρχομένων συλλαμβάνει. Quod Socrates, δι' ἐκείνην μὲν γὰρ τοῖς οἰκείοις φίλοι.

οἰκεῖα ἔχεις.] Exempla quippe maiorum ad gloriam, réſque præclarè gerendas exſtimulant. Andromache apud Maronem 3. Æneidos,

Ecquid in antiquam virtutem, animóſque viriles,
Et pater Æneas, & auunculus excitat Hector?

Vnuſquiſque enim progenitoribus ſuis par ſumma ſtudet eſſe contentione. Hinc Iſocrates poſt Herculis exemplum familiare expoſitum, ſubdit Oratione ad Philippum. τούτου δ' ἕνεκά σοι περὶ τούτων διῆλθον, ἵνα γνῷς ὅτι σε τυγχάνω τῷ λόγῳ παρακαλῶν ἐπὶ τοιαύτας πράξεις, ἃς ἐπὶ τῶν ἔργων οἱ πρόγονοί σου φαίνονται κάλλιστα προκρίναντες. ἅπαντας μὲν οὖν χρὴ τοὺς νοῦν ἔχοντας τὸν κράτιστον ὑποστησαμένους πειρᾶσθαι γίγνεσθαι τοιούτους, μάλιστα δέ σοι προσήκει. τῷ γὰρ μηδὲν ἀλλοτρίοις χρῆσθαι παραδείγμασιν, ἀλλ' οἰκεῖον ὑπάρχειν, πῶς οὐκ εἰκὸς ὑπὸ αὐτοῦ σε παροξύνεσθαι, καὶ φιλονεικεῖν, ὅπως τῷ προγόνῳ σαυτὸν ὅμοιον παρασκευάσεις. Et in Euagora. τοὺς μὲν γὰρ ἄλλους

προτρέπομεν ἐπὶ τὴν φιλοσοφίαν ἑτέρους ἐπαινοῦντες, ἵνα ζηλοῦντες ἐκ τούτων τοὺς εὐλογουμένους τῶν αὐτῶν ἐκείνοις ἐπιτηδευμάτων ἐπιθυμῶσιν. ἐγὼ δέ σε καὶ τοῖς σοῖς οὐκ ἀλλοτρίοις παραδείγμασι χρώμενος, ἀλλ' οἰκείοις παρακαλῶ καὶ συμβουλεύω προσέχειν τῷ νοῷ. ὅπως καὶ λέγειν, καὶ πράττειν μηδενὸς ἧττον δυνήσῃ τῶν Ἑλλήνων.

Epistola VI.

ἐγὼ πένης.] βιοῦ, Alij legunt, βίον. non ſatis aptè. Paupertatem ita coluit Socrates, vt per contumeliam vulgò πένης nominaretur, vt tradit Xenophon in Oeconomico. adeò vt facultates ipſe ſuas omnes minis quinque æſtimauerit. Nec alio, quàm paupertate ipſa, efficaciori argumento, doctrinam ſuam aliis non propoſuiſſe vænalem probauit in Apologia apud Platonem. Demetrius tamen Phalereus Socratem à paupertate conatus eſt vindicare, vt tradit Plutarchus in vita Ariſtidis. Quippe non modò domum ei fuiſſe ſcripſit, ſed & minas inſuper ſeptuaginta apud Critonem fœnori datas. ἀλλὰ γὰρ ὁ Δημήτριος οὐ μόνον Ἀριστείδην, ἀλλὰ καὶ Σωκράτη δῆλός ἐστι τῆς πενίας ἐξελέσθαι φιλοτιμούμενος, ὡς μεγάλου κακοῦ. καὶ γὰρ ἐκείνῳ φησὶν οὐ μόνον τὴν οἰκίαν ὑπάρχειν, ἀλλὰ καὶ μνᾶς ἑβδομήκοντα τοκιζομένας ὑπὸ Κρίτωνος.

ἔπειτα ἐξόν μοι παρὰ πολλῶν.] Exemplum de hoc ſatis amplum ſint contempta, quidquid in contrarium adduceret Xanthippe, Alcibiadis munera. Ælianus lib. 9. cap. 29. ideóque Alcibiades in Sympoſio apud Platonem, εὖ γὰρ ᾔδειν ὅτι χρήμασί γε πολὺ μᾶλλον ἄτρωτος ἦν πανταχῇ, ἢ σιδήρῳ ὁ Αἴας.

χρὴ δὲ μὴ τοῦτο μόνον.] Satis enim ſunt, ſatiſque diues dicitur, cui ex ſuis, licèt pauca ſint, neceſſaria ſuppeditant ad ſatietatem explendam, & deſideria. Pauper erit, licèt ditiſſimus ſit, ſi facultates illi ſitim non ſedant. *τὰ μὲν γὰρ ἐμὰ*, dicit Socrates apud Xenophontem, *ἱκανά ἐστιν ἐμοὶ παρέχειν τὰ ἐμοὶ ἀρκοῦντα. εἰ δὲ τὸ σὸν σχῆμα, ὃ σὺ περιβέβλησαι, καὶ τὴν σὴν δόξαν, οὐδ' εἰ πρὸς ὅσα νῦν κέκτησαι, προσγένοιτό σοι, οὐδ' ὣς ἂν ἱκανά μοι δοκεῖ εἶναί σοι.* Nec aliò reſpexiſſe videtur Apuleius in Apologia. *Neminem noſtrûm pauperem eſſe, qui ſuperuacanea nolit, poſcit neceſſaria, quæ natura oppidò pauca ſunt. Namque is plurimum habebit, qui minimum deſiderabit. Habebit enim quantum volet, qui volet minimum. Et idcircò diuitiæ non meliùs in fundis, & in fœnore, quàm in ipſo hominis æſtimantur animo. qui ſi eſt auaritia egenus, & ad omne lucrum inexplebilis, nec montibus auri ſatiabitur, ſed ſemper aliquid, ante parta vti augeat, mendicabit. Quæ quidem vera confeſſio eſt paupertatis. Omnis enim cupido adquirendi ex opinione inopiæ venit. Nec refert quàm magnum ſit, quod tibi minus eſt.* &, *Pauper enim ſis appetendi egeſtate, diues non egendi ſatietate.* Ego verò vel iuramento contenderem Socratem, dum hæc ſcriberet, Gorgiæ illa in Apologia Palamedis præ oculis habuiſſe. *ἀλλὰ χρήματα μὲν μέτρια κέκτημαι, πολλῶν δὲ οὐδὲν δέομαι· πολλῶν γὰρ δέονται χρημάτων, οἱ πολλὰ δαπανῶντες, οὐχ οἱ κρείττονες τῶν τῆς φύσεως ἡδονῶν, ἀλλ' οἱ δουλεύοντες ταῖς ἡδοναῖς, καὶ ζητοῦντες ἀπὸ πλούτου καὶ μεγαλοπρεπείας τὰς τιμὰς κτᾶσθαι. τούτων δ' ἐμοὶ πρόσεστιν οὐδέν.* Et hos *αἰσχροκερδεστάτους* vocauit Andocides Orat. contra Alcibiadem,

non autem auaros. καίτοι ὑμεῖς γε νομίζετε τοὺς φειδομένους, καὶ τοὺς ἀκριβῶς διαιτωμένους φιλοχρημάτους εἶναι, οὐκ ὀρθῶς γινώσκοντες· οἱ γὰρ μεγάλα δαπανώμενοι, πολλῶν δεόμενοι, αἰσχροκερδέστατοί εἰσιν.

καὶ εἰ.] Alij legunt, κἂν εἰ.

ἔφη τε χρῆσθαι.] Eadem ſcribit de Socrate Xenophon ἀπομνημον. α'. πρῶτον μὲν ἀφροδισίων, καὶ γαστρὸς πάντων ἀνθρώπων ἐγκρατέστατος ἦν. εἶτα πρὸς χειμῶνα, καὶ θέρος, καὶ πάντας πόνους καρτερικώτατος. ἔτι δὲ πρὸς τὸ μετρίων δεῖσθαι, πεπαιδευμένος οὕτως, ὥστε πάνυ μικρὰ κεκτημένος, πάνυ ῥᾳδίως ἔχειν ἀρκοῦντα. &c, διαίτῃ δὲ τήν τε ψυχὴν ἐπαίδευσε, καὶ τὸ σῶμα, ᾗ χρώμενος ἄν τις, εἰ μή τι δαιμόνιον εἴη, θαῤῥαλέως καὶ ἀσφαλῶς διάγοι, καὶ οὐκ ἂν ἀπορήσειε τοσαύτης δαπάνης. οὕτω γὰρ εὐτελὴς ἦν, ὥστ' οὐκ οἶδ' εἴ τις οὕτως ὀλίγα ἐργάζοιτο, ὥστε μὴ λαμβάνειν τὰ Σωκράτει ἀρκοῦντα. σίτῳ μὲν γὰρ τοσούτῳ ἐχρῆτο, ὅσον ἡδέως ἤσθιε. καὶ ἐπὶ τοῦτο οὕτως παρεσκευασμένος ᾔει, ὥστε τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ σίτου ὄψον αὐτῷ εἶναι. ποτὸν δὲ πᾶν ἡδὺ ἦν αὐτῷ διὰ τὸ μὴ πίνειν, εἰ μὴ διψῴη, &c. Non ſunt ab his abſimilia, quæ narrat Plato. Dignum tamen admiratione eſt, quod in libro de Garrulitate de eodem refert Plutarchus, Socratem ſitientem nunquam antea bibiſſe, quàm vrnam primùm hauſta aqua plenam effudiſſet, ita enim ea conſuetudine ſitim reprimebat. καὶ γὰρ ὁ Σωκράτης οὕτως ἐκόλουε τὴν δίψαν, οὐκ ἐφιεὶς ἑαυτῷ πιεῖν μετὰ γυμνάσιον, εἰ μὴ τὸ πρῶτον ἐκχέας κάδδον ἀνιμήσας, ὅπως ἐθίζηται τὸ τοῦ λόγου καιρὸν ἀναμένειν τὸ ἄλογον. Socrates igitur, qui voluptatem nullo loco numerat apud Ciceronem de Finibus lib. 2. dicit, *Cibi condimentum eſſe famem, potionis ſitim.* Hinc cùm vſque ad veſperam,

ram, vt idemmet refert Tuſcul. Quæſt. lib. 5. contentiùs ambularet, quæſitúmque eſſet ex eo, quare id faceret, reſpondit, *Quò meliùs cœnaret, obſonare ambulando famem.* Opportunè etiam ad hunc locum Chryſoſtomus, Orat. ad Patrem infidelem. Τί δὲ ὁ τούτου διδάσκαλος Σωκράτης; πόσῳ Ἀρχελάου λαμπρότερος ἦν; καί τοι ὁ μὲν βασιλεὺς ἦν, καὶ ἐν πολλῷ πλούτῳ διῆγεν. ὁ δὲ ἐν λυκείῳ διετέλεσεν. καὶ ἑνὸς ἱματίου πλέον εἶχεν οὐδὲν, καὶ τοῦτο μόνον καὶ χειμῶνος καὶ θέρους, καὶ ἐν πάσαις ταῖς ὥραις τοῦ ἔτους περιβεβλημένος ἐφαίνετο, ἀνυπόδετός τε ἔζη διὰ παντὸς, καὶ ἄσιτος ἅπασαν διεκαρτέρει τὴν ἡμέραν, ἄρτον τε ἐσιτεῖτο μόνον, καὶ τοῦτ' ἦν αὐτῷ καὶ ὄψον, καὶ σιτίον, καὶ οὐδὲ ταύτην οἴκοθεν παρετίθετο τράπεζαν, ἀλλὰ παρ' ἑτέρων λαμβάνων, οὕτως ἐσχάτῃ συνέζη πενίᾳ, καὶ τοσοῦτον ἦν τοῦ βασιλέως λαμπρότερος, ὡς πολλάκις αὐτὸν καλοῦντος ἐκείνου παρ' ἑαυτὸν μὴ θελῆσαι τὸν λύκειον ἀφεῖναι, καὶ πρὸς τὴν ἐκείνου πενίαν ἐλθεῖν.

καὶ ἐσθῆτι θέρους τε.] Vt frigus, & rapidas temporis hyberni tempeſtates contempſerit, oculatus teſtis nobis eſſe voluit Alcibiades in Platonis Sympoſio. πρὸς δὲ τὰς τοῦ χειμῶνος καρτερήσεις· δεινοὶ γὰρ αὐτόθι χειμῶνες· θαυμάσια εἰργάζετο τά τε ἄλλα, καί ποτε ὄντος τοῦ πάγου οἵου δεινοτάτου, καὶ πάντων ἢ οὐκ ἐξιόντων ἔνδοθεν, ἢ εἴ τις ἐξίοι ἠμφιεσμένων τε θαυμαστὰ δὴ ὅσα, καὶ ὑποδεδεμένων, καὶ ἐνειλημένων τοὺς πόδας εἰς πίλους, καὶ ἀρνακίδας. οὗτος δ' ἐν τούτοις ἐξῄει ἔχων ἱμάτιον μὲν τοιοῦτον, οἷόν περ καὶ πρότερον εἰώθει φορεῖν, ἀνυπόδητος δὲ διὰ τοῦ κρυστάλλου ῥᾷον ἐπορεύετο, ἢ οἱ ἄλλοι ὑποδεδεμένοι. & Libanius in Apologia, καὶ τὸ μὴ δεῖσθαι τοσούτων ἐπαίδευσεν ἑαυτὸν, ἢ ὅθεν ἂν ἔχοι δαπανᾶν ἐσκέψατο, τρίβωνι μὲν ἑνὶ δι' ἔτους χρώμενος. ὕδωρ δὲ πίνων ἥδιον, ἢ θάσιον οἶνον ἕτεροι. τότε πεινῶν ἐσθίειν, ἀντὶ Περσικῆς τριου-

μένος τραπέζης. τῆς δὲ οὕτως ἐχούσης τροφῆς ἔμελλε δήπου τοῖς ἐπιτηδείοις Σωκράτους οὐδὲν ἐνοχλοῦντος.

ὑποδήμασι δὲ πάμπαν.] Plato in Phædro, εἰς καιρόν, ὡς ἔοικεν ἀνυπόδητος ὢν ἔτυχον. σὺ μὲν γὰρ ἀεί.

πλεῖον ὅσον ἐκ τοῦ σώφρων εἶναι.] In eandem rem Xenophon ἀπομνημ. 4. εἰπεῖν αὐτὸν ὅτι οὐδὲν ἄλλο ποιῶν διαγεγένηται, ἢ διασκοπῶν μὲν τά τε δίκαια, καὶ τὰ ἄδικα, πράττων δὲ τὰ δίκαια, καὶ τῶν ἀδίκων ἀπεχόμενος.

ὅσοι δὲ πολυτελείας.] Xenocrates item, cùm ei Alexander immenſam pecuniæ vim miſiſſet, tribus millibus Atticis acceptis, reliquam remiſit, pluribus illum dicens, qui plures aleret, indigere. Laërtius lib. 4. καὶ δὴ καὶ αὐταρκέστατος ἦν. Ἀλεξάνδρου γοῦν καὶ συχνὸν ἀργύριον ἀποστείλαντι αὐτῷ, τρισχιλίας Ἀττικὰς ἀφελών, τὸ λοιπὸν ἀπέπεμψεν, εἰπὼν ἐκείνῳ πλεῖον δεῖν πλείονας τρέφοντι.

κἀκείνην.] In alio deerat, τὴν δὲ ἀρετῆς. ſicut & infrà legebatur, καὶ τὴν ἐκ τῆς ἀρεσκείας. malè omninò.

πολλῶν αὐτοῖς δεῖσθαι.] Alij legunt, αὐτούς. non malè.

πολλάκις δὲ καὶ περὶ τοῦ Θεοῦ.] Vide acutiſſimam, item & abſolutiſſimam in Ethnico homine de Deo ipſo Theologiam. Primùm in omni genere perfectionis Deus eſt. nos in quocunque genere boni bonos fieri, perfectóſque, quatenus Deo ſimiles euadimus.

οὐ τὸ πολλῶν δεόμενον.] Hinc illius apud Laërtium apophthegma, καὶ ἐλαχίστων δεόμενος ἔγγιστα εἶναι Θεῷ. & Ciceronem lib. 5. Tuſcul. Quæſt. *Socrates in pompa, cùm magna vis auri, argentique ferretur, quàm multa non deſidero, inquit.*

καί τοι σοφώτερον.] Alij habent, καὶ τὸ σοφώτερον. non placet.

πλουτόν γ' αὖ ἐχθρῶν.] Alij, πλουτόν κ' αὖ ὄξεων.

τὸ ὂν ἀγαθόν.] In aliis deſideratur τὸ ὄν.

ἐπεὶ δὲ ἀρετὴ μόνη.] Solam virtutem hominem in cœlum dirigere, atque eam ſequenti beatitatem parare Philoſophi etiam veteres cognouerunt. Elegantiſſimus eſt de Virtute hymnus Ariſtotelis, dignus, qui in omnium animis inſculpatur.

πρὸς οἷς ἠτύχει.] Alij, πρὸς οἷς εὐτύχει.

οἷς τ' ἐστὶ τῷ τοιούτῳ.] Alij, τῶν τοιούτων. κατεχομένῳ, Alij, κατεχομένων.

καὶ οὐ λόγοις μόνον.] Alij, ἐὰν οὐ λόγοις. καὶ μὴ γινομένοις, Alij, καὶ μὴ δεομένοις. malè.

ἐκτίοντες.] Alij, ἐκτίνοντες, eodem ſenſu.

καί τοι γε ὁ νόμος.] Lege etiam filij tenebantur parentibus alimenta præſtare, quam explicat Iſæus Orat. περὶ τοῦ Κίρωνος κλήρου. Εἰ γὰρ ἔζη μὲν ὁ πάππος, ἐνδεὴς δ' ἦν τῶν ἐπιτηδείων, οὐκ ἂν ἐγὼ ὑπόδικος ἦν τῆς κακώσεως, ἀλλ' ἡμεῖς. κελεύει γὰρ τρέφειν τοὺς γονέας. γονεῖς δέ εἰσι μήτηρ, καὶ πατήρ, καὶ πάππος, καὶ τήθη, καὶ τούτων μήτηρ, καὶ πατὴρ ἐὰν ἔτι ζῶσιν. ἐκεῖνοι γὰρ ἀρχὴ τοῦ γένους εἰσί, καὶ τὰ ἐκείνων παραδίδοται τοῖς ἐγγόνοις. διόπερ ἀνάγκη τρέφειν αὐτούς ἐστι, κἂν μηδὲν καταλείπωσιν.

καὶ τεθνεῶτα.] Alij, τελευτῶντα.

χρήσασθαι τοῖς λόγοις.] Alij habent, πατρικῇ ἅμα πολιτικῇ παρρησίαν.

οὐκ ἀπολείψω.] Alij, καταλείψω.

τοῦ δὲ χρηστοῦ κτῆμα.] Lege fuſam, doctámque de amicis, illiſque comparandis diſputationem Socra-

tis apud Xenophontem, ex qua multa ad hunc locum deriuari pro dictorum Socratis expoſitione poterunt.

εἰ δέ τι τὰς ἐνίων.] Alij habent, ὀλίγων.

οὐ φορτικῶς ἡμῖν.] Alij, οὐ φορτικοῖς ἡμῖν.

ἀντάλλαγμα.] Alius legit, ἀντικατάλλαγμα.

καὶ ὁ γεννήσας αὐτὰ πατήρ.] In alio deeſt, πατήρ. elegantiſſima metaphora à corporis parturitione ad animum tranſlata. non alia enim ratione animus ex ſe ſua generat, & in lucem producit, quàm corpus priùs vi melioris agentis fœcundatum. Ea vſi ſunt plurimi. inter eos Syneſius epiſt. 1. παῖδας ἐγὼ λόγους ἐγεννησάμην, τοὺς μὲν ἀπὸ τῆς σεμνοτάτης φιλοσοφίας, καὶ τῆς συννάου ταύτης ποιητικῆς, τοὺς δὲ ἀπὸ τῆς πανδήμου ῥητορικῆς. ἀλλ' ἐπιγνοίη τις ἄν, ὅτι πατρὸς εἰσὶν ἑνὸς ἅπαντες. Athenæus, Ἀθήναιος μὲν ὁ τῆς βίβλου πατήρ. & Clemens Alexandrinus 1. Stromatum, καλὸν δὲ οἶμαι καὶ παῖδας ἀγαθοὺς τοῖς ἔπειτα καταλείπειν, οἱ μέν γε παῖδες σωμάτων, ψυχῆς δὲ ἔγγονοι οἱ λόγοι.

ἑτέρων συγγενείας.] Alius legit, εὐγενείας. non æquè benè. Cum amicis ſiquidem, dummodò illi amici ſint, affinitas, ſocietas, omnes denique neceſſitudines intercedunt. Ariſtides Orat. 2. Platonica confirmauit, ἀλλ' εἴ γέ τινας, ὥσπερ παῖδας, οὕτω καὶ ἑταίρους χρὴ λέγειν γνησίους.

ἐπιμελησομένους καταστησόμενος.] In alio deſideratur καταστησόμενος.

κατ' ὄψιν ἐντυχόντες.] Alius, ἐντυχόντι. mendosè.

EPISTOLA VII.

ἐῶ παρόντος οὐ.] Ἐῶ deſideratur in alio, quemadmodum & in *ἀπόντος οὐ.*

καί τις λόγος ἐν αὐτοῖς.] Alius habet, *ὡς αὐτούς*. Triginta Tyrannis Socratem in ſuſpicionem veniſſe, ideóque ab illis malè habitum, planum eſt. Laërtius, *ἐῶ δὲ καὶ ἰσχυρογνώμων, καὶ δημοκρατικὸς, ὡς δῆλον ἔκ τε τοῦ μὴ εἶξαι τοῖς περὶ Κριτίαν κελεύουσι Λέοντα τὸν Σαλαμίνιον πλούσιον ἄνδρα ἀγαγεῖν πρὸς αὐτοὺς, ὥστε ἀπολέσθαι. ἀλλὰ καὶ μόνος ἀποψηφίσασθαι τὴν δέκα στρατηγῶν.* Licèt enim iura patria violántes, ſontem, inſontémque trucidarent, multos timore ne ipſi ſimilia ſubirent, abigerent, expelleréntque neque inuitos, Socrates ſemper laboribus inconcuſſus, etiam illis ſuſpectus, nulla vi adduci potuit, vt ex Vrbe illa, vt ſibi conſuleret, pedem efferret; quod animaduertit Cicero ad Atticum lib. 8. epiſt. 2. *Poteriſne igitur videre Tyrannum? quaſi interſit, audiam, an videam; aut locupletior mihi ſit quærendus Auctor, quàm Socrates; qui cùm triginta Tyranni eſſent, pedem porta non extulit.*

εἰς τὴν θόλον ἦγον.] Tholus Athenis locus fuit, vbi Prytanes rem diuinam facere conſueuerant, Quingentorum Curiæ proximus. Pauſanias in Atticis, *τοῦ βουλευτηρίου τῶν πεντακοσίων πλησίον θόλος ἐστὶ καλουμένη, καὶ θύουσιν ἐνταῦθα οἱ Πρυτάνεις. καί τινα καὶ ἀργυρείου πεποιημένα ἐστὶν ἀγάλματα οὐ μεγάλα.* Huius meminit Plato, & alij.

καὶ Λέοντα συλλαμβάνειν.] Leonis Salaminij hiſtoriam, à triginta Tyrannis oppreſſi, & ſtrenuum

animum Socratis in contemnendis iniustis eorum imperiis, & Leone defendendo ita nobis idemmet Socrates apud Platonem in Apologia tradit. ἐπειδὴ δὲ ὀλιγαρχία ἐγένετο, οἱ τριάκοντα αὖ μεταπεμψάμενοί με πέμπτον αὐτὸν εἰς τὴν θόλον προσέταξαν ἀγαγεῖν ἐκ Σαλαμῖνος Λέοντα τὸν Σαλαμίνιον, ἵνα ἀποθάνοι. οἷα δὴ καὶ ἄλλοις ἐκεῖνοι πολλοῖς πολλὰ προσέταττον, βουλόμενοι ὡς πλείστους ἀναπληρῶσαι αἰτιῶν. τότε μέντοι ἐγὼ οὐ λόγῳ, ἀλλ' ἔργῳ αὖ ἐνεδειξάμην ὅτι ἐμοὶ μὲν θανάτου μέλει, εἰ μὴ ἀγροικότερον ἦν εἰπεῖν, οὐδ' ὁτιοῦν. τοῦ δὲ μηδὲν ἄδικον, μήδ' ἀνόσιον ἐργάζεσθαι, τούτου δὲ τὸ πᾶν μέλει. ἐμὲ γὰρ ἐκείνη ἡ ἀρχὴ οὐκ ἐξέπληξεν οὕτως ἰσχυρὰ οὖσα, ὥστε ἄδικόν τι ἐργάσασθαι. ἀλλ' ἐπειδὴ ἐκ τῆς θόλου ἐξήλθομεν, οἱ μὲν τέτταρες ᾤχοντο ἐς Σαλαμῖνα, καὶ ἤγαγον Λέοντα. ἐγὼ δὲ ᾠχόμην ἀπιὼν οἴκαδε. καὶ ἴσως ἂν διὰ ταῦτα ἀπέθανον, εἰ μὴ ἡ ἀρχὴ διὰ ταχέων κατελύθη. Eadem ſunt, quæ Plato etiam narrat epiſtola 7. & Theramenes vnus è triginta apud Xenophontem Rerum Græcarum lib. 2. ἐπειδὴ δὲ οὗτοι ἤρξαντο ἄνδρας καλούς τε, κἀγαθοὺς συλλαμβάνειν, ἐκ τούτου κἀγὼ ἠρξάμην τἀναντία τούτοις γινώσκειν. ἤδειν γὰρ ὅτι ἀποθνήσκοντος μὲν Λέοντος τοῦ Σαλαμινίου ἀνδρὸς καὶ ὄντος καὶ δοκοῦντος ἱκανοῦ εἶναι, ἀδικοῦντος δ' οὐδὲν, οἱ ὅμοιοι τούτῳ φοβηθήσοιντο, φοβούμενοι δὲ ἐναντίοι τῇ πολιτείᾳ ἔσοιντο. Dio Chryſoſtomus Orat. Polit. in Patriam. ἐπεὶ καὶ Σωκράτης ἐκεῖνος οὗ μέμνημαι πολλάκις ἐν μὲν τῇ τυραννίδι τῶν τριάκοντα ἔπραττε πάντα ὑπὲρ τοῦ δήμου, καὶ τῶν κακῶν οὐδενὸς ἐκοινώνησεν. ἀλλὰ καὶ πεμφθεὶς ὑπ' αὐτῶν ἐπὶ Λέοντα τὸν Σαλαμίνιον οὐχ ὑπήκουσεν. καὶ τοῖς τυράννοις ἄντικρυς ἐλοιδορεῖτο, λέγων ὁμοίους εἶναι τοῖς πονηροῖς βουκόλοις, οἳ παραλαβόντες ἰσχυρὰς τὰς βόας, καὶ πολλὰς, ὀλίγας καὶ ἀσθενεστέρας ποιοῦσιν. Meminit etiam Libanius in Apo-

logia Socratis. Illud porrò admiratione dignum est, nullam vnquam dignitatem, seu magistratum in Vrbe illa obtinuisse Socratem, præter quàm eo tempore, quo triginta Tyranni pernicie communi omnia perdiderunt. qui condemnatum Theramenem, inter lictores reluctantem, cùm nemo alius succurreret, tantum scelus ne fieret, eripere conatus fuerit, præpotentum factionem non veritus, Diodorus Siculus lib. 14.

παρὼν ὁ Χαρικλῆς.] Vnus è triginta, sicuti & Eratosthenes, & Theramenes, & Critias, & alij, quos nominat Lysias Oratione contra Eratosthenem. Omnium nomina satis diligenter exposita habes apud Xenophontem Rerum Græcarum lib. 2.

ἤδει κακόν.] mendosè. Alij legunt, ἡγῇ, optimè.

μυρία με οἴω ἠδία.] Alij, ἠδί, nullo sensu. Et fortè non malè corrigeretur, εἰ δεῖ, siquidem opus fuerit, sexcenta subibo mala, dummodò id vnum non peragam, vt iniustè agam. Illud vnum mihi tantùm periculum est, & acerbum, & formidolosum, si malus ex bono, & impius, & sceleratus fiam ex pio. Themistius Oratione 2. τούτων δὲ ἁπάντων παραδείγματα ἀπέφαινε Σωκράτην τὸν Ἀθηναῖον, ὃς οὔτε οἴκοι ὑπὸ Ξανθίππης λοιδορούμενος, οὔτε ὑπὸ Κριτίου, καὶ τῶν τριάκοντα τυράννων ἀπειλούντων, εἰ μὴ μεταβαλήσεται, καὶ θεραπεύσοι τὴν καθεστῶσαν πολιτείαν, ἀποκτενεῖν τε, καὶ ἐξελαύνειν, καὶ ἀνήκεστα ἐργάσασθαι, ὅμως οὐκ ἔδεισέ ποτε, οὐδὲ ἐξεπλάγη, οὐδὲ κίνδυνον ἄλλον ἐνόμισεν οὕτω δεινόν τε, καὶ φοβερὸν, ὡς τὸ κακὸν ἀντ' ἀγαθοῦ γενέσθαι, καὶ δυσεβῆ ἀντ' εὐσεβοῦς. ἀλλὰ τοῦτ' οὔτε Λέοντα ἤγαγε τὸν Σαλαμίνιον, οὔτ' ἐπιψηφίσαι

κατεβιάσθη κατὰ τῶν ἀμφὶ Περικλέα, καὶ Ἐρασινίδην, καὶ Διομέδοντα στρατηγῶν.

ἔλεγον γὰρ ὅτι Θηβαῖοι.] De Thrasybulo, & aliis, qui Thebis contra Tyrannos egressi, Phylam occuparunt, indéque quamplurimis ex hostibus trucidatis, res eorum non ampliùs esse in tuto, sed titubare fecerunt, Xenophon lib. 2. Rerum Græcarum.

ἀσμένως ἀπεδέξαντο.] Alij, ἀποδέξαιντο. ἐνταῦθα, Alij, ἐνθάδε.

καταλαβεῖν τοὺς Λακεδαιμονίους.] Alij, τοῖς Λακεδαιμονίοις.

καὶ τοὺς ἐφόρους περὶ τῆς.] Totam hanc de abrogata triginta Virorum Tyrannide fusè Xenophon, & ex Xenophonte Diodorus. Vt inde colligas Socratis coniecturam in re incertissima verè exitu comprobatam.

τοῦτο μὲν γὰρ ἐξεῖναι.] Locum ita corrigerem, τοῦτο μὲν γὰρ ἐξεῖναι ἔφησαν κρατήσασι πεποιηκέναι, εἰ ἐβούλ.

καὶ Θηβαίων τότε.] Alij, ποτέ.

τὰ κοινὰ διοικουῶντες.] Alij, διοικουῶνται. Legerem, διοικῶνται.

ὅλως γὰρ οὐδὲν ὑγιές.] Triginta Tyrannorum facinora turpia, cædes ciuium optimorum, translationes pecuniarum, agrorum à iustis dominis ad alienos; bonorum denique Atheniensium venditiones, & prædas pluribus prosequitur Xenophon, Diodorus, & qui illo eodem tempore sub ea iniustitia, aspera perpessus fuerat, Lysias contra Eratosthenem; Isocrates etiam in Amartyro. πάντες γὰρ ἐπίστασθε, ὅτι ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ δεινότερον ἦν πλουτεῖν, ἢ ἀδικεῖν.

ei

οἱ μὲν γὰρ τὰ ἀλλότρια ἐλάμβανον, οἱ δὲ τὰ σφέτερ' αὐτῶν ἀπώλλυον. ἐφ' οἷς γὰρ ἡ πόλις οὐ τοὺς ἁμαρτάνοντας ἐτιμωρεῖτο, ἀλλὰ τοὺς ἔχοντας ἀφῃρεῖτο, καὶ ἡγοῦντο τοὺς μὲν ἀδικοῦντας πιστούς, τοὺς δὲ πλουτοῦντας ἐχθρούς. Et Cornelius Nepos in Thraſybulo. *Cùm triginta Tyranni præpoſiti à Lacedæmoniis ſeruitute oppreſſas tenerent Athenas, plurimos ciues, quibus in bello pepercerat fortuna, partim patria expuliſſent, partim interfeciſſent, plurimorum bona publicata inter ſe diuiſiſſent.* Vltra mille, & quingentos, indicta cauſa, necarunt. Æſchines Orat. περὶ παραπρεσβ. &, κατὰ Κτησιφῶντος. ἔνιοι δὲ καὶ αὐτοὶ τῶν τριάκοντα ἐγένοντο, καὶ πλείους ἢ χιλίους, καὶ πεντακοσίους τῶν πολιτῶν ἀκρίτους ἀπέκτειναν.

τὰ δὲ εἰ μικρᾶς] Alij, τὸ δέ.

ἡ τῶν ἀρχόντων πονηρία.] Principis ad exemplum, ſiue bonum, ſiue malum ſit, totus componitur orbis. Nolunt meliores eſſe Principe, ſi ille malus eſt. nolunt peiores, ſi bonus. Sat omnibus eſt, ſi ad eius lancem, & trutinam menſurentur. Cùm verò vnuſquiſque natura ſua in malum pronus ſit, hinc fit, vt etiam ſub integerrimo Principe ſubditi inſoleſcant, & corruant, rarò ſaniores euadant. Nec alia ratione Dinarchus contra Demoſthenem, bonorum, ac malorum in Republica cauſam nullos alios eſſe quàm Duces, ac Conſultores aſſerebat. ὦ Ἀθηναῖοι παρὰ τί οἴεσθε τὰς πόλεις ποτὲ μὲν εὖ, ποτὲ δὲ φαύλως πράττειν; οὐδὲν εὑρήσετε ἄλλο πλὴν παρὰ τοὺς συμβούλους, καὶ τοὺς ἡγεμόνας. &, οὐ γὰρ ψευδός ἐστιν, ἀλλὰ καὶ λίαν ἀληθές, τὸ τοὺς ἡγεμόνας αἰτίους ἁπάντων γίνεσθαι, καὶ τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν ἐναντίων τοῖς πολίταις. &, μία γὰρ αὕτη σωτηρία, καὶ πό-

λεως καὶ ἔθνους ἐστὶ, τὸ προεστάναι ἀνδρῶν ἀγαθῶν, καὶ συμβόλαιον σπουδαίων τυχεῖν.

ἀλλ' οἷς γε ἐπαρέλθῃ πρότερον.] Res enim eo modo conſeruari videntur, quo generantur. & peſſimè comparata dignitas, nonniſi peſſimè ſuſtinetur. Ita impos animi, & cui ſinciput ſanum non eſt. Prudens omnia rectitudine, ac iuſtitia gubernari videt, quin omnia nonniſi hiſce fulcris fundata corruere.

ἀνιάτως ἔχει.] Alius, ἔχειν. ἐπιμελούμενος, Alius, ἐπιμελόμενος.

Epistola VIII.

οὐκ ἔστι τοῦτο φιλοσόφου.] Alius, τοῦ φιλοσόφου. Ex antiquis Philoſophis alios in alio bonum, & finem vltimum poſuiſſe homini, ſed præcipuè Cynicos, quorum hic Antiſthenes fuit anteſignanus, in καρτερίᾳ καὶ πόνοις, ac rerum humanarum deſpectu, Ariſtippum, ad quem ſcripta eſt hæc Epiſtola, necnon Epicurum in voluptate, palam eſt omnibus. Etſi ſcio nonnullos Epicurum ab hac infamia vindicare conatos fuiſſe. Quidquid tamen ſit, in hac Epiſtola reprehendit Ariſtippum Antiſthenes, qui cùm ſe Philoſophum profiteretur, ea tamen, quæ minùs Philoſophi ſunt, conſectari, & toto conatu ſibi procurare. Indignum namque Philoſopho videbatur diem conuiuiis, noctem flagitiis conterere: & quod peius eſt, vino madidum, cæteráque comeſſatione percuſſum ea obloqui, quæ nec concatenati ob furorem homines, præter verecundiæ, & modeſtiæ leges, garriunt; eáque edere, quæ nec

deſpicatiſſimum vulgus auderet ; quod omnia nouis etiam ſceleribus polluere non veretur. Neque ſolùm dicto Antiſthenis Ariſtippus , ſed ſua etiam confeſſione talis eſt. Quis crederet hominem ſanum tam flagitioſæ vitæ ratione laudem quærere ? at quærit hic Ariſtippus Philoſophus ? ô Anticyram! ô elleborum!

Σικελιωτικαῖς τραπέζαις.] Luxus Siculorum in prouerbium abiit. Meminit illarum etiam Plato epiſt. 7. ἐλθόντα δέ με ὁ ταύτῃ λεγόμενος βίος εὐδαίμων, Ἰταλιωτικῶν τε, καὶ Συρακουσίων τραπεζῶν πλήρης οὐδαμῇ οὐδαμῶς ἤρεσεν. An Siculos in re nequiſſima ſolos aliæ nationes eſſe ſinent? minimè. Adde Sibaritas, Italos, Chios, alios quos Athenæus, cæterique recenſent.

καὶ αὐτάρκων ἐφίεσθαι.] Alij habent, τῶν αὐτάρκων.

οὐδὲ γὰρ χρήματα.] In alio deſideratur γάρ.

ὥστε σοι συμβουλεύσαιμι.] In alio deeſt σοί.

ἄπιθι εἰς Ἀντίκυραν.] De Anticyra, & elleboro, cuius potione inſani, ac mentis morbo laborantes ſanantur, plura Adagiographi, & Helladius apud Photium. ὅτι τὴν Ἀντίκυραν, ἐν ᾗ φασι γίνεσθαι τὸν λευκὸν ἐλλέβορον οὐδενὸς χείρω τῶν ἀλλαχόθι γινομένων, Φωκικὴν εἶναι πόλιν λέγει. Alciphum item in epiſtolis ἀνεκδότοις. χαρώπη γλαυκίππῃ. μέμηνας ὦ θυγάτριον, καὶ ἀληθῶς ἐξέστης. ἐλλεβόρου δεῖ σοι καὶ οὐ τοῦ κοινοῦ, τοῦ δὲ ἀπὸ τῆς Φωκίδος Ἀντικύρας. ἥτις δέον αἰσχύνεσθαι κορικῶς ἀπέξεσας τὴν αἰδῶ τοῦ προσώπου. ἔχε ἀτρέμα, καὶ κατὰ σεαυτὴν ῥίπιζε τὸ κακὸν ἐξελθοῦσα τῆς διανοίας. εἰ γάρ τι τούτων ὁ σὸς πατὴρ πύθοιτο, οὐδὲν διασκεψάμενος οὐδὲ μελλήσας, τοῖς ἐναλίοις βορὰν παραρρίψει.

ὅτι τοσοῦτον ἄν.] Alij legunt, τοσοῦτον ἄν. διένεγκες, Alij, διένεγκας. ego mallem, διενέγκοις.

EPISTOLA IX.

κακοδαιμονοῦμεν.] Vafrè nimis, & λίαν εἰρωνικῶς suam causam agit, & expedit Aristippus contra Antisthenem. neque enim negat crimen obiectum, quòd videlicet voluptati operam det, sed in alios causam illius detorquet, fingitque summoperè dolere, super quibus summoperè gaudet, quasi inuitus impulsu Tyranni ad id compellatur. Hac etiam Orationis figura vsus est sæpissimè Iulianus Imperator in Misopogone contra Antiochenos. Neque dissimile ab his fuit dictum Theodori Athei cognominati, cùm à Cyrenæis eiiceretur, κακῶς ποιεῖτε ἄνδρες Κυρηναῖοι, ἐκ τῆς Λιβύης εἰς τὴν Ἑλλάδα με ἐξορίζοντες. Voluptatem autem omnium finem, & in ea beatitudinem collocasse Aristippum habeo ex Laërtio. τέλος μὲν γὰρ εἶναι τὴν κατὰ μέρος ἡδονήν, εὐδαιμονίαν δὲ τὸ ἐκ τῶν μερικῶν ἡδονῶν σύστημα, αἷς συναριθμοῦνται καὶ αἱ παρῳχηκυῖαι, καὶ αἱ μέλλουσαι. Εἶναί τε τὴν μερικὴν ἡδονὴν δι' αὐτὴν αἱρετήν, τὴν δὲ εὐδαιμονίαν οὐ δι' αὐτήν, ἀλλὰ τὰς κατὰ μέρος ἡδονάς. Nec ob aliam rationem aduersus voluptatem sermonem in Aristippum ex persona Socratis conuertit Xenophon: non quòd in eum infesto esset animo, vt idem Laërtius affirmat, Ξενοφῶν τε εἶχε πρὸς αὐτὸν δυσμενῶς. διὸ καὶ τὸν κατὰ ἡδονῆς λόγον Σωκράτει κατὰ Ἀριστίππου περιτέθηκεν.

καὶ ἀλειφόμενοι.] Aristippus vnguentis vtebatur, à quibus nec reliqui Philosophi abhorruerunt, ita

tamen vt effœminatos reprehenderet, à quibus res tam bella infamaretur. Seneca de Beneficiis, & Clemens Alexandrinus. Laërtius in eius vita. πρὸς Χαρώνδην εἰπόντα, οἱ δὲ πρὸς Φαίδωνα, τίς ὁ μεμυρισμένος; ἐγώ, φησιν, ὁ κακοδαίμων, κἀμοῦ κακοδαιμονέστερος ὁ Περσῶν βασιλεύς. ἀλλ' ὅρα μὴ ὡς οὐδὲν τῶν ἄλλων ζώων παρὰ τοῦτο τι ἐλαττοῦται, οὕτως οὐδ' ἂν ἄνθρωπος. κακοὶ κακῶς δ' ἀπόλοιντο οἱ κίναιδοι, οἵτινες καλὸν ἡμῶν ἄλειμμα διαβάλλουσιν.

ἐσθῆτας μαλακάς.] Alij habent μακράς. ſimile veſtis genus ταραντινίδιον dictum eſt, Pollux, διαφανὲς ἔνδυμα ὠνομασμένον ἀπὸ τῆς Ταραντίνων χρήσεως, καὶ τρυφῆς.

τὴν Σωκρατικὴν κατέχει.] Alius legit, κατέχειν. καὶ οὔτε δίκαν, Alius, οὐχί. ὅστις μέ τοι, Alius, ὅστις γέ τοι. Et nota Ariſtippum Doricam Dialectum cum Attica immiſcuiſſe, & verba ita componere, vt partim more Attico, partim more Dorico pronunciet, & ex vtriſque Dialectis vnam tertiam nobis conflaſſe; quod innuiſſe etiam videtur Laërtius, dum de eius Dialogis verba facit, ἓν δὲ ἐν ᾧ διάλογοι πέντε καὶ εἴκοσιν, οἱ μὲν Ἀτθίδι, οἱ δὲ Δωρίδι διαλέκτῳ γεγραμμένοι.

δεδώρηται γυναῖκας.] Munus hoc Dionyſij non aliud fuiſſe exiſtimo, quàm quod narrat etiam Laërtius in eius vita. Διονυσίου δέ ποτε τριῶν ἑταιρῶν οὐσῶν μίαν ἐκλέξασθαι κελεύσαντος, τὰς τρεῖς ἀπήγαγεν εἰπών, οὐδὲ τῷ Πάριδι συνήνεγκε μίαν προκρῖναι. ἀπαγαγὼν μέντοι, φασίν, αὐτὰς ἄχρι τοῦ θυρῶνος ἀπέλυσεν. οὕτως ἦν καὶ ἑλέσθαι, καὶ καταφρονῆσαι πολύς.

ἐπὶ τοιαῦτα ποιέων.] Alij non habent, τοιαῦτα.

ἵνα σοι τὰ αὐτὰ δόξω.] Alius habet, καὶ αὐτὰ δείξω.

ἀπότιθέ σοι ὃν ἔχεις.] Alij legunt, ἀποτίθεσο, ἵν' ἔχεις.

καὶ τῶν ἀλφίτων ἔχε.] Legerem, ἔχου.

τοῦ χρώματος.] Laudat farinam à colore; fieri enim potuit, vt Cretica eo inter alias excelleret. Ego legerem χείματος. ſicut enim ficus in hyemem, ita & farina ex Creta inſula allata, in eandem tempeſtatem reponenda eſſet.

καὶ ἀπὸ τῆς ἐννεακρουνοῦ.] Pauſanias in Atticis. πλησίον δέ ἐστι, Odæi nempe, κρήνη, καλοῦσι δὲ αὐτὴν ἐννεάκρουνον, οὕτω κοσμηθεῖσαν ὑπὸ Πεισιστράτου. φρέατα μὲν καὶ διὰ πάσης τῆς πόλεώς ἐστι. πηγὴ δὲ αὕτη μόνη. Harpocratio, ἐννεάκρουνος Λυσίας ἐν τῷ περὶ ἀπιστώσεως. κρήνη τις ἐν Ἀθήναις, πρότερον δὲ ἐκαλεῖτο Καλλιρρόη. Suidas oppoſitum refert. Καλλιρρόη κρήνη ἐν Ἀθήναις, ἥ τις πρότερον ἐννεάκρουνος ἐκαλεῖτο.

ὡς πρέπει ἐλευθέρων, καὶ ζῶντα.] Corrigerem, ἐλευθέρῳ, καὶ ζῶντι.

καὶ ζῶντα ἐν Ἀθήναις.] In aliis deſideratur ἐν Ἀθήναις.

ἐγὼ μὲν γάρ.] Alius, ἐγὼ γάρ. ἧκον, Alius, ἧκα.

καὶ νᾶσον.] In alio non leguntur, ἤδη ὅτι κακοδαιμονήσων, ſed ſic, καὶ νᾶσον ταῦτα πάσχω.

ἐλεοῦντές με περιβλέπονται.] Alius, παραβλέπονται. Alius, περιβλέποντα.

ἀβούλως τὰ ἀποπήματα.] Alius habet, τῷ ἀποπήματι, malè.

ὅτι τε ἐγώ.] Alius, ὁπότε ἐγώ.

οὐδὲ πώγωνα τρέφειν.] Laertius ex Soſicrate Diodorum Aſpendium primum & barbam demiſiſſe, & baculo, & pera vſum ſcribit in Antiſthene lib. 6. Σωσικράτης δὲ ἐν γʹ. διαδοχῶν Διόδωρον τὸν Ἀσπένδιον καὶ πώγωνα καθεῖναι, καὶ βάκτρῳ, καὶ πήρᾳ χρῆσθαι.

μετ' ὃ ἐπιδείξασθαι.] Quid ſit ἐπίδειξις Sophiſtarum fusè alij pertractarunt.

αἰσχρὸν γὰρ οὐ φασὶ σοι.] Alius, αἰσχρὸν οὐ φασί σοι. ἤδη λέγειν, in alio deeſt, ἤδη.

οὐ μεῖζόν σοι ἐν σοφίᾳ οὐδὲν ἔσται.] Alius habet, οὐ μεῖζον ἐν σοφίᾳ οὐδὲν ἐστιν.

ἐμοὶ μὲν γάρ.] Alius, ἐμοὶ μέν τοι γάρ.

Epistola X.

ἐπιστέλλων οὐχ ἁμαρτάνειν οἶμαι.] Alius legit, οὐχ ἁμαρτάνων.

Epistola XI.

οὐδὲ ἀπολέσουσί τι.] Alius habet, οὐδὲ ἀπολοῦν τι τῶν χρημάτων. Ego legerem, οὐδὲ ἀπολοῦσί τι τῶν χρημάτων.

ταῦτα δὲ Ἀντισθένει μὴ λέξῃς.] Non quòd ad alium, quàm ad ipſum Antiſthenem hæc Epiſtola, vt ego exiſtimo, ſcripta ſit. ſed per iocum, & ſatis εἰρωνικῶς Antiſthenem, qui cum Tyrannis conſuetudines acriter reprehenderat, vexat, imponens ſilentium, ne beneficium à Tyranno in re vrgentiſſima recepto Antiſthene indicaret. Porrò ad Antiſthenem fuiſſe ſcriptam manifeſtum eſt ex Epiſtola Simonis Coriarij ad Ariſtippum. ἔσται γὰρ ὁ σωφρονιστὴς τῶν ἀφρόνων ὑμῶν παίδων Ἀντισθένης. γράφεις γὰρ αὐτῷ κωμῳδῶν ἡμῶν τὰς διατριβάς.

καὶ τὸν οἶνον πωλοῦσι.] Alij, πωλοῦσιν.

ὁπότε μὲν οἱ σκίρωνες.] Æſchynes in Epiſtolis, λαμπρῷ σφόδρα σκίρωνι περὶ μέσην ἡμέραν κατήχθημεν. Ventum eſſe, Thraciam Ponticis dictum, inquit Arrianus

de Ponto Euxino. σώζοιτο δ' ἂν ὑπὸ τοῦ Βορρᾶ τὰ ὁρμοῦντα πλοῖα, ἀλλ' οὐ τοῦ γε Αρπακτίου, οὐδὲ τοῦ Θρασκίου μὲν ἐν τῷ Πόντῳ, Σκίρωνος δὲ ἐν τῇ Ελλάδι καλουμένου. Ariſtoteles Thraſciam diuerſum eſſe à Scirone tradit, cùm Argeſtem, quem alij Olympiam, alij Scironem vocant, ab æſtiuo occaſu ſpirare affirmat, Thraſciam verò inter Corum, & Septentrionem. Plinius dubitationem eximit lib. 2. cap. 47. *Sunt etiam quidam peculiares quibuſdam gentibus venti, non vltra certum procedentes tractum: vt Athenienſibus Sciron paulùm ab Argeſte deflexus, reliquæ Græciæ ignotus, alicubi elatior idem Olympias vocatur. conſuetudo omnibus his nominibus Argeſtem intelligit.* Et à Scironiis ſaxis, quòd inde ſpiret, Scirona dictum ab Athenienſibus tradit Strabo lib. 9. ἀπὸ δὲ τῶν ἄκρων τούτων καταιγίζοντα σκαιὸν τὸν Αργέστην, Σκίρωνα προσηγορεύκασιν Αθηναῖοι. Vide Adamantini Sophiſtæ Fragmentum de ventis apud Aëtium lib. 3. cap. 163.

τοῦτο γὰρ οὐκ ἔστι χρῆμα.] Quidam amicus meus legebat χραίνεσθαι, quaſi diceret hiſce actionibus animum non maculari. Retineo Codicum lectionem. Antiſthenes enim, ſiue ille ad quem ſcribit, & Tyrannos adire, & epulis, ac comparandis opibus operam dare reprehendebat, at viliſſimis artibus familiariùs vti, laudabile eſſe exiſtimabat: non aliam ob cauſam, vt ſcribit Ariſtippus, quàm quòd huiuſcemodi actiones non eſſent poſſeſſio, à quo ipſe tantopere abhorrebat. illis enim nihil poſſidebatur.

EPIS-

Epistola XII.

εἰ) σκυτοτόμος.] De Simone Atheniensi Coriario, & eius Dialogis, quos σκυτικοὺς à Coriis nuncupabant, vide Laërtium lib. 2.

καὶ ὁμοίως.] Alius legit οἰκείως.

μέμνησο μέντοι ἀεί μου, ὦ δίψης.] Iocus videtur à potandi desiderio semper in Aristippo nouo ac recenti, desumptus. Sicuti enim ipse nunquam sine siti, ita sine Simonis recordatione Simon optabat, vt nunquam esset. Quidam tamen ἀλίμου, contra sitim, id est medicamentum, legi volebat. Non probo. De Halimo nostro in Piellum de admirabilibus lectionibus Autoschediasmate satis plura.

Epistola XIII.

οὐκ ἐγώ σε κωμῳδῶ.] In alio illud, σὲ, sicut & infrà desideratur. κρείσσοντα, alij legunt κρείσσω.

Προδίκῳ τῷ Κίῳ.] De Prodico Cio, eiúsque scripto de Hercule laudatissimo, ne hîc plura referam, dicam quod de eodem Philostratus in Vitis Sophistarum, vbi inter alia. τὴν δὲ Ἡρακλέους αἵρεσιν τὴν τοῦ Προδίκου λόγον, οὗ κατ' ἀρχὰς ἐπεμνήσθην, οὐδὲ Ξενοφῶν ἀπηξίωσε μὴ οὐχὶ ἑρμηνεῦσαι. καὶ τί ἂν χαρακτηρίζοιμεν τὴν τοῦ Προδίκου γλῶτταν Ξενοφῶντος αὐτὴν ἱκανῶς ὑπογράφοντος. Xenophon autem de eodem ἀπομνημ. 2. & Plato in Conuiuio. Complures eum Cium inter alios Scholiastes Aristophanis in Nebulis, sed inconcinnè fecerunt. Legi etiam apud Ciceronis varias editiones, quod errore descriptorum contigisse certo certius est.

ὅς ἔφα ἀπελέγξαι σε.] Alij legunt ἀπολέξαι σε.

καὶ ἐπαινοῦ εἰ σκυθικός.] Alius, εἰ δυνατικός. ἐμπλησθεὶς, Alius, πιστευθεῖσαι. Alius suspicabatur legendum ἐμπέπλησαι. ego nihil muto. refertur namque ad ἔπειθες, quod alius legit ἔπειθεν, mendosè.

καὶ τοὺς καλλίστους τοὺς νέους.] Legerem τῶν νέων. οἷον Ἀλκιβιάδην, Alius habet, οἵου. De Alcibiade, aliisque frequens apud Platonem, Xenophontem, Plutarchum, & alios mentio.

καὶ νῦν ἴσμεν.] Alius habet, ἴσμεν ὁποῖος εἶ, ὅτι νῦν Ἀντισθένης παρὰ σὲ φοιτᾷ.

ὁπόσον σοι ἐγὼ φίλος.] Alius, ὁπόσον δὲ ἐγὼ φίλιος, ῥᾳστώνην, καὶ τὴν ἀδοναν ἀποδεχόμεθα.

σὺ δ' ὁμολογῶν.] Alius, ἀλλ' ὁμολογῶν. Alius, σὺ δὲ ὁμολογῶν.

ἐγέλασας τῆς ἀλαζονείας.] Notum est omnes Philosophos sub pallio maximam leuitatem continuisse, despectu gloriæ, ac reliquarum rerum humanarum circa inanes rumores occupatos, & omnes vmbras etiam falsæ gloriæ consectatos fuisse. vt de aliis taceam, narrat Laërtius Antisthenem inuerso pallio discisam partem in prospectum omnium obiecisse, tunc intuitum Socratem, Video, dixisse, per pallium inanem tuam gloriæ cupiditatem, ὁρῶ σου διὰ τοῦ τρίβωνος τὴν φιλοδοξίαν.

καὶ ὄνυχας ὥσπερ τὰ θηρία μακροὺς περιεχειμένους.] Alij legunt, μακρὰς περιεχειμένων.

EPISTOLA XIV.

ἤδη μὲν.] Nullum alium huius Epistolæ scripto-

rem, quàm Euclidem Megarenſem fuiſſe exiſtimo. infrà namque vbi eos omnes, qui morienti Socrati adfuêre, enumerat, ſe cum Terpſione coniungit, ἐγώ, καὶ Τερψίων, quos etiam in eadem re Plato coniunxit in Phædone, καὶ Μεγαρόθεν Εὐκλείδης τε, καὶ Τερψίων. Nec ſuo tantùm nomine, ſed Terpſionis etiam dedit; habetur ex ea, quæ ſequitur Xenophontis ad eoſdem. καὶ οἱ περὶ Γρύλλον τὰ ἱερά μου ἐποίουν, ὅσαπερ ἦν εἰκὸς αὐτοὺς ποιεῖν. καὶ ὑμεῖς δὲ εὖ πράττετε γράψαντες ἡμῖν τὰ περὶ Σωκράτους.

τὸν Γέτην.] Alij, ſed malè Δέτην. Serui nomen Athenienſibus frequens ab iis Getis, qui verſus Pontum, & Orientem inclinant. Strabo lib. 7. τοὺς μὲν γὰρ Δάκους προσαγορεύουσι, τοὺς δὲ Γέτας. Γέτας μὲν τοὺς πρὸς τὸν Πόντον κεκλιμένους, καὶ πρὸς τὴν ἕω. Δάκους δὲ τοὺς εἰς τἀναντία πρὸς Γερμανίαν, καὶ τὰς τοῦ Ἴστρου πηγάς. οὓς οἶμαι Δάους καλεῖσθαι τὸ παλαιόν. ἀφ' οὗ καὶ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ἐπεπόλασε τὰ τῶν οἰκετῶν ὀνόματα Γέται, καὶ Δᾶοι. τοῦτο γὰρ πιθανώτερον, ἢ ἀπὸ τῶν Σκυθῶν, οὓς καλοῦσι Δάας. & ex Strabone Stephanus in Δακία. Licèt Plinius nullam aliam, quàm diſtinctionem nominis videatur agnoſcere. Seruis enim vt plurimùm à regionibus nomina imponebantur. Varro de ling. Latina lib. 7. & Gloſſæ veteres. Iuuenalis in Satyram 6. & Helladius apud Photium, οἱ κωμικοὶ τοὺς οἰκέτας τὸ μὲν πλέον ἀπὸ τοῦ ἔθνους ἐκάλουν, οἷον Σύρον, Καρίωνα, Μίδαν, Γέτην, καὶ τὰ ὅμοια. ἐκάλουν δὲ καὶ τὰ ἐξ ἐπιθέτων, ὡς ἀπὸ τοῦ χρώματος μὲν, πυῤῥίαν, καὶ ξανθίαν, ἀπὸ τοῦ ἔθνους δὲ θρᾶκα... ἀπὸ τοῦ τρόπου δὲ πάρμενοντα, καὶ πιστὸν, καὶ δρόμωνα. ἐκάλουν δὲ καὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας, ἐν ᾗ ὠνήσαιντο τὸν οἰκέτην, ἐξ οὗ καὶ τοὺς νουμηνίας ὠνόμαζον. Inter alia munia Cur-

ſoris ſæpiùs, & Tabellarij functi, tanquam qui ad perferendas literas, codicillos, aliáque eiuſmodi mitterentur. Hinc illud Comici apud Ariſtotelis Interpretes,

Δάος περιέσι. τί ποτ' ἀγγελῶν πάρει.

ἔπειτα δὲ περὶ Λακεδαίμονα.] De profectione Xenophontis, & mora apud Lacedæmones Diogenes Laërtius in Xenophonte lib. 2. innuitque hic Auctor in fine, *καί σοι δὲ ἡ στρατεία τοῦ τὸ μέγα ἐμπόδιον.*

τὴν μιαρίαν.] Calumniatorum, ac Socraticæ innocentiæ temeratorum certi illi fuêre Anytus, & Melitus: incerti Lyco, Polycrates, Polyeuctus. Hi cùm magnum ſenem in iudicium vocare non auderent, in Bacchanalibus per riſum, & iocum, Ariſtophane in Nebulis præeunte, per ſummam poſtea licentiam, accuſationem inſtituêre. Eunapius in Ædeſio, Plato, & Xenophon pluribus locis, Laërtius in Vitâ Socratis, & alij. Quidquid de Lycone, & Polyeucto ſit, oculatus nobis teſtis inſtar omnium hic Auctor, primas in ſcelere Anyto, ſecundas Melito, poſtremas Polycrati, qui & Orationem conſcripſit, tribuit. ſed de hac Oratione alibi.

καὶ ἡμῶν οἰομένων αὐτοῖς.] Alius Codex legebat *αὐτοῦ*, ſed perperam.

καὶ εἶπερ Μέλιτος.] Locus hic, ſicuti & ſequentes nonnulli melioris Codicis opem expectant, quos ſi ex ingenio corrigere velis, corrigas licet, omnia præter ea, quæ Auctoris fuêre, produces. Alius legebat, *καὶ εἶπερ Μέλιτος ἐν τῷ δικαστηρίῳ οὐδὲν ἴδιον κακοδαίμονος ἀνθρώπος.* magis perplexè. Exiſtimaui aliquan-

do legendum, καὶ τῶ ἄρα Μέλιτος ἐν τῷ δικαστηρίῳ οὐδὲν ἢ κακοδαίμων ἄνθρωπος. Non tamen ſatisfacit, nec ſententiæ acumen agnoſco. Quomodo enim, qui nihil de culpa participat, miſer eſſe poterit. At eum in calumnia locum non habuiſſe hinc liquet: fons enim, atque origo totius accuſationis fuit Anytus, in quem omnem, ob varias etiam cauſas adductas, culpam reiicit. niſi κακοδαίμων illud pro inepto accipiamus. Hinc illa magis arrident, καὶ εἴπερ Μέλιτος ἐν τῷ δικαστηρίῳ οὐδὲν ἴδιον εἶχεν, οὐ κακοδαίμων τῶ ἄνθρωπος. Quaſi diceret Melitum cætera probum, nec malum, ſi in eo iudicio cum Anyto, & aliis non communicaſſet, partis calumniæ expers. Vbi Anytus non tantùm eo iudicio, ſed cæteris etiam rebus ſingulari nequitia præditus, pietatem, ac ciues omnes ſuos læſit. Accuſatione ergo illa miſer Melitus, rebus aliis non fuiſſet infelix: ideóque infrà non ῥίζα τῆς γραφῆς, ſed διάκονος audit.

Τὰ περὶ βύρσας.] Locus non minùs difficilis, nec implicatus. Excutiam tenebras, etſi non omnes, ſi potero. Xenophon in Apologia Socratis refert, Socratem Anytum reprehendiſſe, quòd filium in Coriaria arte, ipſe Reipublicæ dignitatibus auctus, inſtrueret. Filium in eo exercitio non perduraſſe, & curatoris tandem oſcitantia multibibus, merobibúſque, tu lagenam dicas, peſſimè mortem oppetiiſſe; quem ſecutus eſt non minùs infamis pater. ὅτι αὐτὸν τῶν μεγίστων ὑπὸ τῆς πόλεως ὁρῶν ἀξιούμενον, οὐκ, ἔφη, χρῆναι τὸν υἱὸν περὶ βύρσας παιδεύειν. &, ὥστε φημὶ αὐτὸν ἐπὶ τῇ δουλοπρεπεῖ διατριβῇ, ἣν ὁ πατὴρ αὐτῷ παρεσκεύα-

κεν, οὐ διαμενεῖν. διὰ δὲ τὸ μηδένα ἔχειν σπουδαῖον ἐπιμελητὴν προσπεσεῖσθαί τινι αἰσχρᾷ ἐπιθυμίᾳ, καὶ προβήσεσθαι μέντοι πόρρω μοχθηρείας. ταῦτα δὲ εἰπὼν οὐκ ἐψεύσατο. ἀλλ' ὁ νεανίσκος ἡσθεὶς οἴνῳ οὔτε νυκτὸς, οὔτε ἡμέρας ἐπαύετο πίνων. καὶ τέλος οὔτε τῇ ἑαυτοῦ πόλει, οὔτε τοῖς φίλοις, οὔτε αὑτῷ ἄξιος οὐδενὸς ἐγένετο. αὐτὸς μὲν δὴ διὰ τὴν τοῦ ὑοῦ πονηρὰν παιδείαν, καὶ διὰ τὴν αὑτοῦ ἀγνωμοσύνην ἔτι καὶ τετελευτηκὼς τυγχάνει κακοδοξίας. Anytus ergo, vt & Libanius Apologia pro Socrate tradit, Coriariorum arte locuples, coriorum mentione indignabatur, & cùm opus non euitaret, nomen tamen illius fastidiebat, exprobrantique Socrati palam, & inter sodales offensus, inimicitias exercuit. Colligitur itaque potissimam offensionis causam eam fuisse, quòd Socrates, libero aliàs animo, atque ingenio, & procaci in reprehendendis ciuium vitiis linguâ, artis vilitatem obiiceret, quam ille, licèt ad honestiora aptissimus, summo nisu amplectebatur, & filium etiam illiberali operi mancipauit. Videamus porrò an ex verbis hoc elici possit. Proptereà Anytus Socratem accusauerat, quòd sicubi sermonem inter adolescentes institueret, infanda esse, nec digna commemoratu, quæ in confectione coriorum accidunt, idque ex aliarum artium professoribus comprobabat. Quicunque enim scientiam alicuius rei possident, res illas fouent, quibus applicantur; sic & qui aliquid profitentur, id opere præstant, quod profitentur, quemadmodum de Acumeno Medicinæ, Damone, & Conno Metrobij filio Musices expertis traditur. Neque enim similium pudebat Anytum, quando

illius filij, licèt operam dederint Socrati, ad hunc diem non tantùm profecêre, vt ſibi ex tribunali cauſas agendo parerent alimenta. Neque enim alteri exercitio applicauerat ille, licèt ſæpiùs Plutonis galeâ indutus, vel Gygæ annulum geſtans latere ſe exiſtimet, ciuéſque in iudicium vocet. Victum namque ſibi ex coriis ſuppeditat. Videamus modò an in verbis aliquid immutandum ſit. δι' ὧν Σωκράτης ἔλεγεν αὐτόν, legerem πρὸς αὐτόν, ἄρρητα εἶναι τὰ περὶ βύρσας, εἴ ποτε διαλέγοιτο, καὶ κατασκευάζοι περὶ τοῦ ἐπιστήμην ἔχοντας προσιέναι τούτοις τοῖς πράγμασιν, οἷς προσίασιν. οὕτως οἱ ἐπαγγελλόμενοι ὁτιοῦν πράττειν, adderem ἐκεῖνο πράττουσιν ὃ ἐπαγγέλλονται, δεῖ. ἴσμεν ἀκούομεν, lego ἀκουμενὸν τοῦ μαθόντα τὰ ἰατρικά, καὶ τὰ μουσικὰ Δάμωνά τε, καὶ Κόννον τοῦ Μητροβίου. οὐ γὰρ ᾔδειτο οἶμαι ὡς μὴ ἐργασάμενος αὐτά, ὁπότεν οἱ υἱεῖς αὐτοῦ ἀκροασάμενοι Σωκράτους. Hîc videntur aliqua deeſſe, felicioribus auſis ab aliis ſupplenda. Relinquat ergo Anytus coria, ſi illius exercitij pudet, & quod ipſe profitetur, ſi diuerſum eſt à Coriariorum arte, peragat. quòd ſi coria tractat, ex iiſque victum ſibi captet, ea ipſa profiteatur. nóſque dum ſimilem illi artem obiicimus, deſinat moleſtos, ac improbos vocare. Similia ſunt, quæ habet Libanius. μεμνημένος δὴ σκυτοτόμων, καὶ βυρσοδεψῶν, καὶ τῶν ἁλουργὰ ποιούντων ἔργα, καὶ τῶν ἐπὶ ταῖς ἄλλαις τέχναις, καὶ λέγων ὡς ἐφ' ὅτῳ τις διατρίβει, τοῦτο ἂν εἰδείη μᾶλλον ἑτέρου, καὶ καλῶς ἂν κατίδοι φαυλότητα τὴν ἐν ἑαυτῷ, καὶ τοὐναντίον ὑπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἐπὶ τοῦτον Ἄνυτον ἦγεν. ᾧ τὸ μὲν ἀπὸ βυρσῶν εὐπορεῖν οὐκ ἐφαίνετο δεινόν, τῷ δὲ λόγῳ τῆς ἐργασίας ἀγανακτεῖ. καὶ τὸ μὲν ἔργον οὐκ ἔφυγε, δυσχε-

ῥαίνῃ δὲ τὸ ῥῆμα. Cuius artis nomen adeò indignabatur, ac fastidiebat, vt post accusationem promulgatam promiserit Socrati, si desisteret à detestandæ artis mentione, cum ipso in gratiam rediturum, deleturúmque accusationem. Idem, ἤδη δὲ τῆς γραφῆς ἀπενηνεγμένης, καὶ τῆς αἰτίας κεκηρυγμένης περὶ σπονδῶν προσέπεμπε Σωκράτει, τὸν μὲν ἀξιῶν ἀποστῆναι τοῦ μεμνῆσθαι τῆς τέχνης, αὐτὸς δὲ ὑπισχνούμενος διαγράψασθαι τὴν γραφήν. Pro optima itaque constitutione Reipublicæ illud Socrates, tanquam in primis necessarium suggerebat, vt vnusquisque eas res, ad quas animum addixerat, perpetuò pertractaret. Qui enim aliud, atque aliud munus suscipiunt, nihil exquisitè perficere; at qui rebus iisdem perpetuò occupantur, plurimùm aliis præstare. Nec ad aliud respexit Isocrates in laudatione Busiridis. ἀεὶ τοῖς αὐτοῖς τὰς αὐτὰς πράξεις μεταχειρίζεσθαι προσέταξεν. εἰδὼς τοὺς μὲν μεταβαλλομένους τὰς ἐργασίας, πρὸς οὐδὲν τῶν ἔργων ἀκριβῶς ἔχοντας. τοὺς δ' ἐπὶ ταῖς αὐταῖς πράξεσι συνεχῶς ἐπιμένοντας εἰς ὑπερβολὴν ἕκαστον ἀποτελοῦντας. τοιγαροῦν καὶ πρὸς τὰς τέχνας εὑρήσομεν αὐτοὺς πλεῖστον διαφέροντας τῶν περὶ τὰς αὐτὰς ἐπιστήμας, ἢ τοὺς ἄλλους δημιουργοὺς τῶν ἰδιωτῶν. Hinc etiam præceptum Pythagoricum fuit in Aureo Carmine, πρῆσσε δὲ μηδὲν τῶν μὴ ἐπίστασαι. & Prouerbium, *Quam quisque norit artem, in hac se exerceat.* & Plinius epist. 18. lib. 1. *Aut si tutius putas illud cautissimi cuiusque præceptum,* Quod dubitas, ne feceris, *id ipsum rescribe.* Sic M. Cicero 1. de Officiis, *Quocirca benè præcipiunt, qui vetant quicquam agere quod dubites, æquum sit, an iniquum.*

ἀκούομεν τὸ μαθόντα.] Omninò nomen hîc aliquod deesse

deesse suspicor : cùm enim duo commemoret auctor Epistolæ, Medicinam & Musicam, duo, quos hîc nominat, Damo, & Connus Musicæ operam dederunt, neque vllus ex his, quod constet, Medicinæ. Quare nomen illud nobis quærendum fuit. ex syllabis itaque textus corrigo Ἀκουμενόν. Hic enim celebris sua tempestate Medicus Eryximachi pater fuit. Et meminit Plato in Protagora, & in Phædro, Εἰπὲ δή μοι εἴ τις προσελθὼν τῷ ἑταίρῳ σου Ἐρυξιμάχῳ, ἢ τῷ πατρὶ αὐτοῦ Ἀκουμενῷ, εἴποι, ὅτι ἐγὼ ἐπίσταμαι τοιαῦτ' ἄττα σώμασι προσφέρειν, ὥστε θερμαίνειν τε, ἐὰν βούλωμαι, καὶ ψύχειν, καὶ ἐὰν μὲν δόξῃ μοι ἐμεῖν, ποιεῖν, ἐὰν δ' αὖ κάτω διαχωρεῖν, καὶ ἄλλα πάμπολλα τοιαῦτα. καὶ ἐπιστάμενος αὐτὰ ἀξιῶ ἰατρὸς εἶναι, καὶ ἄλλον ποιεῖν, ᾧ ἂν τὴν τούτων ἐπιστήμην παραδῶ, τί ἂν οἴει ἀκούσαντας εἰπεῖν. Xenophon item ἀπομνημ. 3. ἄλλου δὲ λέγοντος ὅτι ἀηδῶς ἐσθίοι, Ἀκουμενὸς ἔφη τούτου φάρμακον ἀγαθὸν διδάσκειν. Scio inter Stephanum, & Leunclauium litem pro hoc nomine acerbissimam motam. Rationes tamen Leunclauij non eæ sunt, quæ me à Bessarionis, Brodæi, aliorúmque sententia diuellant.

Δάμωνά τε.] Damon insignis Musicus, elogio Platonis insignior διδάσκαλος μουσικῆς ἀνδρῶν χαριέστατος οὐ μόνον τὴν μουσικὴν, ἀλλὰ καὶ τ' ἄλλα ὁπόσα βούλει ἄξιος συνδιατρίβειν τηλικούτοις νεανίσκοις, in Lachete. Agathoclis auditor, Periclis, Socratis, Cliniæ, aliorúmque in musicis præceptor, Prodico familiaris. Tandem Atheniensium iudicio in exilium pulsus. Libanius in Apologia Socratis, Δάμων δὲ, εἰ μὲν ἠδίκει καλῶς ἐξεβέβληται, εἰ δὲ συκοφαντεῖ, τὸ κρεῖττον τοῦ μὴ δ'

ἐκεῖνο τοῦτο παθεῖν, ἢ δι' ἐκεῖνον, καὶ Σωκράτην· καί τοι φησὶν ἐπ' ἐλάττοσιν αἰτίαις ἐξελαθῆναι τὸν Δάμωνα. αὕτη δὲ μηδὲ ὑπὸ ἐχθρῶν κρινομένων. Nec damnatum hunc Damonem alium fuiſſe, quàm illum de quo hîc ſermo eſt, docet Plutarchus in vitâ Ariſtidis. ὅπου καὶ Δάμων ὁ Περικλέους διδάσκαλος, ὅτι τῷ φρονεῖν ἐδόκει τις εἶναι περιττὸς ἐξωστρακίσθη. Et Laërtius in Socrate. ἀκούσας δὲ Ἀναξαγόρου κατά τινας, ἀλλὰ καὶ Δάμωνος, ὡς Ἀλέξανδρος ἐν Διαδοχαῖς, μετὰ τὴν ἐκείνου καταδίκην διήκουσεν Ἀρχελάου τοῦ φυσικοῦ.

καὶ Κόννον τὸν Μητροβίου.] Alter iſte Muſicus Cithariſta, Socratis præceptor, vt habetur in Platonis Menexeno. λέγω γὰρ καὶ Κόννον γε τὸν Μητροβίου, οὗτοι γάρ μοι δύω εἰσὶ διδάσκαλοι, ὁ μὲν μουσικῆς, ὁ δὲ ῥητορικῆς. & in Euthydemo, ἀνεμνήσθην δὴ τοῦ Κόννου, ὅτι μοι κἀκεῖνος χαλεπαίνει ἑκάστοτε, ὅταν αὐτῷ μὴ ὑπείκω. ἔπειτά μου ἧττον ἐπιμελεῖται, ὡς ἀμαθοῦς ὄντος. & , ἀλλ' ἐγὼ ἓν μόνον φοβοῦμαι μὴ αὐτὸς ὄνειδος τοῖν ξένοιν περιάψω, ὥσπερ Κόννῳ τῷ Μητροβίου τῷ κιθαριστῇ, ὃς ἐμὲ διδάσκει ἔτι καὶ νῦν κιθαρίζειν. ὁρῶντες οὖν οἱ παῖδες οἱ συμφοιτηταί μου, ἐμοῦ καταγελῶσι, καὶ τὸν Κόννον καλοῦσι γεροντοδιδάσκαλον. Nec alio ſenſu accipi debent Carmina Leonis ſapientis & Philoſophi, quæ in Diatriba de Pſellis attulimus. Cicero item epiſt. ad Familiares, *Socratem fidibus docuit nobiliſſimus fidicen, is Connus vocitatus eſt.* Nec Connum tantùm, ſed & alios plures, quorum operâ ad capeſſendas artes Socrates vſus eſt, Maximus Tyrius Diſſert. 22. in vnum veluti faſcem collegit. ὅς γε καὶ εἰς Ἀσπασίας τῆς Μιλησίας παρακελεύη Καλλίᾳ τὸν υἱὸν πέμπειν, εἰς γυναικὸς ἄνδρα. καὶ αὐτὸς τηλικοῦτος ὢν παρ' ἐκείνην φοι-

τᾶς. καὶ οὐδὲ αὐτὴ τοι ἀρκεῖ διδάσκαλος, ἀλλ᾽ ἐρανίζεις παρὰ μὲν Διοτίμας τὰ ἐρωτικὰ, παρὰ δὲ Κόννου τὰ μουσικὰ, παρὰ δὲ Εὐήνου τὰ ποιητικὰ, παρὰ δὲ Ἰσχομάχου τὰ γεωργικὰ, παρὰ δὲ Θεοδώρου τὰ γεωμετρικά.

ἄδου κυνῆν.] κενὴν legunt alij, ſed malè. Notum prouerbium, *Orci galea*, apud Eraſmum. Plato etiam lib. de Republica 10. hæc duo coniunxit. καὶ ποιητέον εἶναι αὐτῇ τὰ δίκαια, ἐάν τε ἔχῃ τὸν Γύγου δακτύλιον, ἐάν τε μή. καὶ πρὸς τοιούτῳ δακτυλίῳ τὴν ἄϊδος κυνῆν.

ἢ τὸν Γύγου δακτύλιον.] Aliud prouerbium pro eadem ſententia meliùs explicanda. Licèt enim Anytus, vel Orci galeâ ſepiens ſe, vel Gygis annulum geſtans, quæ homines inuiſibiles faciunt, abſcondat artem illam ſuam putidam, & fœculentam, geſtiátque ſe ad alia munera laudabilia incumbere, non id impetrabit vſquam, vt alij id ita eſſe credant. nolens enim, volénſque coriaria arte ſibi neceſſaria parat. Fusè de natura huius annuli Plato de Repub. lib. 2.

ὃ μὲν οὖν ὄνομα.] ὥσπερ ἔφην, in aliis deſideratur. In ſcripto etenim Iudicibus oblato contra Socratem, nulla Anyti mentio eſt, ſed Melitus vniuerſum iudicium in ſemet ſolum aſſumit, ἀντωμοσίαν Græci dixerunt. Illud ex Fauorino habuit Laërtius. ἡ δὲ ἀντωμοσία τῆς δίκης τοῦτον εἶχε τὸν τρόπον. ἀνάκειται γὰρ ἔτι καὶ νῦν, φησὶ Φαβωρῖνος ἐν τῷ Μητρῴῳ. τάδε ἐγράψατο, καὶ ἀντωμολογήσατο Μέλιτος Μελίτου Πιτθεὺς Σωκράτει Σωφρονίσκου ἀλωπεκῆθεν. ἀδικεῖ Σωκράτης, οὓς μὲν ἡ πόλις νομίζει θεοὺς, οὐ νομίζων, ἕτερα δὲ καινὰ δαιμόνια εἰσηγούμενος. ἀδικεῖ δὲ καὶ τοὺς νέους διαφθείρων. τίμημα θάνατος.

ὑπεκρίνετο Μενοικέα τὸν φιλόσοφον.] Pro vitâ, atque ſalute ciuium ſe maximè excruciari accuſator iſte Socratis dictitabat, ſimulabátque ſe non aliâ, quàm Patriæ causâ, quam à Socrate & nouorum Deorum cultu, & corruptelâ iuuenum perditam ingemiſcebat, iudicium ſubire. In eo Menœcea Philoſophum imitari ſcribit epiſtolæ auctor. Menœcea non alium, quàm Creontis filium puto, qui Patriæ ſuum largitus eſt ſanguinem. Vocatur Philoſophus, non quòd re ipsâ Philoſophus fuerit, ſed quòd digna Philoſopho geſſerit, & vt decebat Philoſophum honeſtiſſimè pro Patriâ vitam poſuerit. vel quòd Anytus ipſe Philoſophum ſimulans, quaſi in Tragœdiâ recitaret, Menœcei partes ſibi aſſumeret. De Menœceo Cicero Tuſcul. Quæſt. lib. 1. & Pauſanias in Bœoticis. Nec præter rem eſt Simplicij in Enchiridion Epicteti ſententia. καὶ αὐτὸ γὰρ τοῦτο τὸ μετὰ κινδύνων ἑλέσθαι τὸ ἀγαθὸν, καὶ μὴ ἀπαλλαγῆναι πόρρως, ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν ὑπὲρ αὐτοῦ, μεγίστην εὐφροσύνην τοῖς κατὰ φύσιν διακειμένοις ἐνδείκνυται. καὶ δηλοῦσιν οἱ Μενοικεῖς, καὶ ὅσοι τὸν ὑπὲρ πατρίδος εἵλοντο θάνατον.

ὑπὸ τούτων ἡ αὐτή.] Alij legunt, ἐν αὐτῇ nullo ſenſu. Ego legerem, ἡ αὐτοῦ. His enim verbis, dum Vrbem ſibi vindicat, ſuámque eſſe comminiſcitur, maioris, ac tenerioris amoris indicium dat. Namque dum res Reipublicæ vti noſtras curamus, non poſſumus intenſiori ſtudio prouinciam exequi. πολίτου γάρ ἐστι δικαίου, vt aiebat Lycurgus contra Leocratem, μὴ διὰ τὰς ἰδίας ἔχθρας εἰς τὰς κοινὰς κρίσεις καθιστάναι τοὺς τὴν πόλιν μηδὲν ἀδικοῦντας, ἀλλὰ τοὺς εἰς τὴν πα-

πείθει τὰ παρανομοῦντας ἰδίους ἐχθροὺς εἶναι νομίζειν, καὶ τὰ κοινὰ τῶν ἀδικημάτων κοινὰς καὶ τὰς προφάσεις ἔχειν τῆς πρὸς αὐτοὺς διαφορᾶς. Ægrè itaque fert Anytus Vrbem Atheniensem suam tam malè à Socrate haberi. Hinc etiam Socrates in Apologia apud Platonem suo more dissimulans, φιλόπολιν vocauit. πρὸς δὲ Μέλιτον τὸν ἀγαθὸν, καὶ φιλόπολιν, ὥς φησι, καὶ τοὺς ὑστέρους μετὰ ταῦτα πειράσομαι ἀπολογήσασθαι.

ὁ δὲ λόγος ὁ ἄθλιος ἤθελέ σε.] Alij habent θελῆσαι, malè.

καὶ ἐγέλασας ἄν.] Alij æquè benè, κἂν ἐγέλασας ἄν.

ἀναβὰς ὁπότε κατηγόρει.] Ascendebant enim in suggestum ante Iudices, sicque Orationem habebant. Hinc eorum in hac eadem causa contra Platonem, qui dixerat, τῶν ἐπὶ τὸ βῆμα ἀναβάντων, καταβάντων, vt ex Iusto Tiberiense refert Laërtius. κρινομένου δὲ αὐτοῦ φησὶν ὁ Ἰοῦστος ὁ Τιβεριεὺς ἐν τῷ στέμματι, Πλάτωνα ἀναβῆναι ἐπὶ τὸ βῆμα, καὶ εἰπεῖν. νεώτατος ὢν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν ἐπὶ τὸ βῆμα ἀναβάντων, τοὺς δικαστὰς ἐκβοῆσαι, καταβάντων, τουτέστι, κατάβηθι. Et ex hoc ἀναβαίνειν idem est, ac εἰς τὸ βῆμα ἀναβαίνειν. Vsus est etiam Plato in Apologiâ Socratis. χρῆν δήπου, εἴ τινες αὐτῶν πρεσβύτεροι γενόμενοι ἔγνωσαν, ὅτι νέοις οὖσιν αὐτοῖς ἐγὼ κακὸν πώποτέ τι συνεβούλευσα, νυνὶ αὐτοὺς ἀναβαίνοντας ἐμοῦ κατηγορεῖν, καὶ τιμωρεῖσθαι. Libanius, καὶ γὰρ ἂν εἴη δεινὸν ἐπὶ μὲν Μελίτῳ, καὶ τῇ παρ' ἐκείνῳ λοιδορίαις Ἄνυτον ἀναβῆναι λόγον κακοήθη τε, καὶ μακρὸν κομίζοντα. & infrà, ὥστε οὐ τῷ φεύγοντι συνηγορήσων μᾶλλον ἀνέβην, ἢ τῶν ὑμῖν συμφερόντων ποιησόμενος πρόνοιαν. Etsi non nemo in eodem Socratico argumento in alium sensum detorquere conatus est.

καθότι καὶ Καλλιππίδῃ τῷ ὑποκριτῇ.] Callipides Tra-

gœdiarum hiſtrio. eius meminit Plutarchus in Apophthegmatis Laconicis, & alibi. ſicut ergo Callipides non ipſe Tragœdias conſcribebat, ſed ab aliis conſcriptas ex memoriâ in Theatro ad populum recitans ſæpiſſimè dicendorum oblitus, hærebat, ac contorquebat ſe, quouſque ab aliis, quibus id oneris erat, verba & ſententiæ ſuggererentur ex ſcripto; ita & Anytus, cùm non ex propriis diceret, variè propter verborum obliuionem conflictatus, tandem peruerſæ orationi malè finem poſuit. licèt non deeſſent, qui illi ſententias ſuggererent.

ἢ ὅτι ἀγῶνα ἀγωνίζοιτο.] Alij legunt, ἢ ἀγῶνα ὅτι ἀγωνίζοιτο.

μειδιάσας βλοσυρόν τι.] Plato ταυρηδὸν dixit in Phædone, καὶ ὃς λαβὼν, καὶ μάλα ἵλεως, οὐδὲν τρέσας, οὐδὲ διαφθείρας, οὔτε τοῦ χρώματος, οὔτε τοῦ προσώπου, ἀλλ' ὥσπερ εἰώθει ταυρηδὸν ὑποβλέψας πρὸς τὸν ἄνθρωπον.

οἵ τε δικασταὶ τότε μὲν κρατούμενοι.] Alij legunt καθήμενοι. Locus eſt obſcurus, qui tamen lucem à Cicerone de Orat. lib. 1. hauriat. morem enim in iudicando Athenienſium ita expreſſit. *Ergo ille quoque damnatus eſt: neque ſolùm primis ſententiis, quibus tantùm ſtatuebant Iudices, damnarent, an abſoluerent, ſed etiam illis, quas iterum legibus ferre debebant. Erat enim Athenis reo damnato, ſi fraus capitalis non eſſet, quaſi pœnæ æſtimatio. Ex ſententia, cùm Iudicibus daretur, interrogabatur reus, quam quaſi æſtimationem commeruiſſe ſe maximè confiteretur: quod cùm interrogatus Socrates eſſet, reſpondit, ſeſe meruiſſe, vt ampliſſimis honoribus, & præmiis decoraretur, & vt ei victus quotidia-*

nus in Prytanæo publicè præberetur: qui honos apud Græcos maximus haberetur. Cuius responso sic Iudices exarserunt, vt capitis hominem innocentißimum condemnarent. Hac ratione Iudices, quorum erat, ius in Socratem dicere, quamuis ab aliis in eodem loco coactis compellerentur ad ferendam sententiam, nihilominùs pœnæ æstimationem faciendam, ac si fraus capitalis non esset, decreuerant. Sed Socrates cùm insolentiùs respondisset, & pro pœna, ac damno præmium, & honorem expostulasset, Iudices irâ excandescentes condemnârunt. Difficultatem auxit vox ἐργαστήριον, quam tamen non tantùm locum, in quem Iudices conuenire solent, puto intelligi, sed Iudicum ipsorum circumstantium coronam: nisi hoc eodem sensu pro ea δικαστηρίου supponere velimus, quod non æquè laudo. in qua etiam sententia eo videtur vsus Himerius Sophista Declamat. Εἰς τοὺς ἀπ᾽ Ἰωνίας ἐπιδημήσαντας. ἄξω δὲ τῷ λόγῳ καὶ ἐπὶ τὸ τῶν Θεῶν ἐργαστήριον δεικνὺς τοῦ πάγου, καὶ μυθολογῶν ἅμα τῇ θέᾳ ἥδιον ποιήσω τὸ θέαμα τῷ διηγήματι. ἐργαστήριον verò fuisse officinam, in quam Iudices, aliique conuenirent ad iudicandum, Lysiæ ducor auctoritate contra Eratosthenem. οἱ δ᾽ ἄλλοι εἰς τὸ ἐργαστήριον ἐλθόντες τὰ ἀνδράποδα ἀπεγράφοντο. & paulò pòst, ἀξιοῦσι δέ μοι καὶ Πείσωνι, ἐπιτυγχάνει Μηλόβιός τε καὶ Μνησιθείδης ἐκ τοῦ ἐργαστηρίου ἀπιόντες. Nota etiam pro ὅμως in nonnullis legi ὅ με, & pro ἀποτιμῶμαι, ἀποτιμώμενοι; mendosè vtrumque. ex vtroque postremo tamen legerem, ἀποτιμῶμαί μοι. sic etiam εἶπεν, Alij scribunt φησὶν, & in aliis non habetur αὐτοῦ post ἀπο-

λογιζομένου. nec δὲ post ἀπέφυγε. Socrateæ præterea ὑποτιμήσεως meminêre plerique. Xenophon, non æstimasse. πρῶτον γὰρ κελευόμενος ὑποτιμᾶσθαι, οὔτε αὐτὸν ὑπετιμήσατο, οὔτε τοὺς φίλους εἴασεν, ἀλλὰ καὶ ἔλεγεν, ὅτι τὸ ὑποτιμᾶσθαι, ὁμολογοῦντος εἴη ἀδικεῖν. Maximus Tyrius Dissert. 39. ἐλέγχει δὲ τοῦ μὲν τὸ ἑκούσιον, ὅτι ἐξὸν αὐτῷ καὶ χρημάτων τιμήσασθαι, καὶ φυγὴν ἐκκλαπέντι, προείλετο ἀποθανεῖν. Plato æstimasse, τῆς ἐν Πρυτανείῳ σιτήσεως, sicuti & hic Auctor noster, & Cicero, τί οὖν εἰμὶ ἄξιος παθεῖν τοιοῦτος ὤν; ἀγαθόν τι, εἰ δή γε κατὰ τὴν ἀξίαν τῇ ἀληθείᾳ τιμᾶσθαι, καὶ ταῦτά γε ἀγαθὸν τοιοῦτον, ὅ, τι ἂν πρέπει ἐμοί. τί οὖν πρέπει ἀνδρὶ πένητι εὐεργέτῃ, δεομένῳ ἄγειν σχολὴν ἐπὶ τῇ ὑμετέρᾳ παρακελεύσει; οὐκ ἔσθ' ὅ, τι πρέπει μᾶλλον οὕτως, ὡς τὸν τοιοῦτον ἄνδρα ἐν Πρυτανείῳ σιτεῖσθαι. πολύ γε μᾶλλον, ἢ εἴ τις ὑμῶν ἵππῳ, ἢ ξυνωρίδι, ἢ ζεύγει νενίκηκεν ὀλυμπιάσιν. ὁ μὲν γὰρ ὑμᾶς ποιεῖ εὐδαίμονας δοκεῖν εἶναι, ἐγὼ δὲ, εἶναι. καὶ ὁ μὲν τροφῆς οὐδὲν δεῖται. ἐγὼ δὲ δέομαι. εἰ οὖν δεῖ με κατὰ τὸ δίκαιον τῆς ἀξίας τιμᾶσθαι, τούτου τιμῶμαι τῆς ἐν Πρυτανείῳ σιτήσεως. Et ille apud Stobæum, καθάπερ καὶ Σωκράτης, ἐξὸν αὐτῷ ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου εἰ ἐβούλετο ἐξελθεῖν, καὶ τῶν δικαστῶν κελευόντων ἀργυρίου τιμήσασθαι, οὐ προσεῖχεν, ἀλλὰ τῆς ἐν Πρυτανείῳ σιτήσεως ἐτιμήσατο. Quod etiam innuisse videtur Xenophon in Apologia, Σωκράτης δὲ διὰ τὸ μεγαληγορεῖν ἑαυτὸν ἐν τῷ δικαστηρίῳ φθόνον ἐπαγόμενος μᾶλλον καταψηφίσασθαι ἑαυτοῦ ἐποίησε τοὺς δικαστάς. Laërtius in pecuniis etiam se condemnasse tradit, καὶ τιμωμένων τῶν δικαστῶν τί χρὴ παθεῖν αὐτὸν, ἢ ἀποτίσαι, πέντε καὶ εἴκοσιν ἔφη δραχμὰς ἀποτίσειν. Εὐβουλίδης μὲν γάρ φησιν ἑκατὸν ὁμολογῆσαι. θορυβησάντων δὲ τῶν δικαστῶν. ἕνεκα μὲν, εἶπε, τῶν ἐμοὶ διαπεπραγμένων τιμῶμαι τὴν δίκην

τῆς

τῆς ἐν Πρυτανείῳ σιτήσεως. Nec dissentit Plato in Apologia, εἰ μὲν γὰρ ἦν μοι χρήματα, ἐτιμησάμην ἂν χρημάτων, ὅσα ἔμελλον ἐκτίσειν. οὐδὲν γὰρ ἂν ἐβλάβην. νῦν δέ, οὐ γάρ ἐστιν εἰ μὴ ἄρα ὅσον ἂν ἐγὼ δυναίμην ἐκτίσαι τοσούτου βούλεσθέ με τιμῆσαι. ἴσως δ' ἂν δυναίμην ἐκτίσαι ὑμῖν που μνᾶν ἀργυρίου. τοσούτου οὖν τιμῶμαι. Πλάτων δὲ ὅδε, ὦ Κρίτων, καὶ Κριτόβουλος, καὶ Ἀπολλόδωρος κελεύουσί με τριάκοντα μνῶν τιμήσασθαι, αὐτοὶ δ' ἐγγυᾶσθαι. τιμῶμαι οὖν τοσούτου. ἐγγυηταὶ δ' ὑμῖν ἔσονται τοῦ ἀργυρίου οὗτοι ἀξιόχρεοι. Cornelius Nepos in simili argumento de Melciade verba faciens, dicit. *Causa cognita capitis absolutus, pecunia multatus est, eáque lis quinquaginta talentis æstimata est, quantus in classem sumptus factus erat.*

αὐτὸς γὰρ ἀπολογούμενος.] Isti quoque loco Oedipo coniectore opus est. Alij Codices legunt οὕτω, quod magis arridet. Videtur enim innuere, nullo modo condemnationem effugere potuisse, si respondendo vera, ac iusta in medium attulisset, cùm nec supparasitari Iudicibus, nec blandè vellet palpari, cùm tunc iniustus in semet fuisset, vt ipse opinabatur. & sic illud αὐτὸς in αὐτὸν, vel ἑαυτὸν immutari poterit. Sed vt meliùs rem explicemus, ait Auctor Iudices in eo multos fuisse, vt Socrates pœnam, antequam suæ causæ defensionem susciperet, æstimaret: quam si suscepisset, purgasset vtique se. Deinceps cùm Socrates quid sibi faciendum, & an respondendum consuleret, tandem concludebat omninò sibi respondendum non esse. Nam si ad blanditias, aliáque Iudicum delinimenta linguam conuertisset, vtique hoc modo responsionem instituen-

do, liberatus fuiſſet, at ſemetipſum offendiſſet; cùm indigna viro forti, ac libero, & Socrate denique ipſo pronunciaſſet; ſi verò rem ſeriò pertractando, vera, ac iuſta in medium attuliſſet, tunc cùm hac ratione ob peruicaciam Iudicum, iudicium effugere non potuiſſet, Iudices ipſos, qui eum condemnaſſent, offendiſſet. illi enim impiè, ac iniuſtè eum condemnantes, iniuſtorum, ac impiorum Iudicum nomen non euitaſſent. Quare nullo modo reſpondendum ratus arbitrio Iudicum cauſæ finem commiſit, adeò vt nec aliorum pro ſe ſcriptis Apologiis animum attenderit. Nec aliam huius loci eſſe ſententiam ſatis ſupérque ex Platone in Apologia probari poterit ex illis, ἴσως με οἴεσθε ἀπορίᾳ λόγων ἑαλωκέναι τοιούτων, οἷς ἂν ὑμᾶς ἔπεισα εἰ ᾤμην δεῖν ἅπαντα ποιεῖν καὶ λέγειν ὥστε ἀποφυγεῖν τὴν δίκην. Cuius verba plus iuſto longiora, ne tædio ſim, prætermitto. Apologias etiam aliorum pro ſe contempſiſſe, habeo ex Cicerone de Oratore lib. I. *Quin etiam cùm ei ſcriptam orationem diſertiſsimus Orator Lyſias attuliſſet, quam ſi ei videretur, ediſceret, vt ea pro ſe in iudicio vteretur, non inuitus legit, & commodè ſcriptam eſſe dixit: ſed inquit, vt ſi mihi calceos Sicyonios attuliſſes, non vterer, quamuis eſſent habiles, & apti ad pedes, quia non eſſent viriles. ſic illam orationem diſertam ſibi, & oratoriam videri: fortem, ac virilem non videri.* & Laërtius, ὁ δ' αὖ φιλόσοφος Λυσίου γράψαντος ἀπολογίαν αὐτῷ, ἀναγνοὺς ἔφη, καλὸς μὲν ὁ λόγος ὦ Λυσία, οὐ μὴν ἁρμόττων ἐμοί. δηλαδὴ γὰρ ἦν τὸ πλέον δικανικὸς, ἢ ἐμφιλόσοφος. Εἰπόντος δὲ τοῦ Λυσίου, πῶς εἰ καλὸς ὢν ὁ λόγος,

οὐκ ἂν σοι ἁρμόττει; ἔφη, οὐ γὰρ καὶ ἱμάτια καλὰ καὶ ὑποδήματα εἴη ἂν ἐμοὶ ἀνάρμοστα. De eadem Lysiæ pro Socrate Apologia vide Valerium Maximum libro ſexto, capite quarto. Scripsêre tamen pro eo Apologias & Plato, & Xenophon, & multò pòſt Libanius Sophiſta. Legitur etiam Maximi Tyrij Diſſertatio, *An rectè fecerit Socrates, quòd accuſatus non reſponderit.*

ἄλλως τε καὶ γῆρας.] Idem argumentum elegantiſſimè pertractauit Xenophon in Apologia. νῦν δ' εἰ ἔτι προβήσεται ἡ ἡλικία, οἶδ' ὅτι ἀνάγκη ἔσται τὰ τοῦ γήρως ἀποτελεῖσθαι, καὶ ὁρᾶν τε χεῖρον, καὶ ἀκούειν ἧττον, καὶ δυσμαθέστερον εἶναι, καὶ ὧν ἔμαθον ἐπιλησμονέστερον. ἂν δ' αἰσθάνωμαι χείρων γιγνόμενος, καὶ καταμέμφωμαι ἐμαυτὸν, πῶς ἂν εἰπεῖν ἐγὼ ἔτι ἂν ἡδέως βιοτεύοιμι; ἴσως δὲ τι φαίνεται αὐτὸν καὶ ὁ Θεὸς δι' εὐμένειαν προξενεῖ μοι, οὐ μόνον τὸ ἐν καιρῷ τῆς ἡλικίας καταλῦσαι τὸν βίον, ἀλλὰ καὶ τὸ ᾗ ῥᾷστα. Eadem repetit in fine ἀπομνημον. 4. Ex quibus locis, vt obiter etiam hoc admoneam, ſententia eorum refellitur, qui cùm nullum apud Veteres perſpicillorum vſum deprehenderent, ne tanti ingenij, & acuminis viros tanto auxilio deſtitutos in miſera ſenectute cogerentur fateri, non verentur aſſeuerare eos homines, etiam in extrema ſenectute, nec caligaſſe oculis, nec ope aliorum indiguiſſe, vt obiecta conſpicerent. Eos ſanè quàm plurima Ariſtotelis loca, atque Platonis refellunt, qui ſenes alia, quàm iuuenes ratione videre fatentur. Sed præcipuè huius Epiſtolæ Auctor, & Xenophon ipſe, qui inter alia ſenectutis incommoda, auditus, viſúſque defectum

connumerant. Pro κρεῖττον ἰδεῖν, Alij legunt κρείττονι ἰδεῖν, ſed malè.

ὥστε κατὰ Θεόν.] Id totum explicat Xenophon dictis locis.

καταψηφισθείς.] Alij legunt καταψηφίσασθαι, non æquè benè.

γελῶν ἐξῄει.] Mirum eſt Socratem vſque eò mortem contempſiſſe, vt condemnatus etiam riſui non pepercerit, ſed in eum palam effuſus ſpectatoribus innotuerit. Neque reticuit Xenophon in Apologia, εἰπὼν δὲ ταῦτα μάλα ὁμολογουμένως δὴ τοῖς εἰρημένοις ἀπῄει, καὶ ὄμμασι, καὶ σχήματι, καὶ βαδίσματι φαιδρός.

μᾶλλον ἥδετο.] Id ita expreſſit Xenophon, ἐπεὶ γὰρ ἔγνω τοῦ ἔτι ζῆν τὸ τεθνάναι αὐτῷ κρεῖσσον εἶναι, ὥσπερ οὐδὲ πρὸς τ' ἄλλα τἀγαθὰ προσάντης ἦν, οὐδὲ πρὸς τὸν θάνατον ἐμαλακίσατο, ἀλλ' ἱλαρῶς καὶ προσεδέχετο αὐτὸν, καὶ ἐπετελέσατο. Themiſtius Orat. 2. ἀλλ' οὐδὲ ὅτε κατεδίκασαν αὐτὸν Ἀθηναῖοι, οὐδ' ὅτε ἐν τῷ ξύλῳ ἦν οὐδὲν ἀγεννὲς, ἢ ταπεινὸν ἔπραξεν, ἢ εἶπε πρὸς τοὺς ἑταίρους τοὺς εἰς τὸ δεσμωτήριον συνιόντας, ἀλλὰ περὶ ψυχῆς ἐφιλοσόφει, καὶ περὶ τῶν ἐν ᾅδου ἐξηγεῖτο, ὁπόσα μὲν ἀγαθὰ ἐκεῖ περιμένει, ὁπόσα δὲ κακίαν τιμωρήματα, καὶ κολαστήρια. Vide etiam Senecam epiſt. 104. Alij legunt ἥδεις, & ἐνεπεπλώκεις, ſed mendosè.

ἔλεγε δὲ διότι τὸ οἴκημα.] Cuſtodiam, ac carcerem in Lycæum, & Academiam conuerſa, eáque abſolutiſſima, ampliſſimis eloquentiæ coloribus poſteritati Plato, aliique demandarunt. Nuſquam enim ſublimiùs, nuſquam Socrates diuiniùs philoſophatus eſt, nec diſſeruit de animæ immortalitate, aliiſque, quàm in vinculis, & cuſtodia, morti vicinus.

olor omnium qui vnquam fuère, quíque futuri sunt præstantissimus. Hinc etiam cùm aufugere è custodia posset, noluit; vt inter alios Cicero lib. 1. Tusculan. Quæstionum. *His & talibus adductus Socrates, nec patronum quæsiuit ad iudicium capitis, nec iudicibus supplex fuit; adhibuitque liberam contumaciam à magnitudine animi ductam, non à superbia; & supremo vitæ die de hoc ipso multa disseruit; & paucis antè diebus cùm facilè educi posset è custodia, noluit, & cùm penè manu iam mortiferum illud teneret poculum, locutus ita est, vt non ad mortem trudi, verùm in cœlum videretur ascendere.* Alij habent ἀνασκάζειν, malè. παρεπίτηδες, Alij, παρεσπίπτειν.

εἶτα δὲ ἀναμιμνησκομένους εἰς αὐτούς.] Legerem αὐτῶν. infrà ἑκάστῳ, Alij habent ἕκαστον. ἀποτοποιοῦντα, Alii, ἀποτοπάζοντα.

ὅτι οὕτω γελῴημεν.] Hunc Socraticorum κλαυσιγέλωτα, & affectuum varietatem ita Plato in Phædone delineauit. διὰ δὴ ταῦτα οὐδὲν πάνυ μοι ἐλεεινὸν εἰσῄει ὡς εἰκὸς ἂν δόξειεν εἶναι παρόντι πένθει. οὔτε αὖ ἡδονή, ὡς ἐν φιλοσοφίᾳ ἡμῶν ὄντων, ὥσπερ εἰώθειμεν. καὶ γὰρ οἱ λόγοι τοιοῦτοί τινες ἦσαν, ἀλλ' ἀτεχνῶς ἄτοπόν τί μοι πάθος παρῆν, καί τις ἀήθης κρᾶσις ἀπό τε τῆς ἡδονῆς συγκεκραμένη ὁμοῦ, καὶ τῆς λύπης, ἐνθυμουμένῳ ὅτι αὐτίκα ἐκεῖνος ἔμελλε τελευτᾶν. καὶ πάντες οἱ παρόντες σχεδόν τι οὕτω διεκείμεθα, ποτὲ μὲν γελῶντες, ἐνίοτε δὲ δακρύοντες.

νῦν γὰρ θάνε.] Puto legendum θάνατος. vt sit, eo tempore mortem nihil à festis Olympiis, cæterisque solemnitatibus differre, quam ipse summam existimabat Panegyrim. Vel ἔθανε. Quasi diceret,

Olympiorum, ac cæterarum ſolemnitatum blanditias, ac gaudia, quibus animo lætari ſolemus, tunc extingui, cùm ipſe extingueretur, id eſt, cùm ipſe abeam, etiam de pretioſiſſimis actum eſt.

ἐπεὶ ἀποδημεῖν μέλλομεν.] Alii habent μέλλοντες. τεθανατωμένοι, Alii, τεθανατωμένου, malè. τούτου, legerem πόῤῥω τούτου, hoc eſt, longè ab hoc noſtro.

ὅτι εἴη ἡ ψυχὴ ἀθάνατος.] Multa de hoc argumento Plato in Phædone. & Cicero de ſenectute, *Demonſtrabantur mihi præterea, quæ Socrates ſupremo vitæ die de immortalitate animorum diſſeruiſſet, is, qui eſſet ſapientiſſimus oraculo Apollinis iudicatus.* ἐπιμεληθέντες, Alij corruptè legunt, ἔτι μεληθέντες.

ἡμᾶς δὲ αὖθις κλαίειν.] Plato. καὶ ἡμῶν οἱ πολλοὶ τέως μὲν ἐπιεικῶς οἷοί τε ἦσαν κατέχειν τὸ μὴ δακρύειν, ὡς δὲ εἴδομεν πίνοντά τε, καὶ πεπωκότα, οὐκέτι. ἀλλ' ἐμοῦ γε βίᾳ καὶ αὐτοῦ ἀστακτὶ ἐχώρει τὰ δάκρυα, ὥστε ἐγκαλυψάμενος ἀπέκλαιον ἐμαυτόν. οὐ γὰρ δὴ ἐκεῖνόν γε, ἀλλὰ τὴν ἐμαυτοῦ τύχην, οἵου ἀνδρὸς ἑταίρου ἐστερημένος εἴην. ὁ δὲ Κρίτων ἔτι πρότερος ἐμοῦ, ἐπεὶ οὐχ οἷός τε ἦν κατέχειν τὰ δάκρυα, ἐξανέστη. Ἀπολλόδωρος δὲ καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ οὐδὲν ἐπαύετο δακρύων· καὶ δὴ καὶ τότε ἀναβρυχησάμενος, κλαίων, καὶ ἀγανακτῶν οὐδένα ὅντινα οὐ κατέκλαυσε τῶν παρόντων· πλήν γε αὐτοῦ Σωκράτους.

ἀποδημία γὰρ ἔλεγε.] Plato in Phædone. ὥστε ἥγε ἀποδημία ἡ νῦν ἐμοὶ προστεταγμένη μετ' ἀγαθῆς ἐλπίδος γίγνεται καὶ ἄλλῳ ἀνδρὶ, ὃς ἡγεῖταί οἱ παρεσκευάσθαι τὴν διάνοιαν, ὥσπερ κεκαθαρμένην.

καὶ Εὐηνὸν τὸν ποιητήν.] Eueni Poëtæ Parij non contemnenda laus eſt apud Platonem in Apologia, & in Phædone, in quo eum meritiſſimo Philoſophi

nomine insigniuit, & Socratis ad eum mandata non minùs, atque hic noster Auctor exprimit. ταῦτα οὖν ὦ Κέβης Εὐήνῳ φράζε, καὶ ἐρρῶσθαι, καὶ ἂν σωφρονῇ ἐμὲ διώκειν. ἄπειμι δὲ ὡς ἔοικε τήμερον. κελεύουσι γὰρ Ἀθηναῖοι. καὶ ὁ Σιμμίας, οἷον παρακελεύῃ, ἔφη, τοῦτο ὦ Σώκρατες Εὐήνῳ. πολλὰ γὰρ ἤδη ἐντετύχηκα τῷ ἀνδρί· σχεδὸν οὖν ἐξ ὧν ἐγὼ ᾔσθημαι, οὐδ᾽ ὁπωστιοῦν ἄν σοι ἑκὼν εἶναι πείσεται. τί δαί, ἦ δ᾽ ὅς, οὐ φιλόσοφος Εὐήνος; ἐμοί γε δοκεῖ, ἔφη ὁ Σιμμίας. ἐθελήσει τοίνυν καὶ Εὐήνος καὶ πᾶς, ὅτῳ ἀξίως τούτου τοῦ πράγματος μέτεστιν.

ἡμέρας τριάκοντα.] Seneca epist. 70. *Socrates potuit abstinentia finire vitam, & inedia potiùs, quàm veneno mori. triginta tamen dies in carcere, & in expectatione mortis exegit: non hoc animo tamquam omnia fieri possent, tamquam multas spes tam longum tempus reciperet, sed vt præberet se legibus, vt fruendum amicis extremum Socratem daret. Quid erat stultius, quàm mortem contemnere, venenum timere.*

διὰ τὸ πλοῖον ἐπὶ Δῆλον.] Xenophon ἀπομνημον. 4. fine, ἀνάγκη γὰρ ἐγένετο αὐτῷ μετὰ τὴν κρίσιν τριάκοντα ἡμέρας βιῶναι. διὰ τὸ Δήλια μὲν ἐκείνου τοῦ μηνὸς εἶναι. τὸν δὲ νόμον μηδένα ἐᾶν δημοσίᾳ ἀποθνήσκειν, ἕως ἂν ἡ θεωρία ἐκ Δήλου ἐπανέλθῃ. Plato Deliacæ solemnitatis originem, & ritus ita recenset. τοῦτό ἐστι τὸ πλοῖον, ὥς φασιν Ἀθηναῖοι, ἐν ᾧ Θησεύς ποτε εἰς Κρήτην τοὺς δὶς ἑπτὰ ἐκείνους ᾤχετο ἄγων, καὶ ἔσωσέ τε, καὶ αὐτὸς ἐσώθη. τῷ οὖν Ἀπόλλωνι ηὔξαντο, ὡς λέγεται, τότε, εἰ σωθεῖεν ἑκάστου ἔτους θεωρίαν ἀπάξειν εἰς Δῆλον. ἣν δὴ ἀεὶ, καὶ νῦν ἔτι ἐξ ἐκείνου κατ᾽ ἐνιαυτὸν τῷ Θεῷ πέμπουσιν. ἐπειδὰν οὖν ἄρξωνται τῆς θεωρίας, νόμος ἐστὶν αὐτοῖς ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ καθαρεύειν τὴν πόλιν, καὶ δη-

μοσία μηδένα ἀποκτιννύναι, πρὶν ἂν εἰς Δῆλον ἀφίκηται τὸ πλοῖον, καὶ πάλιν δεῦρο. τοῦτο δ' ἐνίοτε ἐν πολλῷ χρόνῳ γίγνεται, ὅταν τύχωσιν οἱ ἄνεμοι ἀπολαβόντες αὐτούς. ἀρχὴ δ' ἐστὶ τῆς θεωρίας, ἐπειδὰν ὁ ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος στέψῃ τὴν πρύμναν τοῦ πλοίου. τοῦτο δ' ἔτυχεν, ὥσπερ λέγω, τῇ προτεραίᾳ τῆς δίκης γεγονός. διὰ ταῦτα καὶ ὁ πολὺς χρόνος ἐγένετο τῷ Σωκράτει ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ὁ μεταξὺ τῆς δίκης τε καὶ τοῦ θανάτου. De Deliis vide plura apud Petrum Castellanum syntagmate de Festis Græcorum, & Ioannem Meursium in Graecia Feriata. Mirum est tandem de illius constantia argumentum, quod apud Stobæum serm. 1. ex Auctore incerto, antiquo tamen, narratur. Triduo enim à Iudicibus concesso vti noluit, sed ipso primo die, neque postrema diei hora expectata venenum animosè bibit. καὶ τριῶν ἡμερῶν αὐτῷ δοθεισῶν τῇ πρώτῃ ἔπιεν, καὶ οὐ προσέμεινε τῆς τρίτης ἡμέρας τὴν ἐσχάτην ὥραν παρατηρῶν, εἰ ἔστιν ἥλιος ἐπὶ τῶν ὀρῶν, ἀλλ' εὐθαρσῶς τῇ πρώτῃ.

ἐγώ τε, καὶ Τερψίων.] Plures annumerat Plato. conuenit tamen cum hoc in iis, qui non adfuerunt. ἔτυχον δὲ ὦ Φαίδων τινὲς παραγενόμενοι; οὗτός τε δὴ ὁ Ἀπολλόδωρος τῶν ἐπιχωρίων παρῆν, καὶ Κριτόβουλος, καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Κρίτων, καὶ ἔτι Ἑρμογένης, καὶ Ἐπιγένης, καὶ Αἰσχίνης, καὶ Ἀντισθένης. ἦν δὲ καὶ Κτήσιππος ὁ Παιανιεὺς, καὶ Μενέξενος, καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν ἐπιχωρίων. Πλάτων δὲ οἶμαι ἠσθένει. ξένοι δέ τινες παρῆσαν; ναί. Σιμμίας τέ γε ὁ Θηβαῖος καὶ Κέβης, καὶ Φαιδώνδης, καὶ Μεγαρόθεν Εὐκλείδης, καὶ Τερψίων. τί δὲ Ἀρίστιππος, καὶ Κλεόμβροτος παρεγένοντο; οὐ δῆτα· ἐν Αἰγίνῃ γὰρ ἐλέγοντο εἶναι. ἄλλος δέ τις παρῆν; σχεδόν τι οἶμαι τούτους παραγενέσθαι.

τῷ Ἀσκληπιῷ θῦσαι ἀλεκτρυόνα.] Plato. καὶ ἐκκαλυψάμενος· ἐνεκεκάλυπτο γάρ· εἶπεν ὃ δὴ τελευταῖον ἐφθέγξατο, ὦ Κρίτων ἔφη τῷ Ἀσκληπιῷ ὀφείλομεν ἀλεκτρυόνα, ἀλλὰ ἀπόδοτε, καὶ μὴ ἀμελήσητε. Cur autem Gallum immolari iusserit, causam reddidit Theodoretus serm. 7. de sacrificiis in Curat. Græc. affectionum.

καὶ λούσαντες.] Plato eum antequam venenum biberet, lotum affirmat, ne negotium facesseret mulieribus. δοκεῖ γὰρ ἤδη βέλτιον εἶναι λουσάμενον πιεῖν τὸ φάρμακον, καὶ μὴ πράγματα ταῖς γυναιξὶ παρέχειν νεκρὸν λούειν. &, ἐκεῖνος μὲν ἀνίστατο εἰς οἴκημά τι, ὡς λουσόμενος. καὶ ἐπεὶ δὲ ἐλούσατο. Fieri tamen potuit eum post mortem denuò ab amicis, & discipulis lotum fuisse. De lotione, & vnctura mortuorum plura Ioannes Kirchmannus lib. 1. cap. 7.

καὶ πρεπόντως θάψαντες.] Curam tamen funeris Critonis arbitrio reliquisse, dummodò legibus consentaneè fieret, Plato refert. καὶ φαίης τοὐμὸν σῶμα θάπτειν, καὶ θάπτειν οὕτως, ὅπως ἄν σοι φίλον ᾖ καὶ μάλιστα ἡγῇ νόμιμον εἶναι. Ex verbis verò, quæ ipse ad eundem Critonem dixerat, nihil ei de sepulturæ curâ dixisse apertè colligitur. Ea Cicero Tuscul. Quæst. lib. 1. ita vertit, *Cùm enim de immortalitate animorum disputasset, & iam moriendi tempus vrgeret, rogatus à Critone*, quemadmodum sepeliri vellet, Multam verò, *inquit*, operam, amici, frustrà consumpsi. Critoni enim nostro non persuasi me hinc auolaturum, neque quicquam mei relicturum. Veruntamen, Crito, si me assequi potueris, aut sicubi nactus eris, vt tibi videbitur, sepelito; sed mihi crede, nemo me ve-

ſtrûm, cùm hinc exceſſero, conſequetur. *Præclarè id quidem, qui & amico permiſerit, & ſe oſtenderit de hoc toto genere nihil laborare.*

EPISTOLA XV.

καὶ οἱ περὶ Γρύλλον.] Reſpondet Xenophon illis, qui de morte Socratis narrationem tranſmiſerant, eóſque præterea hortatur, vt facta, dictáque illius literis commendent, quæ futuris hominibus abſolutiſſimæ Apologiæ loco eſſe poterunt.

ὅσπερ ἦν εἰκὸς αὐτοὺς ποιεῖν.] In alio deeſt ὃ, ἦν.

ὃ φέγειν τὴν τύχην.] Alius habet, τὴν ψυχὴν, malè. καὶ τοὺς ἐπισυστάντας, Alius, ἐπιστάντας, Alius, ἐπιστήσαντας.

οἱ οὐκ εἰς μακρὰν.] De pœna eorum, qui in Socratem accuſationis tela coniecerunt, déque Lacedæmoniorum in Athenienſes pro Socratis condemnatione dicteriis, vnà cum eodem Xenophonte nonnulla infrà epiſt. 17.

ὃ γὰρ πάθος ἤδη ἄγει.] In alio deeſt, ἤδη. δίηκται, Alij habent, ἐφῖκται.

καὶ ὑπὸ τῆς Πυθίας μαρτυρηθέντα.] Alius legit παρά. Apollinis oraculo Socrates ſapientiſſimus omnium iudicatus eſt. Ita refert Plato in Apologia. Cicero Academ. Quæſt. lib. 1. & de Amicitia. Plinius lib. 7. cap. 31. & 34. Libanius in Apologia Socratis. Dio Chryſoſtomus Oratione Athenis habita de Fuga. Laërtius in Vita Socratis. Valerius Maximus lib. 3. cap. 4. & lib. 7. cap. 2. Themiſtius Orat. 14. Iuſtinus Martyr Orat. Parænetica ad Gentes. Theodo-

retus de Curat. Græc. affect. ſerm. 2. At quomodo Socrates, qui ſe nihil ſcire affirmabat ex vnâ parte, & ex aliâ Dæmonium ſibi ſignificare, quæ erant cognitu neceſſaria, teſtimonio Pythiæ ſapientiſſimus dictus ſit, pluribus examinat Ariſtides Orat. 2. Platonica.

ὧν ἔπεμψα.] Alius, ὧν ἐπέμψαμεν.

ἔχοντες ἐν αὐτοῖς.] Alius, σὺ αὖθις γράφειν μοι.

καί φημι δή.] Alius, δεῖν.

ἤδη δέ μοι καὶ Πλάτωνος.] De Platonis, & Xenophontis ſimultate Laërtius in Xenophonte. ὅθεν καὶ πρὸς ἀλλήλους ζηλοτύπως εἶχον, αὐτός τε ὁ Πλάτων ὡς ἐν τῷ περὶ Πλάτωνος λέξομεν. Vide quæ ipſe ſcribit in Platone, & quæ in eum locum adnotauit Caſaubonus, & quæ in Vita Solini commemorat Ioannes Camerſ.

ἡμεῖς μὲν τοί φαμεν ὅτι τοιαῦτα οὐκ ἠκούσαμεν.] Alius, ἀκηκόαμεν. Platonem pleraque ex ingenio, ac libidine de nouo confinxiſſe, alia quibuſdam, quibus illa non ſucceſſerunt appinxiſſe, immutato non ſolùm rerum ordine, & omnibus etiam miris inuerſis Anachroniſmis, euidentiſſimis argumentis probare conati ſunt Athenæus, & Ariſtides, aliique quorum tantùm nomen ſupereſt, ſcripta tempus inuidit poſteritati. φασὶ δὲ καὶ Σωκράτην ἀκούσαντα τὸν Λύσιν ἀναγινώσκοντος Πλάτωνος, Ἡράκλεις, εἰπεῖν, ὡς πολλά μου καταψεύδεθ' ὁ νεανίσκος. οὐκ ὀλίγα γὰρ, ὧν οὐκ εἴρηκε Σωκράτης, γέγραφεν ἀνήρ. Hinc non immeritò de Platone concludebat Ariſtides, ὁ δὲ τῆς φύσεως οἶμαι κέχρηται περιουσίᾳ, ὥσπερ καὶ ἄλλα μυρία δή που διεξέρχεται ἐπὶ τῷ Σωκράτους ὀνόματι, περὶ ὧν ὁμολογεῖται μηδὲν ἐκεῖνον πραγματεύεσθαι.

ὥσπερ καὶ αὐτός.] Alius habet, αὐτῶν, malè.

μηδὲν εἶναι ποίημα αὐτοῦ.] Hoc eodem dicto Platonis vſus eſt Athenæus in fine Dipnoſophiſtarum, ταῦτα φίλτατε Τιμόκρατες κατὰ τὸν Πλάτωνα οὐ Σωκράτους νέου, καὶ καλοῦ παίγνια, ἀλλὰ τῶν Δειπνοσοφιστῶν σπουδάσματα. Locus Platonis, quem fortè Xenophon reſpexit, eſt in ſecunda Epiſtola ad Dionyſium. διὰ ταῦτα οὐδὲν πώποτ' ἐγὼ περὶ τούτων γέγραφα. οὐδ' ἔστι σύγγραμμα Πλάτωνος οὐδὲν, οὐδ' ἔσται. τὰ δὲ νῦν λεγόμενα Σωκράτους ἐστὶ καλοῦ, καὶ νέου γεγονότος. In voce καλοῦ omnes expoſitores conueniunt, vt virtute clari ſimul, & iuuenis, quod ſanè difficile videtur, illa fuerint exercitamenta. Ita Ficinus, Serranus, Dalecampius, alij. quod an in dicto Platonis locum habeat non contendo, ſanè in hoc Xenophontis vereor ne quid aliud ſibi velit, cùm præcedat illud de Platone, θρυπτόμενος περὶ τοὺς καλοὺς, ad quod etiam repetitio καλοῦ referri deberet. At quomodo Socrates pulcher eſſe potuit ſimus, & ventricoſus, cadaueroſa facie, colore muſtellino, vno verbo, monſtrum hominis? An ergo καλοῦ verbum per iocum non ſine felle in Platonem coniectum, illud infert, quòd inter formoſos cum formoſis lepidulus iſte Socrates verſaretur, venuſtatis, ac pulchritudinis admirator? certè ſi de forma, egregia tamen illa inter adoleſcentes contentio exoritur, Socrates ibi præſes nulli concedit. Ipſum nobis Platonis Dialogi, quantum ſibi in forma placeret, exprimunt accuratè, & præcipuè in Sympoſio. ταῦτα δὴ ἐκαλλωπισάμην, ἵνα καλὸς παρὰ καλὸν ἴω.

ἐῤῥώσθον μοι.] Alius legit, ἐῤῥώσθέ μοι.

EPISTOLA XVI.

τὰ περὶ τῆς τελευταίας.] Ariſtippus enim, & Cleombrotus in obitu Socratis Æginæ commorabantur, vt ſuprà oſtenſum eſt. Hic Ariſtippus ἐρωτώμενος, vt ſcribit Laërtius in eius Vitâ, πῶς ἀπέθανε Σωκράτης, ἔφη, ὡς ἂν ἐγὼ εὐξαίμην. adeò mors Socratis optabilis prudentibus hominibus viſa eſt, vt vnuſquiſque ſimilem ſibi peroptaret.

καὶ ὅτι οὔτε περιιόμενος.] Alius, περιιέμενος. διαδιδράναι; Alius, διαδραναι.

ὅτι νῦν μέλλει δικάσειν.] Alius, διδράσκειν. Quare locum corrigerem, ὅτι μὴ μέλλοι διδράσκειν.

ἁ πατεὶς αὐτοῦ ὅσον ἐφ' αὐτῷ.] Alius, ἁ πατεὶς αὐτῷ ὅσον ἀφ' αὐτῶ.

ἀδίκως αὐτόν.] Alius, αὐτὴν, malè.

δοκέων μὲν τοι.] Alius, δοκέω μὲν τοι. An rectè fecerit Socrates non reſpondendo, vide quæ Epiſt. 14. adnotabamus.

πῶς ἀνεχωρήσατε πάντες.] Amicorum Socratis poſt illius necem fugam, atque exilium ſic Libanius in Apologia deplorauit. μηδ' ἀναμείνητε θέαμα δεινὸν, καὶ τῆς πόλεως ἀλλότριον ἐκφερόμενον ἀπὸ τοῦ δεσμωτηρίου Σωκράτην. ἔρημον δὲ τὸ ἄστυ τῆς ἐκείνου φωνῆς, ὥσπερ τινὸς ἀηδόνος. τοὺς ἑταίρους ἐν μὲν τῷ θάπτειν σιγῇ καταρωμένους ὑμῖν, ἔπειτα δὲ φεύγοντας ἄλλον ἄλλοσε, τοὺς μὲν εἰς Μέγαρα, τοὺς δὲ εἰς Κόρινθον, τοὺς δὲ εἰς Ἦλιν, τοὺς δὲ εἰς Εὔβοιαν, μεταφέροντας ἑτέρωσε τὸ τῆς Ἀττικῆς ἄνθος, παρ' οὓς ἴοιεν λέγοντας. δέχεσθε τοὺς Ἀθήνηθεν, ὦ ἄνδρες, φυγάδας, οὐ προδότας, οὐδ'

ἀστρατεύτοις, &c. & Laërtius ex Hermodoro tradit Platonem, & alios Philosophos post mortem Socratis ad Euclidem Megara confugisse. πρὸς τοῦτον, Euclidem, φησὶν ὁ Ἑρμόδωρος ἀφικέσθαι Πλάτωνα, καὶ τοὺς λοιποὺς φιλοσόφους μετὰ τὴν Σωκράτους τελευτὴν, δείσαντας τὴν ὠμότητα τῶν τυράννων.

μή τι καὶ ἐφ' ὑμᾶς ἔλθοι τῶν αὐτῶν αὖ, καὶ σύν.] Alius & meliùs, μή τι καὶ ἐφ' ὑμᾶς ἔλθοι ἀπ' αὐτῶν καὶ σὺν ἔποι.

Epistola XVII.

διαμαχόμενος περὶ ἀρετῆς ἢ αὖ.] Alius, διαμαχόμενοι περὶ ἀρετῆς ἢ δὴ, malè.

πρός τε Θεοὺς, καὶ ἀνθρώπους.] Duplex namque fuit accusationis caput, vnum contra Deos, οὓς μὲν ἡ πόλις νομίζει Θεοὺς, οὐ νομίζων; alterum contra homines, ἀδικεῖ δὲ καὶ τοὺς νέους διαφθείρων.

περὶ τῶν ἔπειτα.] Alius, περὶ ὧν ἔπειτα.

προσκαλεσάμενοι ἀπέκτειναν.] Alius, ἀπέκτειναν. De morte accusatorum Socratis non vna apud omnes sententia. Hic ab Atheniensibus condemnatos, occisósque fuisse tradit. Idem affirmat Diodorus lib. 14. ἀδίκου δὲ τῆς κατηγορίας γεγενημένης ὁ δῆμος μετεμελήθη, τηλικοῦτον ἄνδρα θεωρῶν ἀνῃρημένον. διόπερ τοὺς κατηγορήσαντας δι' ὀργῆς εἶχε. καὶ τέλος ἀκρίτους ἀπέκτεινε. Laërtius cæteros quidem exilio, Melitum morte multatum fuisse ait in Socrate. Ἀθηναῖοι δὲ εὐθὺς μετέγνωσαν, ὥστε κλεῖσαι καὶ παλαίστρας, καὶ γυμνάσια, καὶ τοὺς μὲν ἐφυγάδευσαν, Μελίτου δὲ θάνατον κατέγνωσαν. Σωκράτη δὲ χαλκῆς εἰκόνος ἐτίμησαν, ἣν ἔθεντο ἐν τῷ Πομπείῳ, Λυσίππου ταύτην ἐργασαμένου. Ἄνυτόν τε ἐπιδημήσαντα αὐθημερὸν ἐξεκήρυξαν

Ἡρακλεῶται. Huiúſque cauſam fuiſſe potiſſimùm Antiſthenem idemmet in Antiſthene. αὐτὸς δὲ καὶ Ἀνύτῳ τῆς φυγῆς αἴτιος γενέσθαι δοκεῖ, καὶ Μελήτῳ τοῦ θανάτου. Ποντικοῖς γὰρ νεανίσκοις κατὰ κλέος τοῦ Σωκράτους ἀφιγμένοις περιτυχὼν, ἀπήγαγεν αὐτοὺς πρὸς τὸν Ἄνυτον, εἰπὼν ἐν ἤθει, σοφώτερον εἶναι τοῦ Σωκράτους· ἐφ' ᾧ διαγανακτήσαντας τοὺς περιεστῶτας ἐκδιῶξαι αὐτόν. Imò Themiſtius oratione 2. Heracleæ ab oppidanis lapidibus fuiſſe obrutum Anytum. τοιγαροῦν οὐκ ἐς μακρὰν Ἀθηναῖοι μετέγνωσαν ἀμφὶ Σωκράτους, καὶ δίκην ἔπραξαν τὸν Μέλητον τῆς δίκης ἐκείνης. καὶ ἔφυγεν Ἄνυτος ἐκ τοῦ ἄστεως, καὶ αὐτὸν κατέλευσαν διὰ Σωκράτην οἱ Ἡρακλεῶται οἱ ἐν τῷ Πόντῳ, καὶ νῦν δείκνυται αὐτοῦ τοῦ [lego σώματος. cenotaphium nempe] αὐτόθι σῆμα ἐν τῷ προαστείῳ οὐ μακρὰν θαλάτης οὗ περιέβαλλον τὸν Ἄνυτον οἱ Ἡρακλεῶται. Plutarchus de Inuidia & Odio, calumniatores Socratis adeò Athenienſibus exoſos fuiſſe ſcribit, vt neque ignem accenderent, neque interrogantibus reſponderent, neque in balneo aqua vterentur eadem, donec illi impatientia odij ſeſe ſuſpenderunt. τοὺς γοῦν Σωκράτη συκοφαντήσαντας, ὡς εἰς ἔσχατον κακίας ἐληλακότας οὕτως ἐμίσησαν οἱ πολῖται, καὶ ἀπεστράφησαν, ὡς μήτε πῦρ ἀύειν, μήτε ἀποκρίνεσθαι πυνθανομένοις, μήτε λουομένοις κοινωνεῖν ὕδατος, ἀλλ' ἀναγκάζειν ἐκχεῖν ἐκεῖνο τοὺς παραχύτας ὡς μεμιασμένον, ἕως ἀπήγξαντο μὴ φέροντες τὸ μῖσος.

μετὰ τὸ θάνατον ἐκ τοῦ οἰ.] Alius habet & meliùs, μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ παρὰ πάντων εὐθυνώμενοι τὴν γνωμ.

ὅτι γὰρ οὐκ ἐχρῆν.] Locum mutilum, & deprauatum ſic corrigerem, ὅτι γε οὐκ ἐχρῆν οὐκ ἀδικοῦντα αὐτὸν κατηγορηθῆναι, καὶ κατηγορηθέντα μὴ ἀποκτιννῦαι. Malum

enim fuit hominem probitate, pietate, & moribus eximium ob nonnullorum calumnias in iudicium vocare, permitteréque, vt impietatis, iniustitiæ, ac impudicitiæ accusaretur. Pessimum item fuit ita accusatum, delatúmque opprimere, ac neci tradere. Vide Dionem Chrysostomum Orat. 47. quæ est Concio in Patriam.

ἢ γὰρ εἰ τὴν Πλάτανον, ἢ τὴν Κύνα.] Hinc aduersariorum in Socratem prima tela. Dij illi nobis sunt, per quos fidem nobis conciliare solemus, Socrates per Platanum, & Canem, aliáque similia fidem suam astringit, & Deo non alio, quàm similibus confirmat. Deos ergo similes veneratur, quos nec coluit Atheniensium ciuitas, nec reliquæ Græciæ ciuitates veneratæ sunt.

ἀεὶ γὰρ τοῦτον καθόσον οὖν.] Lego καθοτιοῦν.

καὶ τὸ τοῦ νεανίσκου τοῦ Λακεδαιμονίου.] Non aliò respexisse videtur Libanius in Apologia Socratis. ὅταν οἱ συνήθεις ἐκείνῳ πενθῶσιν, ὅταν οἱ φίλοι κλαύσωσιν, ὅταν οἱ ξένοι καταπλέωσι μὲν ὡς συνεσόμενοι τῷ ἀνδρὶ, τεθνεῶτα δὲ εὑρόντες ζητῶσι τὸν τάφον. ὅταν ἕτερος πρὸς ἕτερον λέγῃ δεικνὺς ἅμα τὸν τόπον, ἐνταῦθα περὶ ἀνδρείας, ἐνταῦθα περὶ σωφροσύνης ἐποιήσατό ποτε λόγους.

προσαγγέλλεται ὅτι.] Alius habet, προσαγγέλλῃ.

ἔχοντες αὖθις φυλάξαι.] Alius legit αὐτόν.

χαλεπηνάμενοι οὖν.] Athenienses similium facinorum pœnitentiam etiam aliàs sæpiùs incessisse tradit Laërtius. οὐ μόνον δὲ ἐπὶ Σωκράτους Ἀθηναῖοι πεπόνθασι τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πλείστων ὅσων. καὶ γὰρ Ὅμηρον, καθά φησιν Ἡρακλείδης, πεντήκοντα δραχμαῖς ὡς μαινόμενον ἐτίμησαν,

καὶ

καὶ τυρταῖον παρακόπτειν ἔλεγεν.

τοὺς δὲ αἰτίους τεθνάναι.] Aureum eſt Andocidis de Myſteriis monitum. νομίσατε τοίνυν ἀσέβημα οὐδὲν ἔλαττον εἶναι, τοὺς μηδὲν ἠδικηκότας ἀσεβεῖν καταγνῶναι, ἢ τοὺς ἠσεβηκότας μὴ τιμωρεῖσθαι.

ὤνησεν μὲν ἡμᾶς.] Nullum tamen publicum emolumentum ciuitati acceſſit, quin imò à ſublato Socrate nullum poſtea egregium facinus ab Athenienſibus editum eſt, quod ſupputatione temporum demonſtrari poſſe affirmat Eunapius in Ædeſio. καὶ δῆμος ὅλος ἐπ' ἀνδρὸς ἠτύχει φόνῳ. ἔστι γὰρ ἐκ τῶν χρόνων λογιζομένῳ συλλαβεῖν, ὅτι Σωκράτους ἀπελθόντος βιαίως, οὐδὲν ἔτι λαμπρὸν Ἀθηναίοις ἐπράχθη. ἀλλ' ἥ τε πόλις ὑπέδωκε, καὶ διὰ τὴν πόλιν τὰ τῆς Ἑλλάδος ἅπαντα συνεφθάρη.

Ἀθήναζε ὦ ἀνείξη.] Alius, ὦ ἀνάξη. Vtrumque corruptè. Exiſtimo legendum, οἱ ἀναξίως. ſic enim omnia cohærent. Neque enim Socratis amici digni erant, qui Vrbe pellerentur, motique Senatu ac Patria apud exteras nationes haud tuti, vagi, & vndique excluſi, excurrerent. Hoc idem contigiſſe diſcipulis Pythagoræ narrat Lyſis ad Hipparchum. μετὰ τὸ Πυθαγόραν ἐξ ἀνθρώπων γενέσθαι οὐδέποκα διασκεδασθήσεσθαι τὸ ἄθροισμα τῶν ὁμιλητῶν εἰς τὸν ἐμαυτοῦ θυμὸν ἐβαλόμαν. ἐπεὶ δὲ παρ' ἐλπίδας ὥσπερ ἀπὸ ναὸς μεγάλας φορτίδος ἐν ἐρήμῳ πελάγει λυθείσας, ἄλλος ἄλλοσε φορβούμενοι διεσπαρμένοι, ἄξιον κἀμὲ μνᾶσθαι τῶν τήνου θείων καὶ σεμνῶν παραγγελμάτων.

EPISTOLA XVIII.

ἄγοντες τὴν δίαιτ.] Humaniſſima eſt hæc Xeno-

phontis Epiſtola in exilio ſcripta ad amicos, quos omnes inuitat, vt aduentu ſuo cum celeberrimo ſapientum hominum conuentu diem feſtum, ac Templi Dianæ ſacri exædificationem ſolemniorem redderent. Ibi nihil ait defuturum, quod à Viris Socratica diſciplina imbutis deſiderari poterit.

τῇ ὑφ' ἡμῶν καθιδρυμένῃ.] Xenophon poſt difficilem illam, & periculoſam expeditionem ab Athenienſibus, quòd Cyro, qui fuit illis inimiciſſimus, contra Perſarum Regem, quo maximè beneuolo vtebantur, ſtipendia feciſſet, exilio multatur; pòſt à Lacedæmoniis Scillunte donatur, vbi conſtituto domicilio, agri partem Dianæ Epheſiæ dedicat, vt Pauſanias auctor eſt in Eliacis. Λακεδαιμόνιοι δὲ ὕστερον Σκιλλοῦντα ἀποτεμόμενοι τῆς Ηλείας Ξενοφῶντι ἔδωκαν τῷ Γρύλλου φυγάδι ἤδη γεγονότι ἐξ Αθηνῶν. ἐδιώχθη δὲ ὁ Ξενοφῶν ὑπὸ Αθηναίων, ὡς ἐπὶ βασιλέα τῶν Περσῶν σφίσιν εὔνουν ὄντα στρατείας μεταλαβὼν Κύρῳ πολεμιωτάτῳ τοῦ δήμου. καθήμενος γὰρ ἐν Σάρδεσιν ὁ Κῦρος Λυσάνδρῳ τῷ Αριστοκρίτου, καὶ Λακεδαιμονίοις χρήματα ἀνήλισκεν ἐς τὰς ναῦς. ἀντὶ τούτων μὲν Ξενοφῶντι ἐγένετο φυγή. κατοικήσας δὲ ἐν Σκιλλοῦντι, τέμενός τε, καὶ ἱερὸν, καὶ ναὸν Αρτέμιδι ᾠκοδόμησαν Εφεσίᾳ. Qui etiam refert, alios commemorare receptam à ſuis Scilluntem, & Xenophontem, quòd illam à Lacedæmoniis accepiſſet, in Olympico conſilio poſtulatum, cauſam dixiſſe, abſolutúmque ab Eleis Scilluntem in poſterum impunè domicilium habuiſſe. οἱ δὲ Ηλίων ἐξηγηταὶ κομίσασθαί τε αὖθις Σκιλλοῦντα Ηλείους ἔλεγον, καὶ Ξενοφῶντα, ὅτι ἔλαβε παρὰ Λακεδαιμονίων τὴν γῆν, κριθῆναι μὲν ἐν τῇ Ολυμπιακῇ βουλῇ,

τυχόντα δὲ παρὰ Ηλείων συγγνώμης, ἀδεῶς ἐν Σκιλλοῦντι οἰκῆσαι. καὶ δὴ καὶ ὀλίγον ἀπωτέρω ἱεροῦ, μνῆμά τε ἐδείκνυτο, καὶ τῆς πεντέλησίν ἐστι λιθοτομίας εἰκὼν ἐπὶ τάφῳ. εἶναι δὲ αὐτὸ Ξενοφῶντος λέγουσιν οἱ προσοικοῦντες. Laërtius ait prædium illud, quod Deæ consecrauerat, emisse ex Demetrio Magnesio; & confirmat ipse Xenophon. Ξενοφῶν δὲ λαβὼν χωρίον ὠνεῖται τῇ Θεῷ, ὅπου ἀνεῖλεν ὁ Θεός.

καὶ ἐγαννύσκοντο τοῦ τόπου.] Loci amœnitatem expressit etiam Laërtius. καὶ καθιέρωσε τῇ Θεῷ δι' οὗ ποταμὸς ἔρρει Σελλινοῦς ὁμώνυμος τῷ ἐν Ἐφέσῳ. τοὐντεῦθεν διετέλει κυνηγετῶν, καὶ τοὺς φίλους ἑστιῶν, καὶ τὰς ἱστορίας συγγράφων. Pausanias. παρέχεται δὲ ὁ Σκιλλοῦς καὶ ἄγρας θηρίων, ὑῶν τε ἀγρίων, καὶ ἐλάφων, καὶ τὴν γῆν τὴν Σκιλλουντίαν Σιλινοῦς ποταμὸς διέξεισι. Et quid fidem ex aliis rebus adstruimus, vbi Xenophon ipse, & locum, & templum, & alia adamussim, elegantérque prosequitur lib. 5. de expeditione Cyri; quæ quia loco commentarij esse possunt in hanc Epistolam non grauabor exscribere. τὸ δὲ τῆς Ἀρτέμιδος τῆς Ἐφεσίας, ὅτε ἀπῄει σὺν Ἀγησιλάῳ ἐκ τῆς Ἀσίας τὴν εἰς Βοιωτοὺς ὁδὸν κατέλιπε παρὰ Μεγαβύζῳ τῷ τῆς Ἀρτέμιδος νεωκόρῳ, ὅτι αὐτὸς κινδυνεύσων ἐδόκει ἰέναι μετ' Ἀγησιλάου ἐν Κορωνείᾳ. καὶ ἐπέστειλεν, ἢν μὲν αὐτὸς σωθῇ, ἑαυτῷ ἀποδοῦναι· εἰ δέ τι πάθοι ἀναθεῖναι ποιησάμενον τῇ Ἀρτέμιδι, ὅ, τι οἴοιτο χαριεῖσθαι τῇ Θεῷ. ἐπεὶ δ' ἔφυγε Ξενοφῶν, κατοικοῦντος ἤδη αὐτοῦ ἐν Σκιλλοῦντι ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων οἰκισθέντι παρὰ τὴν Ὀλυμπίαν, ἀφικνεῖται Μεγάβυζος εἰς Ὀλυμπίαν θεωρήσων, καὶ ἀποδίδωσι τὴν παρακαταθήκην αὐτῷ. Ξενοφῶν δὲ λαβὼν χωρίον ὠνεῖται τῇ Θεῷ ὅπου ἀνεῖλεν ὁ Θεός. ἔτυχε δὲ διαρρέων διὰ τοῦ χωρίου ποταμὸς Σελλινοῦς. καὶ ἐν Ἐφέσῳ δὲ παρὰ τὸν τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος νεὼν Σελλινοῦς πο-

ταμὸς παραῤῥεῖ, καὶ ἰχθύες τε ἐν ἀμφοτέροις εἰσὶ καὶ κόγχαι. ἐν δὲ τῷ Σκιλλοῦντι χωρίῳ καὶ θῆραι πάντων, ὅσα ἐστὶν ἀγρευόμενα θηρία. ἐποίησε δὲ καὶ ναὸν, καὶ βωμὸν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἀργυρίου. καὶ τὸ λοιπὸν ἀεὶ δεκατεύων τὰ ἐκ τοῦ ἀγροῦ ὡραῖα, θυσίαν ἐποίει τῇ Θεῷ. καὶ πάντες οἱ πολῖται, καὶ οἱ πρόσχωροι ἄνδρες καὶ γυναῖκες μετεῖχον τῆς ἑορτῆς. παρεῖχε δὲ ἡ Θεὸς τοῖς σκηνοῦσιν ἄλφιτα, ἄρτους, οἶνον, ἀργύρια, τραγήματα, καὶ τῶν θυομένων ἀπὸ τῆς ἱερᾶς νομῆς λάχος, καὶ τῶν θηρευομένων δέ. καὶ γὰρ θήρας ἐποιοῦντο εἰς τὴν ἑορτὴν οἵ τε Ξενοφῶντος παῖδες, καὶ οἱ τῶν ἄλλων πολιτῶν. οἱ δὲ βουλόμενοι καὶ ἄνδρες συνεθήρων. καὶ ἡλίσκετο τὰ μὲν ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἱεροῦ χωρίου, τὰ δὲ ἐκ τῆς Φολόης, σύες, καὶ δορκάδες καὶ ἔλαφοι. ἔστι δὲ ὁ τόπος, ᾗ ἐκ Λακεδαίμονος εἰς Ὀλυμπίαν πορεύονται, ὡς εἴκοσι στάδιοι ἀπὸ τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ Διὸς ἱεροῦ. ἔνι δ' ἐν τῷ ἱερῷ τόπῳ καὶ ἄλση, καὶ ὄρη δένδρων μεστὰ, ἱκανὰ καὶ σῦς, καὶ αἶγας, καὶ οἶς τρέφειν, καὶ ἵππους, ὥστε καὶ τὰ τῶν εἰς τὴν ἑορτὴν ἰόντων ὑποζύγια εὐωχεῖσθαι. περὶ δ' αὐτὸν τὸν ναὸν ἄλσος ἡμέρων δένδρων ἐφυτεύθη, ὅσα ἐστὶ τρωκτὰ ὡραῖα. ὁ δὲ ναὸς ὡς μικρὸς μεγάλῳ τῷ ἐν Ἐφέσῳ εἴκασται, καὶ τὸ ξόανον ἔοικεν ὡς κυπαρίσσινον χρυσῷ ὄντι τῷ ἐν Ἐφέσῳ. καὶ στήλη ἕστηκε παρὰ τὸν ναὸν γράμματα ἔχουσα. ἱερὸς ὁ χῶρος τῆς Ἀρτέμιδος. τὸν δὲ ἔχοντα, καὶ καρπούμενον τὴν μὲν δεκάτην καταθύειν ἑκάστου ἔτους, ἐκ δὲ τοῦ περιττοῦ τὸν ναὸν ἐπισκευάζειν. ἐὰν δέ τις μὴ ποιῇ ταῦτα, τῇ Θεῷ μελήσει.

ἀνεσώσατο ἄρα ἀπὸ βασιλέως.] Præter Xenophontem meminit etiam huius expeditionis, & Regis in Græcos duces perfidiæ, Chion Heracleensis epist. 3. & Isocrates Orat. ad Philippum, in qua docet bellum illud omnibus maximè fructuosum fuisse. ὅσοι γὰρ ἐπεχείρησαν πρὸς τὸν βασιλέα πολεμεῖν, ἅπασι συνέπεσεν ἐξ ἀδόξων μὲν γενέσθαι λαμπροῖς, ἐκ πενήτων δὲ πλου-

ποῖς, οὐχ ταπεινῶν δὲ πολλῆς χώρας, καὶ πόλεων δεσπόταις.

τοῦ βαρβάρου καὶ τὴν ἔπειτα.] Alius, τοῦ βαρβάρου τῆς ἔπειτα.

καὶ τὴν Θρᾴκην κακῶν.] De periculis Xenophontis in Thracia abundè ſatis ipſe in expeditione.

πεποίημαι δέ τινα ἀπομνημονεύματα.] Libros de dictis, & factis Socratis in exilio à ſe ſcriptos tradit ipſe Xenophon hîc. Hiſtorias etiam Plutarchus de exilio, & Laërtius dicto loco.

ἐδόκει ἁρμόδια.] Alius, δοκεῖ.

πρόφασιν αἰτιᾶται.] An meliùs, ἐστὶ πλάττεσθαι τοῦ μὴ φιλοσοφεῖν? Alius, τὸ μὴ φιλοσοφεῖν, ineptè. Miram Simonis in adhærendo Socratis monitis conſtantiam!

Epistola XIX.

καὶ περιεφύτευσεν ὁ χῶρος.] Aptiùs exiſtimo legi poſſe, περιεφύτευτος. Xenophon. περὶ δὲ αὐτὸν τὸν ναὸν ἄλσος ἡμέρων δένδρων ἐφυτεύθη. ὅσα ἐστὶ τρωκτὰ, ὡραῖα.

καὶ δηλοῦται ἱερὸς εἶναι.] Xenophon. καὶ στήλη ἕστηκε παρὰ τὸν ναὸν γράμματα ἔχουσα, ἱερὸς ὁ χῶρος τῆς Ἀρτέμιδος. cætera habes in Epiſtola ſuperiori.

εἰς ἑαυτὸν ἔβαλλω.] Alius, ἔβαλλου.

Epistola XX.

καὶ οἷον ἐξ ὧν.] Alius legit, οἷον.

παραδιδόντες αὐτοῖς.] Alius, αὐτούς.

Epistola XXI.

καὶ ἴσθι Εὐκλείδην, καὶ Τερψίωνα.] Hi ſunt, qui de morte Socratis Epiſtolam conſcripsêre, & apud

quos Socratis asseclæ post illius interitum diuertերunt, vt suprà notabamus. De Euclide Laërtius lib. 2. De Terpsione nemo, quod sciam, præter iam à me recensitos.

καλῷ τε κἀγαθῷ.] Alius, καὶ ἀγαθῷ. & infrà, ὦ ἀγαθή.

ἀναμιμνήσκου γάρ.] Alius, ἀναμιμνήσκουσα γάρ.

ἐπεὶ λυπουμένη.] Alius, λυπήσει.

καὶ σεαυτὴν ἀδικήσεις.] Alius, οὐδὲν ὀνήσεις. Alius, ἀδικήσεις ὅτι μάλιστα.

οὗτοι γὰρ οἱονεὶ νεοττοὶ Σωκράτους.] Alius, τοῦ πάθους. De filiis Socratis Laërtius, φησὶ δ' Ἀριστοτέλης δύο γυναῖκας αὐτὸν ἀγαγέσθαι, προτέραν μὲν Ξανθίππην, ἐξ ἧς αὐτῷ γενέσθαι Λαμπροκλέα, δευτέραν δὲ Μυρτὼ τὴν Ἀριστείδου τοῦ δικαίου θυγατέρα, ἣν καὶ ἄπροικον λαβεῖν ἐξ ἧς γενέσθαι Σωφρονίσκον, καὶ Μενέξενον. Alij Μενέδημον scripsêre. Theodoretus de Curat. Græc. affect. serm. 12. ex Porphyrio. πρὸς δὲ τῶν ἀφροδισίων χρῆσιν σφοδρότερον μὲν εἶναι, ἀδικίαν δὲ μὴ προσεῖναι. ἢ γὰρ ταῖς γαμεταῖς, ἢ ταῖς κοιναῖς χρῆσθαι μόναις. δύο δὲ ἔχειν γυναῖκας ἅμα. Ξανθίππην μὲν πολίτιν, καὶ κοινοτέραν πως. Μυρτὼ δὲ Ἀριστείδου θυγατριδῆν τοῦ Λυσιμάχου, καὶ τὴν μὲν Ξανθίππην προσπαλλακεῖσαν λαβεῖν ἐξ ἧς ὁ Λαμπροκλῆς ἐγένετο. τὴν δὲ Μυρτὼ γαμηθεῖσαν, ἐξ ἧς Σωφρονίσκος, καὶ Μενέξενος. Tres etiam fuisse Socratis filios tradit Plato in Apologia. ὥστε καὶ οἰκεῖοί μοί εἰσι, καὶ υἱεῖς τρεῖς. εἷς μὲν μειράκιον ἤδη, δύο δὲ παιδία. ἀλλ' ὅμως οὐδένα αὐτῶν δεῦρο ἀναβιβασάμενος δεήσομαι ὑμῶν ἀποψηφίσασθαι.

οὗτοι ἔρημοι.] Alius, οὖλοι.

ὑπ' αὐτῆς οἱ ζῶντες.] Alius, καὶ ζῶντες.

ὁ Μαλακὸς ἐπικαλούμενος.] Alius, καλούμενος. καὶ διὼν ἐπαινοῦσί σε, Alius, καὶ διεπαινοῦσί σε, corruptè. Quis iste Apollodorus Malacus fuerit, non mihi constat. An Μανικὸς substituendum? Is enim fuit vnus ex amicis Socratis, qui apud Platonem vniuersam Symposij historiam complet. Dictus fuit Manicus, quòd in alios omnes præter vnum Socratem insurgeret, furoréque quodam ageretur. ἀεὶ ὅμοιος εἶ ὦ Ἀπολλόδωρε. ἀεὶ γὰρ σαυτόν τε κακηγορεῖς, καὶ τοὺς ἄλλους, καὶ δοκεῖς μοι ἀτεχνῶς πάντας ἀθλίους ἡγεῖσθαι, πλὴν Σωκράτους, ἀπὸ σαυτοῦ ἀρξάμενος. καὶ ὁπόθεν ποτὲ ταύτην τὴν ἐπωνυμίαν ἔλαβες, τὸ Μανικὸς καλεῖσθαι, οὐκ οἶδα ἔγωγε. ἐν μὲν τοῖς λόγοις ἀεὶ τοιοῦτος εἶ, σαυτῷ τε, καὶ τοῖς ἄλλοις ἀγριαίνεις πλὴν Σωκράτους. Fuit domo Phalereus, patria Atheniensis. Plutarchus etiam in Catone minore. οἷος ὁ Φαληρεὺς Ἀπολλόδωρος ἱστορεῖται περὶ Σωκράτην γενέσθαι τὸν παλαιὸν ἐμπαθὴς, καὶ παρακεκινηκὼς πρὸς τὸν λόγον, οὐ χρόνῳ, οὐδὲ πράως, ἀλλ' ἄκρατον αὐτοῦ καταψάμενον, ὡς πάροινον, καὶ μανικώτερον. Inuenio apud Strabonem lib. 14. Apollonium Malacum. An Apollonius hic in Apollodorum degenerauit? haud puto, cùm Apollonius ille longè post Socratica tempora, paulò ante, vel cum ipso Strabone, tanquam qui vnà cum alio Apollonio Molone, in quem ad nomen Molonis alludendo initium carminis Homerici detorsit, ὀψὲ Μολών, vixerit, ex eodem Strabone ibidem. Ποσειδώνιος δ' ἐπολιτεύσατο μὲν ἐν Ῥόδῳ, καὶ ἐσοφίστευσεν. ἦν δ' Ἀπαμεὺς ἐκ τῆς Συρίας, καθάπερ καὶ Ἀπολλώνιος ὁ Μαλακὸς, καὶ Μολών. ἦσαν γὰρ Ἀλαβανδεῖς, Μενεκλέους μαθηταὶ τοῦ ῥήτορος, ἐπεδήμησε δὲ πρότερον Ἀπολλώνιος, ὀψὲ δ' ἧκεν ὁ Μόλων, καὶ ἔφη

πρὸς αὐτὸν ἐχθρος, ὀψὲ Μόλων, ἀντὶ τοῦ, ἐλθών. Apollonius autem iſte Molo, ſiue Molonis filius Ciceronem Rhodi inſtituit. Diuerſus itaque Apollonius Malacus fuit ab Apollodoro noſtro, quemadmodum alius à Molone, quod ex Strabone, quicquid alij dicant, manifeſtè colligitur. Ait namque, quemadmodum Poſidonius patriâ Apamenſis Rhodi ciuis effectus Sophiſticam exercuit, eadem ratione Apollonius Malacus, & Molo patriâ Alabandenſes Rhodi ſedem collocârunt. De vno namque Apollonio loquens Alabandenſe, quomodo abſque errore, eóque inſulſiſſimo, dicere potuiſſet, ἦσαν γὰρ Αλαβανδεῖς? rectum illud erat, ἦν γὰρ Αλαβανδεύς. nec de Poſidonio intelligi poteſt, quem ſcribit fuiſſe Apamenſem, non Alabandenſem. illud præterea, Μενεκλέους μαθηταὶ, duos nobis innuit diuerſos: nec aliud verbis illis ſignificauit inferiùs. ἄνδρες δὲ ἐγένοντο λόγου ἄξιοι δύο ῥήτορες ἀδελφοὶ Αλαβανδεῖς, Μενεκλῆς τε οὗ ἐμνήσθημεν μικρὸν ἐπάνω, καὶ Ιεροκλῆς οἱ μετοικήσαντες εἰς τὴν Ρόδον, ὅτε Απολλώνιος, καὶ ὁ Μόλων. Locum eſſe corruptum ſuſpicatus eſt Vir ſummus, nec abnuo. reſtitutionem tamen ſuam non vſquequaque approbo, vt enim ex duobus vnum faceret, ſic emendauit, ὅ, τε Απολλώνιος ὁ καὶ Μόλων. At cùm duo ſint, non aliunde ipſe, quàm ab eodemmet Strabone ſic reſtituerim, ὅ τε Απολλώνιος ὁ Μαλακὸς, καὶ ὁ Μόλων. An verò Molon nomen homini fuerit proprium, vel agnomen Apollonio, ſicuti alteri Malacus, dubitant Viri docti. Quidam enim Molonem, ab Apollonio Molonis, qui & Malacus, vt ipſi aſſerunt, diuer-

diuerſum faciunt, alij confundunt. Sed ſi in hac palæſtra aliquod quoque mihi periculum faciendum eſſet, dicerem duos ea tempeſtate Viros eiuſdem nominis claruiſſe, Apollonium vnum cognomento Malacum, Apollonium alterum cognomento Molonem. De Apollonio Malaco nulli dubium fuit. De ſecundo fidem facit Quintilianus Inſtitut. Orator. lib. 3. cap. 1. & libro 12. cap. 6. in quibus Apollonij Molonis meminit: Suetonius in Cæſare cap. 4. & Ioſephus contra Appionem, quem per initium Molonem, poſt pauca Apollonium Molonem clarè enunciauit. Dictum autem ita exiſtimo à Patre Molone, ſi Plutarcho in Cæſare, & Cicerone credimus, & Porphyrio in Quæſtionibus Homericis. nam hi Ἀπολλώνιον τοῦ Μόλωνος, Græcorum more, quaſi dicerent Apollonium Molonis filium ſine vlla hæſitatione indigitant. Hinc factum puto, vt ab alio Malaco diſtingueretur, Molonis iſto cognomine inſignitum, vt non amplius ad Patrem nobis inſinuandum, ſed Virum hunc, cognomen abierit; ideóque Molonem ſolùm, & Apollonium Molonem dixerunt; quod & in aliis etiam ſæpè vſu veniſſe ſcimus. Hæc in diu exagitatam controuerſiam, donec meliora Dij dederint, ipſe quoque ex meo contuli. Dionem illum eſſe exiſtimo, cui cura c nficiendi Epitaphij demandanda ſperabatur à Menexeno apud Platonem in Epitaphio.

καὶ δὲ παῖδες.] In alio deſideratur καί.

εἰς ὅσον γὰρ ἐγώ τε.] Alius, ἔγωγε.

ὡς μέγα ἦν ἡμῖν.] Alius, ἡμῶν.

καὶ ἐπινοῶ αὐτὸν ὁποῖα ἔζησεν.] οὐ γὰρ ὁ θάνατος δεινὸν, vt ſcribebat Æſchines ἐν τῷ περὶ παραπρεσβ. ἀλλ' ἡ περὶ τὴν τελευτὴν ὕβρις φοβερά. & Lyſias in Orat. funebri in ſocios Corinthiorum. οἱ δ' ἡμέτεροι πρόγονοι οὐ λογισμῷ εἰδότες τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ κινδύνους, ἀλλὰ νομίζοντες τὸν εὐκλεᾶ θάνατον ἀθάνατον περὶ τῶν ἀγαθῶν καταλείπειν λόγον, οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ πλῆθος τῶν ἐναντίων, ἀλλὰ τῇ αὐτῶν ἀρετῇ μᾶλλον ἐπίστευσαν.

ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι.] Idemmet in Apologiâ. ἐμοὶ μὲν οὖν δοκεῖ Θεοφιλοῦς μοίρας τετυχηκέναι. τοῦ μὲν γὰρ βίου τὸ χαλεπώτατον ἀπέλιπε· τῶν δὲ θανάτων τοῦ ῥᾴστου ἔτυχεν. ἐπεδείξατο δὲ τῆς ψυχῆς τὴν ῥώμην. ἐπεὶ γὰρ ἔγνω τοῦ ἔτι ζῆν τὸ τεθνάναι αὐτῷ κρεῖσσον εἶναι, ὥσπερ οὐδὲ πρὸς τ' ἄλλα τἀγαθὰ προσάντης ἦν, οὐδὲ πρὸς τὸν θάνατον ἐμαλακίσατο. ἀλλ' ἱλαρῶς καὶ προσεδέχετο αὐτὸν, καὶ ἐπετελέσατο. ἐγὼ μὲν δὴ κατανοῶν τοῦ ἀνδρὸς τήν τε σοφίαν, καὶ τὴν γενναιότητα, οὔτε μὴ μεμνῆσθαι δύναμαι αὐτοῦ, οὔτε μεμνημένος μὴ οὐκ ἐπαινεῖν. εἰ δέ τις τῶν ἀρετῶν ἐφιεμένων ὠφελιμωτέρῳ τινὶ Σωκράτους συνεγένετο, ἐκεῖνον ἐγὼ τὸν ἄνδρα ἀξιομακαριστότατον νομίζω.

Epistola XXII.

κινδυνεύω γάρ.] Alius, κινδυνεύων.

ὅτι μὴ πολλὰ ἔχων.] Alius, ἔχω. κεκτῆσθαι, Alius, κτῆσθαι.

περὶ τοῦ.] Alij, περὶ τούτου.

ὥστε καὶ ἄλλῳ.] Alij, καὶ ἄλλοις.

οἶδα τήνδε δὴ ὦ φίλοι.] Fortè, οἶδα δὴ τόδε ὦ φίλοι.

ὅθεν ἤδη καὶ περὶ Ιταλίαν.] De Platonis in Italiam profectione, & cum Dionyſio Siculorum Tyranno familiaritate, & gloriâ ſingulari, Laërtius in eius vi-

ta, Ælianus, Athenæus, Cicero, alij. & præſertim idemmet Plato in Epiſtolis.

ἡμεῖς δὲ μόλις ἤδη.] Alius, μόλις οἶμαι.

διότι μέλλοιμι διαπίπτειν.] Corrigerem, διαπίπτειν τῆς δόξης.

οὐδέν τε οἶμαι διαφέρειν.] Laus enim infra dignitatem vitupetatione ipſa, ac maledicentia vehementiùs opprimit, ac laudatum proſternit. An non omni calumnia peſtilentior eſt laus illa, quam qui in aulâ viuunt, iactant in hoſtes? Polybius lib. 4. καινὸς γὰρ δή τις οὗτος εὕρηται τρόπος διαβολῆς τὸ μὴ ψέγοντας, ἀλλ' ἐπαινοῦντας λυμαίνεσθαι τοὺς πέλας. εὕρηται δὲ μάλιστα τὸ πρῶτον τοιαύτη κακεντρεχεία, καὶ βασκανία, καὶ δόλος ἐκ τῶν περὶ τὰς αὐλὰς διατριβόντων, καὶ τῆς τούτων πρὸς ἀλλήλους ζηλοτυπίας, καὶ πλεονεξίας.

EPISTOLA XXIII.

μηδὲν μελλήσας εἰσαγάγῃ.] Alij legunt, εἰσάγῃ.

καί φησιν αὐτῷ.] In alio deſideratur αὐτῷ. De Æſchinis in Vrbem Syracuſanam acceſſu apud Dionyſium Tyrannum, & commendatione Ariſtippi, qui tunc plurimùm in ea Curiâ valebat, Diogenes in Æſchine. Φασὶ δ' αὐτὸν δι' ἀπορίαν ἐλθεῖν εἰς Σικελίαν πρὸς Διονύσιον, καὶ ὑπὸ μὲν Πλάτωνος παροφθῆναι, ὑπὸ δὲ Ἀριστίππου συστατῆναι. &, Φησὶ δὲ Πολύκριτος ὁ Μενδαῖος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν περὶ Διονύσιον ἄχρι τῆς ἐκπτώσεως συμβιῶναι αὐτὸν τῷ τυράννῳ, καὶ ἕως τῆς Δίωνος εἰς Συρακούσας καθόδου. Præter Æſchinem apud Suidam plures alij enumerantur, qui lucri causâ, non vna tantùm vice, ſed ſæpè etiam Siciliam, & alias Prouincias ingreſ-

ſi ſunt, ex Philoſtrati libro 1. de vita Apollonij. Licèt Auctorem ſe ignoraſſe ingenuè fateatur Caſaubonus.

τῶν Σωκράτους γνωρίμων.] Alius habet, γνωρίμω, ſed mendoſè. Ita adhæſit Socrati, vt nunquam ab eius latere diſcedere videretur: Socratéſque ipſe ſæpiùs id teſtari ſolitus erat. Laërtius, ἐκ νέου δὲ φιλόπονος. διὸ καὶ Σωκράτους οὐκ ἀπέστη. διὸ καὶ ἔλεγε. μόνος ἡμᾶς οἶδε τιμᾶν ὁ τοῦ Αλλαντοποιοῦ.

οὕτω συλλαμβάνων μοι.] Alius, οὕτως.

ἅ τινα ὡμολόγησεν.] Alius, ὡμολόγητο.

καὶ εἴ τινες ἄλλοι εἰσὶν ἡμῖν.] Alius, ἡμῶν. Plures Æſchinis Dialogi ferebantur, quorum, qui Acephali vocabantur, quòd eſſent valdè ſoluti, nec ſonum Socraticæ dictionis præſeferrent, Piſiſtratus Epheſius Æſchinis non eſſe aſſerebat; & ex ſeptem pleroſque Paſiphonti Eretriaco Perſæus adſcribebat. Ariſtippum etiam ipſum illius Dialogos ſuſpectos habuiſſe refert Laërtius in eius vitâ, & Athenæus lib. 14. Æſchinem ἐκ τῶν φερομένων ὡς αὐτοῦ διαλόγων θαυμάζομεν, ὡς ἐπιεικῆ, καὶ μέτριον. πλὴν εἰ μὴ ὡς ἀληθῶς τοῦ σοφοῦ Σωκράτους ἐστὶ συγγράμματα. ἐσχεδίασθη δὲ αὐτοῦ ὑπὸ Ξανθίππης τῆς Σωκράτους γυναικὸς μετὰ τὸν ἐκείνου θάνατον, ὡς οἱ ἀμφὶ τὸν Ιδομενέα φασίν. Vide quæ de illis ſcribat Athenæus lib. 5. in fine, & in eum animaduertat Caſaubonus cap. 24.

ἀπισχνούμεθα σὺν.] Locum deprauatum ſic emendo, ἀπισχνούμεθα σὺν ταῦτα δι' ἡμᾶς ὦ ἄνδρε φίλωτε.

ἀφιξόμεθά τε.] Alius, ἀφιξόμεθα τὰ, corruptè.

ὀλίγου δέω ἔλαθον.] Quaſi diceret, dignam memo-

ratu rem parum abfuit, quin omitterem. Verba tamen hæc non incongruè in ea commutarem, εὔλογον δὲ ἃ ἔπαθον γράψαι ἡμῖν. Non eſſe præter rationem ea literis tradere, & de illis certiores amicos reddere, quid ipſe perpeſſus fuerit à Platone.

ῥᾳδίως ἐθέλω λαλεῖν.] Alius, θέλω λαβεῖν, malè.

πολλ' ἄλλα ἐμαρτύρει.] Vel hoc ſolo teſtimonio officia Platonis in Æſchinem apud Dionyſium manifeſtò percipimus. Adſtipulatur Plutarchus, qui Platonis cum Dionyſio colloquium, nomine tantùm Ariſtippi immutato, ex hac Epiſtola deſumpſiſſe videtur, Commentario, Quomodo poſſit Adulator ab Amico internoſci. ὁ δὲ Πλάτων οὕτω πως διελέχθη πρὸς αὐτόν. εἴ τινα ἀγαθοῖο Διονύσιε δυσμενῆ πεπλευκότα εἰς Σικελίαν, κακόν τί σε ποιῆσαι βουλόμενον, οὐκ ἔχοντα δὲ καιρόν· ἆρ' ἂν ἐάσαις αὐτὸν ἐκπλεῦσαι, καὶ περιίδοις ἀθῷον ἀπαλλαγέντα; πολλοῦ δέω, εἶπεν ὁ Διονύσιος, ὦ Πλάτων. δεῖ γὰρ οὐ τὰ ἔργα τῶν ἐχθρῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν προαίρεσιν μισεῖν, καὶ κολάζειν. εἰ τοίνυν, εἶπεν ὁ Πλάτων, ἐπ' εὐνοίᾳ τις ἀφιγμένος τῇ σῇ δεῦρο, βούλεται μὲν ἀγαθοῦ τινος αἴτιός σοι γενέσθαι; σὺ δὲ καιρὸν οὐ παρέχεις, ἄξιόν ἐστι τοῦτον ἀχαρίστως προέσθαι, καὶ ὀλιγώρως; ἐρωτήσαντος δὲ τοῦ Διονυσίου, τίς ἐστίν ἐστιν; Αἰσχίνης, εἶπεν, ἀνὴρ τῷ τε ἤθει παρ' ὁντινοῦν τῶν Σωκράτους ἑταίρων ἐπιεικής, καὶ τῷ λόγῳ δυνατὸς ἐπανορθοῦν οἷς συνείη, πλεύσας δὲ δεῦρο πολλὴν θάλατταν, ὡς συγγένοιτό σοι διὰ φιλοσοφίας, ἠμέληται. ταῦτα οὕτως ἐκίνησε τὸν Διονύσιον, ὥστε τὰς μὲν χεῖρας τῷ Πλάτωνι εὐθὺς περιβαλεῖν, καὶ κατασπάζεσθαι, τὴν εὐμένειαν καὶ μεγαλοφροσύνην ἀγάμενος, τοῦ δ' Αἰσχίνου καλῶς, καὶ μεγαλοπρεπῶς ἐπιμεληθῆναι. Nihil hoc ſimili eſt ſimilius. Vndenam ergo ſua habuit Laër-

tius, de contemptu Platonis non ſemel in Æſchine, vt ſuprà vidimus tradita, & in Platone etiam iiſdem verbis repetita?

οὐ γὰρ καταγελαστότερα.] Sententia illa eſſe videtur. Maximè nos tum eſſe aliis derediculo, cùm alia operemur, & alia profiteamur, cùm verbis facta non reſpondent. Ariſtippus etenim, & Plato diſſidebant, Viri in Philoſophia non infimi nominis, pacem eſſe capiendam, euitanda iurgia, inimicitias deponendas, officia in eiuſdem generis homines conferenda, quotidie aliis ſuggerebant, & in his ſe magnificè venditabant; quis poſtea non rideret, dum videt eos more veſanarum muliercularum morologis ſermonibus in ſemet verba fundere, iurgia, ac diſſidia exercere? Debent enim Philoſophi plus ab aliis hominibus, quàm viri à pueris differre, ideóque tales eſſe debere, quales eſſe ſe dicunt, vt contendebat idem Plato Epiſtola 4. φανερῶς οὕτω δεῖ ἡμᾶς γενέσθαι, ὅτι ἐσμὲν τοιοῦτοι, οἷοί περ φαμέν. De diſſidio Platonis, & Ariſtippi Laërtius. Εἶχε δὲ φιλέχθρως ὁ Πλάτων καὶ πρὸς Ἀρίστιππον. ἐν γοῦν τῷ περὶ ψυχῆς διαβάλλων αὐτόν φησιν, ὅτι οὐ παρεγένετο Σωκράτει τελευτῶντι, ἀλλ' ἐν Αἰγίνῃ ἦν, καὶ συνεγγύς.

Epistola XXIV.

ἀμαθαίνουσι δέ.] Lego, γάρ.

οἵ τι ἰδίᾳ τι ποιοῦντες.] Alius, ὅ τε ἰδίᾳ τι ποιοῦντες, καὶ τὰ κοινά.

ὅτι μόλις αὖ τοῦτο.] Corrigo, τούτῳ.

ἄλλος δὲ οὐκ ὀνί μοι ψυχῆς.] Lego, ἀναψυχήν.

ἐ μακραὶ ἐφεσιάδων.] Alius, ἐ μακεδν.

καὶ συνέγνων.] καὶ videtur περέλκειν.

ὅτι Τίμων οὐκ ἦν ἀεὶ.] Alius, Ζίνων, corruptè, & nullo ſenſu. Timon hic ab odio in humanum genus μισάνθρωπος dicebatur. Libanius Declamat. 9. τοῦτον ἔζων τὸν βίον, ἐπὶ τοσαύτης ἦλθον εὐδαιμονίας, ὥστε ὃ καλὸν πρόσρημα μισάνθρωπος ὀνομαζόμενος, ἀλλ᾽ ὁ Τίμων ἔτι, τὴν προσηγορίαν ἀπὸ τοῦ τρόπου μεταλαμβάνων. Prope Academiam eius eminebat turris, ſi Pauſaniam credimus in Atticis. κατὰ τοῦτο τῆς χώρας φαίνεται πύργος Τίμωνος, ὃς μόνος εἶδε μηδένα τρόπον εὐδαίμονα εἶναι γενέσθαι πλὴν τοὺς ἄλλους φεύγοντα ἀνθρώπους. Plinius libro 7. cap. 19. *Timonem quidem etiam in totius odium generis humani euectum.* Meminit huius Laërtius in Timone. Plura de eo Plutarchus in M. Antonio, Lucianus, & Libanius elegantiſſima, & feſtiuiſſima illâ Declamatione, in quâ Timon ſe ob amatum Alcibiadem defert.

μηδὲ ἐκείνοις εὖ.] Lego, μηδὲ ἐκείνως.

Εἴς τε νῦν καὶ τὸν ἄλλον.] Alius, εἴς με νῦν, malè.

Epistola XXV.

καὶ αὐτὸς ἂν ἄρχομαι.] Alius, δέχομαι.

ὅσπερ καὶ μάλα πείθομαι.] Alius, ὅτι.

ἐχόμενον ἐπ᾽ ἐκείνῳ.] Fortè, παρ᾽ ἐκείνου.

ἐμοὶ γὰρ ἴδιον φιλοσοφίας.] Lego, ἥδιον.

βαυκαλήμασιν.] Alius, βουκολήμασιν. Quidquid hic de ſe narrat Phædrus, iuuene, loco ſacro, Academia, Lycæo, Iliſſo, Platano, Lyſia, in Dialogo Platonis Phædro nuncupato fuſè exponuntur.

οἳ μᾶλλον ἐβούλοντο.] Alius, οἵ γε ἐβούλοντό μου.

παρ' ὑμῖν τοῖς σοφοῖς.] Alius, παρ' ὑμῖν γὰρ τοῖς σοφοῖς.

καὶ οὐδέποτέ με καταπροέδοτε.] Alius, καὶ οὐδέποτε μήν.

τῷ ὄντι ἐνεαθήσων.] Alius, ἐνεθήσων. Ego legerem, τῷ ὄντι γὰρ ἐν ἀγαθῆς τῆς φιλοσοφίας.

Epistola XXVI.

χρῆτες ἀγαθοὶ ἄνδρες.] In alio deest, χρῆτες.

ὅτι τὴν πᾶσαν Αἴγυπτον.] De Platonis in Ægyptum profectione Laërtius, ἔνθεν τε εἰς Αἴγυπτον παρὰ τοὺς προφήτας. οὗ φασι καὶ Εὐριπίδην αὐτῷ συνακολουθῆσαι, καὶ αὐτόθι νοσήσαντα πρὸς τῶν ἱερέων ἀπολυθῆναι τῇ διὰ θαλάττης θεραπείᾳ. ὅθεν καὶ εἰπεῖν. θάλασσα κλύζει πάντα τ' ἀνθρώπων κακά. ἀλλὰ καὶ καθ' Ὅμηρον φάναι, πάντας ἀνθρώπους Αἰγυπτίους ἰατροὺς εἶναι. Cicero de Finibus lib. 5. Nisi enim id faceret, cur Plato Ægyptum peragrauit, vt à Sacerdotibus barbaris numeros, & cœlestia acciperet? Cur post Tarentum ad Archytam? cur ad reliquos Pythagoreos Echecratem, Timæum, Acrionem Locros? vt cùm Socratem expressisset, adiungeret Pythagoreorum disciplinam, eáque, quæ Socrates repudiabat, addisceret. Vide etiam Hieronymum Epist. ad Paulinum, & Theodoretum de Curat. Græc. affect. serm. 2.

περὶ τὸν Σαϊτικὸν νομόν.] De præfecturis Ægypti, & earum auctore diximus alibi. De Sai Strabo. ἀπὸ δὲ τοῦ ποταμοῦ δίσχοινον διέχουσα ἡ Σάϊς, καὶ μικρὸν ταύτης ὑπέρθε τὸ τοῦ Ὀσίριδος ἄσυλον, ἐν ᾧ κεῖσθαι τὸν Ὄσιριν φασιν. & Ianiticum ostium à nonnullis Saiticum dici, cuius etiam meminit Herodotus lib. 2. Diodorus narrat

lib. 5. ante diluuium Vrbem hanc ab Athenienſibus conditam, ex eáque in Ægyptum rudem adhuc, atque artium ignaram literas, & diſciplinas omnes importatas: diluuio verò monimentis, ac hominibus deletis literas poſtea ab exteris ad ſe conuectas, tamquam ſuas, non alienas in vſum proprium excepiſſe. ὁμοίως δὲ καὶ Ἀθηναῖοι κτίσαντες ἐν Αἰγύπτῳ πόλιν τὴν ὀνομαζομένην Σάϊν, τῆς ὁμοίας ἔτυχον ἀγνοίας διὰ τὸν κατακλυσμόν. Huius argumento eſſe poterit Palladis in ea maxima veneratione cultæ munificentiſſimum templum, de quo ſæpiùs Herodotus libro ſecundo.

τῶν ἐκεῖθι σοφῶν.] In Saitana Vrbe Sacerdotes alios Ægyptios in arcanis naturæ ſiue monimentorum copiâ, ſiue traditionibus præſtitiſſe vel ex eo colligo, quòd Herodotus per Græciam, Ægyptum, atque Libyam diſcendi ſtudio peruagatus, de fontibus Nili nonniſi à Saitico Sacerdote cognoſcere potuit lib. 2, cap. 28.

καὶ κατὰ τὸ ὅλον.] Alius, κατ' ὅλον.

δυσκόλως δέ φασιν.] Hinc & alij præcipuè in Græcia, & potiſſimùm Pythagoras, Plato, Ariſtoteles, & alij ſexcentis ambagibus veritatem obuelarunt; ſilentio etiam indicto diſcipulis, ne dogmata aliis propalarent. Sed Ægyptios ante alios ſua per inuidiam aliis occultaſſe, nec ita facilè cum aliis communicaſſe, tradit Strabo, qui eos μυστικούς, καὶ δυσμεταδότους ſcribit fuiſſe. Nec faciliores ſe, aut humaniores cum eodem Pythagora geſſiſſe teſtatur ex Antiphonte Porphyrius. ἀφικόμενον δὲ πρὸς Ἄμασιν λαβεῖν

γράμματα πρὸς τοὺς ἱερέας καὶ συμμίξαντα τοῖς ἡλίου πολίταις ἐκπεμφθῆναι μὲν εἰς Μέμφιν ὡς πρὸς πρεσβυτέρους, τῇ δ' ἀληθείᾳ σκεπτομένων τῶν ἡλιουπολιτῶν τὰ τοιαῦτα. ἐκ δὲ Μέμφεως κατὰ τὴν ὁμοίαν σκῆψιν πρὸς Διοσπολίτας ἐλθεῖν, τῶν δ' οὐ δυναμένων προφασίζεσθαι αἰτίας, διὰ τὸ δέος τοῦ βασιλέως, νομισάντων δὲ ἐν τῷ μεγέθει τῆς κακοπαθείας ἀποστήσειν αὐτὸν τῆς ἐπιβολῆς, προστάγματα σκληρὰ, καὶ κεχωρισμένα τῆς Ἑλληνικῆς ἀγωγῆς κελεῦσαι ὑπομεῖναι αὐτόν. τὸν δὲ ταῦτα ἐκτελέσαντα προθύμως οὕτως θαυμασθῆναι, ὡς ἐξουσίαν λαβεῖν θύειν τοῖς θεοῖς, καὶ προσιέναι τῶν τούτων ἐπιμελείαις, ὅπερ ἐπ' ἄλλου ξένου γεγονὸς οὐχ εὑρίσκεται.

Εἰς ὅσον γοῦν Πυθαγόρα.] Pythagoram diſcendi cupiditate vltimas terras peragraſſe, Ægyptum luſtraſſe, & Perſarum Magos adiiſſe referunt Iſocrates in Laudat. Buſiridis, Cicero de Finibus lib. 5. Tuſculan. Quæſt. lib. 4. Lucianus in Dialogo inſcripto βίων πρᾶσις. Plinius lib. 25. cap. 2. & lib. 35. cap. 9. Strabo lib. 14. Theodoretus de Curat. Græcarum affect. ſerm. 2. Iamblichus, Porphyrius, & Laërtius in eius vita. Clemens præterea Alexandrinus Strom. lib. 1. nominat etiam Sacerdotem, ſub quo profecerat Pythagoras. ἱστορεῖται δὲ Πυθαγόρας μὲν Σώγχιδι τῷ Αἰγυπτίῳ ἀρχιπροφήτῃ μαθητεῦσαι. Πλάτων δὲ Σεχνούφιδι τῷ Ἡλιουπολίτῃ. Εὔδοξος δὲ ὁ Κνίδιος Κονούφιδι τῷ καὶ αὐτῷ Αἰγυπτίῳ.

τοὺς λόγους τοὺς περὶ τῆς φύσεως.] Alius, τούτους περὶ φύσεως.

μέμνηται γὰρ τῶν μύθων.] Lego, μέμνημαι δὲ τῶν.

Τίμαιός τε, καὶ Θεόδωρος ὁ Κυρηναῖος.] De Timæo plura paſſim apud Auctores. De Theodoro non item.

Ego tamen hunc eſſe exiſtimo Geometram illum, qui in Theæteto, & Politico à Platone cum aliis vnà loquens introducitur, qui fuit Cyrenenſis. εἰ μὲν τῶν ἐν Κυρήνῃ μᾶλλον ἐκηδόμην ὦ Θεόδωρε, τὰ ἐκεῖ ἄν σε, καὶ περὶ ἐκείνων ἀνηρώτων. Cuius etiam auditorem facit Laërtius in Ariſtippo. Θεόδωρος Κυρηναῖος Γεωμέτρης, οὗ διήκουσε Πλάτων.

Εἴτε καὶ ἄλλος ἐπελθών.] Lego, ὑπελθών. Quanam etenim ratione Pythagoras Sacerdotes induxerit, vt ſibi ſapientiam communicarent, non liquet. Nam ſiue commendatione Polycratis, ſiue tolerantia laborum, ſiue obſtinatione, ſiue etiam alio quopiam modo eos aut dolo, aut artibus fefellerit, & ſubierit, id namque eſt ὑπέρχεσθαι, in eorum amicitiam inſinuatus ſapientiam, ac ſacros ſermones extorſit.

ὡς τά γε τῆς ψυχῆς τότε ἴσμεν.] Suſpecta eſt vox, τότε. reſtituerem πώποτε, vel ἀεί ποτε.

σημαίνῃς δὲ ἡμῖν.] De ſpectaculis Ægyptiis Pyramidibus nempe, Sphingibus, Coloſſis, Templis, Ædificiis, ac aliis plura vbique inueniuntur, digna ſanè admiratione: adeò præter humanum modum extructa ſunt.

ἀπεσχηματισμένας.] Alius, ἀπεσχηματισμένα, non rectè. Ea ſunt more antiquo, hoc eſt non ita politè, neque admodum concinnè: granditate tantùm, & ſumptu, non arte, & commenſu, quæ propria fuêre ingeniis Græcis, admirabilia.

καὶ ἄσκησιν ἀκεκτονοίαν.] Alius verbo mutilo, τονίαν. ego reſtituerem, καὶ φιλοπονίαν. ſic enim omnia cohærent.

τοῦ ἱεροῦ λόγου.] Sacri ſermonis, ſeu myſtici, qui nonniſi initiatis tradebatur in loco ſacro, & à ſacris hominibus. Laërtius inter alias Pythagoræ commentationes ſermonem etiam ſacrum recenſet. δεύτερον τὸν ἱερὸν λόγον, οὗ ἡ ἀρχή, ὦ νέοι ἀλλὰ σέβεσθε μεθ' ἡσυχίας τάδε πάντα. Legitur etiam inter Mercurij Triſmegiſti opuſcula Liber, ἱερὸς λόγος nuncupatus.

καὶ τῆς παγκάλης τοῦ Νείλου θέας.] De Nili incremento, & decremento, & eius cauſis variæ ſententiæ editæ ſunt poſt Herodotum. Omnia elegantiſſimè examinarunt Herodotus, Diodorus Siculus, à quo ſua deſcripſit iiſdem verbis Theophylactus Simocatus, & planè diuinè Ariſtides Sophiſta, & ex recentioribus Ludouicus Nugarola libro ſingulari.

αἱ διερχομένου σε.] αἱ videtur παρέλκειν. Lego διερχομένου σου, ἢ ἐπισχομένου.

εἰς τὸ ἄπιστον λεχθῆναι.] Alius, ἐλεχθῆναι. Fortaſſe non malè, ἐλεγχθῆναι ἂν νομίζω.

Epistola XXVII.

Ἀρίστιππος τῇ . . . .] Non dubito quin ſupplendum ſit Ἀρήτῃ. ad Aretam enim filiam hanc Epiſtolam miſſam fuiſſe nullus dubito. Et fortè iſta illa eadem eſt, quam inter alia Ariſtippi opera Laërtius commemorat. ἐπιστολὴ πρὸς Ἀρήτην τὴν θυγατέρα. Illius illud erit ex eodem Laertio argumentum in Ariſtippo. τὰ ἄριστα ὑπετίθετο τῇ θυγατρὶ Ἀρήτῃ συνασκῶν αὐτὴν ὑπερόπτην τοῦ πλείονος εἶναι.

πεμφθέντα διὰ τηλέα.] Alius, διατελέα.

εἶναι οἰκονομῆσαι.] Alius, οἰκοδομῆσαι, præter rem.

σάντος ἐν λιπάραις.] Alius, λιπαρείαις.

καὶ ὡς ἐν ᾅδου τοῖς ἄρχεται. ὡς ζῆν τὴν διάθεσιν φιλικήν.] Alius, καὶ ὡς ἂν δὴ ἢ ἄρχεται, locus deprauatissimus. Quidam amicus meus corrigebat, καὶ ἐπιδεικνυμένοις ἀρκούντως τὴν εἰς τὸ ζῆν διάθεσιν, appositè pro sententia, sed omnia pro placito inuertuntur. Quid ipse habeo? plurima, sed cùm nimis à notis verborum dissideant, satiùs ea mihi reseruo, melioris exemplaris opem expectans. Hæc si referantur ad Sonicum, illiúsque familiares, singulari eos humanitate, & beneuolentia res Aristippi nutantes procurasse significant: si ad Aristippum eum iam in Orci faucibus fuisse, & tantùm non expirantem ostendunt. sed, vt iam dixi, hæreo.

περὶ ὧν δὲ καὶ ἔκρινας.] Legerem, περὶ ὧν ἤ καὶ ἔγραψας ἵνα ἐξῆς τιμὴν τοῖς ἀπ' ἐμοῦ ἠλευθερωμένοις, οἳ καὶ ἔλεγον Ἀριστίππου. ἤ καὶ, Alius habet, οἷαι, mendosè omninò.

ὥστε τὸ ἐμὸν συμβούλευμα.] Legerem, εἴ γε τὸ ἐμὸν συμβούλευμα.

τοσοῦτον ἐκεῖνοί σε ἀδικ.] Alius, ἐκεῖνοί γε.

οἱ δύο μὲν γάρ σου κῆποι.] Alius, σοί.

τὸν μικρὸν ἡμῶν οὐ παρέχει.] Alius, τὴν μικράν.

παιδεύσασα τὸν Ἀρίστιππον.] Aristippus hic fuit nepos ex filia, quem Μητροδίδακτον cognominarunt. Laertius, τρίτος ὁ Μητροδίδακτος θυγατριδοῦς τοῦ προτέρου. Hinc videtur Areta Aristippi monita in educatione filij adamussim executa, quæ ita filium instituit, vt nullo alio præceptore indigeret.

Ξανθίππην τε, καὶ Μυρτώ.] Vxores Socratis. Alij priùs Myrtonem: plerique vtrasque simul habuisse.

rem, & causam ita exposuit Laërtius. οἱ δὲ προτέραν γῆμαι τὴν Μυρτώ φασιν. ἔνιοι δὲ καὶ ἀμφοτέρας ἔχειν ὁμοῦ. ὧν ἐστὶ Σάτυρός τε, καὶ Ἱερώνυμος ὁ Ῥόδιος. φασὶ γὰρ βουληθέντας Ἀθηναίους διὰ τὸ λειπανδρεῖν συναυξῆσαι τὸ πλῆθος, ψηφίσασθαι, γαμεῖν μὲν ἀστὴν μίαν, παιδοποιεῖσθαι δὲ καὶ ἐξ ἑτέρας. ὅθεν τοῦτο ποιῆσαι καὶ Σωκράτην. Laërtij Parachronismum refellit Casaubonus ex Plutarcho, & Athenæo, & Panætius id argumentum prosecutus est. ἱκανῶς πρὸς τούτοις ἐν τοῖς περὶ Σωκράτους ἀντείρηκε, scribit Plutarchus. Μυρτὼ tamen istam non θυγατέρα, sed θυγατριδῆν Ἀριστείδου appellat. Notanda sunt illa Athenæi verba. μέμψαιτ' ἄν τις τοὺς περιθέντας Σωκράτει δύο γαμετὰς γυναῖκας Ξανθίππην, καὶ τὴν Ἀριστείδου Μυρτώ, οὐ τοῦ δικαίου καλουμένου. οἱ χρόνοι γὰρ οὐ συγχωροῦσιν, ἀλλὰ τοῦ τρίτου ἀπ' ἐκείνου.

πλέον τῆς ἐκείνων φιλίας.] Vel sic, πλέον διὰ τῆς ἐκ.

κεῖθι τὸ βαρύ.] An κείσθω reponendum?

θᾶττον ἅμα Τυροκλῆς.] Fortè Λαμπροκλῆς. Lamprocles enim ex Myrto prima vxore sublatus est, non Tyrocles, quod ego sciam. quem matri grauiter succensentem inflexit, quemadmodum Xenophon memoriæ tradidit, ἀπομνημ. lib. 2. & ex Xenophonte Laërtius. αἰσθόμενος δέ ποτε Λαμπροκλέα τὸν πρεσβύτατον υἱὸν ἑαυτοῦ πρὸς τὴν μητέρα χαλεπαίνοντα. Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ παῖ, οἶσθά τινας ἀνθρώπους ἀχαρίστους καλουμένους, &c.

κοινουμένη τὸν βίον αὐτοῦ.] Alius, πολὺ ποιουμένη τὸν βίον αὐτοῦ.

χαρίζεσθαι βουλομένης τε τῆς ἐμῆς μητρὸς ὀνόματι.] Alius, ἐπὶ τοῦ ἐμῆς μ. Hîc aliquid videtur deesse, quod ex ingenio supplere non erit tam facile. Ego sic corri-

gerem. ἐμοί τε παρείξεσθαι βουλομένη θρέψον ἐπὶ τῷ τῆς ἐμῆς μητρὸς ὀνόματι. Nomen ſcilicet matris meæ labores tibi educandi leuiores efficiat.

ἐπισκόπει σοι τοῦ μικροῦ.] In alio deeſt σοί.

ὅπως ἄξιος ἡμῶν, καὶ φιλοσοφίας.] Supple, ὅπως ἄξιος ἡμῶν τε εἴη καὶ φιλοσοφίας.

μὴ ἐμπλησθεὶς αὐτῷ.] Alius, αὐτοῦ.

καὶ περὶ ἡμῶν ἀςενάκτει.] Nouo vocabulo. Alius legit, ἀγανάκτει, cui adde negationem μή. vt Philoſophum eiulatus in morte nihili facientem oſtendas.

Epistola XXVIII.

Φιλίππῳ.] Epiſtolam hanc ad Philippum Speuſippi Philoſophi Platonis ſororis filij eſſe nullus dubito, ſi me coniectura non fallit, quam multi leuiſſimam eſſe dicerent, certitudinis tamen habere plurimùm exiſtimo. Speuſippum enim ad Philippum epiſtolas, quemadmodum & ad alios ſcripſiſſe tradit Laërtius. Verùm illa me Athenæi verba lib. 11. prope finem, vt id credam, neque inuitum cogunt. Cùm enim Speuſippus Platonem à Philippo proſcindi maledictis accepiſſet, Epiſtolam ad eum ſcripſit, in quâ Platonis in acquirendo regno officia Philippo obiiciuntur, iiſdem verbis, quæ in hac Epiſtola habentur. ſic enim ex Caryſtio Pergameno Athenæus. γράφει γοῦν Καρύστιος ὁ Περγαμηνὸς ἐν τοῖς ἱστορικοῖς ὑπομνήμασιν οὕτως. Σπεύσιππος πυνθανόμενος Φίλιππον βλασφημεῖν περὶ Πλάτωνος, εἰς ἐπιστολὴν ἔγραψέ τι τοιοῦτον, ὥσπερ ἀγνοοῦντας τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς βασιλείας Φίλιππος διὰ Πλάτωνος ἔσχεν. Hæc verba

tim hîc leguntur. εὐφραῖον γὰρ ἀπέστελλε τὸν ὠρείτην πρὸς Περδίκκαν Πλάτων, ὃς ἔπεισεν ἀπομερίσαι τινὰ χώραν Φιλίππῳ, διατρέφων δ' ἐνταῦθα δύναμιν, ὡς ἀπέθανε Περδίκκας ἐξ ἑτοίμου δυνάμεως ὑπαρχούσης ἐπέπεσε τοῖς πράγμασι. Dicent plura hîc quàm in Epiſtolâ referri. Ita eſt, ſi hæc poſteriora Athenæi, vel potiùs Caryſtij non ſunt, vt verba Ariſtippi ſatis per ſe obſcura explicarent, poſita. Quòd ſi ipſi pertinaciùs Speuſippi ea eſſe contendant; addent Theopompi in hac Epiſtolâ, non Philippi in Platonem fuiſſe conuitium. Reſpondeo de hac eadem re plures Speuſippum epiſtolas ad Philippum dediſſe, inter eas & hanc meritò numerandam. Ne Caryſtium ipſum memoriâ falſum in verbis referendis alium pro alio produxiſſe: vel Athenæum ipſum prauè ex Caryſtio, qualia multa ille peccat in exſcribendis Scriptorum teſtimoniis, deſcripſiſſe dicam.

ὃ μὲν γένος ἐστί.] Alius, ὃ μὲν γέ.

διακούσειν οὕτω αὐτῷ.] Corrige, αὐτοῦ.

αὐτῷ βοηθήσειας.] Alius, βοηθοίης.

Ἰσοκράτης μὲν γάρ.] Accuratum de Philippica Iſocratis huius Scriptoris iudicium, quam multis nominibus reprehendit.

πεμφθεῖσι λόγοις ἀπέχηται.] Alius, ἀπέχεται.

γενομένοις φανεραί.] Alius, φανερά, malè.

μηδένα ξένον μυεῖσθαι.] Alius, ποιεῖσθαι.

ἐπεὶ τὸ γένος ἡμῖν.] Alius, ἡμῶν, non rectè. Philippus Alexandri pater in Herculem genus ſuum referebat. Theocritus in Ptolemæum,

Τῆνον καὶ μακάρεσσι πατὴρ ὁμότιμον ἔθηκεν

Ἀθανά-

Ἀθανάτοις, καὶ οἱ χρύσεος δόμος ἐν Διὸς οἴκῳ
Δέδμηται. παρὰ δ' αὐτὸν Ἀλέξανδρος φίλα εἰδὼς
Ἑδριάει, Πέρσαισι βαρὺς Θεὸς αἰολομίτρας.
Ἀντία δ' Ἡρακλῆος ἕδρα σφιν Κενταυροφόνοιο
Ἵδρυται, στερεοῖο τετυγμένα ἐξ ἀδάμαντος.
Ἔνθα σὺν ἄλλοισιν θαλίας ἔχει οὐρανίδῃσι,
Χαίρων υἱωνῶν περιώσιον υἱωνοῖσιν.
Ὅττι σφέων Κρονίδας μελέων ἐξείλετο γῆρας.
Ἀθάνατοι δὲ καλεῦνται, Θεοὶ νέποδες γεγαῶτες.
Ἀμφοῖν γὰρ πρόγονός σφιν ὁ καρτερὸς Ἡρακλείδας.
Ἀμφότεροι δ' ἀριθμεῦνται ἐς ἔσχατον Ἡρακλῆα.

Vide quæ de hoc ex Appiano ἐμφυλ. lib. 2. Plutarcho in Alexandro, Iuliano Imperatore in Eusebiam Imperatricem, & aliis adnotabamus Notis nostris in Monumentum Ædulitanum.

Τὰς Ἀλεξάνδρου τοῦ σοῦ προγόνου.] Rem totam latissimè prosequitur Herodotus libro nono.

Ἡρόδοτον καὶ Δαμάστην.] Damastes Sigæensis è Sigæo Troico Dioxippi filius ante Peloponnesiaca historias scripsit, Hellanici auditor. Suidas, Δαμάστης Σιγειεὺς ἀπὸ Σιγείου γῆς τῆς Τρωάδος Διωξίππου υἱὸς γεγονὼς πρὸ τῶν Πελοποννησιακῶν, σύγχρονος Ἡροδότου τοῦ παλαιοτάτων ἱστορικός. γέγραφε περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι γενομένων· περὶ γονέων, καὶ προγόνων τῶν εἰς Ἴλιον στρατευσαμένων βιβλία δύο. ἐθνῶν κατάλογον καὶ πόλεων. περὶ ποιητῶν, καὶ σοφιστῶν, καὶ ἄλλα συχνά· γέγονε δὲ Ἑλλανίκου μαθητής. Meminit illius Dionysius Halicarnasseus lib. 1. Antiquitatum Roman. & de Thucydidis charactere Plutarchus in Camillo, Strabo lib. 13. Valerius Maximus lib. 8. cap. 13. Plinius in Indice Librorum, & lib. 7. cap. 48. Ste-

phanus in ὑπερβόρειοι. Minùs tamen probatur, & penè nullius classis iudicatur à Strabone lib. 1. qui Eratosthenem reprehendit, quòd illius, & similium etiam in verè ab iis pronuntiatis, ad sententiam propriam confirmandam testimoniis vtatur. οὐδὲ τοῦτο εὖ Ἐρατοσθένης ὅτι ἀνδρῶν οὐκ ἀξίων μνήμης ἐπὶ πλέον μέμνηται, τὰ μὲν ἐλέγχων, τὰ δὲ πιστεύων, καὶ μάρτυσι χρώμενος αὐτοῖς. οἷον Δαμάστῃ καὶ τοιούτοις ἄλλοις. καὶ γὰρ εἴ τι λέγουσιν ἀληθὲς, οὐ μάρτυσί γε ἐκείνοις χρηστέον περὶ αὐτοῦ, οὐδὲ πιστευτέον διὰ τοῦτο. ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἀξιολόγων ἀνδρῶν μόνον τῷ τοιούτῳ τρόπῳ χρηστέον, οἳ πολλὰ μὲν εἰρήκασιν εὖ, πολλὰ δὲ καὶ παραλελοίπασιν, ἢ οὐχ ἱκανῶς ἐξεῖπον, οὐδὲ διεψευσμένως. ὁ δὲ Δαμάστῃ χρώμενος μάρτυρι οὐδὲν διαφέρει τοῦ καλοῦντος μάρτυρα τὸν Βεργαῖον, ἢ τὸν Μεσσήνιον Εὐήμερον, καὶ τοὺς ἄλλους οὓς αὐτὸς εἴρηκε διαβάλλων τὴν φλυαρίαν.

ἀποφαινόμενον ἐκ τῆς προγ.] Alius, ἐκ τοῦ Ασιν προγόνον ἢ τοὺς εὔνους δεῖν προστῆναι, mutila omnia. Emendarem, ἐκ τῆς τῶν προγόνων εὐεργεσίας εὔνους δεῖν ποιῆσαι τοὺς ἀκροατάς. Beneficiorum enim collatorum commemoratione, eorum beneuolentiam captare solemus, & ad audiendum animum propensiorem efficimus eorum, in quos dicta beneficia collata sunt. Isocratem porrò, quemadmodum & plures alios illius æui Scriptores τέχνας conscripsisse manifestum est.

τὰς τῶν σῶν προγόνων.] In alio desideratur, σῶν.

οὕτως γὰρ ὁ περὶ σοῦ γραφείς.] Scribo, ὁ περὶ σοῦ.

τὸ γὰρ εὐθαλῶς ὥς φησιν.] Alius, τὸ γὰρ εὐρυθαλῶς ὥς φασιν αὐτὸς αὐτοὺς τῆς διανοίας. Locus hic desumptus est ex principio Orationis in Philippum, vbi sic legitur, οὐκ ἀγνοῶν οὐδὲν τῶν περὶ ἐμαυτὸν, ἀλλ' εἰδὼς μὲν τὸν λόγον τοῦ-

τον οὐ τῆς ἐμῆς ἡλικίας δεόμενον, ἀλλ' ἀνδρὸς ἀνθοῦσαν τὴν ἀκμὴν ἔχοντος, καὶ τὴν φύσιν πολὺ τῶν ἄλλων διαφέροντος.

ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων.] Alius, περὶ μὲν τούτου.

συμφέρειν τέ σοι πυθέσθαι.] Alius, συμφέρει δέ σοι πυθέσθαι, meliùs.

ταῦτά μοι δοκεῖ.] Alius, δοκῶ.

τοῖς γινομένοις ὀλυνθίοις.] Alius, ὀλυνθίας.

Ηρακλειδῶν.] In alio deeſt, ἀλλ' οὐ χαλκιδέων.

δυλέα δέ.] Alius, συλέα.

ὁ δὴ αὔτως ὑφ' Ηρακλέους.] Lego, ὡσαύτως.

σιθῶνι τοῦ Ποσειδῶνος.] Alius, σιθωνιτῶν, nullo ſenſu.

τηρεῖν προσέταξεν.] Alius, προστάξειεν.

ἀλλὰ μὴν καὶ τὰς ἐπογείους.] Alius, ἐπογύοις.

φράσαι μῦθον παρὰ Αντιπάτρου.] Alius, πύθον, mendosè.

ἵνα τὸ ἔπος πρῶτον οἱ Αμφικτύονες.] De Amphictyonum nomine, ſede, templo, congreſſu, vide plura apud Pauſaniam. Amphictyonum exemplum imitati & Iones, vt Auctor eſt Dionyſius Halicarnaſſeus lib. 4. qui ex Europa in maritimam Cariæ oram demigrarunt, & Dorienſes his continui templa conſtruxerunt, impenſis communibus, Iones Dianæ fanum Epheſi, Dorienſes Apollinis Triopij, & poſt eos Tullius Romanorum Rex in Auentino monte Dianæ, vbi finitimis omnibus leges conſcripſit, non diſſimiles iis, quæ ab Amphictyonibus obſeruabântur. Et Pauſanias ſuo tempore apud Ægium conuentus Achæorum celebrari tradit in Achaicis. ἐς δὲ Αἴγιον, καὶ ἐφ' ἡμῶν ἔτι συνέδριον τῶν Αχαιῶν ἀθροίζεται καθότι ἐς Θερμοπύλας τε, καὶ ἐς Δελφοὺς οἱ Αμφικτύονες.

ὧν ὁ τὰ παλαιὰ καινῶς.] Dictum hoc Iſocratis, quod Auctor Epiſtolæ carpit, deſumptum eſt ex Panegyrico. Reprehendit etiam Longinus libello verè aureo de ſublimi genere Orationis. ὁ δ' οὖν Ἰσοκράτης οὐκ οἶδ' ὅπως παιδὸς πρᾶγμα ἔπαθεν διὰ τὴν τοῦ πάντα αὐξητικῶς ἐθέλειν λέγειν φιλοτιμίαν. ἔστι μὲν γὰρ ὑπόθεσις αὐτῷ τοῦ πανηγυρικοῦ λόγου, ὡς ἡ Ἀθηναίων πόλις ταῖς εἰς τοὺς Ἕλληνας εὐεργεσίαις ὑπερβάλλει τὴν Λακεδαιμονίων. ὁ δ' εὐθὺς ἐν τῇ εἰσβολῇ ταῦτα τίθησιν. ἔπειθ' οἱ λόγοι τοσαύτην ἔχουσι δύναμιν, ὥσθ' οἷόν τε εἶναι, καὶ τὰ μεγάλα ταπεινὰ ποιῆσαι, καὶ τοῖς μικροῖς περιθεῖναι μέγεθος, καὶ τὰ παλαιὰ καινῶς εἰπεῖν, καὶ περὶ τῶν νεωστὶ γεγενημένων ἀρχαίως διελθεῖν. οὐκοῦν, φησί τις, Ἰσόκρατες, οὕτως μέλλεις καὶ τὰ περὶ Λακεδαιμονίων, καὶ Ἀθηναίων ἐναλλάττειν· σχεδὸν γὰρ τὸ τῶν λόγων ἐγκώμιον ἀπιστίας τῆς καθ' αὑτοῦ τοῖς ἀκούουσι παράγγελμα, καὶ προοίμιον ἐξέθηκεν.

οὔτε τὰς ἀρχαίας.] Legerem potiùs, οὔτε δέ.

Ἀλκιβιάδης μὲν γάρ.] Exemplum Alcibiadis apud Iſocratem Oratione ad Philippum habes pag. 94. editionis Stephani, ne in tranſcribendo longior ſim.

ὑπὲρ βασιλείας στάσει νικηθείς.] Sic ego repoſui, cùm in vno Codice legeretur, στάσιν εἰκηθεὶς. in alio, στάσει νικηθείς, corruptè vtrumque.

βραχὺν χρόνον ὑποχωρήσας.] Idem habemus ex eodem Iſocrate in Archedamo. παραπλήσια δὲ τούτοις Ἀμύντας ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς ἔπραξεν. ἡττηθεὶς γὰρ ὑπὸ τῶν βαρβάρων τῶν προσοικούντων μάχῃ, καὶ πάσης Μακεδονίας ἀποστερηθείς, τὸ μὲν πρῶτον ἐκλιπεῖν τὴν χώραν διενοήθη, καὶ τὸ σῶμα διασώζειν. ἀκούσας δέ τινος ἐπαινοῦντος τὸ πρὸς Διονύσιον ῥηθέν, καὶ μεταγνοὺς ὥσπερ ἐκεῖνος, χωρίον μικρὸν καταλα-

βῶν, καὶ βοήθειαν ἐντεῦθεν μεταπεμψάμενος ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἅπασαν κατέσχε Μακεδονίαν. τὸν δ' ἐπίλοιπον χρόνον βασιλεύων, γήρᾳ τὸν βίον ἐτελεύτησεν. Vide etiam Diodorum Siculum lib. 14.

παρώξυνε δέ σε καὶ τὴν Διονύσου.] Iſocrates, Διονύσιος τοίνυν· βούλομαι γὰρ ἐκ πολλῶν σε πεισθῆναι, ῥᾳδίαν εἶναι τὴν πρᾶξιν, ἐφ' ἣν σε τυγχάνω παρακαλῶν· Πολλοστὸς ὢν Συρακουσίων, καὶ τῷ γένει, καὶ τῇ δόξῃ, καὶ τοῖς ἄλλοις, ἐπιθυμήσας μοναρχίας ἀλόγως, καὶ μανικῶς, καὶ τολμήσας ἅπαντα πράττειν τὰ φέροντα πρὸς τὴν δύναμιν ταύτην, κατέσχε μὲν Συρακούσας, ἁπάσας δὲ τὰς ἐν Σικελίᾳ πόλεις, ὅσαι περ ἦσαν Ἑλληνίδες κατεστρέψατο. τηλικαύτην δὲ δύναμιν περιεβάλετο, καὶ πεζικὴν, καὶ ναυτικὴν, ὅσην οὐδεὶς ἀνὴρ τῶν πρὸ ἐκείνου γεγενημένων.

ἐν ταῖς τέχναις προσήκειν.] Alius, προσήκει. Præceptum hoc de exemplis non tantùm ab Iſocrate, ſed ab aliis etiam animaduerſum ſæpiùs obſeruaui. magis enim excitamur propriis, & quaſi ſtimulis præcordia penetrantibus permouemur. Progenitorum quippe virtute deſtitui generoſus animus haud ſuſtinet. Hinc ſimilibus exemplis vehementiùs agitamur. Dio Chryſoſtomus de Fortuna Orat. 2. τῶν μὲν γὰρ πρωτείων οὐκ ἄλλως τύχοιμεν, μὴ τοῖς πρώτοις ἁμιλλώμενοι. ἀλλὰ καὶ παλαιός τις στρατιώτης, ὡς γεγονὼς τοῦ πατρὸς κρείττων, ἐσεμνύνετο, καὶ οὐδὲ Ἀθηναίοις αἰσχρὸν πατράσιν οὖσιν ὑπὸ τῶν παίδων ἡττωμένοις. τῆς γὰρ ὑμετέρας μεθέξουσιν ἀρετῆς κατὰ τὴν αὐτῶν ἐλαττούμενοι. Et præterea cùm verba faceret apud Græcos, decens eſſe exiſtimabat non aliorum quàm Græcorum meminiſſe, Oratione de Adminiſtrationibus in Senatu. εἰ δὲ συνεχῶς μέμνη-

μαι Λακεδαιμονίων, καὶ Ἀθηναίων συγγνώμην ἐχέτωσάν μοι οἱ πάνυ δριμεῖς, ὅτι τὴν τοιούτων παραδειγμάτων ὑμᾶς ἀξίους κρίνω. καὶ πρὸς Ἕλληνας ὡς οἶμαι διαλεγόμενος, οὐκ ἄλλων τινῶν μᾶλλον ἡγοῦμαι πρέπειν μνημονεύειν, ἢ τῶν ἄκρως Ἑλλήνων. Et Lycurgus Orat. contra Leocratem, Euripidem laudauit, quòd cum ciuibus agens, non aliis quàm ciuium exemplis vsus sit. διὸ καὶ δικαίως ἄν τις Εὐριπίδην ἐπαινέσειεν, ὅτι τά τε ἄλλ' ὢν ἀγαθὸς ποιητὴς, καὶ τοῦτον τὸν μῦθον προείλετο ποιῆσαι, ἡγούμενος κάλλιστον ἂν γενέσθαι τοῖς πολίταις παράδειγμα τὰς ἐκείνων πράξεις, πρὸς ἃς ἀποβλέποντας, καὶ θεωροῦντας, συνεθίζεσθαι ταῖς ψυχαῖς τὸ τὴν πατρίδα φιλεῖν. Neque id siluit Apsines in Arte Oratoria. πᾶν δὲ παράδειγμα λαμβάνεται ἢ ἐξ οἰκείων, ἢ ἐξ ἀλλοτρίων. τὰ μὲν οὖν ἐξ οἰκείων ἀγωνιστικώτερα, καὶ προσεχέστερα. τούτου χρὴ ἐπισημαίνεσθαι ὡς παρὰ Δημοσθένει. οὐ γὰρ ἀλλοτρίοις, ἀλλ' οἰκείοις χρωμένοις παραδείγμασιν εὐδαίμοσιν ὑμῖν ἔξεστι γενέσθαι. Vide suprà Epist. V.

τῆς τέχνης ἀλλοτρίοις.] Alius, ἀλλοτρίως.

τοιαῦτα γράφων.] Alius, γράφω.

χαριέντως ἀμύνασθαί φησιν.] Isocrates, οὐκ ὀκνήσω δὲ πρός σε κατειπεῖν ἐφ' οἷς ἐλύπησάν με τινες τῶν πλησιαζόντων. οἶμαι γὰρ ἔσεσθαί τι προὔργου. δηλώσαντος γάρ μου πρὸς αὐτοὺς, ὅτι μέλλω σοι λόγον πέμπειν, οὐκ ἐπίδειξιν ποιησόμενον, οὐδ' ἐγκωμιάζοντα τοὺς πολέμους τοὺς διὰ σοῦ γεγενημένους, ἕτεροι γὰρ τοῦτο ποιήσουσιν, ἀλλὰ πειρασόμενόν σε προτρέπειν ἐπὶ πράξεις οἰκειοτέρας, καὶ καλλίους, καὶ μᾶλλον συμφερούσας, ὧν νῦν τυγχάνεις προῃρημένος, οὕτως ἐξεπλάγησαν, μὴ διὰ τὸ γῆρας ἐξέστηκα τοῦ φρονεῖν, ὥστ' ἐτόλμησαν ἐπιπλῆξαί μοι, πρότερον οὐκ εἰωθότες τοῦτο ποιεῖν, λέγοντες ὡς ἀτόποις, καὶ λίαν ἀνοήτοις ἐπιχειρῶ πράγμασιν, ὅστις Φιλίππῳ συμβουλεύσοντα

λόγον μέλλω πέμπειν, &c. &, ταῦτ' ἀκούσας, ὡς μὲν τὸ πρῶτον ἐξεπλάγην. καὶ πάλιν, ὡς ἀναλαβὼν ἐμαυτὸν, ἀντειπὼν πρὸς ἕκαστον τῶν ῥηθέντων, παραλείψω, μὴ καὶ δόξω τισὶν ἀγαπᾶν, εἰ χαριέντως αὐτοὺς ἠμυνάμην. λυπήσας δ' οὖν μετρίως, ὡς ἐμαυτὸν ἔπειθον, τοὺς ἐπιπλῆξαί μοι τολμήσαντας, τελευτῶν ὑπεσχόμην μόνοις αὐτοῖς τῶν ἐν τῇ πόλει τὸν λόγον δείξειν, καὶ ποιήσειν οὐδὲν ἄλλο περὶ αὐτοῦ, πλὴν ὅ τι ἂν ἐκείνοις δόξῃ. τούτων ἀκούσαντες ἀπῆλθον, οὐκ οἶδ' ὅπως τὴν διάνοιαν ἔχοντες.

οἱ δὲ χρωθέντες.] Iſocrates, πλὴν οὐ πολλαῖς ἡμέραις ὕστερον ἐπιτελεσθέντος τοῦ λόγου, καὶ δειχθέντος αὐτοῖς, τοσοῦτον μετέπεσον, ὥστ' ᾐσχύνοντο μὲν ἐφ' οἷς ἐθρασύνοντο, μετέμελε δὲ αὐτοῖς ἁπάντων τῶν εἰρημένων. ὡμολόγουν δὲ μηδενὸς πώποτε τοσούτου πράγματος διαμαρτεῖν. ἔσπευδον δὲ μᾶλλον εἰς τὸ πεμφθῆναί σοι τὸν λόγον. ἔλεγον δὲ, ὡς ἐλπίζουσιν, οὐ μόνον σε, καὶ τὴν πόλιν ἕξειν μοι χάριν ὑπὲρ τῶν εἰρημένων, ἀλλὰ καὶ τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας.

Κυρηναίους μὲν ποιεῖ.] Iſocrates, ζητεῖν δ' ἐκείνους τοὺς τόπους τοὺς πόρρω μὲν κειμένους τῶν ἄρχειν δυναμένων, ἐγγὺς δὲ τῶν δουλεύειν εἰθισμένων, εἰς οὓς καὶ Λακεδαιμόνιοι Κυρηναίους ἀπῴκισαν. ἀποίκους, in alio legitur, ἀποικίλους, ineptè.

τὸν δὲ Ποντικὸν μαθητήν.] Iſocratem nempe Heracleenſem, vel Apolloniatem, Ponticum dictum, quòd Heraclea, vel Apollonia in Ponto ſit. De eo Suidas, Ἰσοκράτης Ἀμύκλα τοῦ φιλοσόφου, Ἀπολλωνίας τῆς ἐν τῷ Πόντῳ, ἢ Ἡρακλείας, ὡς Καλλίστρατος ὁ ῥήτωρ, μαθητὴς, καὶ διάδοχος τοῦ μεγάλου Ἰσοκράτους, διακούσας δὲ καὶ Πλάτωνος τοῦ φιλοσόφου, &c. & in Theodecte. Apolloniatæ Iſocrati ad Demonicum monita tribuit Harpocratio in ἐπακτὸς ὅρκος. quamuis alij ea adſcribant Iſocrati,

Dionyſij Halicarnaſſei familiari. Vide Muretum lib. 1. Emend. cap. 1. & Henricum Stephanum Diatriba 2. ad Iſocratis Orationes. Illud etiam hîc obiter adnotare liceat, Stephanum Orationes etiam illas, quarum vna ad Nicoclem, altera Nicocles inſcribitur, ſuſpectas habuiſſe, tamquam nomen Auctoris mentientes. Quòd ſi illi opponas, quod in Nicocle legitur ab Iſocrate tractatum fuiſſe conſcriptum, Quomodo Regnum eſſet adminiſtrandum. τὸν μὲν οὖν ἕτερον λόγον ὡς χρὴ τυραννεῖν, Ἰσοκράτους ἠκούσατε, τὸν δ' ἐχόμενον, ἃ δεῖ ποιεῖν τοὺς ἀρχομένους, ἐγὼ πειράσομαι διελθεῖν, οὐχ ὡς ἐκεῖνον ὑπερβαλλόμενος, ἀλλ' ὡς προσῆκόν μοι περὶ τούτων μάλιστα διαλεχθῆναι πρὸς ὑμᾶς. id non obſtare reſpondit. Potuit enim vnus è cæteris duobus, quorum ipſe fecit mentionem, aut etiam vnus è tribus aliis fuiſſe illius Auctor. Quamuis enim duo ad notitiam noſtram peruenerint, fieri potuit, vt tertius aliquis, atque adeò & quartus quiſpiam nos lateat. Hæc licèt in ſecundâ Oratione, quæ Nicocles inſcribitur, locum habeant (vix enim induci poſſum, vt credam, eam ab Iſocrate ſub Nicoclis perſona conſcriptam fuiſſe) primæ tamen earum, quæ ad Nicoclem eſt, & περὶ βασιλείας, nullum alium, quàm Iſocratem ipſum Athenienſem, cuius & reliquæ ſunt, Auctorem agnoſco. quod vel auctoritate ſecundæ concedi debet, in qua habetur Socratem de Regno adminiſtrando orationem habuiſſe. pro qua viginti etiam talenta accepit, ſi Plutarcho credimus; vel quiſquis ille ſit Auctor vitarum Oratorum apud Photium, εὐπόρησε

δὲ

δ' ἀργύριον ἱκανὸν, οὐ τοῖς γνωρίμοις εἰσπράττων μόνον, ἀλλὰ καὶ παρὰ Νικοκλέους, ὃς ἐβασίλευσε τῆς Κυπρίων, Εὐαγόρου δ' ἦν οὗτος υἱὸς ὑπὲρ τοῦ πρὸς αὐτὸν γραφέντος συμβουλευτικοῦ λόγου τάλαντα λαβὼν εἴκοσιν, ἐφ' οἷς φθόνον ἐφελκύσας τριηραρχεῖν προεβλήθη. Sed quid plura in re manifestissima quærimus? Anne testem Isocrate ipso in hoc negotio fideliorem indagamus? Ipse sibi Orationem hanc vindicat; nec minus de ea, quàm cæteris, Oratione de Permutatione, gloriatur. βούλομαι δὲ καὶ τοῦ τρίτου μικρὰ διελθεῖν, ἵν' ἡμῖν μᾶλλον ἔτι γένηται καταφανὲς, ὅτι πάντες οἱ λόγοι πρὸς ἀρετὴν καὶ δικαιοσύνην συντείνουσιν. ἔστι δ' ὁ μέλλων ῥηθήσεσθαι Νικοκλεῖ τῷ Κυπρίῳ τῷ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον βασιλεύοντι συμβουλεύων, ὡς δεῖ τῶν πολιτῶν ἄρχειν. οὐχ ὁμοίως δὲ γέγραπται τοῖς ἀνεγνωσμένοις. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ τὸ λεγόμενον ὁμολογούμενον ἀεὶ τοῖς προειρημένοις, καὶ συγκεκλειμένον ἔχουσιν. ἐν δὲ τούτῳ τοὐναντίον. διαλύσας γὰρ ἀπὸ τοῦ προτέρου, καὶ χωρίσας, ὥσπερ τὰ καλούμενα κεφάλαια ποιήσας, πειρῶμαι διὰ βραχέων ἕκαστον, ὧν συμβουλεύω, φράζειν. τούτου δ' ἕνεκα ταύτην ἐποιησάμην τὴν ὑπόθεσιν, ἡγούμενος ἐκ τῶν παραινέσεων τήν τε διάνοιαν τὴν ἐκείνου μάλιστ' ἂν ὠφελῆσαι, καὶ τὸν τρόπον τὸν ἐμαυτοῦ μάλιστα δηλώσειν. &c, ἐν μὲν οὖν τῷ προοιμίῳ, καὶ τοῖς πρώτοις λεγομένοις ἐπιτιμῶ τῶν μοναρχιῶν, ὅτι δέον αὐτοὺς τὴν φρόνησιν ἀσκεῖν μᾶλλον τῶν ἄλλων, οἱ δὲ χεῖρον πεπαίδευνται τῶν ἰδιωτῶν. διαλεχθεὶς δὲ περὶ τούτων, παραινῶ τῷ Νικοκλεῖ μὴ ῥᾳθυμεῖν, μηδ' ὥσπερ ἱερωσύνην εἰληφότα τὴν βασιλείαν ἀμελῶς οὕτω τὴν γνώμην ἔχειν. ἀλλὰ τῶν ἡδονῶν ἀμελήσαντα προσέχειν τὸν νοῦν τοῖς πράγμασιν. ἐπιχειρῶ δὲ καὶ τοῦτο πείθειν αὐτὸν, ὡς χρὴ δεινὸν νομίζειν, ὅταν ὁρᾷ τοὺς χείρους τῶν κρειττόνων ἄρχοντας, καὶ τοὺς ἀνοητοτέρους τοῖς φρονιμωτέροις προστάττοντας, λέγων, ὡς ὅσῳ περ ἂν ἐρρωμενέστερον τὴν τῶν

ἄλλων ἄγνοιαν ἀτιμάσῃ, τοσούτῳ μᾶλλον τὴν αὑτοῦ διάνοιαν ἀσκήσῃ. Non alia in Oratione ad Nicoclem, quàm ea, quæ hîc Socrates refert, nec alio modo commemorantur. Nullum illius Orationis argumentum accuratiùs confici potuit. compara ſimul omnia, perpende, examina, iudica. Orationem illam eſſe, non Epiſtolam; orationis ac præceptionum genus ab Iſocraticis non abhorrere, Iſocratis Athenienſis genuinum fœtum agnoſces. Fruſtrà ergo Stephanus in contrarium tam multa congerit. ludit nos.

πυνθάνομαι δὲ καὶ Θεόπομπον.] De Theopompo multa Dionyſius Halicarnaſſeus, Cicero, Quintilianus, Photius, & alij.

περὶ δὲ Πλάτωνος βλασφημεῖν.] Theopompum non Platonem tantùm, ſed mortales alios omnes maledicentia oneraſſe, & Theonino dente dilaceraſſe multi adnotarunt. Eum tamen excuſat Dionyſius Halicarnaſſeus loco à nobis in noſtras Apes relato. Maledicta illius in Platonem notat Laërtius. ὑφ' οὗ, Φιλίππου nempe τοῦ Μακεδόνος, καὶ ἐπιτιμηθῆναί φησιν αὐτὸς Θεόπομπος. & Athenæus extremo II. καὶ γὰρ Θεόπομπος ὁ Χῖος ἐν τῷ κατὰ τῆς Πλάτωνος διατριβῆς τοὺς πολλούς, φησι, τῶν διαλόγων αὐτοῦ ἀχρείους, καὶ ψευδεῖς ἄν τις εὕροι.

καὶ ταῦτα ὥσπερ οὐ Πλάτωνος.] Alius, ὡσπερεὶ Πλάτωνος. Priorem tamen præfero. Ad calumniam namque Theopompi reſpondet, ac ſi diceret. Quaſi ipſe Plato initia tui imperij non firmauerit, &, Perdicca adhuc viuente, quoad vſque imperium obtineres non laborarit, ſempérque anxiè dubitauerit,

ne quid inter vos inhumanum, & quod à fraterna beneuolentia abhorreret, exoriretur, quod surrecturi regni fundamenta disiiceret. & hanc esse mentem huius loci ex Athenæi verbis initio Epistolæ adductis probatur. Videtur etiam respicere sequentem ad Philippum Epistolam, in qua Philippo fraternus amor, ac reuerentia suadetur, quam Platonis esse existimo; eámque simul cum hac eadem ad Philippum missam, vt studia in se Platonis, Philippus ipse, repetita rerum præteritarum lectione, etiamsi nollet, in memoriam reuocaret. ὅπως ἂν δοκῇς καὶ τὸ ἦθος ἀδελφὸς εἶναι. &, τηρεῖν ποῖός τε ἔσῃ πρὸς τὸν ἀδελφόν. &, περὶ πλείστου δὲ δεῖ σε ποιῆσαι σώφρονά τε εἶναι, καὶ κατήκοον τοῦ ἀδελφοῦ.

ἵν' οὖν Θεόπομπος παύσηται.] Alius, παύσεται.

εἰς τὸν δῆμον μετὰ Τιμοθέου.] Alius, κατὰ Τιμοθέου, ineptè Auctor vitæ Isocratis, siue is Plutarchus Chæroneus sit, siue alius. ἀκροαταὶ δὲ αὐτοῦ ἐγένοντο εἰς ἑκατὸν, ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ Τιμόθεος ὁ Κόνωνος, σὺν ᾧ καὶ πολλὰς πόλεις ἐπῆλθεν συντιθεὶς τὰς πρὸς Ἀθηναίους ὑπὸ Τιμοθέου πεμπομένας ἐπιστολάς. ὅθεν ἐδωρήσατο αὐτῷ τάλαντον τῶν ἀπὸ Σάμου περιγενομένων.

τῷ Σικελίας τυράννῳ Διονυσίῳ.] Neque id negauit ipse Isocrates in Oratione ad Philippum. καὶ μὴ θαυμάσῃς ἀτὰρ ἀπέστειλα καὶ πρὸς Διονύσιον τὸν τυραννίδα κτησάμενον, εἰ μήτε στρατηγὸς ὢν, μήτε ῥήτωρ, μήτε ἄλλως δυνάστης, θρασύτερόν σοι διείλεγμαι τῶν ἄλλων. ἐπώλει τῷ Σικελίας τυράννῳ, Alius, δὲ πάλιν τῷ.

βουλοίμην δ' ἂν χωρῆσαι τὸ βιβλίον.] Lego, χλείσας.

ἐπὶ μὲν γὰρ Ἀμφιπόλεως.] Alius, Ἀμφιπόλεμον, men-

dosè. Locus Isocratis. τὴν δὲ πόλιν τὴν ἡμετέραν φασὶν, οἷς περὶ τῶν παλαιῶν πιστεύομεν, Ἡρακλεῖ μὲν αἰτίαν γενέσθαι τῆς ἀθανασίας. ὃν δὲ τρόπον, σοὶ μὲν αὖθις πυθέσθαι ῥᾴδιον. ἐμοὶ δὲ νῦν εἰπεῖν, οὐ καιρός, τοῖς δὲ παισὶ τοῖς ἐκείνου τῆς σωτηρίας.

διὰ τὴν ἡλικίαν ὁμολογεῖ.] Alius, ὁμολογῶν. Isocrates, ταῦτα δὲ διανοηθεὶς, καὶ νομίσας οὐδέποτ' ἂν εὑρεθῆναι καλλίω ταύτης ὑπόθεσιν, οὐδὲ κοινοτέραν, οὐδὲ μᾶλλον ἡμῖν συμφέρουσαν ἐπήρθην πάλαι γράψαι περὶ αὐτῆς, οὐκ ἀγνοῶν οὐδὲν τῶν περὶ ἐμαυτὸν, ἀλλ' εἰδὼς μὲν τὸν λόγον τοῦτον οὐ τῆς ἐμῆς ἡλικίας δεόμενον, ἀλλ' ἀνδρὸς ἀνθοῦσαν, &c. &, οὐδὲ γὰρ τὸν περὶ τὴν λέξιν εὐρυθμίαις, καὶ ποικιλίαις κεκοσμήκαμεν αὐτὸν, αἷς αὐτός τε νεώτερος ὢν ἐχρώμην, καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπέδειξα, δι' ὧν τοὺς λόγους ἡδίους θ' ἅμα, καὶ πιστοτέρους ποιοῖεν, ὧν οὐδὲν ἔτι δύναμαι διὰ τὴν ἡλικίαν, ἀλλ' ἀπόχρη μοι τοσοῦτον, ἢν αὐτὰς τὰς πράξεις ἁπλῶς δυνηθῶ διελθεῖν. &, ἢν μέν τι τῶν εἰρημένων εἴη μαλακώτερον, καὶ καταδεέστερον, ἀποβλέπειν εἰς τὴν ἡλικίαν τὴν ἐμὴν δεῖ, ᾗ δικαίως ἂν ἅπαντες συγγνώμην ἔχοιεν.

μὴ θαυμάζειν δ' εἰ καί πως.] Isocrates, καί τοί με οὐ λέληθεν ὅσον διαφέρουσι τῶν λόγων εἰς τὸ πείθειν οἱ λεγόμενοι τῶν ἀναγινωσκομένων. οὐδ' ὅτι πάντες ὑπειλήφασι, τοὺς μὲν περὶ σπουδαίων πραγμάτων, καὶ κατεπειγόντων ῥητορεύεσθαι, τοὺς δὲ πρὸς ἐπίδειξιν, καὶ πρὸς ἐργολαβίαν γεγράφθαι. καὶ ταῦτα οὐ κακῶς ἐγνώκασιν. ἐπειδὰν γὰρ ὁ λόγος ἀποστερηθῇ τῆς τε δόξης τοῦ λέγοντος, καὶ τῆς φωνῆς, καὶ τῶν μεταβολῶν τῶν ἐν ταῖς ῥητορείαις γιγνομένων, ἔτι δὲ καὶ τῶν καιρῶν, καὶ τῆς σπουδῆς τῆς περὶ τὴν πρᾶξιν, καὶ μηδὲν ᾖ τὸ συναγωνιζόμενον, καὶ συμπεῖθον, ἀλλὰ τῶν μὲν προειρημένων ἁπάντων ἔρημος γένηται, καὶ γυμνός. ἀναγινώσκῃ δέ τις αὐτὸν ἀπιθάνως, καὶ μηδὲν ἦθος ἐνσημαινόμενος, ἀλλ' ὥσπερ ἀπαριθμῶν εἰκότως οἶμαι, φαῦλος εἶναι δοκεῖ τοῖς ἀ-

κνύουσιν. ἅπερ καὶ τὸν νοῦν ἔτι διακνυόμενον μάλιστ' ἂν βλάψειεν, καὶ φαυλότερον φαίνεσθαι ποιήσειεν. ἀμβλύτερον, Alius habet, μωλύτερον, corruptè.

ὡς καταστρατηγήσεις αὐτὸν εἰδέναι σέ φησι.] σὲ videtur περιέλκειν. Iſocrates enim ſe id ſcire non Philippum ſcribit. ἔτι δ' ἂν πλείω λέγειν ἐπεχείρουν, ὃν τρόποι πολεμῶν τάχιστ' ἂν περιγένοιο τῆς τοῦ βασιλέως δυνάμεως. νῦν δὲ φοβοῦμαι μή τινες ἐπιτιμήσωσιν ἡμῖν, εἰ μηδὲν πώποτε μεταχειρισάμενοι τῶν στρατηγικῶν, σοὶ τολμῶμεν παραινεῖν τῷ πλεῖστα, καὶ μέγιστα διαπεπραγμένῳ κατὰ πόλεμον. ὥστε περὶ μὲν τούτων οὐδὲν οἶμαι δεῖν πλείω λέγειν.

σκήψεις γράφοντα ἐπιλείποιμι τὸ βιβλίον.] Alius, γράφειν. Alius, ἐπιλείποι με. Ego ἐπιλείπει με. Cùm enim plura ſcribere haberet in animo, libro deſtitutus finem fecit. Hinc ea quæ dixit, ex memoria ſcripſiſſe videtur. Non mirum ergo, ſi verba Socratis non ita fideliter expreſſit, ſed immutauit aliquando.

Epistola XXIX.

πολλὰ κτήσασθαι τῶν βελτίστων.] In alio iunctim omnia legebantur, continuata ſerie, vt defectus nullum ſignum appareret. Aliquid tamen in eo deeſſe manifeſtum eſt. Ni Perdiccam, quem hic Auctor ob modeſtiam, liberalitatem, necnon frugalitatem tantoperè laudat, adeò cæcum cupiditate, & auaritiâ fuiſſe dicere velimus, vt quod ille de Regno, ſi violandum eſt ius, ipſe de pecunia affirmaret, pro congerendis pecuniis, ius humanum, diuinúmque eſſe violandum. illúdque eſſe optimo-

rum hominum officium, curáque vna, vt plura in vnum congregent, ac poſſideant. Hoc tamen ſuperioribus verbis non cohæret, quibus affirmatur Perdiccam ad mentem Heſiodi illud potiſſimùm ante omnia in animo habuiſſe, dimidia ſcilicet omnium parte potiri. Quomodo ergo, qui ita contra auaritiam affectus eſt, repentè adeo pecuniam inhiat, vt furta, & flagitia, & aliorum ſanguinem, & alia omnia in proprium commodum quoquo modo conuertere ſanctum, ac ſolemne prudentis hominis officium exiſtimaret? Leuiſſima itaque additiuncula οὐ, quâ auari animi vulnera ſanari poſſunt, hians locus ſuppletur, ſi οὐ τῶν βελτίστων legas. ſic enim ſecunda prioribus reſpondebunt.

καὶ ποιεῖν ποῖός τε ἔσῃ.] Corrigo, καὶ τηρεῖν.

αὐτὸν ὄντα ἕνα τούτων.] Corrigo, ὡς αὐτὸν ὄντα.

ἔργα ἃ ἐκείνῳ.] Alius, ᾧ ἐκείνῳ.

ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς σὰς εὐεργεσίας.] In alio deſideratur, σάς.

καὶ κατήκοον τοῦ ἀδελφοῦ.] Nam ὁμονοούντων ἀδελφῶν συμβίωσιν, παντὸς ἔφη Antiſthenes apud Laërtium, τείχους ἰσχυρότερον εἶναι.

Epistola XXX.

ἐνόμιζον ἐπιτήδειον εἶναι.] Hanc Epiſtolam, ſicuti & ſequentem Speuſippi eſſe ad Xenocratem datam, cùm ipſe paralyſi confectus æger iacebat, ex eo mihi perſuadeo, quod narrat Laërtius in eius vita. ἤδη δὲ ὑπὸ παραλύσεως, καὶ τὸ σῶμα διέφθαρτο, καὶ πρὸς Ξενοκράτην διεπέμπετο, παρακαλῶν αὐτὸν ἐλθεῖν, καὶ τὴν σχολὴν διαδέξασθαι.

τὴν ἐν Ἀκαδημίᾳ διατριβήν.] Academia locus Athenis arboribus consitus, ab Ecademo dictus, in quo Plato se exercebat, & ex quo aliis etiam locis, in quæ homines literis celebres concurrunt, & disputant, aut de studiis tractant, Academiæ nomen tributum. Sic Apollonius Tyanæus, vt de eo tradit Philostratus, lib. 1. cap. 10. iam sui iuris effectus ob patris obitum, & amplum insuper patrimonium consecutus, Ægis Academiam, & Lycæum instituit. Et villa ab Auerno lacu Puteolos tendentibus imposita littori, vt Plinius auctor est, vocata fuit Academia à M. Cicerone, ab exemplo Athenarum, vbi volumina eiusdem nominis composuit.

ἐπιστολὰν.] pro ἐντολὰν, καὶ ἐπιτολὰν posita est. cuius loco superiùs ἐντολὰν positum fuerat. ἐπιστολὴν verò idem significare habeo ex Xenophonte, Κύρου παιδ. lib. 5. ὁ μὲν δὴ ἐκ Περσῶν ἄγων τὸ στρατὸν, ἐρρωμένος τὸ Κυαξάρην κατὰ τὴν Κύρου ἐπιστολὴν, εἴ τι δέοιτο. etsi alij legant ἐντολήν. sic etiam lib. 4. histor. Græcarum, vsus est verbo ἐπιστέλλειν in significatione præcipiendi, vel mandandi, cùm ait, ὅτι ἡ πόλις ἐπιστέλλει αὐτῷ, βοηθεῖν ὡς τάχιστα τῇ πατρίδι. & Lysis epist. ad Hipparchum, φαντὶ δὲ, ὅτι καὶ Δαμὼ θνάσκοντι, lego, θνάσκουσα, Βιταλίᾳ τῇ ἑαυτῆς θυγατρὶ τὰν αὐτὰν ἐπιστολὰν ἀπέστελλεν.

εἰ περιαγόμενος τὴν Ἀκαδημίαν.] Hîc videtur deesse περιέποις, vel quid tale, ex similitudine literarum.

Epistola XXXI.

κατὰ τὸ σωμάτιον.] Alius, περὶ τὸ σωμάτιον.

καὶ διὰ τὸ θειότατον εἶναι.] In capite enim, vtpote in corporis arce, animæ locum, tamquam omnium principe dederunt. Hinc caput θειότατον eſſe exiſtimarunt. Plato in Timæo. τοῦτο ὃ δὴ νῦν κεφαλὴν ἐπονομάζομεν, ὃ θειότατόν τέ ἐστι, καὶ τῶν ἐν ἡμῖν πάντων δεσποτοῦν, ᾧ καὶ πᾶν τὸ σῶμα παρέδοσαν ὑπηρεσίαν αὐτῷ ξυναθροίσαντες Θεοί, κατανοήσαντες, ὅτι πασῶν ὅσαι κινήσεις ἔσοιντο μετέχοι. & , τὴν τοῦ θειοτάτου, καὶ ἱερωτάτου φέρειν οἴκησιν ἐπάνωθεν ἡμῶν. & ex Platone Alcinous cap. 23. ὥσπερ δὲ μὴ τῆς φλυαρίας τῆς θνητῆς ἀναπιμπλάμενον ᾖ τὸ θεῖον αὐτῆς, καὶ ἀθάνατον, κατῴκισαν ἐπὶ τοῦ σώματος ἐπὶ τῆς οἷον ἀκροπόλεως ἄρχον, καὶ βασιλεῦον ἀποφήναντες, οἴκησίν τε ἀπονείμαντες αὐτῷ τὴν κεφαλὴν σχῆμα ἔχουσαν μιμούμενον τὸ τοῦ παντός.

Epistola XXXII.

οἶμαι φανερὸν εἶναι.] Sanè ſi ſuperiores Epiſtolæ Speuſippi ſunt, hæc ſine dubio Xenocratis erit. Quippe nihil aliud eſt, quàm ad ſuperiores reſponſio. Hortatur etenim priùs, cùm benè ſe caput habeat, vt reliquorum membrorum curam gerat. Suum deinde in Platonem ſtudium, etiam poſt mortem illius, inter alios, qui in varias hæreſes præter Platonis decreta ſciſſi erant, nunquam interruptum: tandem quàm impensè Philoſophiæ deditus ſit, exponit.

τοσούτῳ γὰρ δίκαιον εἶναι.] Corrigo, οἶμαι.

καὶ τὰ ἐν αὐτῇ περίεστιν εὖ ἔχει.] Alius, εὖ εἶχε.

ἀνδρεία γὰρ, καὶ ῥώμη.] Alius, γνώμη. καὶ τὰ χείρω διενεγκεῖν, Alius, καὶ τάχει.

διατελέσω ἡδόμενον.] Lego, ἡδούμενον.

ἐγὼ δὲ καθάπερ.] Xenocratis in Platonem affectus indicio sunt, & in Siciliam cum eodem nauigatio, & eiusdem ad Dionysium responsum, qui, cùm minaretur aliquando Platoni iuguli incisionem, ipse collum ostendens, Nemo, dixit, illius priùs, quàm meum caput abscindet. Sic Laërtius in eius vitâ. Εἰπόντος δὲ Διονυσίου πρὸς Πλάτωνα, ὡς ἀφαιρήσει τις αὐτοῦ τὸν τράχηλον, παρὼν οὗτος, καὶ δείξας τὸν ἴδιον, οὐκ ἄν γε, ἔφη, τις πρότερον τούτου. De eius vitæ integritate vide plura apud Laërtium.

κατὰ τὰς αἱρέσεις ἃς ἕκαστος.] In alio desideratur, ἃς.

αὐυπεύθυνός τε ὢν ἀνάθεμα πος.] Legerem, αὐυπεύθυνος, ταῦτα ἐὰν ὢν ὡς ἀνάθεμα πος εἰς τὸ δυνατὸν ἡγούμενον παραγενέσθαι.

ὅπως ἐμαυτοῦ τε οἷος ὦ.] Corrigo, ὅπως ἐμαυτοῦ τε, ὡς οἷόν τε, καί.

ἄλλως γε ἐπεί γε σὺν Θεῷ.] Alius, ἄλλως τε. Fortè hic locus non malè emendaretur, si reponeretur, ἄλλως γὰρ ἐπάγεσθαι σὺν Θεῷ.

EPISTOLA XXXIII.

ἔδοξέ μοι γράψαι ἐπιστολάς.] Hanc, & subsequentem Epistolam iocis, ac scommatibus plenas, in multis etiam locis ex scriptorum iniuria miserè deformatas, ideóque difficiles, Græcè tantùm hîc libuit dare, ne Latina interpretatione, vel venustatem amitterent, & acumen, vel sua etiam difficultate portenta nobis gignerent. Multa hîc sunt ex sententiolis auctorum decurtata; multa in alium sensum translata; multa per verbulum innuuntur, quæ si

Latinè vertas, veluti ſub alio cœlo tranſuecta candore, & ſucco natiuo deperdito, alium elinguia, & incompta induent, ſed deteriorem. Quare prouinciam hanc aliis relinquam, quibus plus temporis in his conſiderandis ſupereſt: ego, cui minùs otij eſt, vaniſſimo iſto labore non moror, neque in vertendis quæ vix intelligi poſſunt, & ex quibus, cùm poſtea intellexeris, nihil proficias, tempus conſumam. Nonnulla ipſe interim inter legendum obſeruata adnotabo.

συμβαίνειν ἀκηδείας.] Alius, *ἀκηδεία.*

περὶ τῶν μὲν οὖν συγχαίρω.] Tota hæc machina ad expugnandum Dionyſij Tyranni Syracuſani faſtum, & in componendis nominibus inſolentiam compeſcendam admouetur. Ipſe enim poſt bella Carthaginenſia in ſummo otio Carmina, Tragœdiáſque ſcribillare animum aduertit, infelici tamen ſucceſſu, ſui, quòd nihil inde laudis ſit conſecutus, aliorum, qui propter ea contempta in lapidicinas abducti, vt Philoxenus Dithyramborum ſcriptor; vel exilio multati, vt Philiſtus, & Leptines eius frater, vel falſis criminibus onerati necati ſunt, vt Antipho Ramnuſius, vti narrat Diodorus Siculus, & alij. Vnà eas cum Antiphonte compoſuiſſe trádit Plutarchus, *εἰ γνήσιον*, in Vitis decem Oratorum. Cuius vtinam dehortantis conſilio adhæſiſſet, viri vndique in eloquendo abſolutiſſimi: neque enim toti Græciæ fabula factus, in pleno omnium Theatro, ac ludis Olympicis contumeliam tam inſignem in ſe accepiſſet. de quo multa habet Dio-

dorus lib. 14. & 15. Verùm an rectè Antipho fecerit, conatus similes Dionysij impediens, prudentissimè examinauit Philostratus in Vitis Sophistarum in Antiphonte, & condemnauit.

ὅτι πέπαυται τὸν χοῖρον.] Plura in Dionysij Tragœdiis notauit antiquitas, sed eius potissimùm κακοζηλίαν conuitio etiam execrata est; dum enim nimis malè affectat, per omne dicendi genus peccauit. κακόζηλον namque, vt Quintilianus lib. 8. tradit, *vocatur quidquid est vltra virtutem, quoties ingenium iudicio caret, & specie boni fallitur: omnium in eloquentia vitiorum pessimum. Nam cætera cùm vitentur, hoc petitur. est autem totum in elocutione.* Quod vltimum an verum sit, ambiguum mihi est. Non minùs enim in verbis, & sententiis exponendis, & vt verbo dicam, ἐν τῷ λεκτικῷ τύπῳ, quàm in rebus etiam ipsis, & earum dispositione, quem πραγματικὸν appellamus, affectationem illam cernimus, idque me alibi in Rhetoricis probasse memini. Dionysius ergo in componendis, nouandisque nominibus nimiè anxius verbera Criticorum non aufugit, quibus etiam nolens manus præbere coactus est. Plura huius generis commemorat Helladius apud Photium de Euphorione sermonem habens. παρεζήλωσε δὲ τὸν πρῶτον Διονύσιον τὸν Σικελίας τύραννον, ὃς ὑπὸ τῆς ἐξουσίας, καὶ τῶν κολάκων, καὶ τῆς τρυφῆς διαφθειρόμενος ἐπεχείρησε καὶ τραγῳδίας γράφειν, ἐν αἷς καὶ τοιαῦτα συνεφόρησε ῥήματα, τὸ μὲν ἀκόντιον καλῶν βαλλάντιον, τὸ δὲ κάδον ἐλκύδριον, σκέπαρνον δὲ τὸ ἔριον, τὴν δὲ χλαῖναν ἐριόλην, ὅτι ὄλεθρον οὖσαν τῶν ἐρίων. καὶ πολλὰ τοιαῦτα καταγέλαστα. & Athenæus lib. 3. de

Vlpianæis Sophiſtis. πολλῶν ὀνομάτων ποιητὰς, καὶ πολλοῖς παρασάγγαις παραδραμόντες τὸν Σικελιώτην Διονύσιον. ὃς τὴν μὲν παρθένον ἐκάλει Μένανδρον, ὅτι μένει τὸν ἄνδρα. καὶ τὸν στύλον Μενεκράτην, ὅτι μένει, καὶ κρατεῖ. βαλλάντιον δὲ τὸ ἀκόντιον, ὅτι ἐναντίον βάλλεται. καὶ τὰς τῶν μυῶν δ' ἐκδύσεις μυστήρια ἐκάλει, ὅτι τοὺς μῦς τηρεῖ. Ἀθανις δ' ἐν τρίτῳ Σικελικῶν τὸν αὐτόν φησι Διονύσιον, καὶ τὸν βοῦν Γαρότην καλεῖν, καὶ τὸν χοῖρον Ιακχον. Adeò immanis iſte Tyrannus in verba etiam ſæuitiam ſuam extendit. Mirum id quidem fuit hominem, neque truncum omninò, neque ſtipitem vires omnes ingenij, ac iudicij eò contendiſſe, vt abſque ingenio, ac iudicio, quæ ipſe diceret, eſſent: at magis mirum fuit in ſimili nominum, ac literarum naufragio, ac ærumna æmulos habuiſſe. De Alexarcho Caſſandri Macedoniæ Regis fratre Athenæus ibidem. τοιοῦτος ἦν καὶ Ἀλέξαρχος, ὁ Κασσάνδρου τοῦ Μακεδονίας βασιλεύσαντος ἀδελφὸς, ὁ τὴν Οὐρανόπολιν καλουμένην κτίσας. ἱστορεῖ δὲ περὶ αὐτοῦ Ἡρακλείδης ὁ Λέμβος ἐν τῇ τριακοστῇ ἑβδόμῃ τῶν ἱστοριῶν λέγων οὕτως. Ἀλέξαρχος ὁ τὴν Οὐρανόπολιν κτίσας, διαλέκτους ἰδίας εἰσήνεγκεν, ὀρθροβόαν μὲν τὸν ἀλεκτρυόνα καλέων, καὶ βροτοκέρτην τὸν κουρέα, καὶ τὴν δραχμὴν ἀργυρίδα, τὴν δὲ χοίνικα ἡμεροτροφίδα, καὶ τὸν κήρυκα ἀπύτην. καὶ τοῖς Κασσανδρέων δὲ ἄρχουσι τοιαῦτά ποτε ἐπέστελλε. Ἀλέξαρχος ὁ Μάρμων Πρέμοις γαθεῖν. τοὺς Ἡλιοκρεῖς οἰκτῶν οἶδα λιποῦσα θεωτῶν ἔργων κρατήτορας μορσίμῳ τύχᾳ κεκυρωμένας Θεοῦ πόγαις χυτλώσαντες αὐτοὺς, καὶ φύλακας Ὀρειγυεῖς. τί δὲ ἡ ἐπιστολὴ αὕτη δηλοῖ, νομίζω ἐγὼ μήτε τὸν Πύθιον διαγνῶναι. De Euphorione Chalcidenſi Helladius. περὶ Εὐφορίωνι τῷ φύσει μὲν Χαλκιδεῖ, θέσει δὲ Ἀθηναίῳ κακοζήλους εἶναι εὕρεσι λέξεις. καὶ γὰρ τὸν Ἰάσονα ναύαγον εἶπεν, ὅπερ οὐ κενα-

υαγηκότα μᾶλλον, τ ἢ ναιῶ ἄγοντα δηλοῖ. καὶ τ τὰ χρυσᾶ μῆλα τῶν Εσπερίδων φορουῦντα, lego, Φρουρῶντα, ὄφιν, κηπουρὸν ὠνόμασε. Annon insolentiùs recentiores ineptiunt? sed de his aliàs suo loco.

τ ἱερὸν Ιαχ...] Alius, Ιαχ. vtrumque corruptè. Corrigo ex Athenæo, Ιακχον.

καὶ τ βοιῶ ἀρύαν.] Athenæus videtur legisse γαρότην, non displicet; & confirmatur subsequenti Epistola. Quamuis & ἀρύαν, ab ἀρύω, non malè ineptisset Dionysius. Non minùs enim terram arant, quàm aquam hauriunt boues, machinas ad hauriendas aquas, vti cætera animantia, voluendo.

καὶ τὰ ἄλλα τὰ ἡδέα.] Alius, κομψότατα.

ὃ τὸ τε ἄξιον ἰδών.] Corrigo, ἀμάξιον. & fortè non malè ex sequenti Epistolâ, μηδὲ τὸ ἀμάξιον θεωρεῖν, ἐφ' οὗ σὺ ἐκπορεύῃ.

αὐτὸν τοιαῦτα.] Legerem, ἐπὶ τοιαῦτα.

ὀρθῶς οὖν ἔχει ἴσως τῶν καλῶν.] Legerem, vel εἴσω τ καλῶν, vel ἴσως τοὺς καλούς.

καὶ μὴ ἀναθεῖναι.] Alius, αἰεθεῖναι.

Εἰ καὶ αὐτὸς αἰεχοίμην.] Alius, ἀνεχόμην.

ἐγὼ δὲ καιρὸν τηρήσας τότε.] Alius, ποτέ.

πλὴν ἢ πολλοῦ.] Alius, πάλιν δέ.

περὶ τὸ τὰ παιδία.] Alius, περὶ τοῦ τὰ παιδία.

ὃ Πολύξενος ἐν τοῖς πορθασίοις.] De Polyxeno affini Hermocratis, & Dionysij genero, Diodorus Siculus lib. 13. & 14.

οἷοι καὶ Δαναοῖσιν.] Alius, οἷοι καὶ δ' αἰθερόποιοι μελίασιν. Carmen Homericum Iliad. n. ψ. 227.

οἷοι καὶ Δαναοῖσιν ἀριστῆες μετέασιν.

ὥστε κλέος αὐτῆς εἶναι.] Homerus Iliad. n. ψ. 451.

τοῦ δ' ἤτοι κλέος ἔσται, ὅσον τ' ἐπικίδναται ἠώς.

& infrà, σοὶ δή τοι κλέος ἔσται, &c.

τόν τε γὰρ Φιλιστίωνα ἀποπέμψετε.] Philistionis Locrensis Medici meminit Plutarchus Sympos. lib. 7. cap. 2. & Athenæus.

ἀπόπεμψον δέ μοι.] Alius, μου.

ἢ καὶ ἄποθεν ἄλλοθεν.] Alius, ἢ καὶ εἴποθεν ἄλλοθεν, ἢ συμπαρασκευασάμενος.

τοὺς ἑτοίμους ὄντας.] Alius, τοὺς ἐτύμους, corruptè.

κατὰ τὸ προσῆκον ὑφηγούμενα.] Alius, ὑφηγησόμενα.

ὥσπερ καὶ ὑμῶν.] Alius, ἡμῶν.

EPISTOLA XXXIV.

βούλομαί σε μετὰ παιδείας.] Legerem, παιδιᾶς.

λέγω δέ σοι τὸ περὶ αὐτῶν.] De formulis salutationum in Epistolis, multa alibi scripsimus.

ἀλλὰ τοῦ μὲν ἥδεσθαι ὦ Λασθενία.] Corrigo, ᾧ Λασθενία.

μᾶλλον δὲ τοῦ βειαρέω.] Alius, τοῦ ὀμβειαρέω, malè.

ἅ τε σοφὸς ὢν ἐξαπατήθης.] Alius, ἐξηπατῶθης.

τὸ σοφιστῶν σοφόν.] Alius, σοφόν.

ὅπως μὴ τὰς θύρας ἐμπιπώρης.] Alius, ἐπιμωρης.

ὅτι δένδρα μὲν ἄπιστά ἐστι.] In alio deest, ἐστίν.

ἕτερον δὲ συκῆ.] Alius, ἀκῆ.

ἤδη γὰρ ἐνθουσιάζω τε.] Alius, ἐνθουσιάζω σε.

ὡς ἀδίκαιον κακόν.] Alius, δίκαιον.

καὶ τοὺς νομεῖς γράψαι.] Alius, γράφειν.

νόσον τε ἵνα δέ.] Alius, ονοσον τε ἐπιδεκταιαίων. ex vtroque sic corrigerem, ὁ νόσον τε ἐπιδεκτικῶν.

τοὺς Λακεδαιμονίους.] Alius, τοὺς δὲ Λακεδαιμονίους.

ἀνακηρύξαι ὦ δήπως.] Alius, ὡς δήπως.
πονηροτέροις ἡμῶν.] Alius, ἡμῖν.
ἐὰν δὲ τὰ ἄλλα σωφρονῇς.] Desumptum ex illo,
Σύν μοι πῖνε, συνήβα, συνέρα, συστεφανηφόρει,
Σύν μοι μαινομένῳ μαίνεο, σὺν σώφρονι σωφρόνει.

EPISTOLA XXXV.

ταῦτά ἐστιν ὦ ἄδραστος.] Epiſtolam hanc confuſiſſimam, in qua neque pes, neque caput, & καθόλου αἰτίαν hîc tibi vel eo tantùm propono, vt elegantiſſimæ antiquitatis vulnera, ac fruſta lacera, non ſine gemitu, conſideres.

FINIS.

LEONI ALLATIO
Melchior Incofer Societatis IESV S.

MITTO *tibi, Clarissime Leo, primas pagellas prælo subductas eius Libri, quem de Historia sacræ Latinitatis à me conscriptum in Vrbe, probare visus es & censoriè, & amicè. Ne Sibyllina folia putaueris, vt vaticineris de obscuris, quæ fortasse nunquam præstabit euentus; sed tabellas sigillaritias, quibus te præsenti pignore colo, obseruo. Vbi totus emerserit, mittam & residuas, nisi tamen egometipse præuenero, vt ex me legas, quæ ex libro iterum nosse velles. Cætera, me Germano-Italum, tibi Græco-Italo sic velim putes respondere, vt cùm tibi dona mittam, cum fœnore optem redire. Placet hæc vsura, an versura, Philosopho, & Oratori. Expecto nimirùm, & expeto tua Socratica, quæ iam Parisiis, vetusto literarum emporio, audio velut sub crepusculo eniti, vt quàm primùm solem excipiant, & publici iuris fiant. Gratulor Authori, gratulor & Operi, cui vel vtriusque nomen dignitatem conciliet; plures tamen sunt authoritates, quæ commendent. Quid enim religiosius Socrate? quid sapientius? quid ad mores appositius? cui suo sanè merito obuenerit Plato, & discipulus, & præco, & patronus: quid etiam Platone diuinius? sedenim superesse hodiéque Platonem, qui Socratem*

cratem

cratem vindicet; qui Reipublicæ literariæ patrocinetur, gaudeo quàm plurimùm. Nec dubito plures fore Romæ, quàm olim Athenis, qui vindicatum excipiant, foueant, necnon ſuo, ſuique Platonis merito diligant impenſiſsimè; quando complures etiam hodie ſint Euthyphrones, nec Meliti pauciores, qui, quod iniquum, dedoceri, quod pium eſt, ac iuſtum doceri cupiant, ac debeant. Subdolet mihi tamen interim, nonnihil remoræ pati tuum illud Variorum antiquorum primum Volumen, à curioſis quibuſque & verſutis, dicam, an feroculis, non minùs quàm aureæ frondes, expetitum: vt perſæpè quærentibus haud facilè reſponderim, cur Socratica malueris primùm in luce extare, quàm peregrina illa, & ſingularia, quæ omnium ingenia flammare queant: Niſi cogitem voluiſſe te, primis illis velut miſsis, hæc bellaria temperare, ne mellita lectio liquaret multorum ſtudia, contentionem eneruaret. Sed tandem dulciaria ſuperabunt, quæ in reliquis id genus Voluminibus te iam paraſſe, fama vulgauit, & multorum loquax deſiderium argumento eſt, quid ea præſeferant, & hiſtoricæ antiquitatis veneratione, & varietatis voluptate, & lectionis reconditæ nouitate. Vt non dubitem plures fore Typographos, qui operam ſpondeant, plures qui diligentiam ad obſtetricandum offerant, ſed quàm plurimos, qui ad verſandum anhelantiſsima ſtudia deuoueant, & iam Librariis in anteceſſum pendere velint. Ac vt primis haud parum inde lucri, ad præſcriptum Vlpiani, in numerato acceſſurum minimè dubito: ita in ſecundis plurimum emolumenti obuenturum; ita denique poſtremis quidquid vtilitatis, & voluptatis ex aliorum

lectione capere queant, hac vna præstandum abunde, non nescio; pluréſque id mecum ſapientiores in ſe recipiunt. Id propter, cùm & te feſtinare velim, omnium votis aduerſum eundo, tum, vt ad quos pertinet officium præſtare, ſedulò properare iubeas, etiam atque etiam hortor. Vale decus literarum, iterúmque Vale. Meſſanæ Kalend. Febr. CIↃIↃCXXXV.

INDEX

EORVM QVÆ NOTATV DIGNA IN Epistolis Socratis, & aliorum Socraticorum; item in Dialogo & Notis continentur.

A

B

C

ERRATA.

PAGINA 4. *versu* 9. *lege* προέδωκα. *v.* 37. *lege* nonnullos me. *p.* 7. *v.* 7. *lege* Dæmonij. *p.* 8. *v.* 19. *lege* par. *v.* 25. *lege* τῶν μειζόνων. *p.* 17. *v.* 11. *dele* audaci. *p.* 23. *v.* 39. sed illud *adde* potiùs. *p.* 26. *v.* 25. *lege* efferaueram. *p.* 31. *v.* 25. *lege* Acumenum. *p.* 33. *v.* 8. *lege* vocabatur. *p.* 36. *v.* 6. *lege* meram. *p.* 38. *v.* 1. *lege* planè. *p.* 39. *v.* 4. *lege* ἀπαρνῆται. *v.* 8. *l.* Socratis tunc cùm. *v.* 17. *l.* περὶ πεζὸν εἰ παρῇ. *p.* 41. *v.* 1. *l.* causa. *p.* 42. *v.* 1. *pro* ipso, *l.* cippo. *v.* 26. *l.* causa. *p.* 44. *v.* 22. *lege* caput perquàm amabile. *p.* 46. *v.* 1. *lege* πολλῶν. *p.* 50. *v.* 5. *lege* ἔλαθον. *p.* 51. *v.* 35. *lege* nobis vita. *p.* 53. *v.* 19. *lege* sententiam *p.* 56. *v.* 37. *lege* Bernicæa. *p.* 58. *v.* 30. *lege* Magnesia. *v.* 34. *lege* lubentissimè. Illi. *v. vlt.* *lege* βοηθήσειας. *p.* 62. *v.* 7. τῆς Ἀμφιπολιτῶν. *p.* 65. *v.* 12. *lege* commendet. *v.* 30. *lege* præfinit. *p.* 66. *v.* 17. *lege* ἴχαιειν. *p.* 68. *v.* 16. *lege* exæquare. *v.* 20. *lege* ἀμελητέον. *p.* 76. *v.* 5. *lege* Bisciæ. *p.* 80. *v.* 25. *lege* μὰ Δί' οὐχ. *p.* 89. *v.* 27. *lege* exposcimus. *p.* 92. *v.* 4. *lege* de Nores. *v.* 6. *lege* Ambracicon. *p.* 95. *v.* 9. *lege* ἐπιτετευγμένως. *p.* 96. *v.* 10. *lege* fecisset. *p.* 101. *v.* 21. *lege* aliunde sua. *p.* 105. *v.* 5. *lege* incuria. *p.* 118. *v.* 2. *post* duxisse, *adde* cùm accusaretur. *p.* 119. *v.* 6. *lege* incuria. *p.* 123. *v.* 6. *lege* Nunnetius. *p.* 124. *v.* 23. *lege* Socratem Aristoteles. *p.* 131. *v.* 13. *deleatur*, hoc est septem alij. *p.* 138. *v.* 28. *lege* Ἀντιόχου. *p.* 140. *v.* 4. extructo *addendum* verba facere. *p.* 144. *v.* 20. *lege* Δεκελείᾳ.